

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
KHARKIV STATE UNIVERSITY
OF FOOD TECHNOLOGY AND TRADE

Basics of Accounting

Tutorial for self-study

BBK 65.052.2

B41

Reviewers:

Dr. hab. Tetiana Davydyuk, – Head of the Department of Economic Analysis and Accounting, National Technical University «Kharkiv Polytechnic Institute», Kharkiv, Ukraine

Dr. hab. Oleksandr Melnychenko, Chairman of the Board, Consilium LLC, Warsaw, Poland

Dr. hab. Andriy Pylypenko, Head of the Department of Accounting, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics, Kharkiv, Ukraine

Team of authors: ***Tetiana Bochulia,***
                                  Alla Grinko,
                                  Andriy Yanchev,
                                  Liana Yancheva.

B41   Basics of Accounting : tutorial for self-study / T. Bochulia, A. Grinko, A. Yanchev and other. – Kharkiv, Publishing house I. Ivanchenka, 2018. – 300 p.

ISBN 978-617-7377-99-2.

The formation of basic knowledge on the peculiarities of accounting of economic activity of enterprises been done. Acquisition of skills of reflecting economic operations in accounting is provided that characterizing the results of the enterprise activity. The development of students' economic thinking been done. The ability to make informed decisions by the accounting information is formed.

Recommended for foreign students, students, who are proficiently studying English, lecturers of institutions of higher education of III and IV levels of accreditation, for representatives of entrepreneurial structures, professional organizations and all those interested in obtaining basic knowledge of accounting.

BBK 65.052.2

Здійснено формування базових знань з особливостей бухгалтерського обліку господарської діяльності підприємств. Забезпечено набуття навичок складання господарських операцій, що характеризують результати діяльності підприємства. Здійснено розвиток економічного мислення студентів. Сформовано вміння приймати виважені рішення за обліковою інформацією.

Рекомендовано для студентів-іноземців, студентів, які поглиблено вивчають англійську мову, викладачів закладів вищої освіти III і IV рівнів акредитації, для представників підприємницьких структур, професійних організацій та всіх зацікавлених в отриманні базових знань з бухгалтерського обліку.

TABLE OF CONTENTS

Preface	Передмова	4
Theme 1. Overview of accounting, its subject and method	Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод	6
Theme 2. Balance sheet	Тема 2. Бухгалтерський баланс	36
Theme 3. Accounts of accounting and double entry	Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис	54
Theme 4. Evaluation and calculation	Тема 4. Оцінювання та калькуляція	86
Theme 5. Documentation, inventory, technique and forms of accounting	Тема 5. Документація, інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку	106
Theme 6. Accounting of non-current assets	Тема 6. Облік необоротних активів	154
Theme 7. Accounting of the stocks	Тема 7. Облік запасів	198
Theme 8. Cash funds accounting	Тема 8. Облік грошових коштів	224
Theme 9. Accounting of financial investments	Тема 9. Облік фінансових інвестицій	244
Theme 10. Equity capital accounting	Тема 10. Облік власного капіталу	266
Control questions	Контрольні питання	296
Рекомендована навчально-методична література		298

PREFACE

In modern conditions of business the accounting information that is the basis for making decisions acquires special significance. Accounting has become necessary at all levels of the management subsystem, which involves the formation of appropriate accounting knowledge for modern specialists.

Contemporary development of the science about accounting is based on a comprehensive approach to research of its theory and methodology with involvement of a wide range of knowledge from other scientific disciplines, in particular, philosophy, mathematics, systems theory, etc. Changes in the direction of developing new concepts are manifested in the increased number of research on the problems of the theory and methodology of accounting.

The development of the accounting system envisages, first of all, the substantiation of the theoretical and methodological basis of its organization. Such approach allows to develop accounting with introducing new ideas, concepts and paradigms.

Tutorial for self-study «Basics of Accounting» is designed to provision of need for effective teaching material that formed the necessary knowledge on the theory and methodology of accounting. This is an actual edition, which meets the requirements of modern development of economic systems and business structures.

Basics of accounting that required for studying by students systematically and in detail described in the tutorial for self-study. Changes and additions to the normative legal acts that regulating the theoretical, organizational and methodological principles of accounting taken into account when writing the tutorial.

The text of the tutorial for self-study «Basics of Accounting» is set out clearly, logically, is provided with an appropriate illustrative material for better mastering of the discipline.

Important task is to provide foreign students with the necessary training material for the formation of the professional knowledge that required for the conduct of accounting activities is resolved in the tutorial.

The tutorial for self-study «Basics of Accounting» can be used in institutions of higher education of all levels of accreditation and all those wishing to independently acquire professional knowledge of accounting.

ПЕРЕДМОВА

У сучасних умовах господарювання особливого значення набуває облікова інформація, яка є базовою для прийняття рішень. Бухгалтерський облік став затребуваним на всіх рівнях підсистем управління, що передбачає формування відповідних облікових знань у сучасних фахівців.

Сучасний розвиток науки про бухгалтерський облік ґрунтується на комплексному підході до досліджень його теорії та методології із залученням широкого спектру знань з інших наукових дисциплін, зокрема, філософії, математики, теорії систем тощо. Зрушення у напрямку розвитку нових концепцій проявляються у збільшенні кількості досліджень з проблем теорії та методології бухгалтерського обліку.

Розвиток системи бухгалтерського обліку передбачає насамперед обґрунтування теоретичних та методологічних засад його організації. Такий підхід дозволяє розвивати бухгалтерський облік, запроваджуючи нові ідеї, концепції, парадигми, які народжуються на перетині різних наук, зокрема математики, теорії систем, теорії організації тощо.

Навчальний посібник для самостійного вивчення «Основи бухгалтерського обліку» призначений для задоволення потреби в ефективному навчальному матеріалі, що забезпечує необхідні знання з теорії та методології бухгалтерського обліку. Це актуальне видання, яке відповідає вимогам сучасного розвитку економічних систем і підприємницьких структур.

В навчальному посібнику для самостійного вивчення системно та детально описано основи бухгалтерського обліку, необхідні для опанування студентами. При його написанні враховано зміни та доповнення до нормативно-правових актів, які регулюють теоретичні, організаційні та методологічні засади бухгалтерського обліку.

Текст навчального посібника для самостійного вивчення «Основи бухгалтерського обліку» викладено зрозуміло, логічно, забезпечено відповідним ілюстративним матеріалом для кращого опанування матеріалу.

В навчальному посібнику для самостійного вивчення вирішено важливе завдання із забезпечення іноземних студентів необхідним навчальним матеріалом для формування професійних знань, необхідних для провадження облікової діяльності.

Навчальний посібник для самостійного вивчення «Основи бухгалтерського обліку» може бути використаний у закладах вищої освіти всіх рівнів акредитації та всіма бажаними самостійно набути професійні знання з бухгалтерського обліку.

Theme 1. Overview of accounting, its subject and method

Plan of the theme:

1. General concepts of accounting and its role in the management system
2. Subject and method of accounting
3. Accounting policies of enterprise taking into account the requirements of the National Accounting Standards

After studying the topic the student should know:

- the concept of accounting, its essence and definition
- characteristics of the subject and objects of accounting
- methodical means, through of which functions of accounting are implemented
- elements that are components of method of the accounting
- the essence of the accounting policy of the enterprise

The purpose of the topic:

Acquiring the necessary knowledge on theoretical foundations of accounting, studying methodical aspects of accounting, ability to focus on issues of theoretical and regulatory provision of accounting.

Mini-lexicon: the accounting, subject, objects, elements of the method, economic assets, sources of formation of assets, principles, accounting policies of the enterprise.

Тема 1. Загальна характеристика бухгалтерського обліку, його предмет і метод

План теми:

1. Загальні поняття про облік і його роль у системі управління
2. Предмет і метод бухгалтерського обліку
3. Облікова політика підприємства з урахуванням вимог національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку

Після вивчення теми студент повинен знати:

- поняття обліку, його суть та визначення
- характеристику предмету та об'єктів бухгалтерського обліку
- методичні засоби, за допомогою яких реалізуються функції обліку
- елементи, що є складовими методу бухгалтерського обліку
- суть облікової політики підприємства

Мета теми:

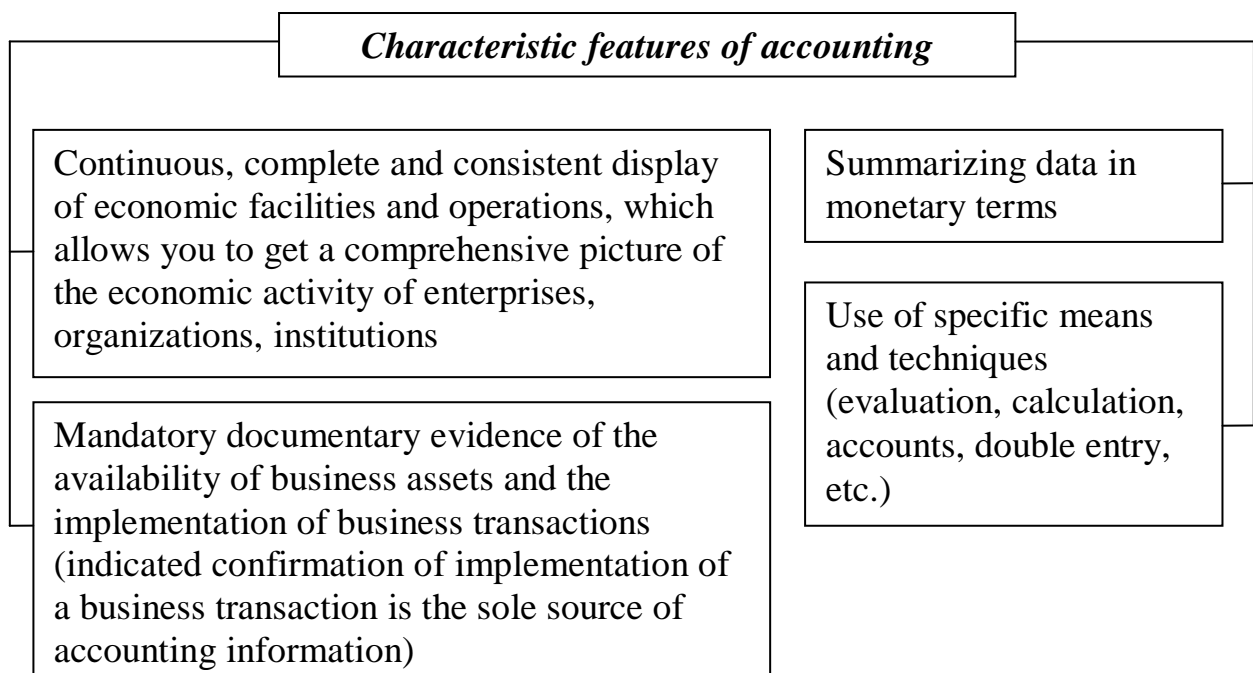
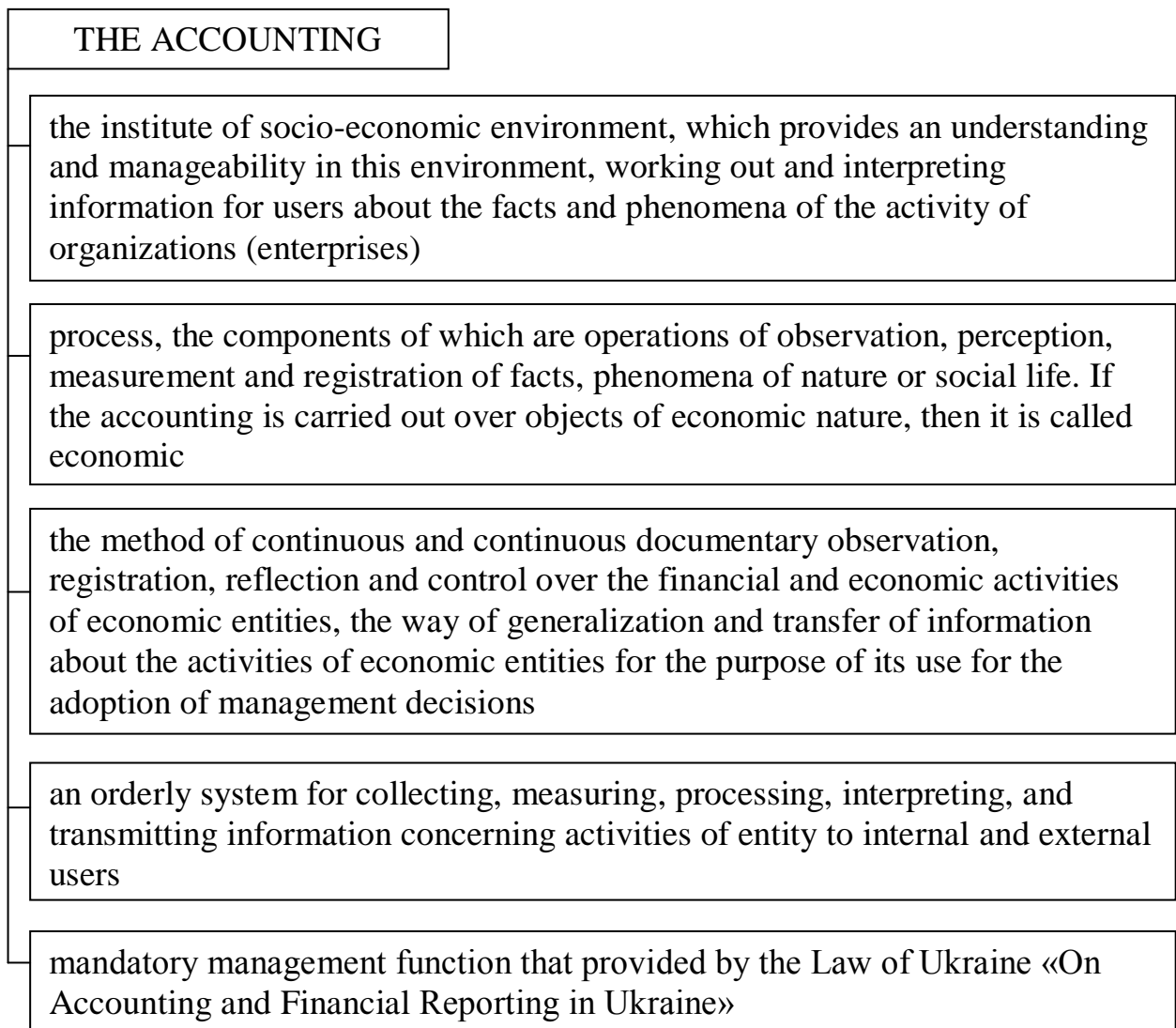
Набуття необхідних знань з теоретичних основ бухгалтерського обліку, вивчення методичних аспектів бухгалтерського обліку, вміння орієнтуватись у питаннях теоретичного та нормативно-правового забезпечення бухгалтерського обліку.

План теми:

1. Загальні поняття про облік і його роль у системі управління.
2. Предмет і метод бухгалтерського обліку.
3. Функції та принципи побудови бухгалтерського обліку.
4. Облікова політика підприємства з урахуванням вимог національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку.

Міні-лексикон: бухгалтерський облік, предмет, об'єкти, елементи методу, господарські засоби, джерела утворення активів, принципи, облікова політика.

1. General concepts of accounting and its role in the management system

1. Загальні поняття про облік і його роль у системі управління

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ

інститут із соціально-економічного середовища, котрий забезпечує порозуміння та керованість у цьому середовищі, опрацьовуючи та інтерпретуючи для користувачів інформацію про факти та явища життєдіяльності організацій (підприємств)

процес, складовими якого є операції спостереження, сприйняття, вимірювання та реєстрації фактів, явищ природи чи суспільного життя. Якщо облік здійснюється над об'єктами господарського характеру, то його називають господарським

спосіб безперервного та суцільного документального спостереження, реєстрації, відображення й контролю за фінансово-господарською діяльністю суб'єктів господарювання, спосіб узагальнення та передачі інформації про діяльність господарюючих суб'єктів з метою її використання для прийняття управлінських рішень

упорядкована система збирання, вимірювання, обробки, інтерпретації, та передачі інформації щодо діяльності суб'єкта господарювання внутрішнім та зовнішнім користувачам

обов'язкова функція управління, передбачена Законом України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні»

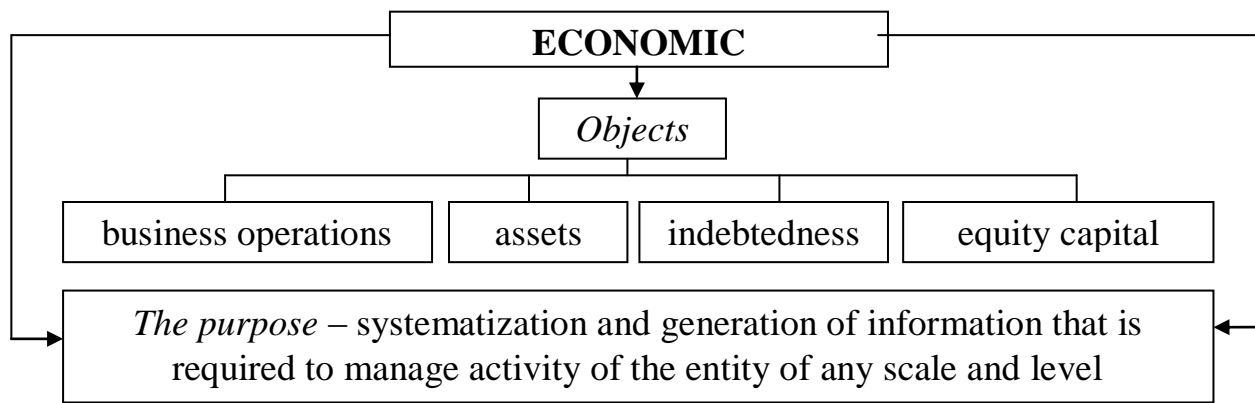
Характерні особливості бухгалтерського обліку

Безперервне, повне і послідовне відображення господарських засобів та операцій, що дозволяє отримати всебічну картину господарської діяльності підприємства, організації, установи

Обов'язкове документальне підтвердження наявності господарських засобів та здійснення господарських операцій (зазначене підтвердження здійснення господарської операції є єдиним джерелом облікової інформації)

Узагальнення даних у грошовому виразі

Використання специфічних засобів та прийомів (оцінка, калькулювання, рахунки, подвійний запис тощо)

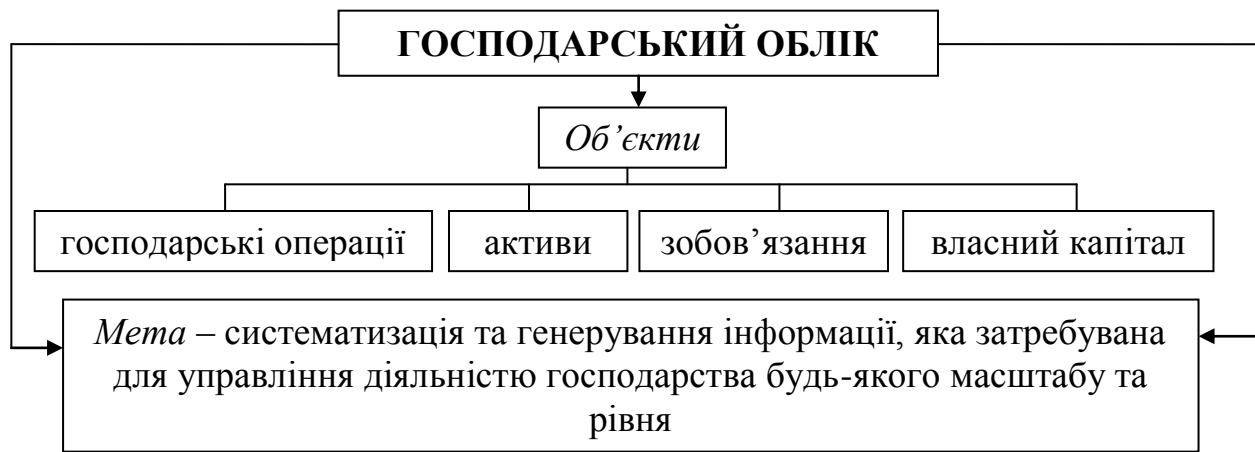
TYPES OF ECONOMIC ACCOUNTING

Operative accounting – is conducted directly in places of implementation of economic operations (registration of the exit of workers to work, daily expenses of raw materials, materials, daily output of products, etc.). Operational accounting data is required to monitor the development of economic processes, their operational planning, analysis and management. With the help of **operational accounting** information is obtained on daily, changeable or hourly business processes at the enterprise (for example, the issue of production, its implementation, the cost of material assets, observance of contractual conditions)

Statistical accounting is used in the study of quantitative and qualitative characteristics of mass socio-economic phenomena and processes, patterns of their development under specific conditions of place and time (census, use of working time, average salary of workers, etc.). With the help of **statistical accounting** the information is obtained on indicators that characterize the laws and trends of enterprise development

Accounting system of continuous, continuous and interconnected registration and summing up the business and financial operations of the enterprise in documents, books and records with further analysis, verification and reporting on the results of these operations.

Accounting is a the process of continuous display of information in value terms on changes in the state of assets, equity and liabilities of an enterprise in order to assess its property and financial position, as well as the results of its activities. Transactions, assets, capital and liabilities are measured in **accounting** in one monetary terms for generalizing them as a whole on an enterprise. Monetary terms are universal, and using it generalize all business operations and assets that were previously indicated in natural or labor units

ВИДИ ГОСПОДАРЬСЬКОГО ОБЛІКУ

Оперативний облік – ведеться безпосередньо на місцях здійснення господарських операцій (реєстрація виходу працівників на роботу, щоденні витрати сировини, матеріалів, щоденний випуск продукції тощо). Дані оперативного обліку необхідні для спостереження за розвитком господарських процесів, їх оперативного планування, аналізу і управління. За допомогою *оперативного обліку* одержують дані про щоденні, щозмінні або щогодинні господарські процеси на підприємстві (наприклад, про випуск продукції, її реалізацію, витрати матеріальних цінностей, додержання договірних умов)

Статистичний облік використовується при вивченні кількісних і якісних характеристик масових соціально-економічних явищ і процесів, закономірностей їх розвитку за конкретних умов місця і часу (перепис населення, використання робочого часу, середня зарплата робітників тощо). За допомогою *статистичного обліку* отримують інформацію про показники, які характеризують закономірності та тенденції розвитку підприємства

Бухгалтерський облік – це система суцільної, безперервної та взаємопов'язаної реєстрації й підбиття підсумків підприємницьких і фінансових операцій підприємства в документах, книгах та записах із подальшими аналізом, перевіркою та звітуванням про результати здійснення цих операцій. **Бухгалтерський облік** – це процес безперервного відображення інформації у вартісному вигляді про зміни в стані активів, власного капіталу та зобов'язань підприємства з метою оцінки його майнового та фінансового стану, а також результатів діяльності. У *бухгалтерському обліку* операції, активи, капітал та зобов'язання вимірюються в єдиному грошовому вираженні для узагальнення їх в цілому по підприємству. Грошове вираження є універсальним, і за його допомогою узагальнюються всі господарські операції і активи, що були раніше вказані в натуральних або трудових одиницях

TYPES OF ACCOUNTING

Financial Accounting

is continuously carried out in order to obtain information about the property and financial position of the enterprise in value terms, as well as the results of its activities, with the help of duplicate accounting records, including those carried out on the data obtained through management accounting. Such information is intended primarily for external users. Thus, managerial accounting is closely linked to the financial, because the financial accounting operates with the data that obtained through managerial, and vice versa

Objects: assets of the enterprise; undertaking; equity capital; income; costs; financial results

Managerial accounting

generates information in value, labor and natural forms for internal use at the enterprise. This information is used to calculate the cost of manufactured products, works performed, services rendered, planning of enterprise activity and making other managerial decisions

Objects: income; financial results of activity

ACCOUNTING MEASUREMENTS

<i>Natural</i>	<i>Calculated (labor)</i>	<i>Monetary (cost)</i>
are used to obtain data on the number of homogeneous objects of accounting in kg, ha, etc.	are used to account for the amount of time worked and to account for labor costs for manufacturing products	national (hryvnia) and foreign currencies (dollars, stamps, rubles, etc.)
are used to account for material values, finished goods, goods, fixed assets	are necessary for the calculation of wages, the definition of the composition of workers, labor productivity	are the most versatile, give the opportunity to generalize all business operations
allow to reflect not only the number of objects, but also their qualitative characteristics (brand, grade, etc.)	are establish and control the norms of production, calculate the fund of working time and remuneration	are used in determining the cost of production, productivity, financial performance and profitability of the enterprise, the implementation of settlements between enterprises, organizations, institutions

ВИДИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО

Фінансовий облік

безперервно здійснюється з метою отримання інформації про майновий та фінансовий стан підприємства у вартісному вигляді, а також про результати його діяльності, за допомогою подвійних бухгалтерських записів, включаючи ті з них, які здійснюються за даними, що отримані за допомогою управлінського обліку. Дана інформація призначена здебільшого для зовнішніх користувачів. Таким чином управлінський облік тісно пов'язаний з фінансовим, бо фінансовий оперує даними, отриманими за допомогою управлінського, і навпаки

Об'єкти: активи підприємства; зобов'язання; власний капітал; доходи; витрати; фінансові результати

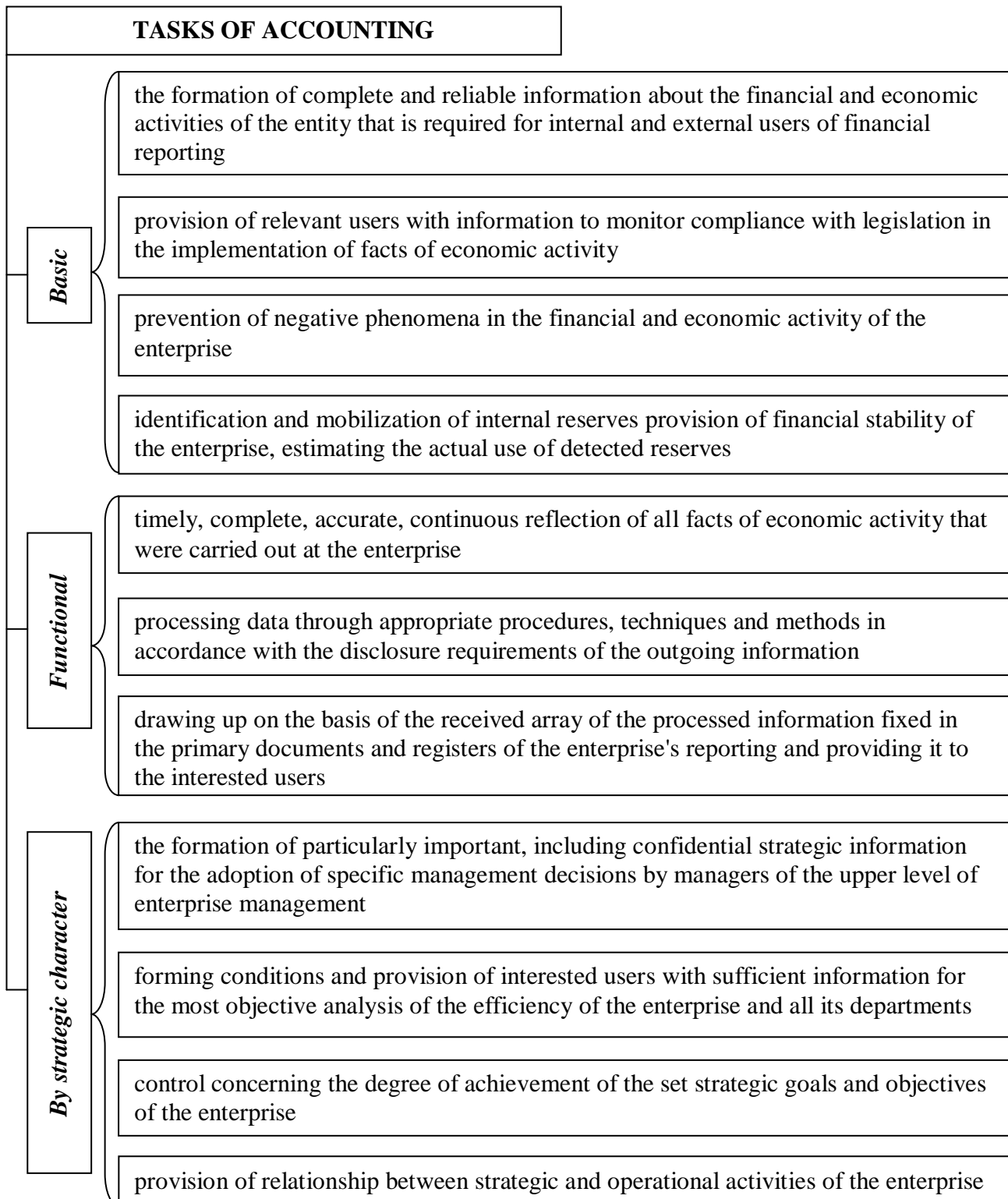
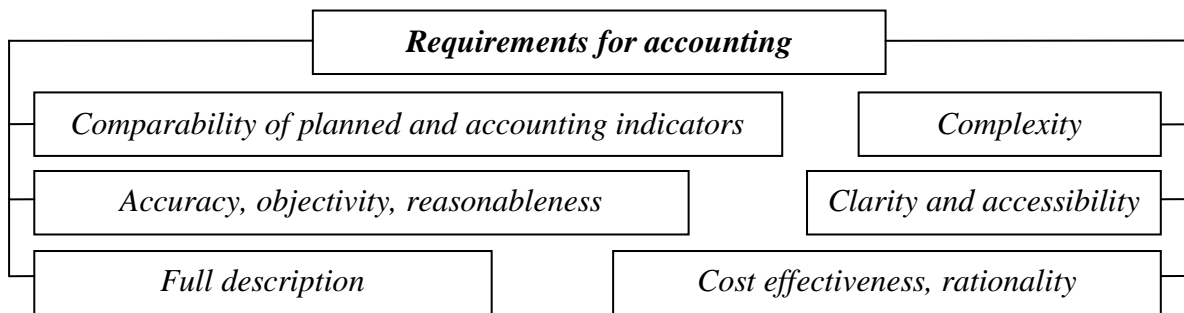
Управлінський облік

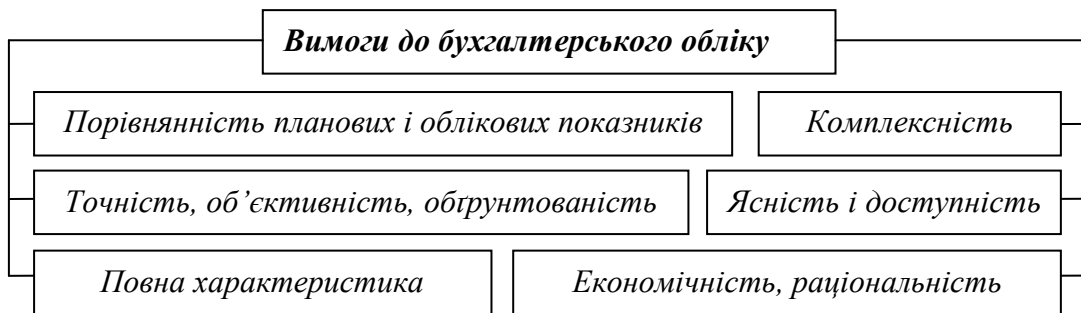
формує інформацію у вартісному, натуральному та трудовому вигляді для внутрішнього використання на підприємстві. Ця інформація використовується для калькуляції собівартості виготовленої продукції, виконаних робіт, наданих послуг, планування діяльності підприємства та прийняття інших управлінських рішень

Об'єкти: доходи; фінансові результати діяльності

ОБЛІКОВІ ВИМІРНИКИ

<i>Натуральні</i>	<i>Розрахункові (трудові)</i>	<i>Грошові (вартісні)</i>
застосовують для отримання даних про кількість однорідних об'єктів обліку в кг, га тощо	використовують для обліку кількості відпрацьованого часу та обліку затрат праці на виготовлення продукції	національна (гривня) та іноземні валюти (долари, марки, рублі тощо)
використовують для обліку матеріальних цінностей, готової продукції, товарів, основних засобів	необхідні для нарахування заробітної плати, визначення складу працівників, продуктивності праці	є найбільш універсальними, дають можливість узагальнювати всі господарські операції
дозволяють відобразити не лише кількість об'єктів, але і їх якісні характеристики (марка, сорт тощо)	встановлюють і контролюють норми виробітку, обчислюють фонд робочого часу й оплати праці	використовують при визначенні собівартості продукції, продуктивності праці, фінансових результатів і рентабельності діяльності підприємства, здійсненні розрахунків між підприємствами, організаціями, установами

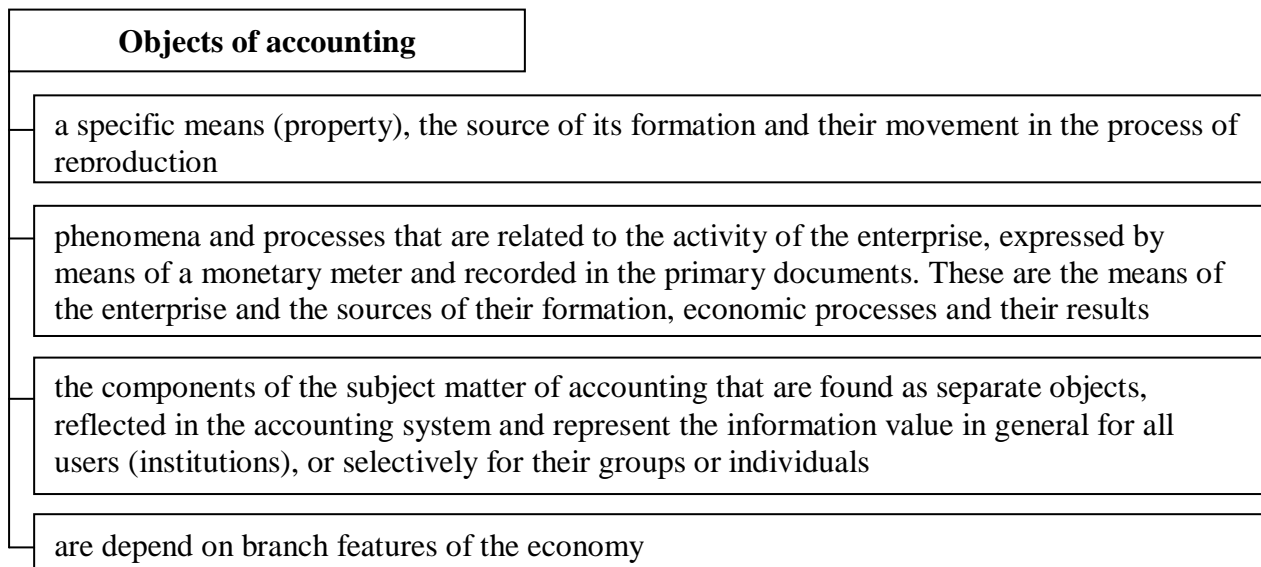
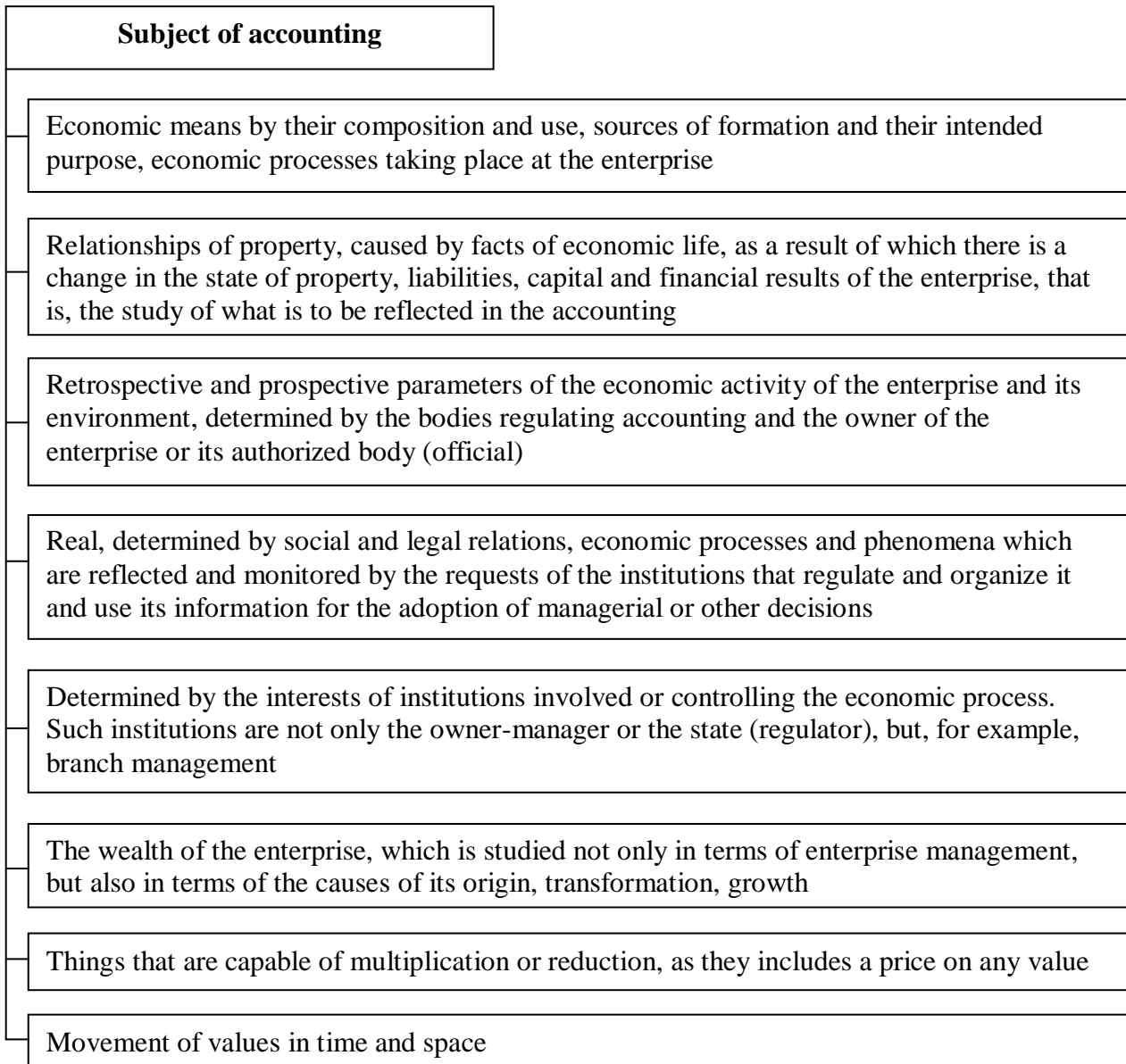

ЗАВДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

2. Subject and method of accounting

2. Предмет і метод бухгалтерського обліку

Предмет бухгалтерського обліку

Господарські засоби за їх складом і використанням, джерела формування та їх цільове призначення, господарські процеси, що відбуваються на підприємстві

Відносини власності, зумовлені фактами господарського життя, у результаті яких відбувається зміна стану майна, зобов'язань, капіталу та фінансових результатів підприємства, тобто вивчення того, що підлягає відображенню в бухгалтерському обліку

Ретроспективні та перспективні параметри господарської діяльності підприємства та його середовища, визначені органами, що регулюють бухгалтерський облік та власником підприємства або уповноваженим ним органом (посадовою особою)

Реальні, визначені соціально-правовими відносинами, господарські процеси та явища, які в обліку відображаються та контролюються запитами інституцій, які його регулюють та організують та використовують його інформацію для прийняття управлінських чи інших рішень

Визначається інтересами інститутів, що беруть участь або контролюють господарський процес. Такими інститутами є не лише власник-менеджер чи держава (регулятор), а й, наприклад, галузеве управління

Багатство підприємства, що вивчається не лише з точки зору управління підприємством, але і з точки зору причин його виникнення, трансформації, росту

Речі, які здатні до примноження чи зменшення, оскільки вони заключають в собі по ціні яку-небудь цінність

Рух цінностей в часі і просторі

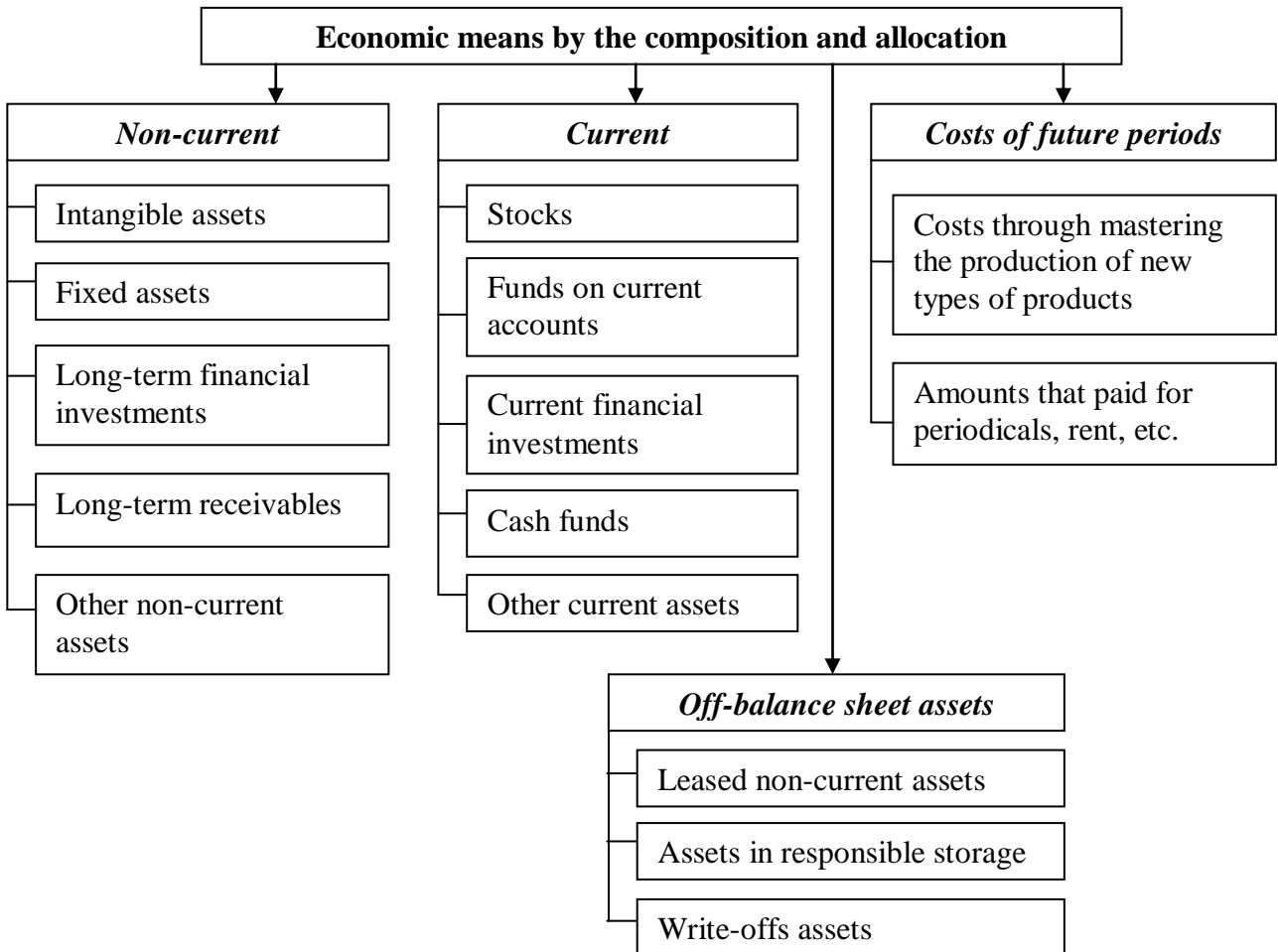
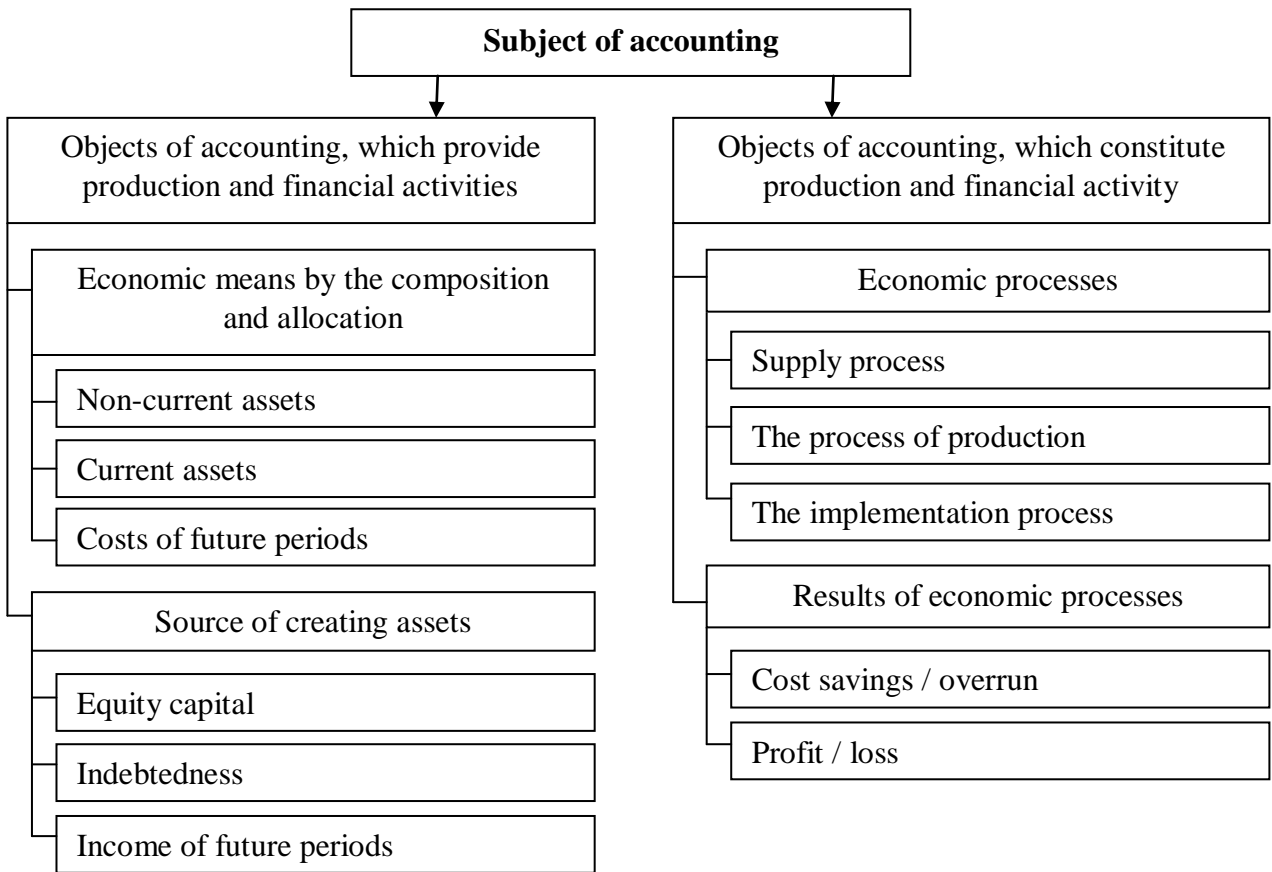
Об'єкти бухгалтерського обліку

конкретний засіб (майно), джерело його утворення та їх рух у процесі відтворення

явища та процеси, які пов'язані з діяльністю підприємства, виражені за допомогою грошового вимірника та зафіксовані в первинних документах. Це засоби підприємства та джерела їх утворення, господарські процеси та їх результати

складові предмета бухгалтерського обліку, які знаходять, окреме як об'єкти, відображення в системі бухгалтерського обліку та представляють інформаційну цінність загалом для всіх користувачів (інституцій), чи вибірково для їх груп чи індивідуумів

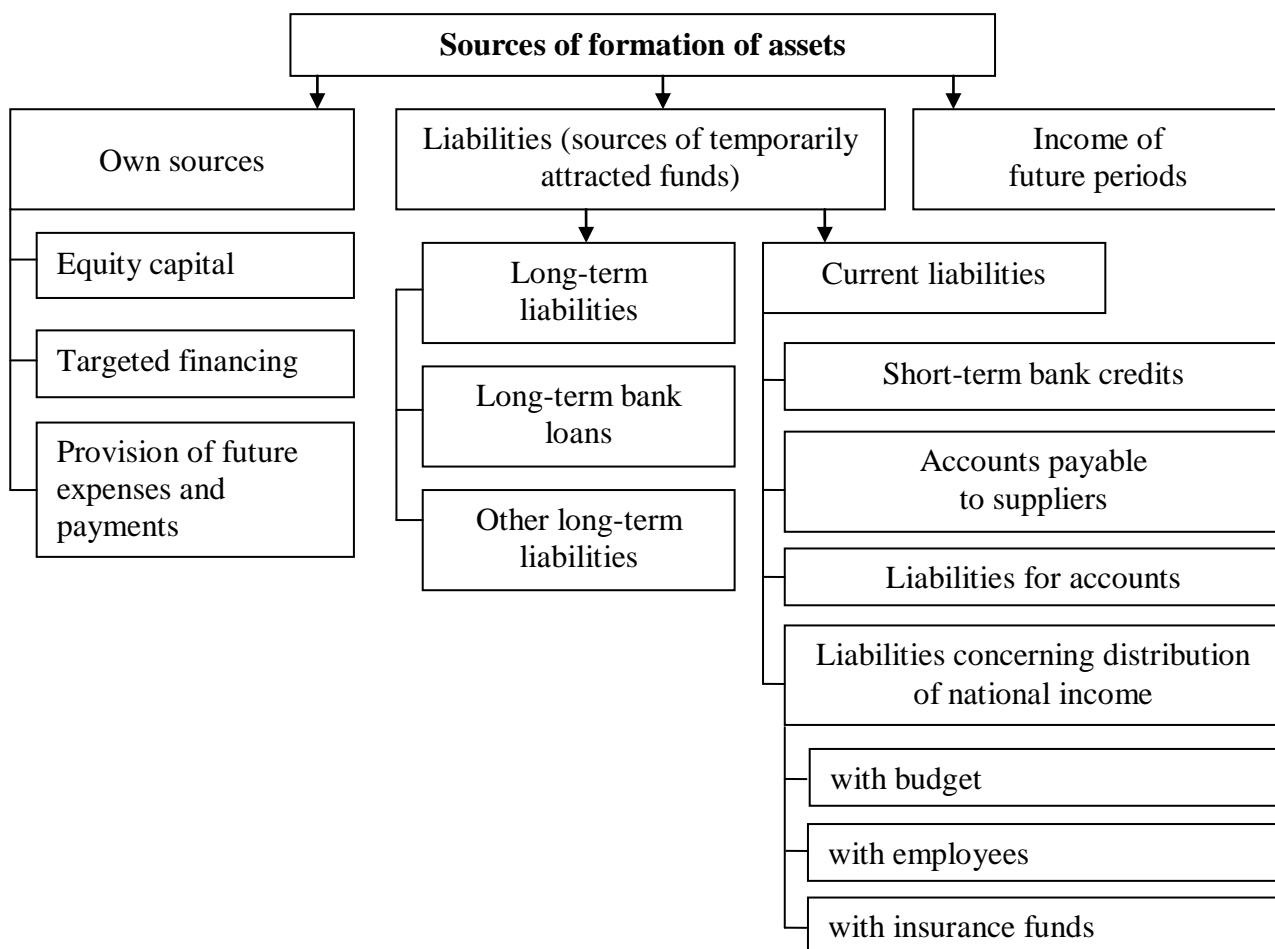
залежать від галузевих особливостей господарства

Non-current assets	Material and non-material resources that belong to the institution and ensure its functioning and the useful life of which is expected to be more than one year
Intangible assets	<p>Non-monetary assets that have no material form, can be identified and held by the enterprise for use over a period of more than one year for production, trade, administrative purposes or for leasing to other entities of the market:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ rights to use natural resources ▪ rights to use property ▪ rights to marks for goods and services ▪ rights to industrial property objects ▪ copyright and related rights ▪ goodwill ▪ other intangible assets
Fixed assets	<p>Tangible assets, which enterprise holds for the purpose of using them in the process of production or supply of goods, the provision of services, leasing to other persons or for the performance of administrative and socio-cultural functions, the expected useful life (exploitation) of which is more than one year or one working period.</p> <p>Examples are buildings and facilities, machinery and equipment, vehicles, tools, appliances, inventory, etc.</p>
Current assets	<p>Cash funds and their equivalents that not limited to use as well as other assets held for sale or consumption during the operating cycle or within twelve months from the balance sheet date:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ stocks ▪ funds on current accounts ▪ current financial investments ▪ cash funds ▪ other current assets <p><i>The operating cycle</i> is the time interval between the acquisition of stocks for the performance of activities and the receipt of funds (cash equivalents) from the sale of products produced from them, or goods and services.</p> <p><i>Stocks</i> are assets that intended for sale in the ordinary course of business are in the process of production with a view to the further sale of the product of production used for consumption in production, as well as enterprise management.</p> <p><i>Stocks</i> include raw materials, materials, component parts, unfinished production, finished products, goods used for no more than one year or operating cycle, if it is no more than a year</p>
Costs of future periods	<p>Costs that are made in the current period, but subject to attributed to expenses of future periods:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ the costs of design, construction and development of the technological process of manufacturing a new product ▪ the costs for permutations and adjustments of equipment ▪ the costs associated with the development and development of new technologies ▪ the sums subscription periodicals, etc.
Off-balance sheet assets	Property and debts that are not actually owned by the enterprise: leased non-current assets, assets in responsible storage, write-offs assets

Необоротні активи	Матеріальні і нематеріальні ресурси, що належать установі і забезпечують її функціонування і термін корисної експлуатації яких, як очікується, становить більше одного року
Нематеріальні активи	Немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, можуть бути ідентифіковані та утримуються підприємством з метою використання протягом періоду більш як один рік для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях чи для надання в оренду іншим суб'єктам ринку: <ul style="list-style-type: none"> ▪ права користування природними ресурсами ▪ права користування майном ▪ права на знаки для товарів і послуг ▪ права на об'єкти промислової власності ▪ авторські та суміжні з ними права ▪ гудвіл ▪ інші нематеріальні активи
Основні засоби	Матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва чи поставки товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам чи для виконання адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний термін корисного використання (експлуатації) яких більше одного року, або одного оборотного періоду. Прикладами є будинки та споруди, машини та обладнання, транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар тощо
Оборотні активи	Грошові кошти та їх еквіваленти, що не обмежені у використанні, а також інші активи, призначені для реалізації чи споживання протягом операційного циклу чи протягом дванадцяти місяців з дати балансу: <ul style="list-style-type: none"> ▪ запаси ▪ кошти на поточних рахунках ▪ поточні фінансові інвестиції ▪ грошові кошти ▪ інші оборотні активи <p>Операційний цикл – це проміжок часу між придбанням запасів для здійснення діяльності та отриманням коштів (еквівалентів грошових коштів) від реалізації виробленої з них продукції або товарів і послуг</p> <p>Запаси – це активи, призначені для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності, перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва, використовуються для споживання під час виробництва, а також управління підприємством.</p> <p>Запаси включають сировину, матеріали, комплектуючі вироби, незавершене виробництво, готову продукцію, товари, що використовуються упродовж не більше одного року або операційного циклу, якщо він не більше року</p>
Витрати майбутніх періодів	Витрати, які здійснені в поточному періоді, але підлягають віднесенню на витрати майбутніх періодів: <ul style="list-style-type: none"> ▪ витрати на проектування, конструювання й розробку технологічного процесу виготовлення нового виробу ▪ витрати на перестановку та переналадку обладнання ▪ витрати, пов'язані з розробкою та освоєнням нової технології ▪ суми передплати періодичних видань тощо
Позабалансові активи	Майно та кредити, які фактично не належать підприємству: орендовані довгострокові активи, активи на відповідальному зберіганні, списані активи

Own sources	Sources of own funds, namely authorized capital, reserve capital, additional capital, retained earnings, targeted financing, provision of future payments and expenses
Equity capital	Own sources of the enterprise, which without the definition of the term of repayment, were made by the founders or left by them (founders) at the enterprise from the already taxable profits
Reserve capital	The sum of reserves that created in accordance with the current legislation or constituent documents
Additional capital	Other capital that concluded by the partners of the partnership or received in the process of economic activity of the enterprise as a consequence of the revaluation of assets, free-of-charge acquisition of non-current assets, other additional capital
Profit	The sum of excess of income over expenses of the enterprise, received from all types of activity for the reporting period
Undivided profit	The sum of profit that reinvested in the enterprise
Targeted financing	Funds that received from the budget and other sources (such funds are not refundable)
Provision of future expenses and payments	Accrued during the reporting period future expenses and payments, the value of which can be determined by forecasting estimates. These are amounts reserved for the purpose of uniform inclusion in the expenses of the relevant period: - provision of vacations - provision of other expenses and payments

Власні джерела	Джерела власних коштів, а саме статутний капітал, резервний капітал, додатковий капітал, нерозподілений прибуток, цільове фінансування, забезпечення майбутніх платежів і витрат
Власний капітал	Власні джерела підприємства, які без визначення строку повернення внесені засновниками або залишені ними (засновниками) на підприємстві з уже оподаткованого прибутку
Резервний капітал	Сума резервів, створених відповідно до чинного законодавства або установчих документів
Додатковий капітал	Інший капітал, укладений учасниками товариства або одержаний у процесі господарської діяльності підприємства в наслідок дооцінки активів, безоплатного отримання необоротних активів, іншого додаткового капіталу
Прибуток	Сума перевищення доходів над витратами підприємства, отримана від усіх видів діяльності за звітний період
Нерозподілений прибуток	Сума прибутку, яка реінвестована у підприємство
Цільове фінансування	Кошти, отримані з бюджету та інших джерел (поверненню такі кошти не підлягають)
Забезпечення наступних витрат і платежів	Нараховані у звітному періоді майбутні витрати і платежі, величина яких може бути визначена шляхом прогнозування оцінок. Це суми, зарезервовані з метою рівномірного включення до витрат відповідного періоду: - забезпечення відпусток - забезпечення інших витрат і платежів

Principles of accounting	
Full coverage	The financial reporting should contain all information about the actual and potential consequences of economic operations and events that may affect decisions taken on its basis. The information in the financial reports should be complete. As a result of omissions, the information may be false or misleading, and therefore inaccurate and inappropriate. That is, users should be provided with relevant and relevant information about the financial position and performance of the enterprises
Autonomy	Each enterprise is considered as a legal entity that separated from its owners, therefore personal property and liabilities of owners should not be reflected in the financial reporting of the enterprise. The principle of autonomy applies even when the owner is fully material liable for liabilities without the creation of a legal entity. This principle contributes to the achievement of a clear definition of the scope of accountability, that is, economic activity is tied to a specific enterprise
Consistency	Permanent (from year to year) application by the enterprise of chosen accounting policy. This principle implies that the accounting information will be used for a long time, and therefore it should be compatible for different reporting periods of activity. The principle of consistency of accounting policies is an important element that allows to control the core indicators of enterprises. The consistency involves the use of a defined accounting methods in different periods and accepted methods for assessing balance sheet items
Continuity	The evaluation of assets and liabilities of an enterprise is carried based on the assumption that its activities will continue on. The principle of continuity is manifested in the assumption that the enterprises, which carry out economic activity are not going to be liquidated and significantly reduce activity – there is no need for the distribution of assets to cover liabilities

Принципи бухгалтерського обліку

<p>Повне висвітлення</p>	<p>Фінансова звітність повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі. Інформація у фінансових звітах повинна бути повною. У результаті упущень інформація може бути хибною або оманливою, а отже, недостовірною та недостатньо доречною. Повне висвітлення – принцип, згідно з яким фінансова звітність суб'єктів господарювання має містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі. Тобто, користувачам повинна бути надана суттєва та доречна інформація про фінансовий стан і результати діяльності суб'єктів господарювання</p>
<p>Автономність</p>	<p>Кожне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій звітності підприємства. Принцип автономності застосовується навіть у випадку, коли власник несе повну матеріальну відповідальність за зобов'язаннями без створення юридичної особи. Цей принцип сприяє досягненню чіткого визначення сфери підзвітності, тобто господарська діяльність пов'язується з конкретним суб'єктом господарювання</p>
<p>Послідовність</p>	<p>Постійне (з року в рік) застосуванні підприємством обраної облікової політики. Цей принцип передбачає, що облікова інформація буде використовуватися тривалий час, а тому вона має бути зіставною за різні звітні періоди діяльності. Принцип послідовності облікової політики є важливим елементом, який дозволяє контролювати основні показники підприємств. Послідовність передбачає застосування визначеної облікової методики в різні періоди та прийнятих методів оцінки статей балансу</p>
<p>Безперервність</p>	<p>Оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється, виходячи з припущення, що його діяльність буде тривати далі. Принцип безперервності проявляється в припущенні, підприємства, які здійснюють господарську діяльність не збирається ліквідуватися та істотно скорочувати свою діяльність – не виникає потреби розподілу активів для покриття зобов'язань</p>

Principles of accounting	
Matching income and expenses	To determine the financial result of the reporting period, it is necessary to compare the income of the reporting period with the expenses that were incurred to obtain these incomes. Based on the principle matching income and expenses the incomes from activity should be reflected in accounting and reporting in the period when they were incurred, and expenses - on the basis of matching with these incomes. Expenses that are not directly related to certain incomes should be reflected in the period when they arose. The economic activity of the enterprises is continuous, and the financial reporting are compiled on a certain date. Therefore, the situations arise, when at the time of its drawing up may be expenses, from which the income is not received in cash equivalent. The income from sales should be reflected in the period of product release to the buyer regardless of the time the payment is received. Costs that are stipulate the receipt of income in future periods, should be reflected in the reporting of relevant periods
Substance over form	Operations are accounted for in their essence, and not only based on the legal form. That is, the essence of operations or other events sometimes does not correspond to that, which follows from their legal form. The principle of substance over form indicates that accounting is a means of simply fixing formal data. Therefore, the presence or absence of primary documents or legislative acts does not always a reason for reflection or non-reflection of operations in the accounting with the purpose of compiling financial reporting by economic entities for such activity
The monetary unit assumption	Measurement and generalization of all economic operations of an enterprise in its financial reporting is carried out in a single currency. The essence of the principle of the monetary unit assumption is that enterprises in Ukraine conduct accounting and prepare financial reporting in the currency of Ukraine – UAH. At the same time, in the analytical accounting are widely used natural and labor meters, foreign currencies. The information that subject to accounting should be reflected in monetary units, which allow it to be generalized and compared. Therefore, the information, which presented in different monetary units, are converted also into the national currency that makes it possible to compile and submit it in a single system. Assets, liabilities and operations that denominated in foreign currencies for reflecting in the financial reporting are converted in UAH at the rate of the National Bank of Ukraine in accordance with applicable rules. In analytical accounting, along with cash, if necessary, other types of measuring are also used

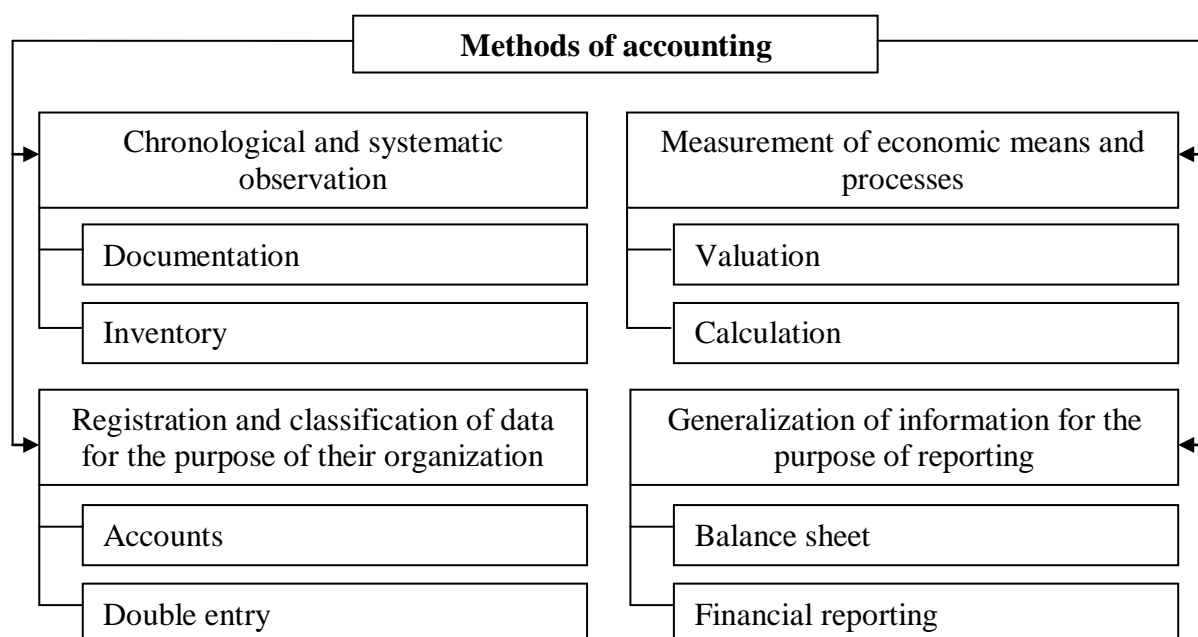
Принципи бухгалтерського обліку

<p>Нарахування та відповідність доходів і витрат</p>	<p>Для визначення фінансового результату звітного періоду необхідно порівняти доходи звітного періоду з витратами, що були здійснені для отримання цих доходів. Виходячи з принципу нарахування та відповідність доходів і витрат, доходи від діяльності слід відображати в обліку і звітності в тому періоді, коли їх було здійснено, а витрати – на основі відповідності цим доходам. Витрати, які не мають безпосереднього зв'язку з певними доходами, слід відображати в тому періоді, коли вони виникли.</p> <p>Господарська діяльність підприємств безперервна, а фінансова звітність складається на певну дату. Тому, виникають ситуації коли в момент її складання можуть бути витрати, з яких доходи не отримані в грошовому еквіваленті. Незалежно від часу отримання оплати дохід від реалізації повинен бути відображений у період відпуску продукції покупцю. Витрати, які обумовлюють одержання доходів у майбутніх періодах, мають відобразитися у звітності відповідних періодів</p>
<p>Превалювання сутності над формою</p>	<p>Операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми. Тобто суть операцій або інших подій інколи не відповідає тому, що впливає з їхньої юридичної форми. Принцип превалювання змісту над формою засвідчує, що бухгалтерський облік є засобом простої фіксації формальних даних. Тому наявність чи відсутність первинних документів або законодавчих актів не завжди є підставою для відображення чи невідображення операцій у бухгалтерському обліку з метою складання фінансової звітності суб'єктами господарювання за такою діяльністю</p>
<p>Єдиний грошовий вимірник</p>	<p>Вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій підприємства у його фінансовій звітності здійснюється в єдиній грошовій одиниці. Сутність принципу єдиний грошовий вимірник полягає в тому, що підприємства в Україні ведуть бухгалтерський облік і складають фінансову звітність у грошовій одиниці України – гривні. Поряд з тим в аналітичному обліку широко застосовують натуральні й трудові вимірники, іноземні валюти. Інформація, яка підлягає обліку, повинна бути відображена в грошових одиницях, котрі і дозволяють її узагальнювати і порівнювати. Тому інформація, яка показана у різних грошових одиницях, перераховується і у національну грошову одиницю, що дає можливість її складати і подавати у єдиній системі. Активи, пасиви та операції, виражені в іноземній валюті, для відображення у фінансовій звітності перераховують у гривні за курсом Національного банку України відповідно до діючих правил. В аналітичному обліку поряд з грошовим, за необхідності, використовуються також інші види вимірників</p>

Method of accounting

The set of special techniques that help study the subject of accounting

The system of means of research, with the help of which objects of accounting are displayed and summarized in the monetary assessment in order to monitor the implementation of statutory requirements, the effective use of various resources of the enterprise, to ensure the preservation of property and achieve the optimal balance of costs and results of activities

Documentation	Method of processing business transactions documents. Preparation of primary documents is the initial stage of accounting. <i>Document</i> is a written certificate on the implementation of a business transaction or the right to implement it
Inventory	Verification and documentary evidence of the availability and condition, valuation of assets and liabilities (property, investment of the enterprise in statutory funds of other enterprises, settlements with debtors and creditors) of the enterprise
Valuation	Expression of objects of accounting in a single monetary measurer for the purpose of generalizing them in the enterprise as a whole
Calculation	A method of calculation cost price of manufacture of products or work performed, provided services
Accounts	A method of current accounting and control of the presence and movement of assets and liabilities of the enterprise. It is a local information system for grouping economically homogeneous objects of accounting
Double entry	The method of mapping economic operations on accounts; technique of accounting. Its essence consists in the double mapping in the accounting of each economic operation by the debit of one and a loan of another account in one amount
Balance sheet	The method of generalization and grouping of information about the assets of the enterprise by composition and location and sources of their formation on a certain date
Financial reporting	The method of final generalization and obtaining of final indicators of activity of the enterprise for the reporting period

Метод бухгалтерського обліку

Сукупність спеціальних прийомів, за допомогою яких вивчають предмет обліку

Система способів дослідження, за допомогою яких об'єкти обліку відображаються та узагальнюються у грошовій оцінці з метою контролю за виконанням статутних вимог, ефективним використанням різних ресурсів підприємства, для забезпечення збереження власності і досягнення оптимального співвідношення витрат і результатів діяльності

Документування	Спосіб оформлення господарських операцій документами. Складання первинних документів є початковою стадією бухгалтерського обліку. <i>Документ</i> – це письмове свідчення про здійснення господарської операції або права на її здійснення
Інвентаризація	Перевірка і документальне підтвердження наявності та стану, оцінка активів та зобов'язань (майно, вкладення підприємства в статутні фонди інших підприємств, розрахунки з дебіторами та кредиторами) підприємства
Оцінка	Відображення об'єктів бухгалтерського обліку в єдиному грошовому вимірнику з метою узагальнення їх в цілому по підприємству
Калькуляція	Метод обчислення собівартості виготовлення продукції або виконаних робіт, наданих послуг
Рахунки	Спосіб поточного обліку і контролю за наявністю і рухом активів і пасивів підприємства. Це локальна інформаційна система для групування економічно однорідних об'єктів обліку
Подвійний запис	Метод відображення господарської операції на рахунках; техніка бухгалтерського обліку. Суть його полягає в подвійному відображенні в обліку кожної господарської операції за дебетом одного і кредитом іншого рахунку в одній сумі
Бухгалтерський баланс	Спосіб узагальнення і групування інформації про активи підприємства за складом і розміщенням та джерелами їх утворення на певну дату
Фінансова звітність	Метод підсумкового узагальнення й одержання підсумкових показників діяльності підприємства за звітний період

3. Accounting policies of enterprise taking into account the requirements of the National Accounting Standards

ACCOUNTING POLICIES

The Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine»

a set of principles, methods and procedures that used by the enterprise to compile and submit financial statements

IAS 8 «Accounting policies changes in accounting estimates and errors»

specific principles, foundations, arrangements, rules and practices applied by the entity in preparing and submitting financial statements

The purpose of the accounting policy – creation of an optimal, coherent and well-organized basis for compilation of reliable reporting and adoption of effective economic decisions on its basis

Regulatory legal framework of accounting policy	
IAS 1 «Presentation of Financial Statements»	Determines the need for disclosure of accounting policies in the notes to annual reporting
IAS 8 «Accounting policies changes in accounting estimates and errors»	Determines the criteria for selecting and modifying accounting policies, together with the accounting approach and disclosure of information on changes in accounting policies, changes in accounting estimates and error correction
The rest of the IAS, IFRS	Contains elements of accounting policies concerning specific objects or business operations
The Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine»	Contains definition of «accounting policy», gives the right to the enterprise to independently form accounting policy
NAP(S) 1 «General Requirements for Financial Statements»	Contains the definition of «accounting policy», defines means to characteristics accounting policies of an enterprise when disclosing information in financial statements
AP(S) 6 «Correction of errors and changes in financial statements»	Determines the causes of changes in accounting policies; the procedure for disclosing information in the notes to the reports in the event of a change in accounting policy
The rest of NAP(S), AP(S)	Contains elements of accounting policies concerning specific objects or business operations
The chart of accounts and Instruction on its application	Contains information on possible options for cost accounting at an enterprise and the periodicity of closing transit accounts
Letter of the MFU «On Materiality in Accounting and Reporting»	Contains an explanation of the application of the criteria of materiality. Determination of the materiality of individual objects of accounting
Methodical recommendations on enterprise accounting policy	Contains information on the content of the regulatory document on accounting policies, entities of formation, changes in accounting policies
Administrative document about enterprise accounting policy	Features of accounting and compilation of reporting on a particular enterprise

3. Облікова політика підприємства з урахуванням вимог національних Положень (стандартів) бухгалтерського обліку

ОБЛІКОВА ПОЛІТИКА

Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» сукупність принципів, методів і процедур, що використовуються підприємством для складання і подання фінансової звітності

МСБО 8 Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки

конкретні принципи, основи, домовленості, правила та практика, застосовані суб'єктом господарювання при складанні та поданні фінансової звітності

Мета облікової політики – створення оптимальної, узгодженої та впорядкованої основи для складання достовірної звітності та прийняття ефективних економічних рішень на її основі

Нормативно-правове забезпечення облікової політики

Нормативно-правове забезпечення облікової політики	
МСБО 1 «Подання фінансової звітності»	Визначає необхідність розкриття облікової політики у примітках до річної звітності
МСБО 8 «Облікові політики, зміни в облікових оцінках та помилки»	Визначає критеріїв до обрання та зміни облікових політик разом з обліковим підходом та розкриттям інформації про зміни в облікових політиках, зміни в облікових оцінках та виправлення помилок
Решта МСБО, МСФЗ	Містять елементи облікової політики щодо конкретних її об'єктів або господарських операцій
Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Містить визначення поняття «облікова політика», надає право підприємству самостійно формувати облікову політику
НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»	Містить визначення поняття «облікова політика», визначає способи висвітлення облікової політики підприємства під час розкриття інформації у фінансовій звітності
П(С)БО 6 «Виправлення помилок і зміни у фінансових звітах»	Визначає причини змін в обліковій політиці; порядок розкриття інформації у примітках до звітів у випадку зміни облікової політики
Решта НП(С)БО, П(С)БО	Містять елементи облікової політики щодо конкретних її об'єктів або господарських операцій
План рахунків та Інструкція про його застосування	Містить інформацію щодо можливих варіантів обліку витрат на підприємстві та періодичність закриття транзитних рахунків
Лист МФУ «Про суттєвість у бухгалтерському обліку і звітності»	Містить пояснення щодо застосування критеріїв суттєвості. Визначення суттєвості окремих об'єктів обліку
Методичні рекомендації щодо облікової політики підприємства	Містить інформацію про зміст розпорядчого документа про облікову політику, суб'єктів формування, зміни облікової політики
Розпорядчий документ про облікову політику підприємства	Особливості ведення обліку та складання звітності на конкретному підприємстві

<i>Requirements for compilation of an order on the accounting policy of the enterprise</i>	
Legality	Selected or developed methodological receptions, means and procedures for organizing and keeping records of a business entity shall not contradict the legislation in force
Adequacy	The accounting policy of an enterprise should meet the specifics of the conditions and specifics of its activities
Effectiveness	Expenses on the development or introduction of a certain element of the accounting policy of an enterprise should not exceed the effect of their introduction
Unity	The accounting policy of a business entity should be the same irrespective of the number of units, affiliates or enterprises. It will provide an opportunity to compare and analyze within corporations, holdings, associations
Publicity	The accounting policy should be communicated to internal and external users of the information to get an idea of the used methods of data generation
The basic objectives of accounting policy formation	
Rationalization of cash flows	
Reducing the labor intensive of accounting	
Formation of attractive reporting	
Approximation to international accounting standards and financial reporting	

<i>Subjects of enterprise accounting policy formation</i>	
Chief Accountant and Accounting Service	At the initial stage of accounting policy formation, the chief accountant and the accounting department use the experience and professional knowledge of highly specialized accounting officers. Engineering-technical, planning-finance and other enterprise services that responsible for planning such important indicators as cost of production, depreciation, etc., develop and make proposals on accounting policy issues
Specially created commission	In the case of delegation by the owner of the authority to choose the subjects of accounting policy formation for the hired management personnel, it is necessary to confirm the transfer of authority documented (the minutes of the meeting of founders), which declares the decision and will protect the interests of the owner in the event of commercial disputes
Department of internal control	When using the work of hired management personnel, a protective function should be activated, which is realized through the creation of an independent and subordinated only to the owners of the internal control service, whose responsibility is to control in keeping with the interests of the owner
Owner or manager of the enterprise	Carries out the preparation of a regulatory document on accounting policy in the presence of the necessary professional knowledge and skills for the formation of accounting policies
Specialized consulting and auditing firms	If the formation of accounting policies is carried out by an audit firm (as well as in cases where the owners require it), the elements of accounting policies that will be presented in the future regulatory document must be presented to the owners with an explanation of their action and effect on the enterprise

Вимоги до складання наказу про облікову політику підприємства	
Законність	Обрані або розроблені методичні прийоми, способи та процедури організації та ведення обліку суб'єкта господарювання не мають суперечити чинному законодавству
Адекватність	Облікова політика підприємства має відповідати особливостям умов та специфіці його діяльності
Ефективність	Витрати на розробку або впровадження певного елемента облікової політики підприємства не мають перевищувати ефект від їх впровадження
Єдність	Облікова політика суб'єкта господарювання має бути єдиною незалежно від кількості підрозділів, філій або підприємств. Це забезпечить можливість порівнювати та аналізувати в межах корпорацій, холдингів, асоціацій
Гласність	Облікова політика має доводитися до відома внутрішніх та зовнішніх користувачів інформації для отримання ними уявлення про використані способи формування даних
Базові цілі формування облікової політики	
Раціоналізація грошових потоків	
Зниження трудомісткості обліку	
Формування привабливої звітності	
Наближення до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та фінансової звітності	

Суб'єкти формування облікової політики підприємства	
Головний бухгалтер та бухгалтерська служба	На початковому етапі формування облікової політики головним бухгалтером та бухгалтерською службою використовуються досвід та професійні знання вузькоспеціалізованих працівників бухгалтерії. Інженерно-технічна, планово-фінансова та інші служби підприємства, відповідальні за планування таких важливих показників як собівартість продукції, амортизація тощо, розробляють і вносять пропозиції з питань формування облікової політики
Спеціально створена комісія	У випадку делегування власником повноважень з вибору суб'єктів формування облікової політики підприємства облікової політики підприємства найманому управлінському персоналу, необхідно підтвердити передачу повноважень документально (протокол зборів засновників), що задекларує рішення і забезпечить захист інтересів власника при виникненні господарських спорів
Відділ внутрішнього контролю	При використанні праці найманого управлінського персоналу повинна діяти захисна функція, яка реалізується через створення незалежної та підпорядкованої лише власникам служби внутрішнього контролю, обов'язком якої є контроль за дотриманням інтересів власника
Власник або керівник підприємства	Здійснює підготовку розпорядчого документу про облікову політику за наявності необхідних професійних знань та навичок формування облікової політики
Спеціалізовані консалтингові та аудиторські фірми	Якщо формування облікової політики здійснюється аудиторською фірмою (а також у випадках, коли цього вимагають власники), елементи облікової політики, що будуть представлені у майбутньому розпорядчому документі повинні бути презентовані власникам, з поясненням їх дії і ефекту для підприємства

Stages of accounting policy development		
<i>The first stage is design</i>	<i>The second stage is current</i>	<i>The third stage is control</i>
<p>Analysis of the economic conditions of the enterprise, its organizational structure.</p> <p>Formation of long-term and short-term goals of the enterprise activity.</p> <p>Analysis of the actual state of accounting and internal control system.</p> <p>Defining the goals of accounting policy formation</p>	<p>Development of recommendations for improving existing accounting policies.</p> <p>Definition of accounting policy aspects.</p> <p>Development of working documentation concerning each aspect.</p> <p>Development of internal entrepreneurial standards</p>	<p>Solving the problems that arose in the process of introducing a new accounting policy.</p> <p>Conducting training seminars, advising staff on the protection of new methods before the fiscal service.</p> <p>Operational introduction of changes to internal normative documents</p>
Elements of the accounting policy		
The theory of accounting policy (accounting principles, legislative acts, scientific provisions of the design of the information system)		
Accounting methodology		
Accounting technology		
Organization of accounting		
Basis of accounting policy change		
Changes in the company statutory requirements		
The requirements of the body that carries out the functions of state regulation of the accounting and financial reporting methodology are changing		
Changes in accounting policies will provide a more reliable reflection of events (business transactions) in accounting and financial reporting		

Етапи розроблення облікової політики		
<i>I-й етап – проектний</i>	<i>II-й етап –поточний</i>	<i>III-й етап – контрольний</i>
Аналіз умов господарювання підприємства, його організаційної структури. Формування довгострокових і короткострокових цілей функціонування підприємства. Аналіз фактичного стану бухгалтерського обліку і системи внутрішнього контролю. Визначення цілей формування облікової політики	Розробка рекомендацій з удосконалення існуючої облікової політики. Визначення аспектів облікової політики Розробка робочої документації щодо кожного аспекту Розробка внутрішньо підприємницьких стандартів	Вирішення проблем, що виникли в процесі впровадження нової облікової політики. Проведення навчальних семінарів, консультування персоналу захист нових методик перед фіскальною службою. Оперативне впровадження змін до внутрішніх нормативних документів
Елементи облікової політики		
Теорія облікової політики (принципи обліку, законодавчі акти, наукові положення конструювання інформаційної системи)		
Методологія обліку		
Технологія обліку		
Організація обліку		
Підстави зміни облікової політики		
Змінюються на підприємстві статутні вимоги		
Змінюються вимоги органу, який здійснює функції з державного регулювання методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності		
Зміни облікової політики забезпечать більш достовірне відображення подій (господарських операцій) у бухгалтерському обліку і фінансовій звітності		

Theme 2. Balance sheet

Plan of the theme:

1. The concept of balance sheet, its meaning and use in management
2. Construction of the balance sheet, the contents of the articles of the asset and liability, their grouping and assessment in accordance with NAP(S) 1 «General Requirements for Financial Statements»
3. Changes in the balance sheet due to economic operations

After studying the topic the student should know:

- concept of balance sheet, its meaning and use in management
- the construction of the balance sheet, the content of the articles of the asset and liability
- grouping and evaluating balance sheet items in accordance with NAP(S) 1 «General Requirements for Financial Statements»
- type of changes in the balance sheet under the influence of economic operations

The purpose of the topic:

Acquiring the necessary knowledge to assess the content and structure of the Balance Sheet (Statement of Financial Position), the methodology for filling in the articles of the asset and liability balance, determining its informational content in terms of providing user requests for making decisions.

Mini-lexicon: balance sheet, asset, liability, equity, balance sheet items.

Тема 2. Бухгалтерський баланс

План теми:

1. Поняття балансу, його значення і використання в управлінні
2. Побудова балансу, зміст статей активу і пасиву, їх групування та оцінка відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
3. Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями

Після вивчення теми студент повинен знати:

- поняття балансу, його значення і використання в управлінні
- побудову балансу, зміст статей активу і пасиву
- групування та оцінку статей балансу відповідно до Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
- тип змін у балансі під впливом господарських операцій

Мета теми:

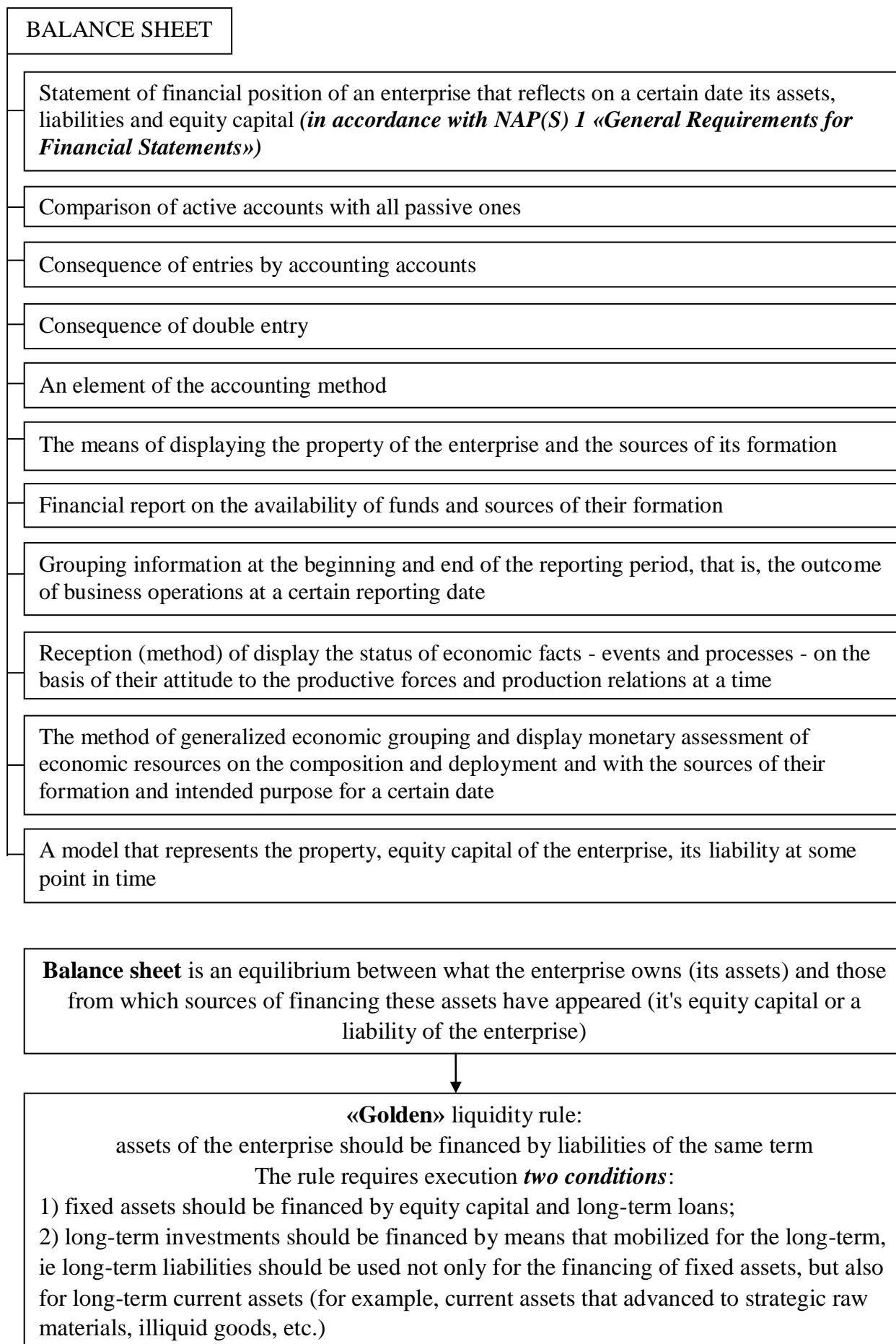
Набуття необхідних знань з оцінки змісту та структури Балансу (Звіту про фінансовий стан), методики заповнення статей активу та пасиву балансу, визначення його інформаційної змістовності щодо забезпечення запитів користувачів для прийняття рішень.

План теми:

1. Поняття балансу, його значення і використання в управлінні.
2. Побудова балансу, зміст статей активу і пасиву, їх групування та оцінка відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності».
3. Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями.

Міні-лексикон: баланс, актив, пасив, капітал, балансова стаття.

1. The concept of balance sheet, its meaning and use in management

1. Поняття балансу, його значення і використання в управлінні

БАЛАНС
Звіт про фінансовий стан підприємства, який відображає на певну дату його активи, зобов'язання і власний капітал (<i>відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»</i>)
Зіставлення активних рахунків з усіма пасивними
Наслідок записів по рахунках бухгалтерського обліку
Наслідок подвійного запису
Елемент методу бухгалтерського обліку
Спосіб відображення майна підприємства та джерел його формування
Фінансовий звіт про наявність засобів і джерел їх утворення
Групування інформації на початок і кінець звітного періоду, тобто підсумок господарських операцій на певну звітну дату
Прийом (спосіб) відображення стану господарських фактів – явищ і процесів – за ознаками їх ставлення до продуктивних сил і виробничих відносин на певний момент часу
Спосіб економічного групування і узагальненого відображення у грошовій оцінці стану господарських засобів за складом і розміщенням та за джерелами їх утворення і цільовим призначенням на певну дату
Модель, яка відображає майно, власний капітал підприємства, його зобов'язання на певний момент часу

Бухгалтерський баланс становить рівновагу між тим, чим підприємство володіє (його активами), і тим, з яких джерел фінансування ці активи з'явилися (це власний капітал або зобов'язання підприємства)

«Золоте» правило ліквідності:
активи підприємства мають фінансуватися пасивами такої ж строковості
Правило вимагає виконання двох умов:

- 1) основні засоби мають фінансуватися за рахунок власного капіталу та довгострокових позик;
- 2) довгострокові капіталовкладення мають фінансуватися за рахунок коштів, мобілізованих на довгостроковий період, тобто довгострокові пасиви мають використовуватися не лише для фінансування основних фондів, а й для довгострокових оборотних активів (наприклад, оборотні засоби, авансовані у стратегічні запаси сировини, неліквідні товари тощо).

Assets and liabilities should be reflected in the balance sheet by *the principle of liquidity growth* – first non-current assets, then indicate current assets. Balance items within sections should also be posted based on their ability to turn into cash funds. Therefore, in the asset balance sheet, they are located as their liquidity grows: from intangible assets to cash, and in the liability - on the basis of the time that is needed to repay the debt

Comparison of the domestic and world practice of constructing an asset and a liabilities of balance sheet	
<i>Domestic practice</i>	
Assets	Liabilities
Sections of the asset are built in the order of growth of liquidity: non-current assets; stocks; funds	The liabilities is built on liabilities to the owners of funds: first their own, and then borrowed: equity long-term liabilities; current accounts to pay
<i>World practice</i>	
Assets	Liabilities
Assets are built in the order of liquidity reduction: cash funds; goods and stocks; real estate	Liabilities build on the degree of maturity: current accounts to pay; long-term liabilities; share capital

Classification of balance sheets	
By sources of drawing up	Inventory – compiled on the basis of a complete description of equipment and is the shortened version of the balance sheet
	Books – compiled on the basis of records in books without confirmation of inventory, so they are called trial or previous
	General is the synthesis of inventory and book balances and is compiled in a year based on the inventory description and the preliminary balance sheet
Depending on the amount of data	Simple – balances sheets of enterprises that do not have structural subdivisions or branches
	Complicated – balance sheets of enterprises that have a structural units
	Consolidated - balance sheets of enterprises that have a branches
By its content	Balance – contain only balances on accounts and characterize the property state of the business on a certain date
	Current – balance sheets, which, besides the balances on accounts, include turnover on debit and credit of these accounts
	Effective – balance sheets of income and expenses or profits and losses, which enable to determine the net profit or net loss
	Intermediate – balance sheets that are forming on any date depending on the need
	Chess – balance sheets that, except for balances on accounts, contain correspondence on these accounts. Such balance sheets advisable to forming for small enterprises that use a limited number of accounting accounts
	Comparative – balance sheets, in which compare the articles of the balance sheet with the corresponding balance sheet items for the previous period
Depending on the amount of awareness	Full
	Abbreviated

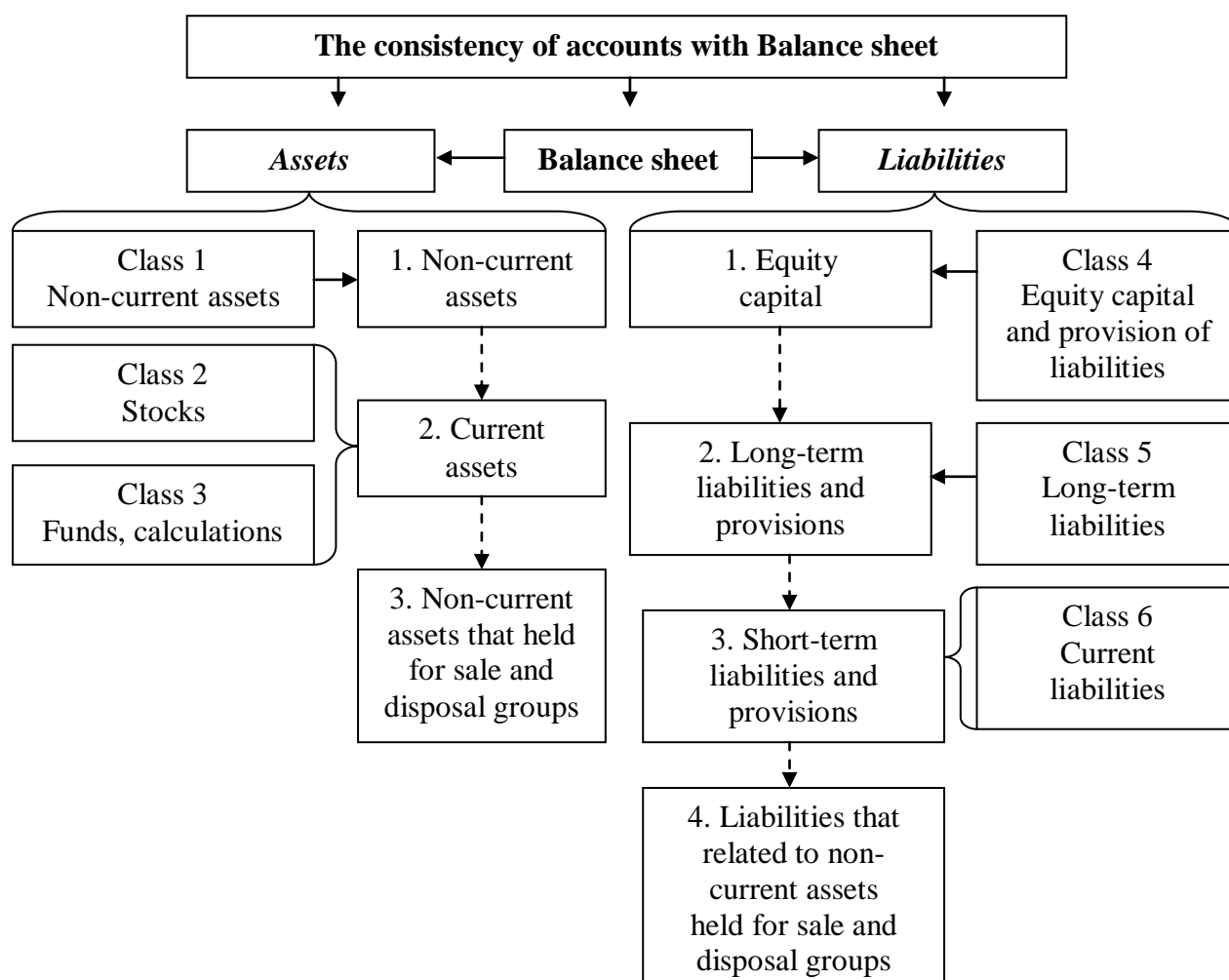

Активи і зобов'язання необхідно відображувати в балансі за **принципом зростання ліквідності** – спочатку необоротні активи, далі зазначати оборотні активи. Балансові статті у межах розділів теж мають бути розміщені за їх здатністю перетворюватися на грошові кошти. Відтак в активі балансу вони розташовані в міру зростання їх ліквідності: від нематеріальних активів до грошових коштів, а в пасиві – за ознакою часу, який потрібен для повернення боргу

Порівняння вітчизняної і світової практики будови активу і пасиву балансу	
Вітчизняна практика	
Актив	Пасив
Розділи активу будують у порядку зростання ліквідності: необоротні активи; запаси; кошти	Пасив будують за зобов'язаннями перед власниками коштів: спочатку своїми, а потім запозиченими: власний капітал довгострокові зобов'язання; поточні рахунки до оплати
Світова практика	
Актив	Пасив
Актив будують у порядку убавання ліквідності: грошові кошти; товари і запаси; нерухомість	Пасив будують за ступенем погашення: поточні рахунки до оплати; довготермінові пасиви; акціонерний капітал

Класифікація балансів	
За джерелами складання	Інвентарні – складають на підставі повного опису інвентарю і є скороченим варіантом балансу
	Книжкові – складаються на підставі запису в книгах без підтвердження інвентаризації, тому їх називають пробними або попередніми
	Генеральний є синтезом інвентарного та книжного балансів і складається за рік на підставі інвентаризаційного опису та попереднього балансу
Залежно від обсягу даних	Прості – баланси підприємств, які не мають структурних підрозділів або філій
	Складні – баланси підприємств, що мають структурні підрозділи
	Зведені – баланси підприємств, які мають філії
За змістом	Сальдові – містять тільки залишки по рахунках і характеризують майновий стан господарства на певну дату
	Оборотні – баланси, які, крім залишків по рахунках, містять обороти по дебету та кредиту цих рахунків
	Результативні – баланси доходів і витрат або прибутків і збитків, які дають змогу визначити чистий прибуток або чистий збиток
	Проміжні – баланси, що складають на будь-яку дату залежно від потреби
	Шахові – баланси, які, крім залишків по рахунках, містять кореспонденції по цих рахунках. Такі баланси доцільно складати лише на невеликих підприємствах, що використовують обмежену кількість бухгалтерських рахунків
	Порівняльні – баланси, в яких порівнюються статті звітного балансу з відповідними статтями балансу за попередній період
Залежно від обсягів даних	Повні
	Скорочені

QUALITATIVE CHARACTERISTICS OF BALANCE SHEET FORMATION (STATEMENT OF FINANCIAL POSITION)	
Indicators	The essence of the indicator
Clarity	The information that provided in the financial statements should be clarity and understandable to users on condition that they have sufficient knowledge and are interested in perceiving this information
Relevance	The financial reporting should contain only relevant information that influences making decisions by users, enables them to assess past, present and future events in a timely manner, validate and correct their estimates made in the past
Certainty	The financial reporting should be certainty. The information that contained in the financial statements is reliable if it does not contain any errors or distortions that may affect the reporting users' decisions
Comparability	The financial reporting should enable users to compare: financial reporting of the enterprise for different periods; financial reporting of various enterprises
Comparison	The prerequisite for comparison is to provide relevant information for the previous period and to disclose information about the accounting policy and its changes. Establishment and changes of the accounting policy of the enterprise is carried out by the enterprise, which determines it in agreement with the owner (owners) or the authorized body (official) in accordance with the constituent documents

ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ ФОРМУВАННЯ БАЛАНСУ (ЗВІТУ ПРО ФІНАНСОВИЙ СТАН)	
Показники	Сутність показника
Доходливість	Інформація, яка надається у фінансовій звітності, повинна бути доходлива і зрозуміла її користувачам за умови, що вони мають достатні знання та зацікавлені у сприйнятті цієї інформації
Доречність	Фінансова звітність повинна містити лише доречну інформацію, яка впливає на прийняття рішень користувачами, дає змогу вчасно оцінити минулі, теперішні та майбутні події, підтвердити та скоригувати їхні оцінки, зроблені у минулому
Достовірність	Фінансова звітність повинна бути достовірною. Інформація, наведена у фінансовій звітності, є достовірною, якщо вона не містить помилок та перекозчень, які здатні вплинути на рішення користувачів звітності
Порівнювальність	Фінансова звітність повинна надавати можливість користувачам порівнювати: фінансові звіти підприємства за різні періоди; фінансові звіти різних підприємств
Зіставність	Передумовою зі ставності є наведення відповідної інформації попереднього періоду та розкриття інформації про облікову політику і її зміни. Установлення і зміни облікової політики підприємства здійснюються підприємством, яке визначає її за погодженням з власником (власниками) або уповноваженим органом (посадовою особою) відповідно до установчих документів

2. Construction of the balance sheet, the contents of the articles of the asset and liability, their grouping and assessment in accordance with NAP(S) 1 «General Requirements for Financial Statements»

Comparison of the structure of I section of the asset of the Balance Sheet (Statement of Financial Position) by AP(S) 2 and NAP(S) 1	
AP(S) 2 Balance Sheet	NAP(S) 1 «General Requirements for Financial Statements»
I Non-current assets	I Non-current assets
Intangible assets: residual cost (l. 010) initial cost (l. 1001) accumulated depreciation (l. 1002)	Intangible assets (l. 1000) initial cost (l. 1001) accumulated depreciation (l. 1002)
Unfinished capital investments (l. 020)	Unfinished capital investments (l. 1005)
Fixed assets: residual cost (l. 030) initial cost (l. 031) wear and tear (l. 032)	Fixed assets (l. 1010) initial cost (l. 1011) wear and tear (l. 01012)
-	Investment property (l. 1015)
Long-term biological assets: fair (residual) cost (l. 035) initial cost (l. 036) accumulated depreciation (l. 037)	Long-term biological assets (l. 1020)
Long-term financial investments (l. 040)	Long-term financial investments (l. 1030)
Long-term receivables (l. 050)	Long-term receivables (l. 1040)
Deferred tax payments (l. 060)	Deferred tax payments (l. 1045)
Other non-current assets (l. 070)	Other non-current assets (l. 1090)

Fixed assets (l. 1010)	The initial (revalued) cost, the amount of depreciation of fixed assets (in parentheses) and their residual cost are given separately. The residual cost is included to result of the balance sheet
Investment property (l. 1015)	The fair cost of investment property is determined on the balance sheet date. If, in accordance with AP(S) 32 «Investment property», investment property is carried at historical cost, this item shows its residual cost, which is included in the balance sheet, with additional items separately indicating the initial cost of the investment property and the amount of depreciation (in brackets)
Long-term biological assets (l. 1020)	The fair cost of long-term biological assets is given. If, in accordance with AP(S) 30 «Biological Assets», long-term biological assets are accounted for at initial cost, this article shows their residual cost, which is included in the balance sheet, with additional items separately indicating their initial cost and the amount accumulated depreciation (in brackets). These assets are carried at fair cost

2. Побудова балансу, зміст статей активу і пасиву, їх групування та оцінка відповідно до НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»

Порівняння структури I розділу активу Балансу (Звіту про фінансовий стан) за П(С)БО 2 та НП(С)БО 1	
П(С)БО 2 Баланс	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
I Необоротні активи	I Необоротні активи
Нематеріальні активи: залишкова вартість (р. 010) первісна вартість (р. 1001) накопичена амортизація (р. 1002)	Нематеріальні активи (р. 1000) первісна вартість (р. 1001) накопичена амортизація (р. 1002)
Незавершені капітальні інвестиції (р. 020)	Незавершені капітальні інвестиції (р. 1005)
Основні засоби: залишкова вартість (р. 030) первісна вартість (р. 031) знос (р. 032)	Основні засоби (р. 1010) первісна вартість (р. 1011) знос (р. 01012)
-	Інвестиційна нерухомість (р. 1015)
Довгострокові біологічні активи: справедлива (залишкова) вартість (р. 035) первісна вартість (р. 036) накопичена амортизація (р. 037)	Довгострокові біологічні активи (р. 1020)
Довгострокові фінансові інвестиції (р. 040)	Довгострокові фінансові інвестиції (р. 1030)
Довгострокова дебіторська заборгованість (р. 050)	Довгострокова дебіторська заборгованість (р. 1040)
Відстрочені податкові платежі (р. 060)	Відстрочені податкові платежі (р. 1045)
Інші необоротні активи (р. 070)	Інші необоротні активи (р. 1090)

Основні засоби (р. 1010)	Наводяться окремо первісна (переоцінена) вартість, сума зносу основних засобів (у дужках) та їх залишкова вартість. До підсумку балансу включається залишкова вартість
Довгострокові біологічні активи (р. 1020)	Відображається вартість поточних біологічних активів тваринництва в оцінці за справедливою або первісною вартістю, а також рослинництва в оцінці за справедливою вартістю, облік яких ведеться згідно з П(С)БО 30 «Біологічні активи»
Інвестиційна нерухомість (р. 1015)	Наводиться справедлива вартість інвестиційної нерухомості, визначена на дату балансу. Якщо відповідно до П(С)БО 32 «Інвестиційна нерухомість» інвестиційна нерухомість обліковується за первісною вартістю, у цій статті наводиться її залишкова вартість, яка включається до підсумку балансу, при цьому у додаткових статтях окремо наводяться первісна вартість інвестиційної нерухомості та сума зносу (в дужках)
Довгострокові біологічні активи (р. 1020)	Наводиться справедлива вартість довгострокових біологічних активів. У разі, якщо відповідно до П(С)БО 30 «Біологічні активи» довгострокові біологічні активи обліковуються за первісною вартістю, у цій статті наводиться їх залишкова вартість, яка включається до підсумку балансу, при цьому у додаткових статтях окремо наводяться їх первісна вартість та сума накопиченої амортизації (у дужках). Зазначені активи відображаються за справедливою вартістю

Comparison of the structure of II section of the asset of the Balance Sheet (Statement of Financial Position) by AP(S) 2 and NAP(S) 1	
AP(S) 2 Balance Sheet	NAP(S) 1 «General Requirements for Financial Statements»
II Current assets	II Current assets
Industrial stocks (l. 100)	Stocks (l. 1100)
Current biological assets (l. 110)	Current biological assets (l. 1110)
Unfinished production (l. 120)	-
Finished goods (l. 130)	-
Goods (l. 140)	-
Promissory notes received (l. 150)	-
Accounts receivable for goods, works, services (l. 160)	Accounts receivable for goods, works, services (l. 1125)
Accounts receivable on settlements: - with budget (l. 170) - on advances given (l. 180) - from accrued income (l. 190) - from internal calculations (l. 200)	Accounts receivable on settlements: - on advances given (l. 1130) - with budget (l. 1135), including from income tax (l. 1136)
Other current receivable (l. 210)	Other current receivable (l. 1155)
Current financial investments (l. 220)	Current financial investments (l. 1160)
Cash funds and cash equivalents: - in the national currency (l. 230), including in cash box (l. 240) - in foreign currency (l. 241)	Cash funds and cash equivalents (l. 1165)
-	Costs of future periods (l. 1170)
Other current assets (l. 240)	Other current assets (l. 1190)
	Removed information about bills received (l. 150)
	Removed information on arrears from accrued income (l. 190)
	Removed information about arrears of internal calculations (l. 200)

Accounts receivable for goods, works, services (l. 1125)	The debts of buyers or customers for the goods, goods, works or services provided to them (except for the debt secured by a bill, if such information is given in a separate article) is adjusted to the reserve of doubtful debts (net)
Accounts receivable on settlements with budget (l. 1135)	The debts of financial and tax authorities, as well as overpayment of taxes, fees and other payments to the budget are shown. As part of the receivable, the receipts from the tax on income are separately presented with the budget (l. 1136)
Cash funds and cash equivalents (l. 1165)	Cash is displayed in the company's cash desk, cash on current and other bank accounts that can be freely used for current operations, as well as cash in transit, electronic money, cash equivalents. Cash funds presents in national or foreign currency. The funds that can not be used for operations within one year from the balance sheet date or during the operating cycle due to restrictions removed from current assets and recorded as non-current assets

Порівняння структури II розділу активу Балансу (Звіту про фінансовий стан) за П(С)БО 2 та НП(С)БО 1	
П(С)БО 2 Баланс	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
II Оборотні активи	II Оборотні активи
Виробничі запаси (р. 100)	Запаси (р. 1100)
Поточні біологічні активи (р. 110)	Поточні біологічні активи (р. 1110)
Незавершене виробництво (р. 120)	-
Готова продукція (р. 130)	-
Товари (р. 140)	-
Векселі одержані (р. 150)	-
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (р. 160)	Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (р. 1125)
Дебіторська заборгованість за розрахунками: - з бюджетом (р. 170) - за виданими авансами (р. 180) - з нарахованих доходів (р. 190) - із внутрішніх розрахунків (р. 200)	Дебіторська заборгованість за розрахунками: - за виданими авансами (р. 1130) - з бюджетом (р. 1135), у т.ч. з податку на прибуток (р. 1136)
Інша поточна дебіторська заборгованість (р. 210)	Інша поточна дебіторська заборгованість (р. 1155)
Поточні фінансові інвестиції (р. 220)	Поточні фінансові інвестиції (р. 1160)
Грошові кошти та їх еквіваленти: - в національній валюті (р. 230), у т.ч. у касі (р. 240) - в іноземній валюті (р. 241)	Грошові кошти та їх еквіваленти (р. 1165)
-	Витрати майбутніх періодів (р. 1170)
Інші оборотні активи (р. 240)	Інші оборотні активи (р. 1190)
	Вилучено інформацію про векселі одержані (р. 150)
	Вилучено інформацію про заборгованість з нарахованих доходів (р. 190)
	Вилучено інформацію про заборгованість із внутрішніх розрахунків (200)

Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги (р. 1125)	Відображається заборгованість покупців або замовників за надані їм продукцію, товари, роботи або послуги (крім заборгованості, яка забезпечена векселем, якщо така інформація наводиться в окремій статті), скоригована на резерв сумнівних боргів (нетто)
Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (р. 1135)	Відображається заборгованість фінансових і податкових органів, а також переплата за податками, зборами та іншими платежами до бюджету. У складі дебіторської заборгованості за розрахунками з бюджетом окремо наводиться дебіторська заборгованість з податку на прибуток (р. 1136)
Грошові кошти та їх еквіваленти (р. 1165)	Відображаються готівка в касі підприємства, гроші на поточних та інших рахунках у банку, які можуть бути вільно використані для поточних операцій, а також грошові кошти в дорозі, електронні гроші, еквіваленти грошей. У цій статті наводяться кошти в національній або іноземній валюті. Кошти, які не можна використати для операцій протягом одного року, починаючи з дати балансу або протягом операційного циклу внаслідок обмежень, виключаються зі складу оборотних активів та відображаються як необоротні активи

Comparison of the structure of I section of the liabilities of the Balance Sheet (Statement of Financial Position) by AP(S) 2 and NAP(S) 1	
AP(S) 2 Balance Sheet	NAP(S) 1 «General Requirements for Financial Statements»
I Equity capital	I Equity capital
Joint-stock capital (l. 300)	Registered (share) capital (l. 1400)
Share capital (l. 310)	
Additional capital invested (l. 320)	Additional capital (l. 1410)
Other additional capital (l. 330)	Capital in appraisal (l. 1405)
Reserve capital (l. 340)	Reserve capital (l. 1415)
Retained earnings (uncovered loss) (l. 350)	Retained earnings (uncovered loss) (l. 1420)
Unpaid capital (l. 360)	Unpaid capital (l. 1425)
Withdrawn capital (l. 370)	Withdrawn capital (l. 1430)

Registered (share) capital (l. 1400)	The amount of the authorized capital, other registered capital, as well as share capital in the amount which is formed in accordance with the legislation is fixed in the constituent documents
The item «Other additional capital « (l. 330) replaced by item « Capital in appraisal « (l. 1405), in which the sum of the revaluation of non-current assets and financial instruments is given	
Additional capital (l. 1410)	The emission income (the amount at which the cost of selling its own shares exceeds their nominal value), the value of free acquired non-current assets, the amount of capital invested by the founders over the authorized capital, accrued exchange differences that are reflected in accordance with the national accounting standards (standards) in equity and other components of additional capital
Targeted financing (l. 1525)	The amount of the target financing and target revenues received from the budget and other sources, including funds that exempted from taxation in connection with the granting of benefits to the corporate profit tax
Long-term provisions (l. 1520)	Future expenses and payments accrued during the reporting period (expenses for payment of future vacations, guarantee liabilities, etc.), which at the date of the balance sheet can be determined only by the preliminary (forecast) estimates, are shown. If the amount of long-term employee benefits can be recognized as essential, such information is provided in the supplementary article «Long-term provision of staff costs». The total amount of long-term provisions included to result of the balance sheet

Порівняння структури I розділу пасиву Балансу (Звіту про фінансовий стан) за П(С)БО 2 та НП(С)БО 1	
П(С)БО 2 Баланс	НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»
I Власний капітал	I Власний капітал
Статутний капітал (р. 300)	Зареєстрований (пайовий) капітал (р. 1400)
Пайовий капітал (р. 310)	
Додатковий вкладений капітал (р. 320)	Додатковий капітал (р. 1410)
Інший додатковий капітал(р. 330)	Капітал у дооцінках (р. 1405)
Резервний капітал (р. 340)	Резервний капітал (р. 1415)
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (р. 350)	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток) (р. 1420)
Неоплачений капітал (р. 360)	Неоплачений капітал (р. 1425)
Вилучений капітал (р. 370)	Вилучений капітал (р. 1430)

Зареєстрований (пайовий) капітал (р. 1400)	Наводиться зафіксована в установчих документах сума статутного капіталу, іншого зареєстрованого капіталу, а також пайовий капітал у сумі, яка формується відповідно до законодавства
Статтю «Інший додатковий капітал» (р. 330) замінено статтею «Капітал у дооцінках» (р. 1405), у якій наводиться сума дооцінки необоротних активів і фінансових інструментів	
Додатковий капітал (р. 1410)	Відображається емісійний дохід (сума, на яку вартість продажу акцій власної емісії перевищує їхню номінальну вартість), вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, сума капіталу, який вкладено засновниками понад статутний капітал, накопичені курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу та інші складові додаткового капіталу
Цільове фінансування (р. 1525)	Наводиться сума залишку коштів цільового фінансування і цільових надходжень, які отримані з бюджету та інших джерел, у т.ч. коштів, вивільнених від оподаткування у зв'язку з наданням пільг з податку на прибуток підприємств
Довгострокові забезпечення (р. 1520)	Відображаються нараховані у звітному періоді майбутні витрати та платежі (витрати на оплату майбутніх відпусток, гарантійні зобов'язання тощо), розмір яких на дату складання балансу може бути визначений тільки шляхом попередніх (прогнозних) оцінок. У разі, якщо сума довгострокових виплат персоналу може бути визнана суттєвою, така інформація наводиться у додатковій статті «Довгострокові забезпечення витрат персоналу». До підсумку балансу включається загальна сума довгострокових забезпечень

The item «Other long-term financial liabilities» (l. 450) has been deleted
III section of active form of the Balance sheet «Current liabilities and provisions» actually contains articles of the fourth section of the preliminary form, but it includes the income tax payer's payroll. Debt of the enterprise for all types of payments to the budget (including taxes from the employees of the enterprise) is displayed in the item «Current payables on settlements with the budget». Current payables on income tax is given separately in this item
Removed information about promissory notes issued, payments from received advances, with participants, from extra budgetary payments and from internal settlements
A new item «Current Provisions» (l. 1660) has been introduced to Section III of Balance sheet, which given the amount of provisions, which will be used within 12 months of the balance sheet to cover the costs, concerning of which the appropriate provision has been created
A new item «Income of future periods» (l. 1665) has been introduced to Section III of Balance sheet that was previously a separate fifth section of the liabilities of balance sheet. Income earned during the current or prior reporting periods that belong to the following reporting periods currently displayed in the item «Income of future periods»
Liabilities that are determined in accordance with AP(S) 27 «Non-current assets held for sale and discontinued activity» are displayed in Section IV «Liabilities associated with non-current assets held for sale and disposal groups»

ITEM OF BALANCE SHEET – an indicator reflecting the magnitude of a certain economically homogeneous type of means, sources of their formation and money in cash terms for a certain date

EVALUATION OF ITEM – monetary expression of each item of balance sheet

SECTIONS OF ASSET AND LIABILITIES BALANCE – balance sheet items that compiled according to a certain system in accordance with current legislation

ASSET OF BALANCE SHEET – the items that reflecting the degree of mobility of the property (degree of liquidity), the object state of the property of the enterprise

LIQUIDITY OF BALANCE SHEET – the opportunity to mobilize existing assets (assets) to pay debts (liabilities) in due time

LIABILITIES OF BALANCE SHEET – the items that showing the amount of capital invested in the business activities of the enterprise, and the degree of urgency of the return liabilities

BALANCE OF BALANCE SHEET – the results of the asset and the liabilities balance sheet

Статтю «Інші довгострокові фінансові зобов'язання» (р. 450) вилучено
ІІІ розділ чинної форми Балансу «Поточні зобов'язання та забезпечення» фактично містить у собі статті розділу четвертого розділу попередньої форми, проте до її складу додано кредиторську заборгованість з податку на прибуток. У статті «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом» відображається заборгованість підприємства за усіма видами платежів до бюджету (включаючи податки з працівників підприємства). У цій статті окремо наводиться поточна кредиторська заборгованість з податку на прибуток
Вилучено інформацію про векселі видані, розрахунки з одержаних авансів, з учасниками, з позабюджетних платежів та із внутрішніх розрахунків
До ІІІ розділу Балансу введено нову статтю «Поточні забезпечення» (р. 1660), в якій наводиться сума забезпечень, які планується використати протягом 12 місяців з дати балансу, для покриття витрат, щодо яких відповідне забезпечення було створено
До ІІІ розділу Балансу введено статтю «Доходи майбутніх періодів» (р. 1665), яка раніше була окремими п'ятим розділом пасиву балансу. У статті «Доходи майбутніх періодів» наразі відображаються доходи, отримані протягом поточного або попередніх звітних періодів, які належать до наступних звітних періодів
У розділі ІV «Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття» відображаються зобов'язання, що визначаються відповідно до П(С)БО 27 «Необоротні активи, утримувані для продажу, та припинена діяльність»

СТАТТЯ БАЛАНСУ – показник, що відображає величину певного економічно однорідного виду засобів, джерел їхнього утворення та коштів у грошовому виразі на певну дату

ОЦІНКА СТАТТІ – грошовий вираз кожної статті балансу

РОЗДІЛИ АКТИВУ ТА ПАСИВУ БАЛАНСУ – статті балансу, складені за певною системою згідно з чинним законодавством

АКТИВ БАЛАНСУ – статті, що відображають ступінь рухомості майна (ступінь ліквідності), предметний стан майна підприємства

ЛІКВІДНІСТЬ БАЛАНСУ – можливість мобілізувати наявні засоби (активи) для оплати боргів (пасивів) у встановлені строки

ПАСИВ БАЛАНСУ – статті, що показують розмір капіталу, вкладеного в господарську діяльність підприємства, і ступінь терміновості повернення зобов'язань

САЛЬДО БАЛАНСУ – підсумки активу та пасиву балансу

3. Changes in the balance sheet due to economic operations

TYPES OF CHANGES IN THE BALANCE SHEET THAT CAUSED BY ECONOMIC OPERATIONS			
№	Operation	Characteristic	Examples
1	Causes the changes only in the asset of balance sheet	One asset item increases, and another decreases by one and the same value; thus result of balance sheet does not change	1) funds from the current account are received in the cash box; 2) materials from the warehouse are shipped for production
2	Causes the changes only in the liabilities of balance sheet	One liabilities item increases, and another decreases by one and the same value; thus result of balance sheet does not change	1) personal income tax is withheld from the accrued wages of workers; 2) reserve capital is replenished at the expense of profit
3	Causes the changes in asset and liabilities of balance sheet	One asset item and one liabilities item increases at the same value; thus result of balance sheet increases on the amount of carried out operation	1) fuel is received from suppliers; 2) short-term bank credit is received to the current account
4	Causes the changes in asset and liabilities of balance sheet	One asset item and one liabilities item are decreasing at the same value; thus result of balance sheet decreases on the amount of carried out operation	1) debt to the budget is transferred from current account; 2) salary for workers is issued from the cash register

3. Зміни в балансі, зумовлені господарськими операціями

ТИПИ ЗМІН У БАЛАНСІ, ЗУМОВЛЕНІ ГОСПОДАРСЬКИМИ ОПЕРАЦІЯМИ			
№ з/п	Операція	Характеристика	Приклади
1	Спричиняють зміни тільки в активі балансу	Одна стаття активу збільшується, а інша зменшується на одну й ту саму величину; при цьому валюта балансу не змінюється	1) отримано кошти з поточного рахунку в касу; 2) відвантажені зі складу матеріали на виробництво
2	Спричиняють зміни тільки в пасиві балансу	Одна стаття пасиву збільшується, а інша зменшується на одну й ту саму величину; при цьому валюта балансу не змінюється	1) утримано з нарахованої зарплати робітників податок з доходів фізичних осіб; 2) за рахунок прибутку поповнено резервний капітал
3	Спричиняють зміни і в активі, і в пасиві балансу	Одна стаття активу й одна стаття пасиву збільшуються на одну й ту саму величину; при цьому валюта балансу зростає на суму здійсненої операції	1) отримано паливо від постачальників; 2) на поточний рахунок отримано короткостроковий кредит банку
4	Спричиняють зміни і в активі, і в пасиві балансу	Одна стаття активу й одна стаття пасиву зменшуються на одну й ту саму величину; при цьому валюта балансу зменшується на суму здійсненої операції	1) перераховано з поточного рахунку заборгованість перед бюджетом; 2) видана зарплата робітникам з каси

Theme 3. Accounts of accounting and double entry

Plan of the theme:

1. The concept of accounts of accounting
2. Double entry in accounts, its essence and reference value
3. Negotiable statements, their types and the order of drawing up
4. Chart of accounts of assets, capital, liabilities
5. Classification of chart by economic content, structure and purpose

After studying the topic the student should:

- to know the meaning and structure of accounting accounts;
- be able to apply a double entry when building correspondence of accounting;
- be able to classify accounting accounts by different classification evidences;
- be able to use the Chart of accounts

The purpose of the topic:

Acquiring the necessary knowledge on understanding the structure of accounts, making a double entry, displaying operations on accounting accounts

Mini-lexicon: accounting accounts, active, passive, double entry, balance, turnover

Тема 3. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис

План теми:

1. Поняття про рахунки бухгалтерського обліку
2. Подвійний запис на рахунках, його суть і контрольне значення
3. Оборотні відомості, їх види, порядок складання
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань
5. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку за економічним змістом, структурою і призначенням

Після вивчення теми студент повинен:

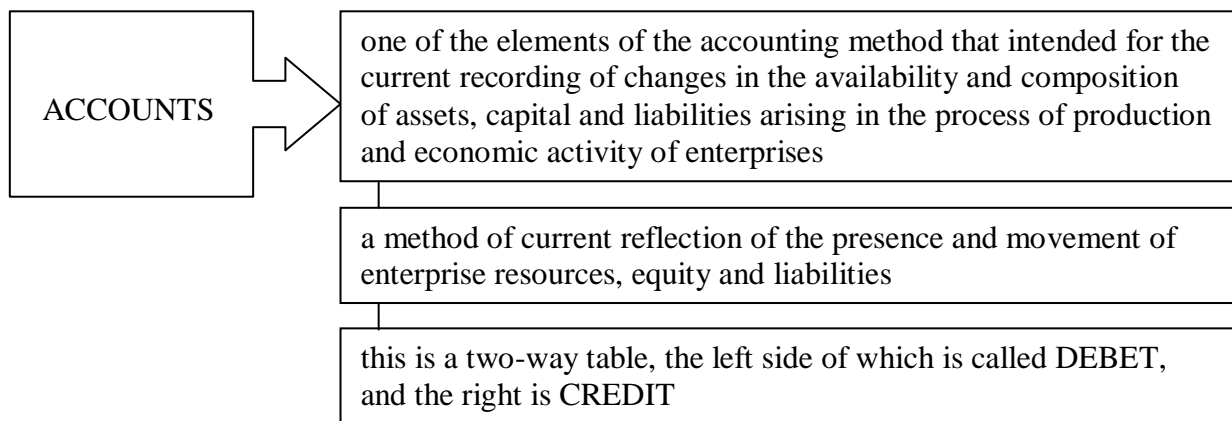
- знати значення та структуру рахунків бухгалтерського обліку;
- уміти застосовувати подвійний запис при побудові кореспонденцій бухгалтерського обліку;
- уміти класифікувати рахунки бухгалтерського обліку за різними класифікаційними ознаками;
- вміти користуватися Планом рахунків бухгалтерського обліку

Мета теми:

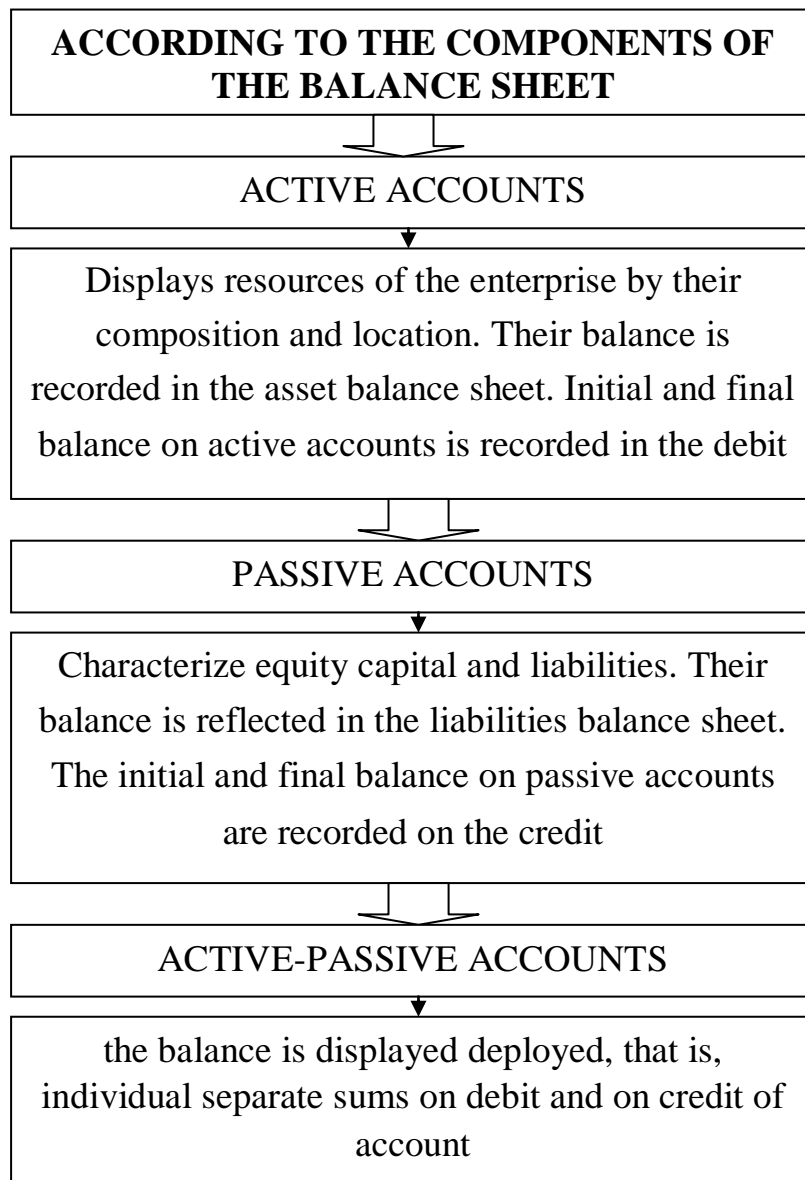
Набуття необхідних знань з розуміння структури рахунків, здійснення подвійного запису, відображення операцій на рахунках бухгалтерського обліку

Міні-лексикон: рахунки бухгалтерського обліку, активні, пасивні, подвійний запис, сальдо, оборот

1. The concept of accounts of accounting

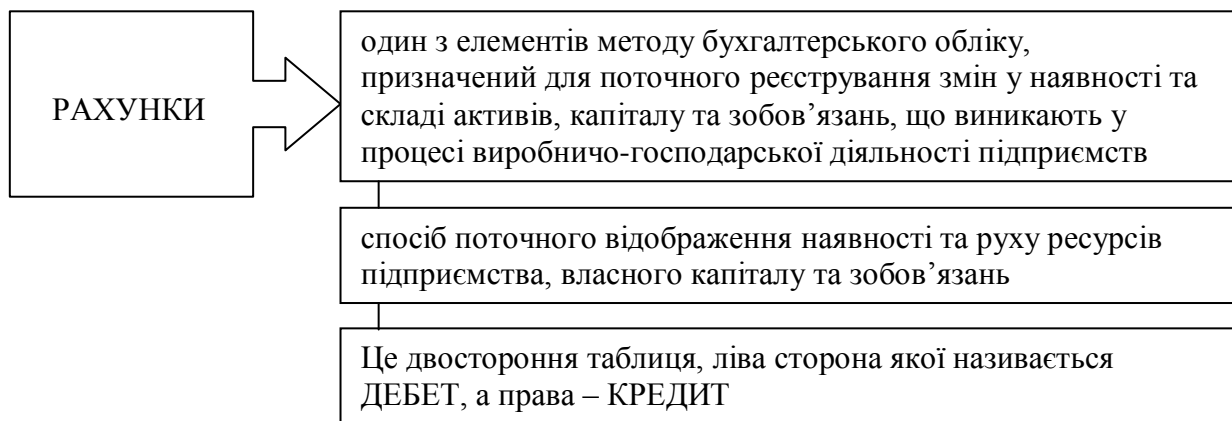

DEBET and **CREDIT** are conditional technical designations of the parties to the account

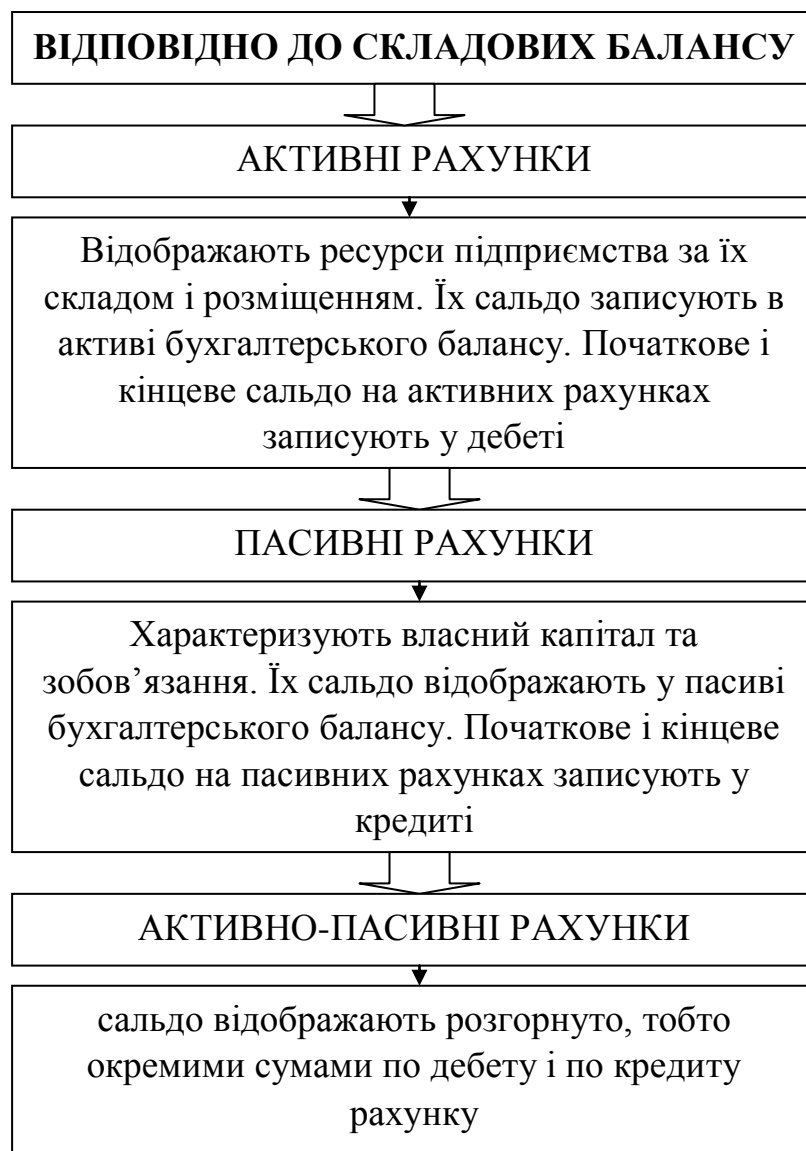

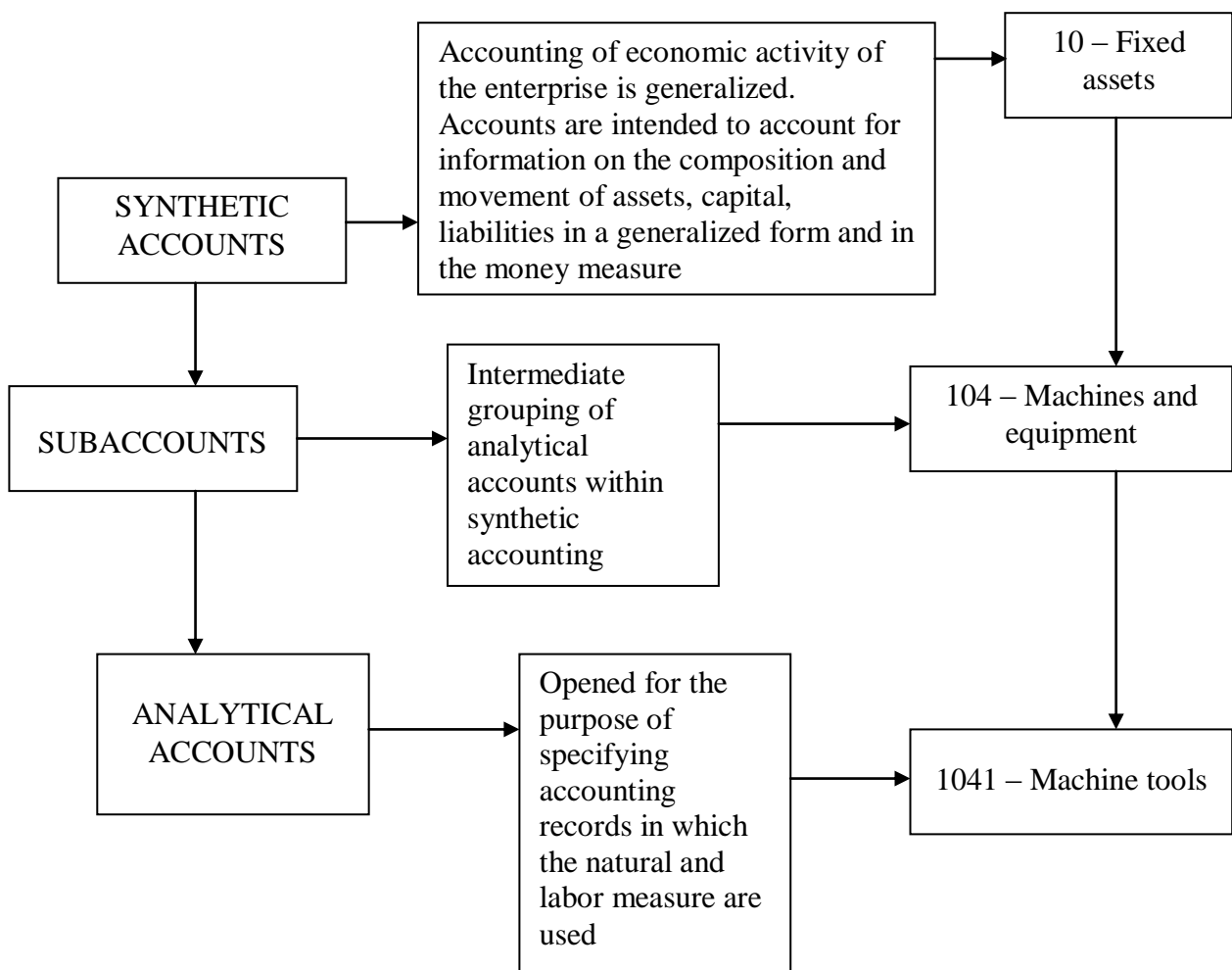
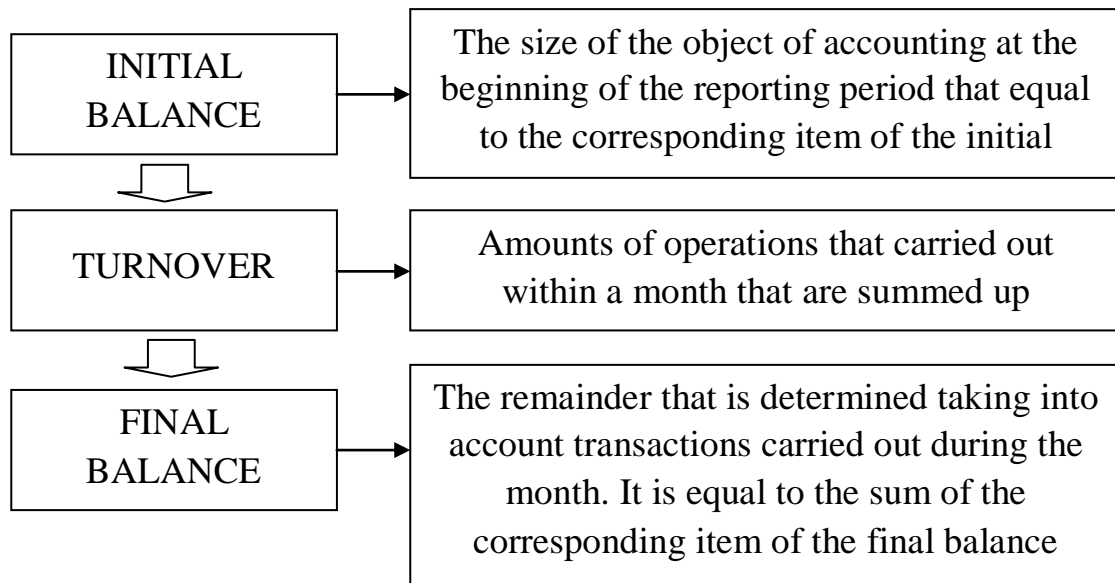
1. Поняття про рахунки бухгалтерського обліку

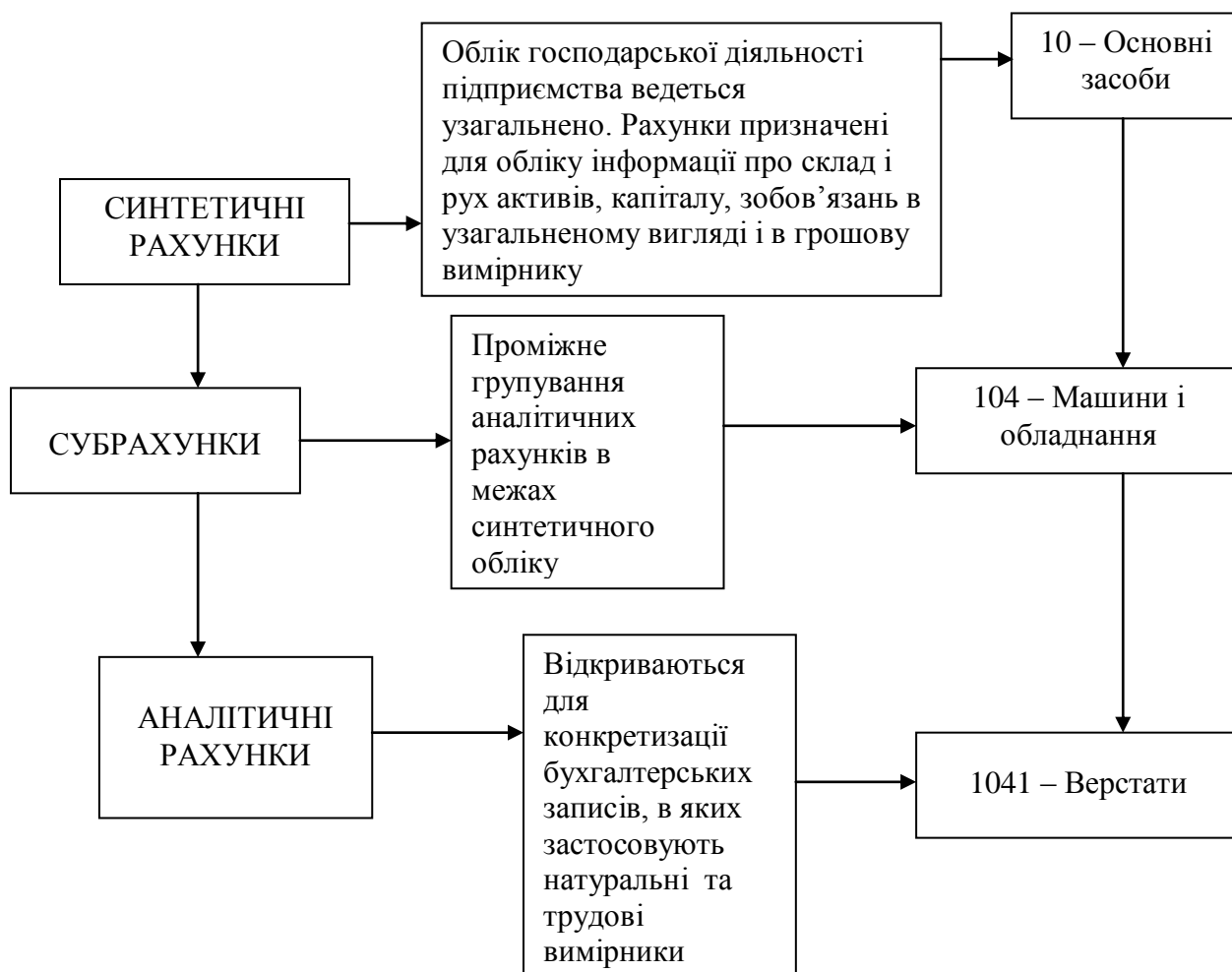
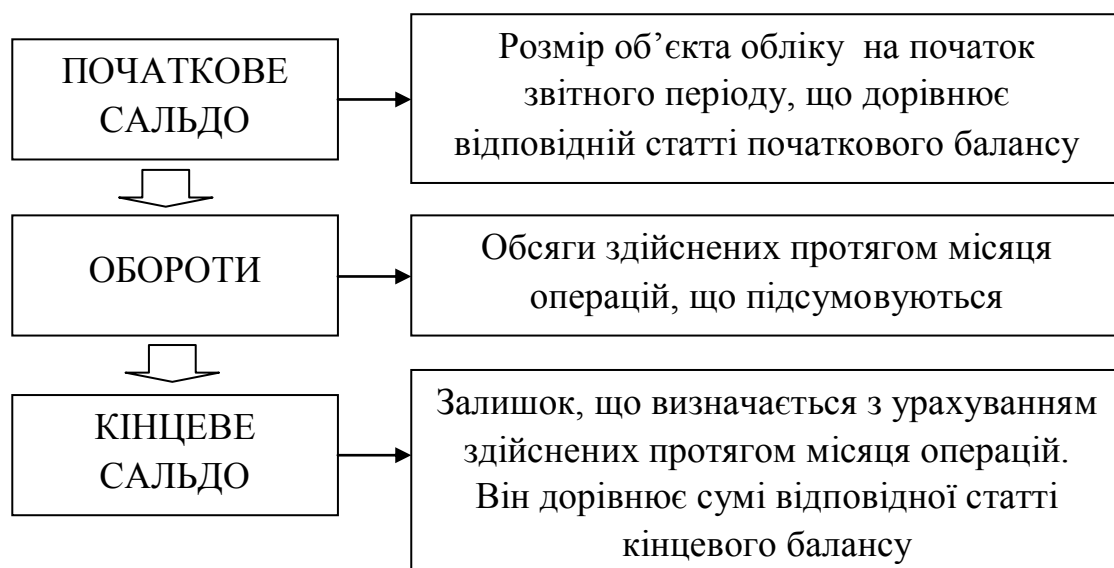
ДЕБЕТ і КРЕДИТ – це умовні технічні позначення сторін рахунку

REFLECTING OF THE STATE OF ACCOUNTING OBJECTS ON THE ACCOUNTS

ВІДОБРАЖЕННЯ СТАНУ ОБ'ЄКТІВ ОБЛІКУ НА РАХУНКАХ

INTERCONNECTION OF ACCOUNTS OF SYNTHETIC AND ANALYTICAL ACCOUNTING

if the information is displayed on synthetic accounts, it must be displayed on analytical accounts that are open to them

each operation on the accounts of synthetic accounting is recorded in the total sum, and on the corresponding analytical accounts – in partial sums

on the accounts of synthetic and analytical accounting the balance is placed on the same part of the account

if a synthetic account is debited (credited), then its analytical accounts are debited (credited) equally

the turnover on the synthetic account is equal to the amount of turnover on the analytical accounts that are open to it

the balances on a synthetic account consist of the sum of the balances on the analytical accounts that are open for it

ВЗАЄМОЗВ'ЯЗОК РАХУНКІВ СИНТЕТИЧНОГО ТА АНАЛІТИЧНОГО ОБЛІКУ

якщо інформація відображається на синтетичних рахунках, її необхідно відобразити на аналітичних рахунках, які до них відкриті

кожну операцію на рахунках синтетичного обліку записують загальною сумою, а на відповідних аналітичних рахунках – частковими сумами

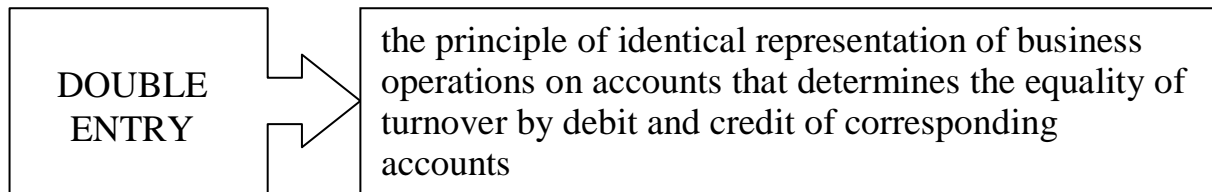
на рахунках синтетичного і аналітичного обліку сальдо розміщується на одній і тій самій частині рахунку

якщо дебетується (кредитується) синтетичний рахунок, то однаково дебетується (кредитується) його аналітичні рахунки

обороты на синтетичному рахунку дорівнюють сумі оборотів на аналітичних рахунках, які для нього відкриті

залишки на синтетичному рахунку складаються із суми залишків на аналітичних рахунках, які для нього відкриті

2. Double entry in accounts, its essence and reference value

Evaluation of economic phenomena and processes requires unambiguous answer to **the questions:**

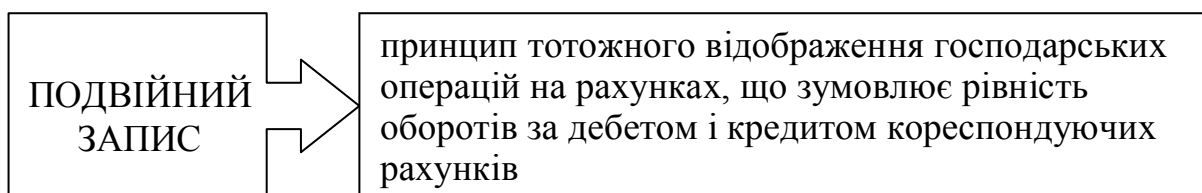
1. Where does the property come from?
2. What is the subject of this operation?
3. What is its character concerning production (non-current or current assets)?
4. Who is the debtor or who needs to pay the money funds?
5. How processes of production influenced on economic activity?
6. What is the final result of production and economic activity?

Double entry provides the reliability of information to ensure the control of economic processes and phenomena

On the accounting accounts the presence and movement of property is registered by **double entry**, and the emergence, change and suspension of rights and liabilities that arise between business entities, ie reflects not only the fact of the existence of the object of accounting supervision, but also its reason, which ensures the completeness of records in accounting

The use of the double-entry method provides the efficiency of the accounting information (speed, timeliness), its analyticity (detailed representation in both natural and monetary terms) and reliability (evidence that the given fact or the result is true)

2. Подвійний запис на рахунках, його суть і контрольне значення

Оцінювання економічних явищ і процесів потребує однозначної відповіді на **запитання**:

7. Звідки походить майно?
8. Що є предметом цієї операції?
9. Який його характер щодо виробництва (необоротні чи оборотні активи)?
10. Хто боржник чи кому треба сплатити кошти?
11. Як вплинули на господарську діяльність процеси виробництва?
12. Який кінцевий результат виробництва та господарської діяльності?

Подвійний запис забезпечує достовірність інформації для забезпечення контролю господарських процесів і явищ

На бухгалтерських рахунках шляхом **подвійного запису** реєструється наявність та рух майна, а також виникнення, зміна та призупинення прав і зобов'язань, що виникають між господарюючими суб'єктами, тобто відображається не лише факт існування об'єкта бухгалтерського спостереження, але і його причина, чим забезпечується повнота записів у бухгалтерському обліку

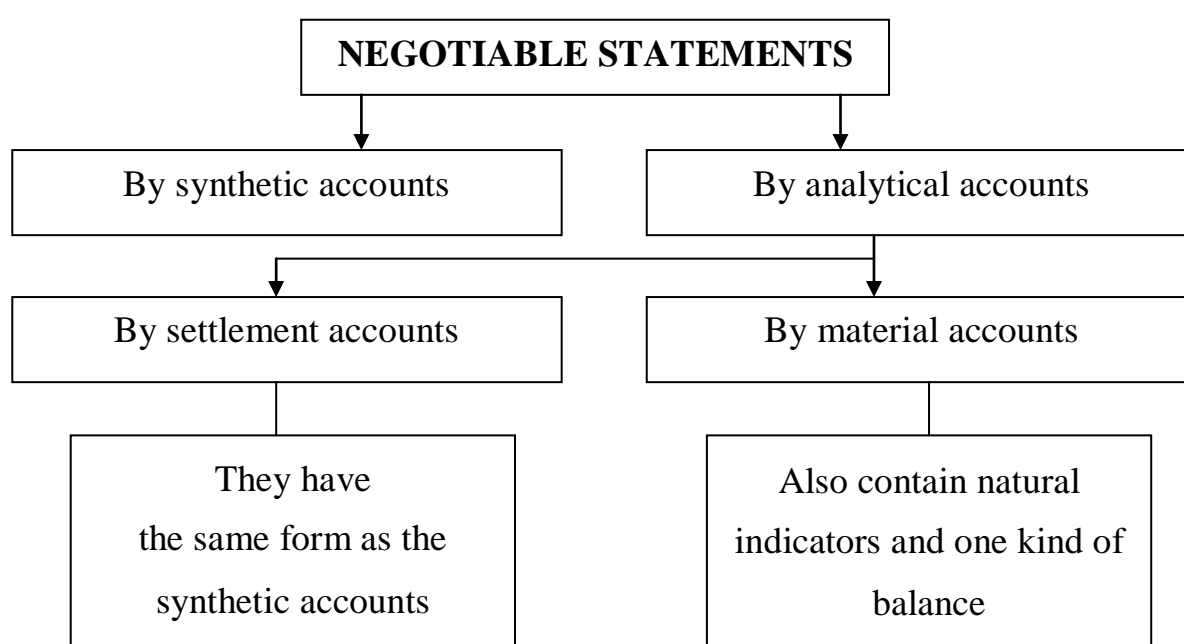
Використання методу **подвійного запису** забезпечує оперативність облікової інформації (швидкість, своєчасність), її аналітичність (детальне відображення в натуральних і грошових показниках) та достовірність (доказ того, що даний факт чи названий результат є істинним)

3. Negotiable statements, their types and the order of drawing up

Method of generalization of turnover and balance of accounts for the reporting period, as well as means of communication between the balance sheet and the accounts.

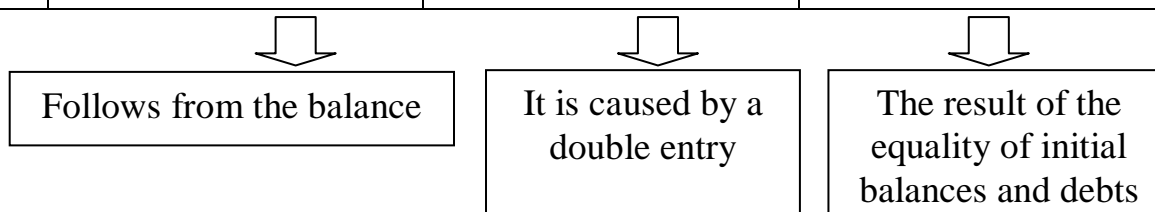
Negotiable statement make by synthetic and analytical accounts

Turnover on a debit and credit accounts, as well as balances at the beginning and end of the reporting month reflect by the negotiable statements

NEGOTIABLE STATEMENT BY SYNTHETIC ACCOUNTS

№, title of the accounts	The initial balance		Turnovers		The final balance	
	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
1	2	3	4	5	6	7
Total	column 2 = column 3		column 4 = column 5		column 6 = column 7	

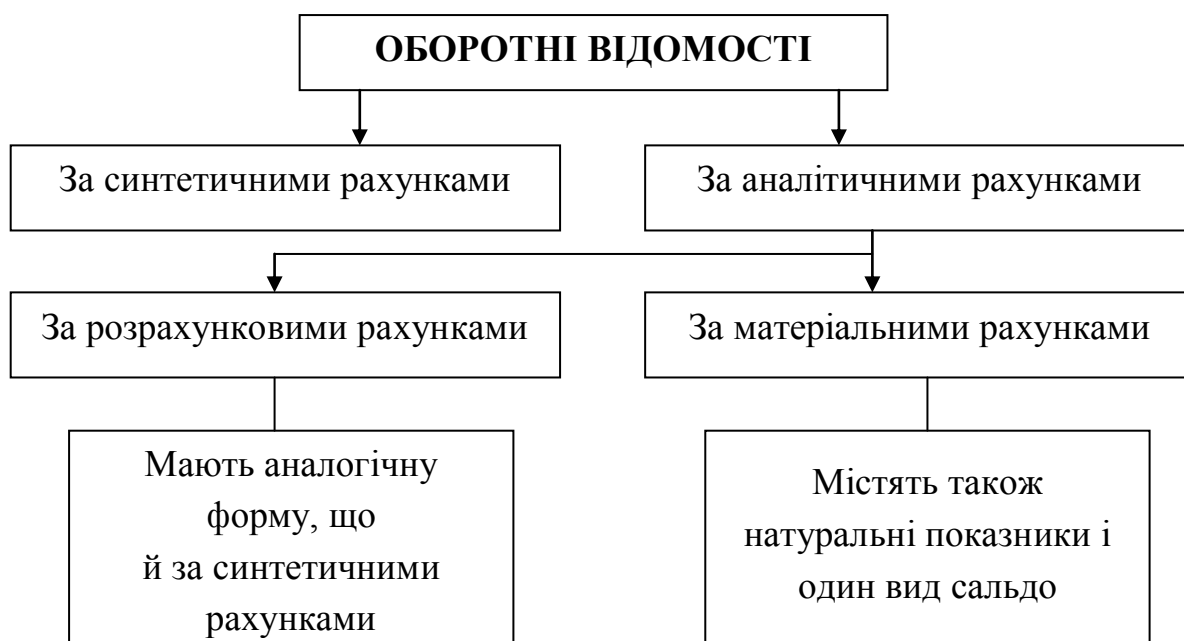

3. Оборотні відомості, їх види, порядок складання

Спосіб узагальнення оборотів і залишків рахунків за звітний період, а також засіб зв'язку між балансом і рахунками.

Оборотну відомість складають за синтетичними та аналітичними рахунками

В оборотних відомостях відображають обороти за дебетом і кредитом рахунків, а також залишки на початок і кінець звітної місяця

ОБОРОТНА ВІДОМІСТЬ ЗА СИНТЕТИЧНИМИ РАХУНКАМИ

№, назва рахунків	Початковий залишок		Обороти		Кінцевий залишок	
	Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
1	2	3	4	5	6	7
Усього	графа 2 = графа 3		графа 4 = графа 5		графа 6 = графа 7	

Впливає з балансу

Обумовлено подвійним записом

Результат рівності початкових залишків та боргів

NEGOTIABLE STATEMENT BY SYNTHETIC ACCOUNTS, UAH

Title of the accounts	The initial balance		Turnovers		The final balance	
	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
Fixed assets	194000				194000	
Industrial stocks	4000		3000		7000	
Bank accounts	8000		6400	7000	7400	
Share capital		194000		8000		202000
Retained earnings (uncovered losses)		10000	8000			2000
Short-term loans		2000	4000	6400		4400
Total	206000	206000	21400	21400	208400	208400

NEGOTIABLE STATEMENT BY ANALYTICAL ACCOUNTS

№, title of the analytical accounts	The initial balance		Turnovers				The final balance	
			Dt (receipts)		Ct (expenditures)			
	Amount	Sum	Amount	Sum	Amount	Sum	Amount	Sum
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Total	X		X		X		X	

ОБОРОТНА ВІДОМІСТЬ ЗА СИНТЕТИЧНИМИ РАХУНКАМИ, грн

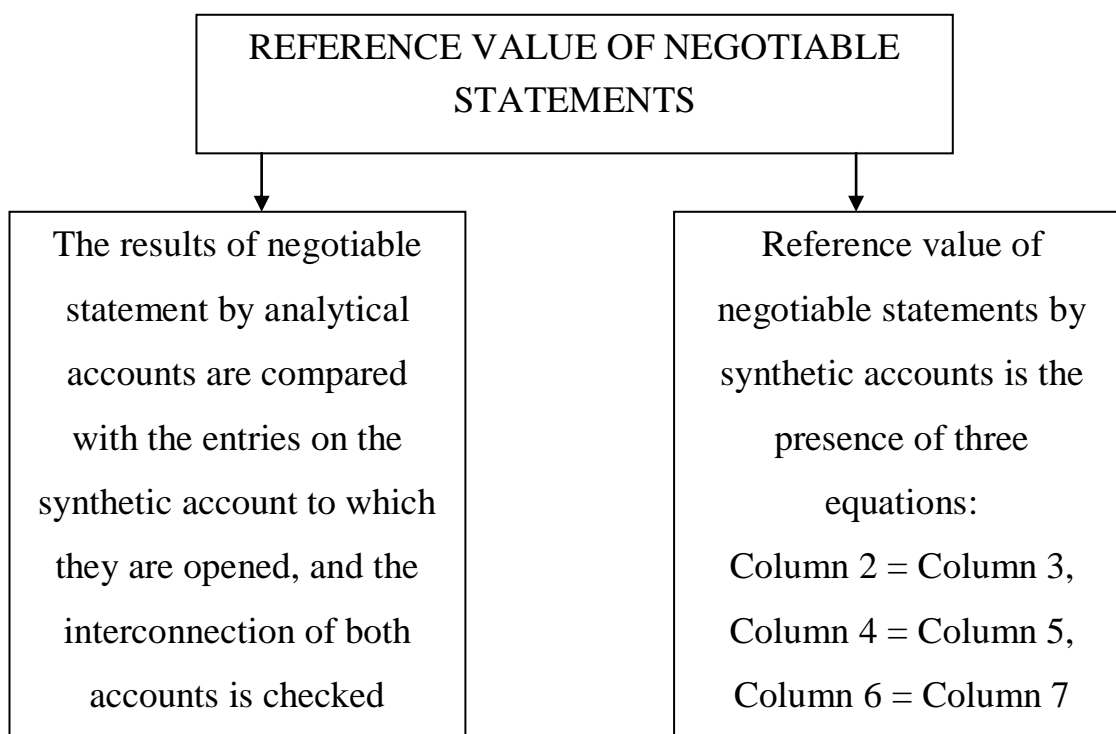
Назва рахунку	Початковий залишок		Обороти		Кінцевий залишок	
	Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
Основні засоби	194000				194000	
Виробничі запаси	4000		3000		7000	
Рахунки в банках	8000		6400	7000	7400	
Статутний капітал		194000		8000		202000
Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)		10000	8000			2000
Короткострокові позики		2000	4000	6400		4400
Усього	206000	206000	21400	21400	208400	208400

ОБОРОТНА ВІДОМІСТЬ З АНАЛІТИЧНИХ РАХУНКІВ

№, назва аналітичного рахунку	Початковий залишок		Обороти				Кінцевий залишок	
			Дт (прихід)		Кт (вибуття)			
	Кількість	Сума	Кількість	Сума	Кількість	Сума	Кількість	Сума
1	2	3	4	5	6	7	8	9
Усього	X		X		X		X	

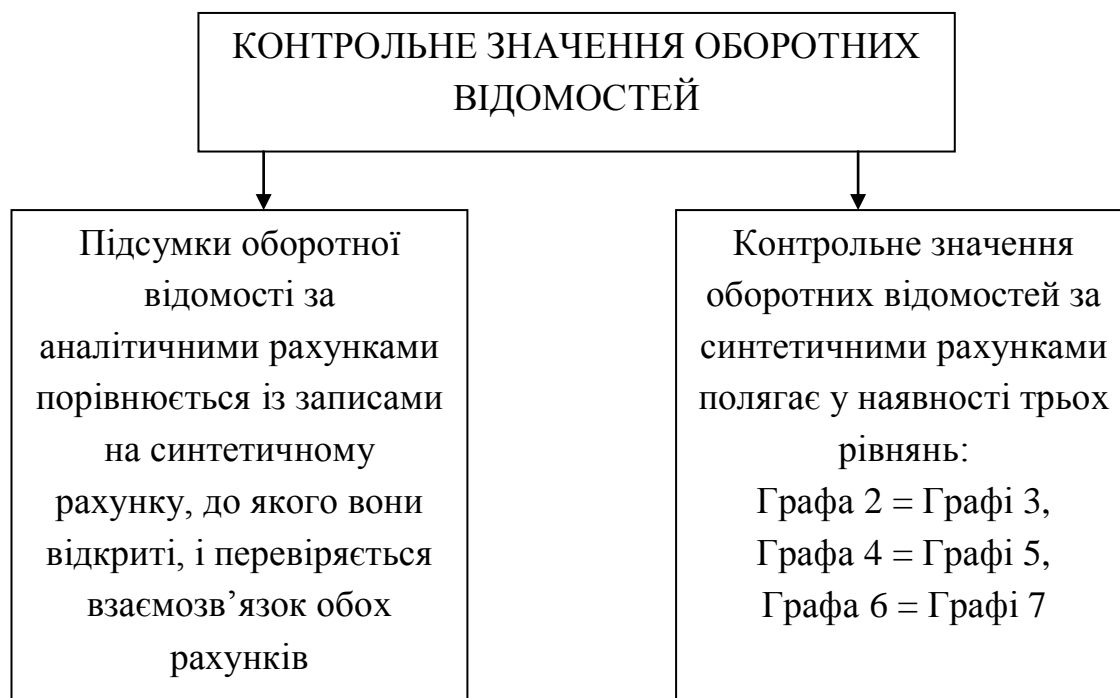
**NEGOTIABLE STATEMENT BY
ANALYTICAL ACCOUNTS OF SUBACCOUNT 372 «SETTLEMENTS
WITH ACCOUNTABLE PERSONS», UAH**

Title of the analytical accounts	The initial balance		Turnovers		The final balance	
	Dt	Ct	Dt	Ct	Dt	Ct
3721 – Manager Slavchenko M.	3500	–	–	3400	100	–
3722 – Cashier Ivanchenko S.	200	–	400	200	400	–
Total	3700	–	400	3600	500	–

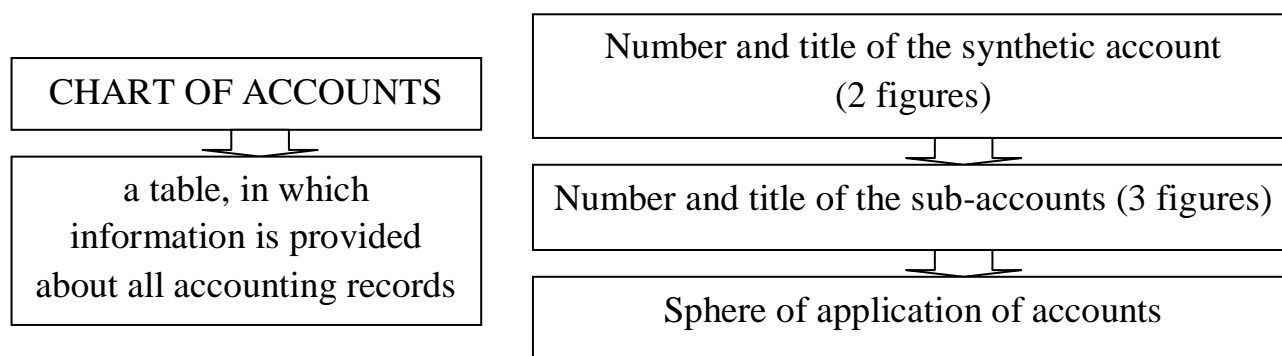

**ОБОРОТНА ВІДОМІСТЬ ПО АНАЛІТИЧНИХ РАХУНКАХ
СУБРАХУНКУ 372 «РОЗРАХУНКИ З ПІДЗВІТНИМИ ОСОБАМИ», грн**

Назва аналітичного рахунку	Початкове сальдо		Оборот		Кінцеве сальдо	
	Дт	Кт	Дт	Кт	Дт	Кт
3721 – Менеджер Славченко М.П.	3500	–	–	3400	100	–
3722 – Касир Іванченко С.В.	200	–	400	200	400	–
Усього	3700	–	400	3600	500	–

4. Chart of accounts of assets, capital, liabilities

CLASSIFICATION OF CHARTS OF ACCOUNTS

Evidence	Types of Charts of accounts
The character of determining the financial result	Chart of accounts of formal monism Chart of accounts of formal dualism Chart of accounts of formal pluralism
Subordination and coding of accounts	Linear, decimal hierarchical, faceted, matrix
The principle of the general arrangement of synthetic accounts	In order of liquidity of assets and maturity of liabilities Depending on the circulation of capital
Separation of accounts for the purposes of different types of financial report	One-circle chart of accounts Two-circle chart of accounts

TYPICAL STRUCTURE OF CHART OF ACCOUNTS

Indicators	Actual Chart of accounts
Grouping settlements	3 sections, 9 classes, 0 th grade - off-balance accounts
Numbering of synthetic accounts	Balance sheets and off balance sheet accounts are 2 figures
Sub-accounts	The sub-accounts to each account are not legally approved and are selected by the enterprise on their own
Numbering of synthetic sub-accounts	Approved numbers from 3 figures
Analytical accounts	Opened by the enterprise independently; numbers must be determined from the number of the corresponding account / sub-account

4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань

КЛАСИФІКАЦІЯ ПЛАНІВ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

Ознака	Види Планів рахунків
Характер визначення фінансового результату	План рахунків формального монізму План рахунків формального дуалізму План рахунків формального плюралізму
Субординація та кодування рахунків	Лінійний, десятковий ієрархічний, фасетний, матричний
Принцип загального розміщення синтетичних рахунків	У порядку ліквідності активів та часу погашення зобов'язань Залежно від кругообігу капіталу
Розмежування рахунків за цілями різних видів бухгалтерської звітності	Однокруговий план рахунків Двокруговий план рахунків

ТИПОВА СТРУКТУРА ПЛАНУ РАХУНКІВ

Показники	Чинний План рахунків
Групування розрахунків	3 розділи, 9 класів, 0-й клас – позабалансові рахунки
Нумерація синтетичних рахунків	Балансові та позабалансові рахунки – 2 цифри
Субрахунки	Субрахунки до кожного рахунку законодавчо не затверджені та обираються підприємством самостійно
Нумерація синтетичних субрахунків	Затверджені номери із 3-х цифр
Аналітичні рахунки	Відкриваються підприємством самостійно; номери повинні визначатись з номера відповідного рахунку /субрахунку

**THE ECONOMIC CONTENT OF THE ACCOUNTS IN ACCORDANCE
WITH THE INSTRUCTION ON THE APPLICATION OF THE CHART OF
ACCOUNTS**

The title of class of accounts	Characteristic
Class 1. Non-current assets	Intended to summarize information on the availability and movement of fixed assets, other non-current tangible assets, intangible assets, long-term financial investments, capital investments, long-term receivables and other non-current assets, as well as depreciation of fixed assets
Class 2. Stock	Intended for generalization of the information on the presence and movement of belonging to the enterprise subjects of labor that intended for processing, processing, use in production and for economic needs, as well as means of labor that the enterprise includes in the form of low-value and wear-and-tear items
Class 3. Funds, settlements and other assets	Intended to summarize information on the availability and movement of cash funds (in national and foreign currency at cash offices, in settlement (current), foreign currency, and other accounts with banks), money documents, short-term bills of received and financial investments, accounts receivable, reserve of doubtful debts and expenses of future periods
Class 4. Equity capital and provision of liabilities	Intended to summarize information on the state and movement of different types of equity - authorized, share, additional, reserve, unpaid, as well as undistributed profits (uncovered losses), target revenues, provision of future costs and payments, insurance reserves
Class 5. Long-term liabilities	Intended to data accounting and generalization of information on: the enterprise's debt to banks for loans received from them, which is not a current liability; debts of the enterprise in respect of obligations with the attraction of borrowed funds (except for bank loans), which are accrued%; amounts of tax payable; debt on issued long-term promissory notes

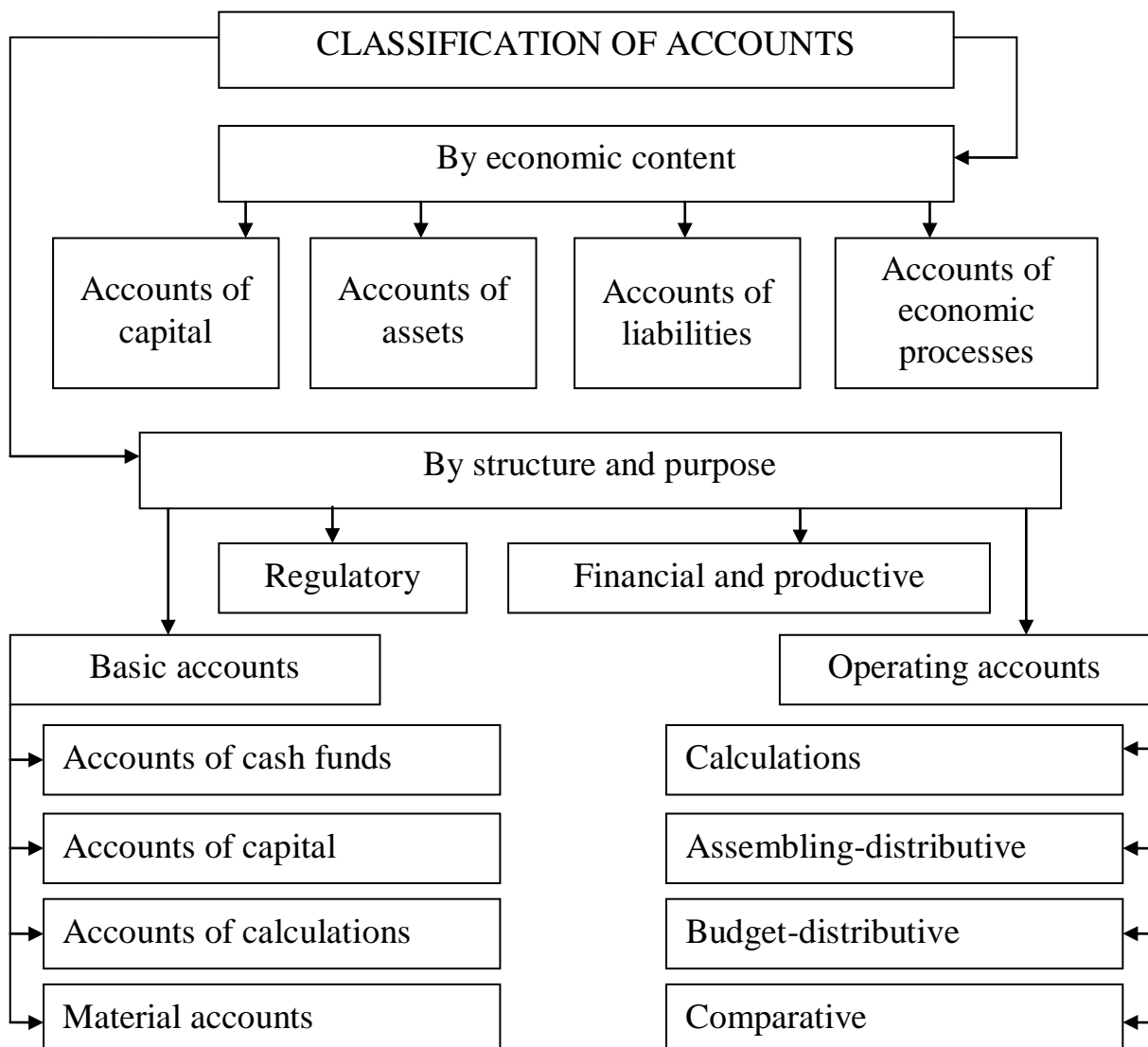
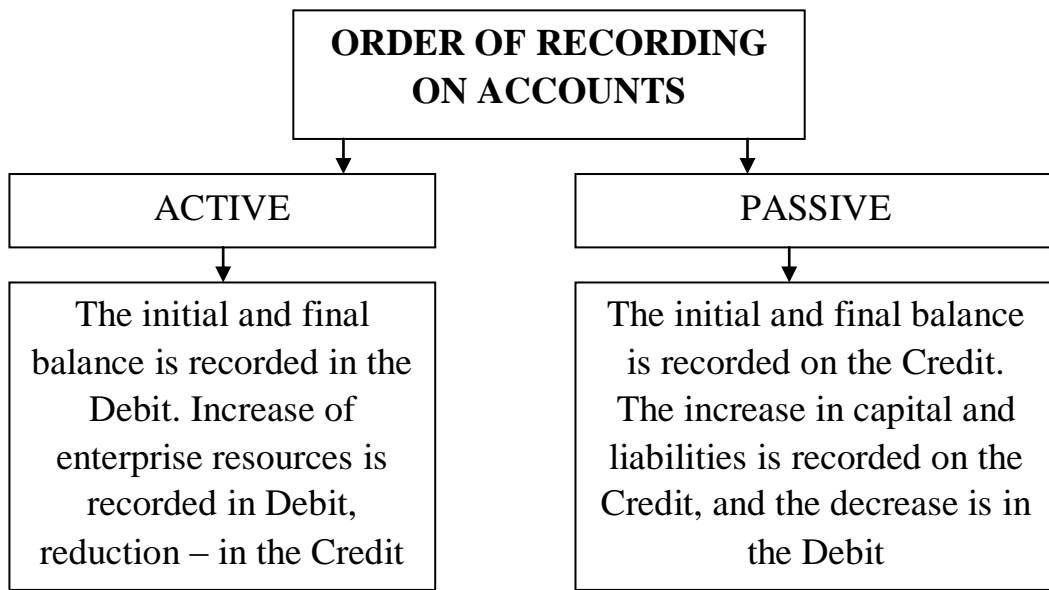
ЕКОНОМІЧНИЙ ЗМІСТ РАХУНКІВ ВІДПОВІДНО ДО ІНСТРУКЦІЇ ПРО ЗАСТОСУВАННЯ ПЛАНУ РАХУНКІВ

Назва класу рахунків	Характеристика
Клас 1. Необоротні активи	Призначені для узагальнення інформації про наявність та рух основних засобів, інших необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів, довгострокових фінансових інвестицій, капітальних інвестицій, довгострокової дебіторської заборгованості та інших необоротних активів, а також зносу необоротних активів
Клас 2. Запаси	Призначені для узагальнення інформації про наявність і рух належних підприємству предметів праці, що призначені для обробки, переробки, використання у виробництві і для господарських потреб, а також засобів праці, які підприємство включає до складу малоцінних та швидкозношуваних предметів
Клас 3. Кошти, розрахунки та інші активи	Призначені для узагальнення інформації про наявність і рух грошових коштів (у національній та іноземній валюті у касах, на розрахункових (поточних), валютних, та інших рахунках у банках), грошових документів, короткострокових векселів одержаних і фінансових інвестицій, дебіторської заборгованості, резерву сумнівних боргів і витрат майбутніх періодів
Клас 4. Власний капітал та забезпечення зобов'язань	Призначені для узагальнення інформації про стан і рух коштів різновидів власного капіталу – статутного, пайового, додаткового, резервного, неоплаченого, а також нерозподілених прибутків (непокритих збитків), цільових надходжень, забезпечень майбутніх витрат і платежів, страхових резервів
Клас 5. Довгострокові зобов'язання	Призначені для обліку даних та узагальнення інформації про: заборгованість підприємства банкам за отриманими від них кредитами, яка не є поточним зобов'язанням; заборгованість підприємства щодо зобов'язань із залученням позикових коштів (крім кредитів банків), на які нараховуються %; суми податку на прибуток, що підлягають сплаті; заборгованість за виданими довгостроковими векселями

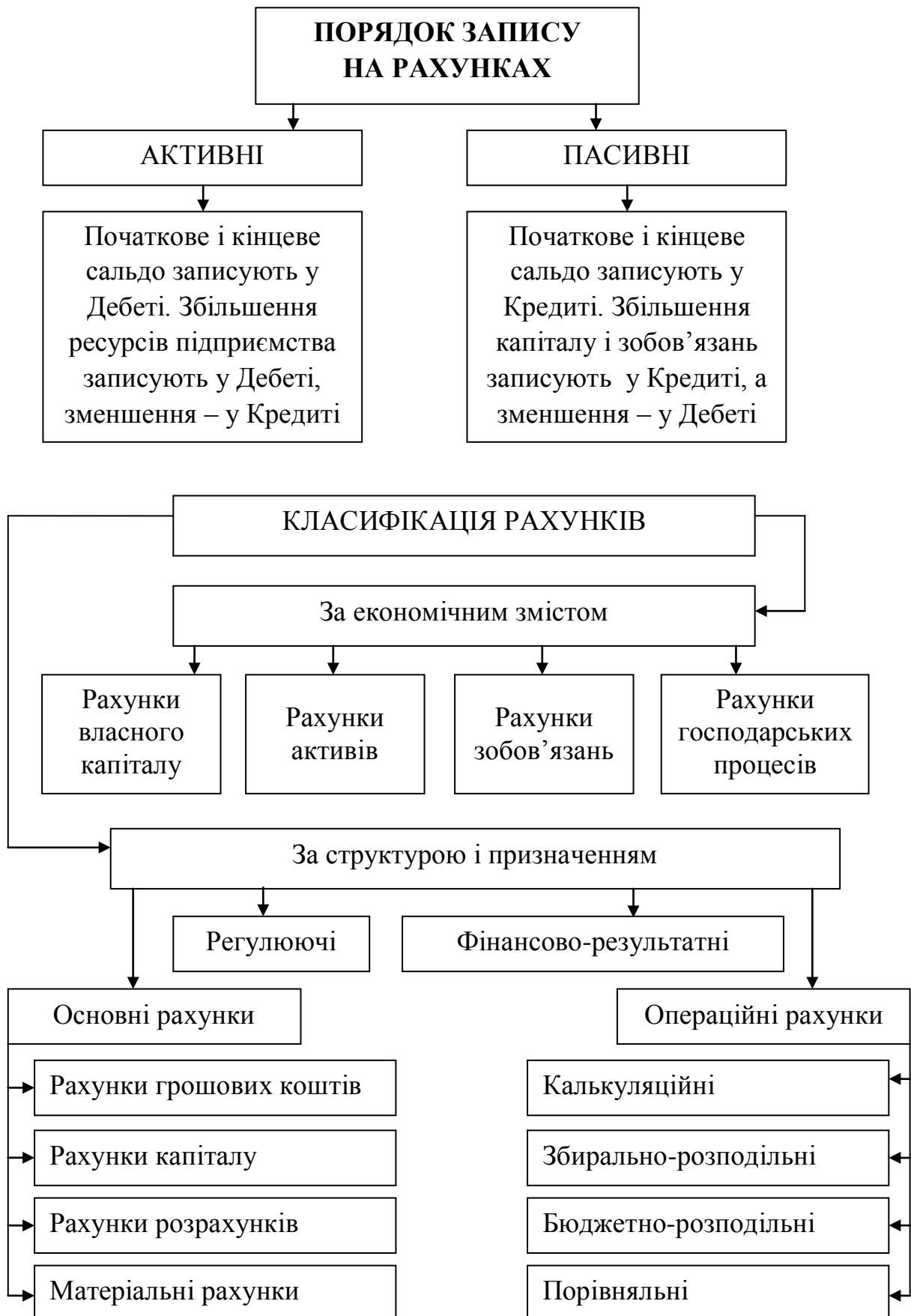
The title of class of accounts	Characteristic
Class 6. Short-term loans	Accounting of settlements in national and foreign currency by bank credits, repayment period of which not exceeding twelve months from the balance sheet date and the loan maturity has expired. Amount of loans received (loans) is displayed by credit of account, by debit – the amount of their repayment and transfer to long-term liabilities in case of postponement of loans
Class 7. Revenues and results of activity	Designated for data accounting and generalization of information on income from operating, investment and financial activities of the enterprise, as well as from extraordinary events
Class 8. Material costs	Are intended to summarize information on enterprise expenses during the reporting period if their valuation can be reliably determined at the time of the asset's retirement or an increase in liabilities that result in a decrease in the equity of the enterprise (except for the reduction of capital due to its withdrawal or distribution by the owners)
Class 9. Expenses of activity	Are intended to summarize information on the costs of operating, investment, financial activities and expenses for the prevention of emergencies
Class 0. Off-balance sheet accounts	Are intended to generalization of information about the presence and movement of values that are not owned by the enterprise, but are temporarily in its use, disposal or storage; conditional rights and obligations of the enterprise (pledges, guarantees, obligations); forms of strict accounting; write off assets to monitor the possibility of redress by guilty persons

Назва класу рахунків	Характеристика
Клас 6. Короткострокові позики	Ведеться облік розрахунків у національній та іноземній валюті за кредитами банків, строк повернення яких не перевищує дванадцяти місяців з дати балансу, та за позиками, термін погашення яких минув. За кредитом рахунку відображається сума одержаних кредитів (позик), за дебетом – сума їх погашення та переведення до довгострокових зобов'язань в разі відстрочення кредитів
Клас 7. Доходи і результати діяльності	Призначені для обліку даних та узагальнення інформації про доходи від операційної, інвестиційної і фінансової діяльності підприємства, а також від надзвичайних подій
Клас 8. Матеріальні витрати	Призначені для узагальнення інформації про витрати підприємства протягом звітного періоду, якщо їх оцінка може бути достовірно визначена в момент вибуття активу або збільшення зобов'язання, які призводять до зменшення власного капіталу підприємства (крім зменшення капіталу за рахунок його вилучення або розподілу власниками)
Клас 9. Витрати діяльності	Призначені для узагальнення інформації про витрати операційної, інвестиційної, фінансової діяльності та витрати на запобігання надзвичайним подіям
Клас 0. Позабалансові рахунки	Призначені для узагальнення інформації про наявність і рух цінностей, що не належать підприємству, але тимчасово перебувають у його користуванні, розпорядженні або на зберіганні; умовних прав і зобов'язань підприємства (застави, гарантії, зобов'язання); бланків суворого обліку; списаних активів для спостереження за можливістю їх відшкодування винними особами

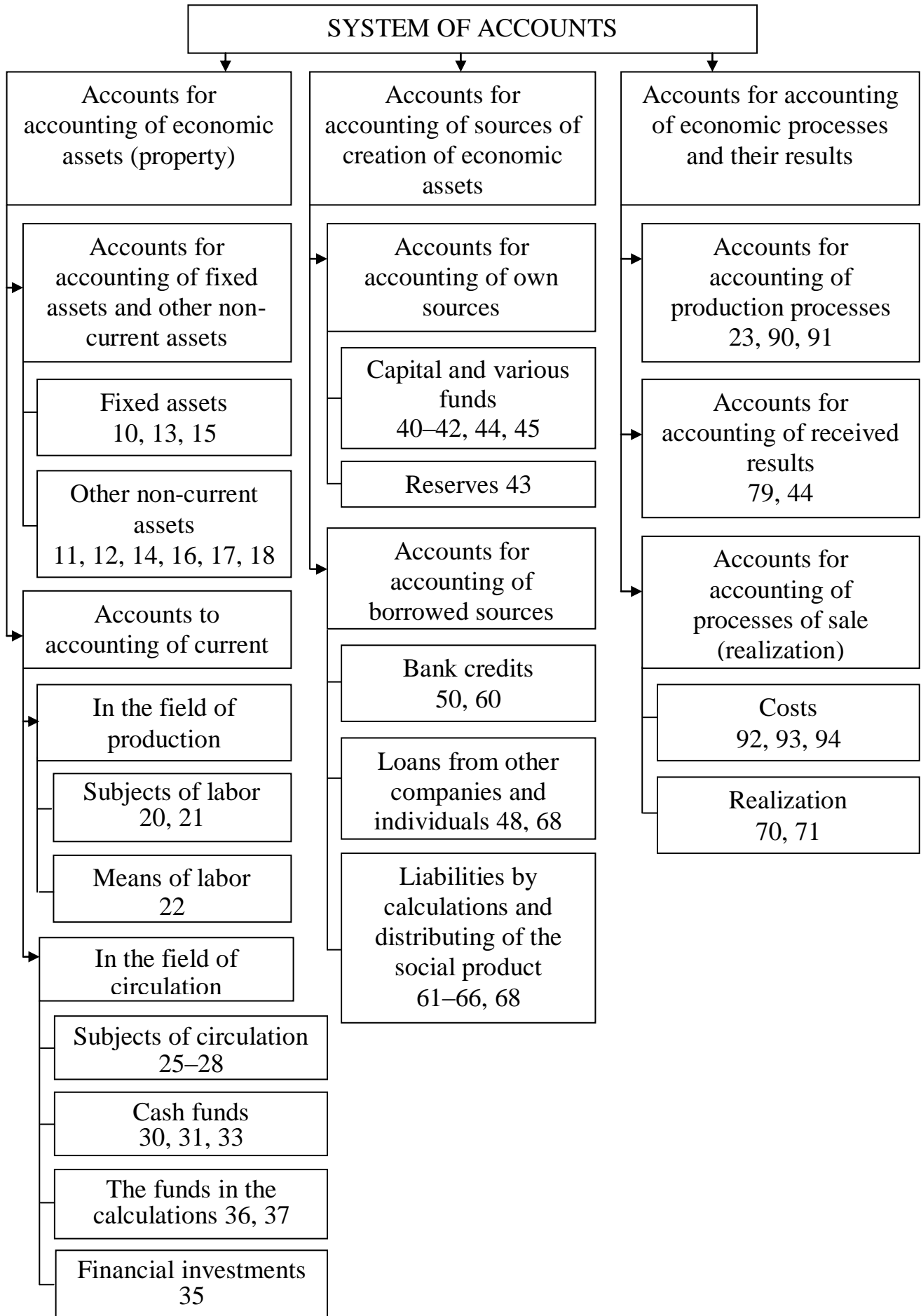
5. Classification of chart by economic content, structure and purpose

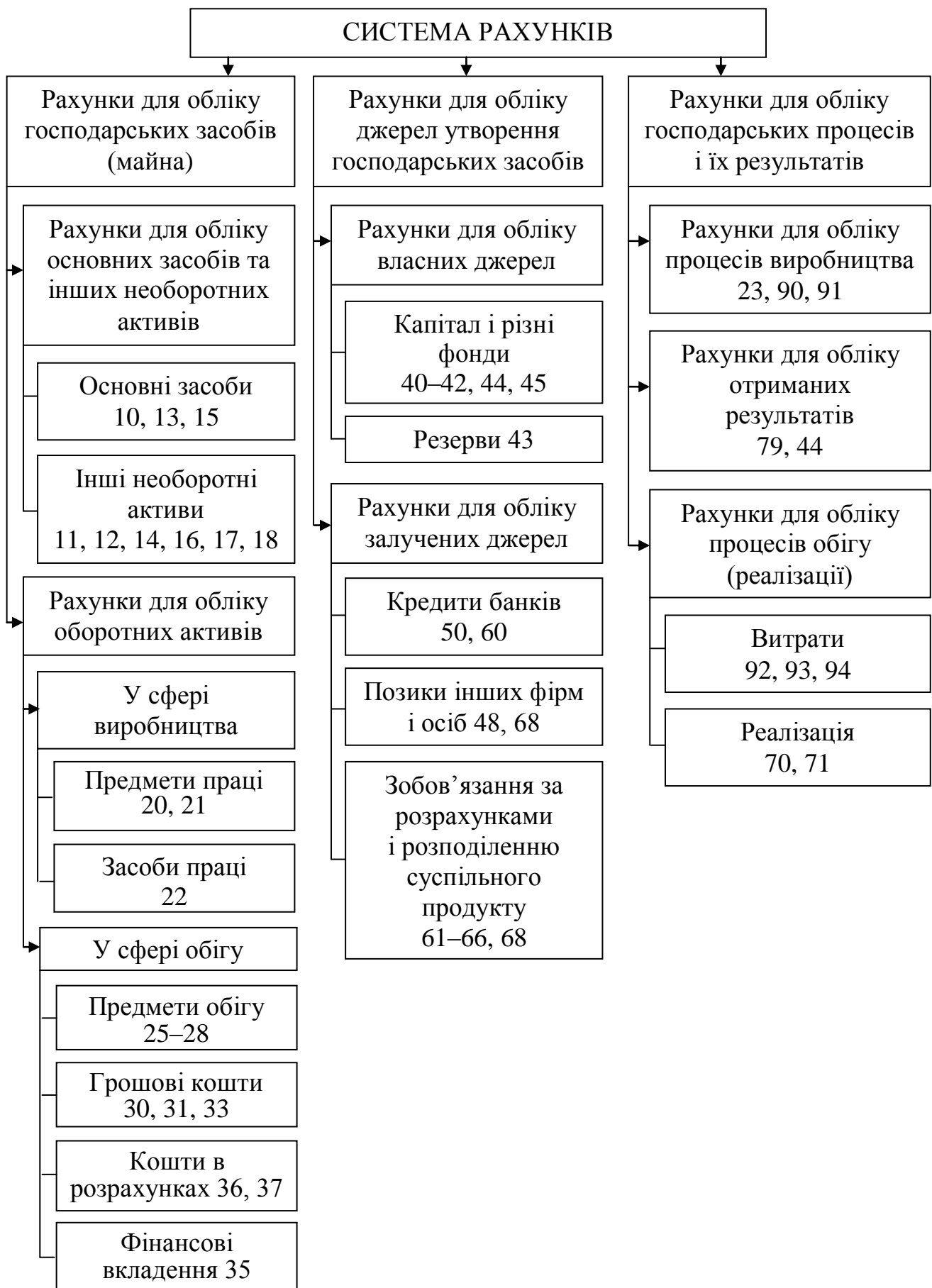
5. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку за економічним змістом, структурою і призначенням

CLASSIFICATION OF ACCOUNTS BY ECONOMIC CONTENT

КЛАСИФІКАЦІЯ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗА ЕКОНОМІЧНИМ ЗМІСТОМ

CLASSIFICATION OF ACCOUNTS BY STRUCTURE AND PURPOSE

№	Group of accounts	Subgroup of accounts	Account code
1	Basic	Accounts of tangible assets	10, 11, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 28
		Accounts of intangible assets	12
		Accounts of cash funds	30, 31, 33
		Accounts of capital	40, 41, 42, 43, 44, 48
		Accounts of calculations	18, 34, 36, 37, 50–55, 60–68, 76
2	Regulatory	Contract accounts	13, 38, 285
		Counter-passive accounts	45, 46
3	Operational	Calculational accounts	15, 23, 24
		Assembling-distributive accounts	91
		Control-accumulative accounts	92, 93
		Budget-distributive accounts	39, 47, 69
		Accounts of costs activities	90, 94–99
		By elements of costs	80–85
		Income accounts	70–75
4	Financial and productive		79

TYPICAL ORDER OF RECORDS ON ACTIVE ACCOUNTS (1-3 class)

Debit	Credit
Balance at beginning of the period	
Economic operations that increase the initial state of the object of accounting (+)	Economic operations that reduce the initial state of the object of accounting (-)
Summary of current records, (turnover) at month	Summary of current records, (turnover) at month
Balance at end of the period = Balance at beginning of the period + turnover on debit – turnover on credit	

**КЛАСИФІКАЦІЯ РАХУНКІВ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ЗА
СТРУКТУРОЮ І ПРИЗНАЧЕННЯМ**

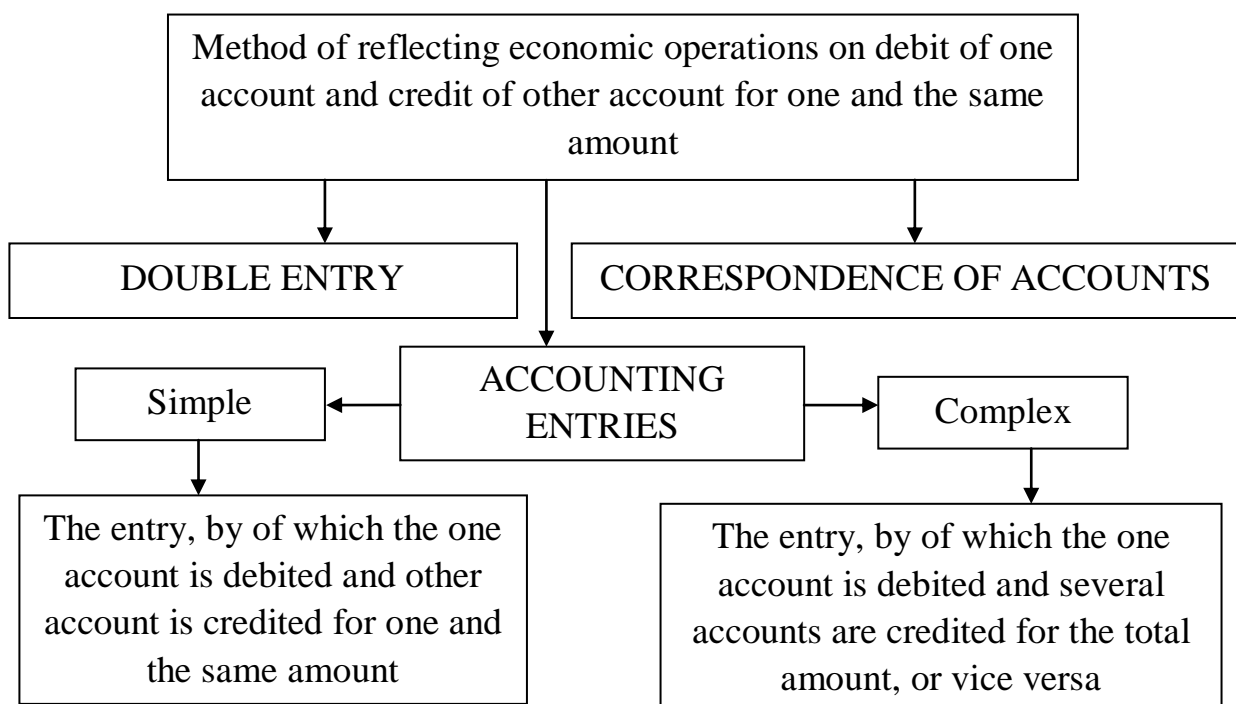
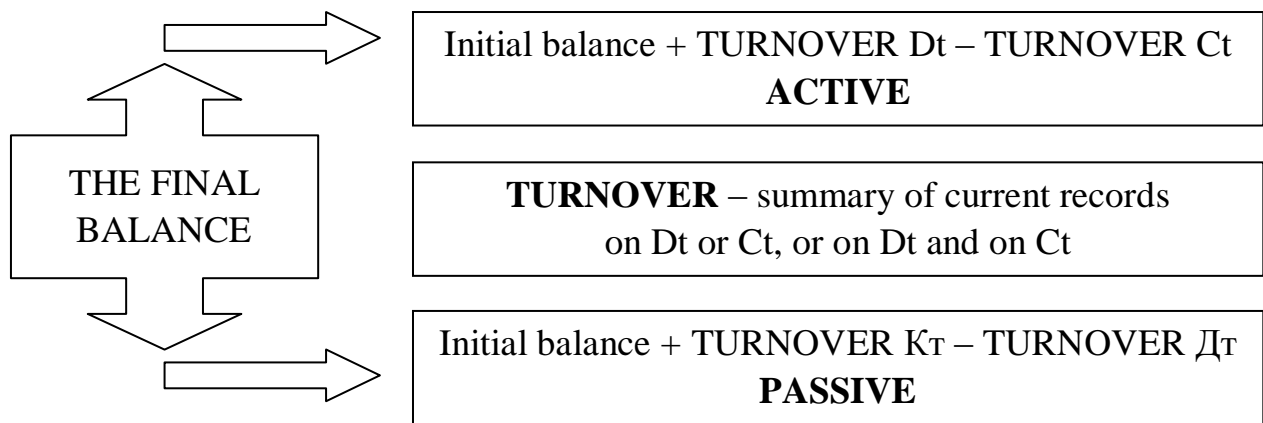
№ з/п	Група рахунків	Підгрупа рахунків	Код рахунку
1	Основні	Рахунки матеріальних активів	10, 11, 20, 21, 22, 25, 26, 27, 28
		Рахунки нематеріальних активів	12
		Рахунки грошових коштів	30, 31, 33
		Рахунки капіталу	40, 41, 42, 43, 44, 48
		Рахунки розрахунків	18, 34, 36, 37, 50–55, 60–68, 76
2	Регулюючі	Контрактивні	13, 38, 285
		Контрпасивні	45, 46
3	Операційні	Калькуляційні	15, 23, 24
		Збирально-розподільні	91
		Контрольно-накопичувальні	92, 93
		Бюджетно-розподільні	39, 47, 69
		Витрат діяльності	90, 94–99
		За елементами витрат	80–85
		Доходів	70–75
4	Фінансово-результатні		79

ТИПОВИЙ ПОРЯДОК ЗАПИСІВ НА АКТИВНИХ РАХУНКАХ (1-3 клас)

Дебет	Кредит
Сальдо на початок періоду	
Господарські операції, що збільшують початковий стан об'єкта обліку (+)	Господарські операції, що зменшують початковий стан об'єкта обліку (–)
Підсумок поточних записів, (оборот) за місяць	Підсумок поточних записів, (оборот) за місяць
Сальдо на кінець періоду = Сальдо на початок періоду + оборот за дебетом – оборот за кредитом	

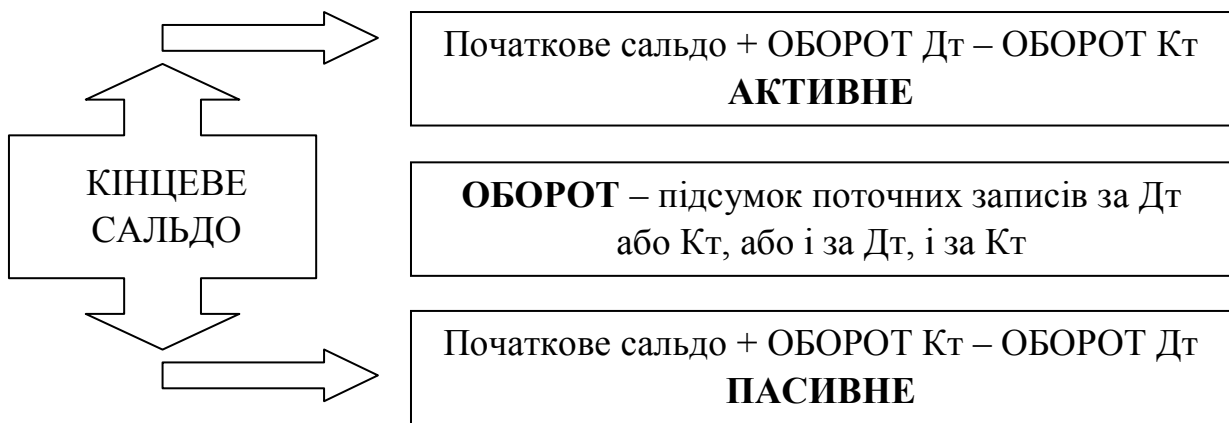
TYPICAL ORDER OF RECORDS ON PASSIVE ACCOUNTS (4-6 class)

Debit	Credit
	Balance at beginning of the period
Economic operations that reduce the initial state of the object of accounting (-)	Economic operations that increase the initial state of the object of accounting (+)
Summary of current records, (turnover) at month	Summary of current records, (turnover) at month
	Balance at end of the period = Balance at beginning of the period + turnover on credit – turnover on debit

ТИПОВИЙ ПОРЯДОК ЗАПИСІВ НА ПАСИВНИХ РАХУНКАХ (4-6 клас)

Дебет	Кредит
Господарські операції, що зменшують початковий стан об'єкта обліку (-)	<p style="text-align: center;">Сальдо на початок періоду</p> Господарські операції, що збільшують початковий стан об'єкта обліку (+)
Підсумок поточних записів, (оборот) за місяць	Підсумок поточних записів, (оборот) за місяць
	<p style="text-align: center;">Сальдо на кінець періоду = Сальдо на початок періоду + оборот за кредитом – оборот за дебетом</p>

AN EXAMPLE OF A SIMPLE AND COMPLEX ACCOUNTING ENTRY

Operation	Entry	Account					
The materials are transmitted to production for a sum of 600 UAH	Dt 23 600 Ct 201	Dt	23	Ct	Dt	201	Ct
		600			600		
Transferred from the cash desk to the current account 5000 UAH and included payment of goods from the buyer in the amount of 2000 UAH	Dt 311 7000 Ct 301 5000 Ct 361 2000	Dt	311	Ct	Dt	301	Ct
		7000			5000		
		Dt	361	Ct			
				2000			

DRAFTING OF ACCOUNTING ENTRY BY THE REFLECTING CHANGES IN BALANCE SHEET ITEMS

1. The semi-finished products are obtained from production

Dt 26 (Active +)

Ct 23 (Active -)

2. Reserve capital is replenished at the expense of profit

Dt 44 (Passive -)

Ct 43 (Passive +)

3. Short-term bank credit is received on the current bank account

Dt 31 (Active +)

Ct 60 (Passive +)

4. The salary is paid to sales department workers

Dt 66 (Passive -)

Ct 31 (Active -)

ПРИКЛАД ПРОСТОГО ТА СКЛАДНОГО БУХГАЛТЕРСЬКОГО ПРОВЕДЕННЯ

Операція	Проведення	Рахунок			
Передано на виробництво матеріали на суму 600 грн	Дт 23 600 Кт 201	Дт 23	Кт	Дт 201	Кт
		600			600
Передано з каси на поточний рахунок 5000 грн та зараховано оплату товару від покупця у розмірі 2000 грн	Дт 311 7000 Кт 301 5000 Кт 361 2000	Дт 311	Кт	Дт 301	Кт
		7000			5000
		Дт 361	Кт		
			2000		

СКЛАДАННЯ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ПРОВЕДЕННЯ НА ОСНОВІ ВІДОБРАЖЕННЯ ЗМІН СТАТЕЙ БАЛАНСУ

1. Отримано з виробництва напівфабрикати

Дт 26 (Актив +)

Кт 23 (Актив -)

2. За рахунок прибутку поповнено резервний капітал

Дт 44 (Пасив -)

Кт 43 (Пасив +)

3. На поточний рахунок отримано короткостроковий кредит банку

Дт 31 (Актив +)

Кт 60 (Пасив +)

4. Виплачено зарплату робітникам відділу збуту

Дт 66 (Пасив -)

Кт 31 (Актив -)

Theme 4. Evaluation and calculation

Plan of the theme:

1. Evaluation and calculation as elements of methods accounting.
2. Types of evaluation.
3. Methods of calculation of the cost of finished products, works, services

After studying the topic the student should:

- to understand the concept of «evaluation» in accounting and cases of application of its types;
- to know the content and meaning of «calculation» and the types of calculations that used in enterprises;
- be able to make an evaluation of assets and liabilities;
- be able to determine the cost of production, work, services

The purpose of the topic:

Acquiring the necessary knowledge for expressing with the help of a cash instrument the availability and movement of economic instruments and determining the value of the cost of manufactured products, performed work or services rendered

Mini-lexicon: the evaluation, initial cost, net realizable value, evaluation on the balance sheet date, calculation, costs list

Тема 4. Оцінювання та калькуляція

План теми:

1. Оцінка та калькуляція як елементи методу бухгалтерського обліку.
2. Види оцінки.
3. Методи калькулювання собівартості готової продукції, робіт, послуг

Після вивчення теми студент повинен:

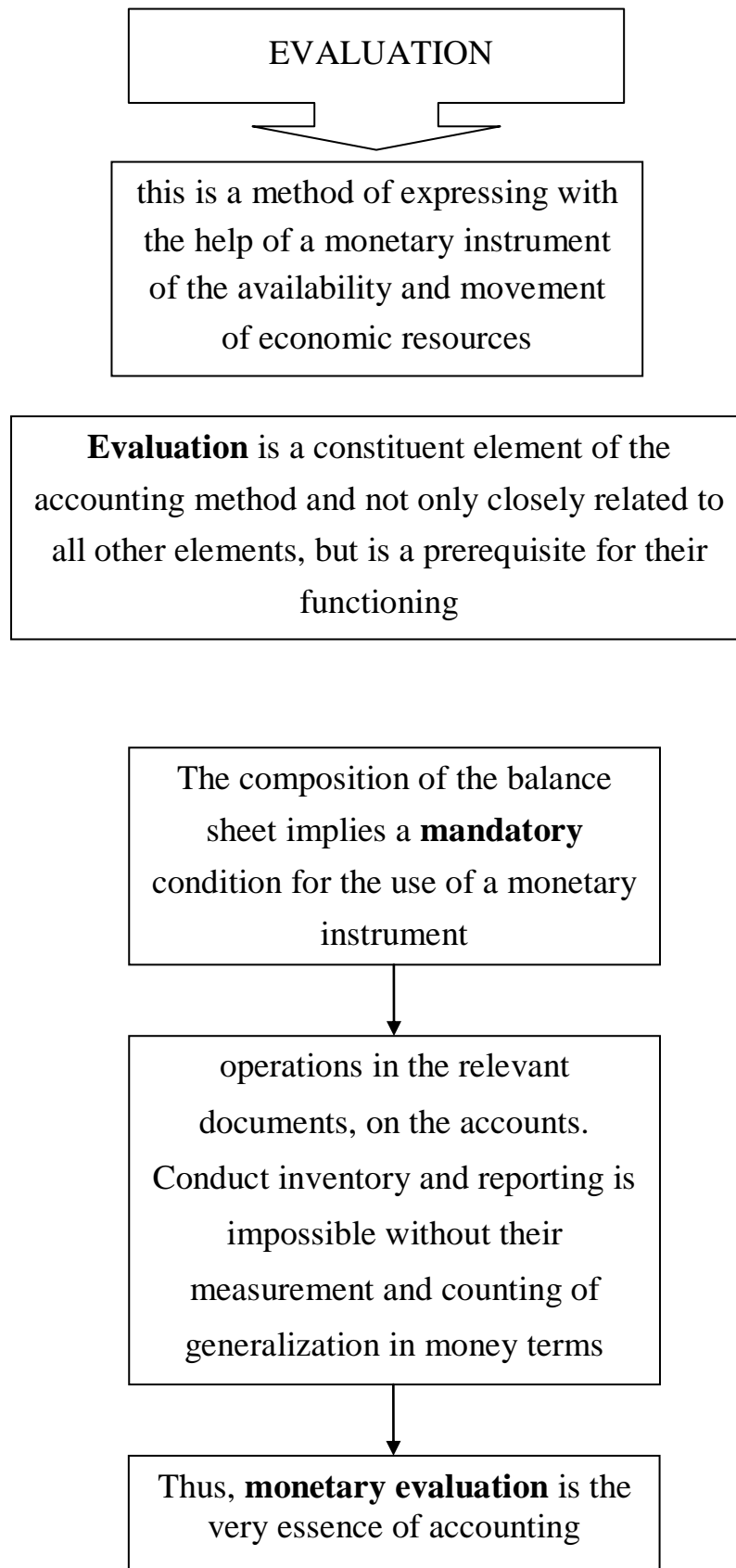
- розуміти поняття «оцінка» у бухгалтерському обліку та випадки застосування її видів;
- знати зміст та значення поняття «калькулювання» та види калькуляцій, що використовуються на підприємствах;
- уміти здійснювати оцінку активів і зобов'язань;
- уміти визначати собівартість продукту, роботи, послуги

Мета теми:

Набуття необхідних знань з вираження з допомогою грошового вимірника наявності та руху господарських засобів і визначення величини витрат на виготовлену продукцію, виконані роботи чи надані послуги

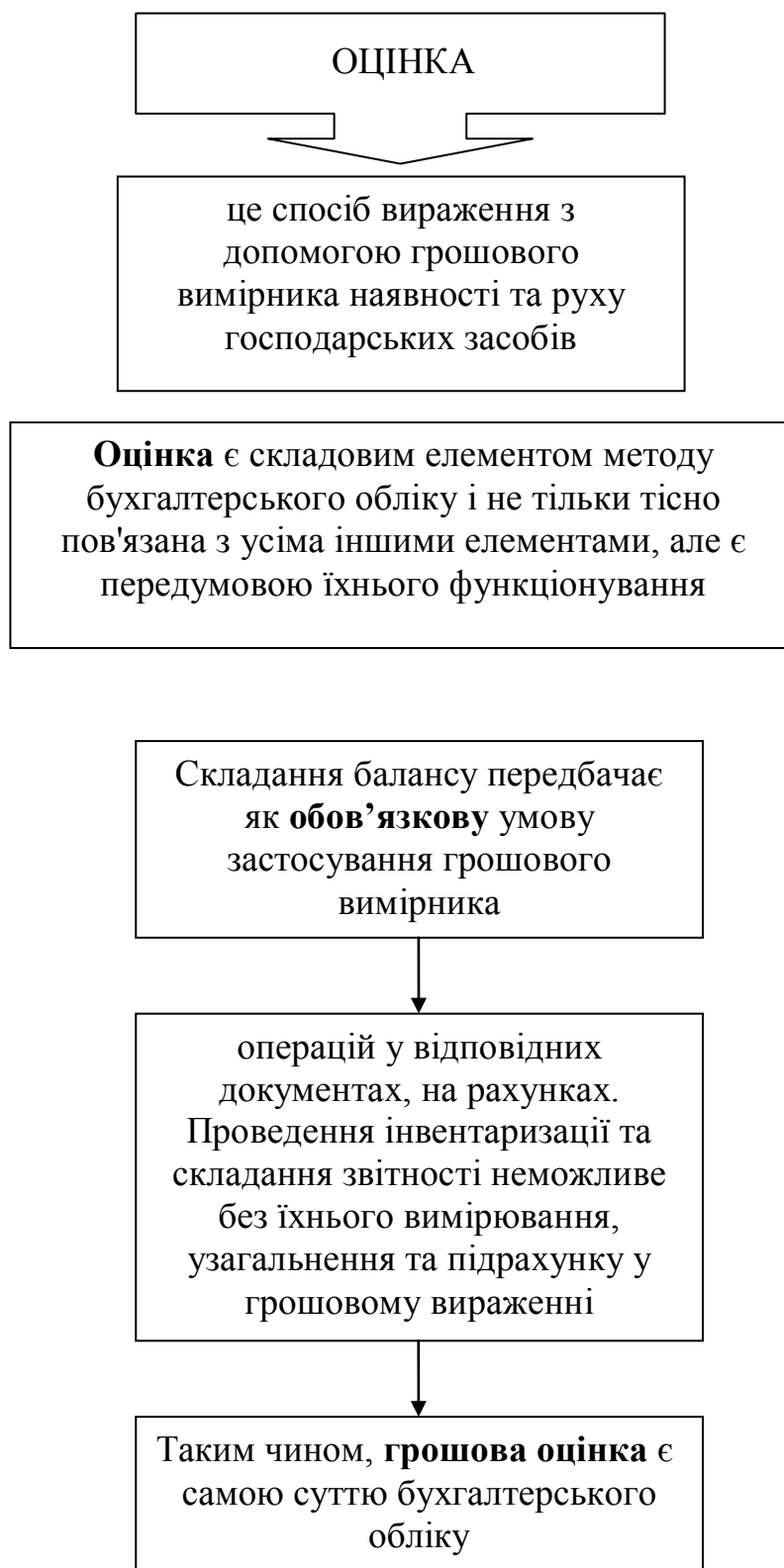
Міні-лексикон: оцінка, первісна вартість, чиста реалізаційна вартість, оцінка на дату балансу, калькулювання, калькуляція, перелік витрат

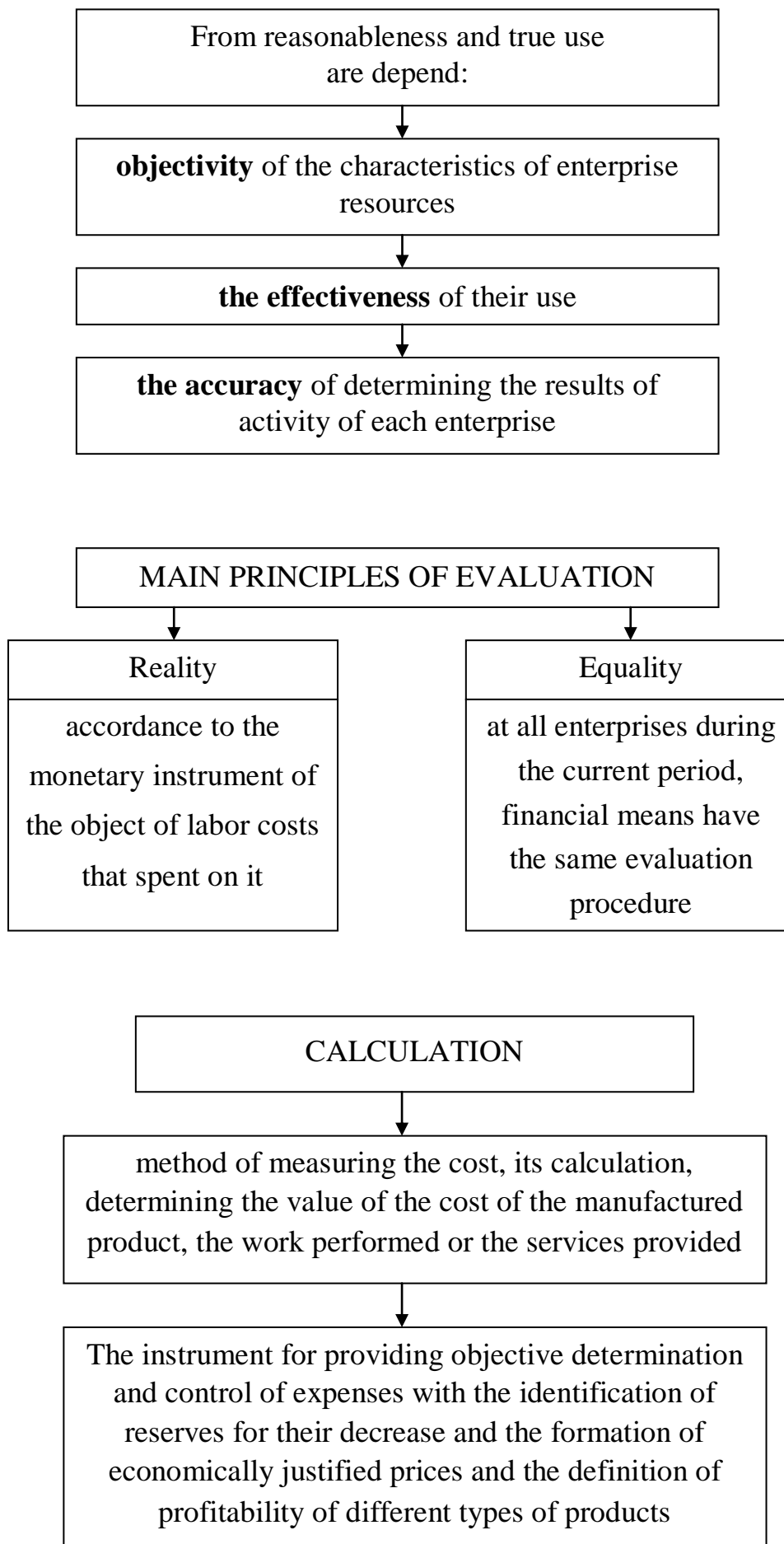
1. Evaluation and calculation as elements of methods accounting

1. Оцінка та калькуляція як елементи методу бухгалтерського обліку.

Construction of a system for cost calculation and implementation of production activities related to the production of products (performance of works, services) is a necessary element of a complete and reliable generalization of information on financial and economic activities of the enterprise

The calculation provides for periodic (monthly) aggregation on accounts the accounting information about production costs and production output

So, on the one hand, all costs for manufacturing of products and execution of works should be accounted

On the other hand – fully accrued the products and calculated the cost of work, the execution of which involves the named costs

This is a **general rule** for calculating cost, labor and services in any field of the economy

Thus, an enterprise can determine the actual cost of production, works and services only after the full completion of the reporting month. This explains the use in the current accounting of the planned cost to reflect the movement of finished products

Побудова **системи калькулювання** витрат та здійснення виробничої діяльності стосовно виготовлення продукції (виконання робіт, надання послуг) є необхідним елементом повного й достовірного узагальнення інформації про фінансово-господарську діяльність підприємства

Калькуляція передбачає періодичне (щомісячне) узагальнення на рахунках бухгалтерського обліку облікових даних про витрати виробництва та випуск продукції

Отже, з одного боку, мають бути обліковані всі витрати на виготовлення продукції та виконання робіт

З другого боку – повністю оприбутковано продукцію й обраховано вартість робіт, з виконанням яких пов'язані названі витрати

Це є **загальним правилом** калькулювання собівартості, робіт і послуг у будь-якій галузі економіки

Таким чином, фактичну собівартість продукції, робіт і послуг підприємство може визначити лише після повного завершення звітного місяця. Саме цим пояснюється використання в поточному обліку планової собівартості для відображення руху готової продукції

2. Types of evaluation

Objects of evaluation in the accounting:

- fixed assets
- intangible assets
- capital and financial investments
- stocks
- receivables
- long-term and current liabilities

Evaluation process is the procedure for appropriating by certain accounting objects of certain monetary values that are used for the final valuation of assets and liabilities

Evaluation technology:

- the sequence of evaluation process of assets and liabilities that contains such steps:
- definition of the object;
- goals and functions of evaluation;
- development of evaluation methods;
- substantiating the most effective method of evaluation in order to determine the true cost of property and liabilities

The principle of accounting by prime cost is considered to be a generally accepted evaluation of an enterprise's assets

In accordance with this principle, assets are estimated at their historical cost, which is called actual (historical) cost

It is determined at the time of acquisition of an asset, entered in the «history» of the object of accounting and is unchanged during the useful life of the object, except in cases of its revaluation

2. Види оцінки

Об'єкти оцінки в бухгалтерському обліку:

- основні засоби
- нематеріальні активи
- капітальні і фінансові інвестиції
- запаси
- дебіторська заборгованість
- довгострокові і поточні зобов'язання

Процес оцінки є процедурою привласнення об'єктами бухгалтерського обліку певних грошових величин, які використовуються для підсумкової оцінки активів і зобов'язань

Технологія оцінки:

- послідовність процесу оцінки вартості активів і зобов'язань, яка містить такі етапи:
- визначення об'єкта;
- цілі і функції оцінки;
- розробка способів оцінки;
- обґрунтування найефективнішого способу оцінки з метою визначення достовірної вартості майна і зобов'язань

Принцип обліку за собівартістю вважається загальноприйнятою оцінкою активів підприємства

Згідно з цим **принципом** активи оцінюються за первісною вартістю, яку називають фактичною (історичною) собівартістю

Вона визначається у момент придбання активу, заноситься в «історію» об'єкта обліку і є незмінною впродовж терміну корисного використання даного об'єкта, за винятком випадків його переоцінки

Evaluation date

This is exactly the fixed moment of time, on which the evaluation is being

Evaluation can be done:

- on the date of acquisition or disposal of the object;
- on the balance sheet date (introductory, current, consolidated, liquidation, etc.)

Due to different factors, the value of an enterprise's assets may change, so **setting the correct date of evaluation** is the most important point in the evaluation technology

Methods of evaluation of assets cost

<i>Historical cost price</i> –	<i>Current cost price</i> –	<i>Cost of implementation</i> –	<i>Present cost</i> –
the amount of cash funds paid or their equivalents, or the fair value of the compensation at the time of acquiring the asset	the amount of cash funds paid or their equivalents, which would have been paid in the event of the acquisition of the same or equivalent asset at the current moment	the amount of cash funds paid or their equivalents, which could be obtained to date through the sale of assets in the ordinary course of realization	the discounted value of future net cash revenues that are expected should generate the result during the normal activity of the enterprise
<i>Fair cost</i> – market cost, not cost taking into account the specifics of the enterprise. Because fair cost is an estimate based on market data, it is estimated using assumptions that market participants would use to compile the asset price, including risk assumptions			

Дата оцінки

Це точно зафіксований момент часу, на який здійснюється оцінка

Оцінка може бути здійснена:

- на дату придбання або вибуття об'єкта;
- на дату складання балансів (вступного, поточного, консолідованого, ліквідаційного тощо)

Унаслідок різних факторів вартість активів підприємства може змінюватись, тому найважливішим моментом у технології оцінки є **встановлення правильної дати оцінки**

Методи оцінки вартості активів

<i>Історична собівартість</i> –	<i>Поточна собівартість</i> –	<i>Вартість реалізації</i> –	<i>Теперішня вартість</i> –
сума сплачених грошових коштів або їх еквівалентів, або справедлива вартість компенсації на момент придбання активу	сума грошових коштів або їх еквівалентів, яка була б сплачена в разі придбання такого самого або еквівалентного активу на поточний момент	сума грошових коштів або їх еквівалентів, яку можна було б отримати на поточний момент шляхом продажу активу в процесі звичайної реалізації	дисконтована вартість майбутніх чистих надходжень грошових коштів, які, як очікується, має генерувати стаття піл час звичайної діяльності підприємства

Справедлива вартість – це ринкова оцінка, а не оцінка з урахуванням специфіки суб'єкта господарювання. Оскільки справедлива вартість – це оцінка на основі даних ринку, то її оцінюють, використовуючи припущення, які використовували б учасники ринку, складаючи ціну активу, в тому числі припущення про ризик

Liabilities are mainly accounted for by the actual cost of their acquisition:

- in the amount of economic benefits that received by the enterprise as a result of the formation of a debt liabilities,
- or in the amount of accrual, which resulted in the liability (salary, deductions to pension and social insurance funds, etc.)

Using accounting regulations (standards), the methods of evaluation of assets and liabilities are determined by the enterprise independently and reflected in **the order on the accounting policy**

Methods of evaluation of liabilities cost			
<p><i>Historical cost price</i> – the amount of cash funds paid or their equivalents, or the current value of other assets that are expected to be paid in order to repay the enterprise debt</p>	<p><i>Current cost price</i> – the amount of cash funds paid or their equivalents that required to repay the liability at the current moment</p>	<p><i>Cost of implementation</i> – the amount of cash funds paid or their equivalents that is expected to be paid for repayment of liabilities</p>	<p><i>Present cost</i> – the discounted value of future net cash outflows that are expected to be required to repay liabilities</p>

Basic evaluation requirements:

- reality
- relevance
- timeliness
- unity
- caution

Зобов'язання в основному враховуються за фактичною собівартістю їх придбання:

- у сумі економічних вигод, одержаних підприємством у результаті утворення боргового зобов'язання,
- або в сумі нарахувань, у результаті яких утворилося зобов'язання (зарплата, відрахування до фондів пенсійного і соціального страхування тощо)

Використовуючи положення (стандарт) бухгалтерського обліку, методи оцінки активів і зобов'язань підприємство визначає самостійно та відображає в **наказі про облікову політику**

Методи оцінки вартості зобов'язань

<i>Історична собівартість</i> –	<i>Поточна собівартість</i> –	<i>Вартість реалізації</i> –	<i>Теперішня вартість</i> –
сума сплачених грошових коштів або їх еквівалентів чи поточна вартість інших активів, які, як очікується, сплачені з метою погашення боргу підприємства	сума грошових коштів або їх еквівалентів, необхідна для погашення зобов'язання на поточний момент	сума грошових коштів або їх еквівалентів, що, як очікується, буде сплачена для погашення зобов'язань	дисконтована вартість майбутніх чистих відпливів грошових коштів, які, як очікується, будуть необхідні для погашення зобов'язань

Основні вимоги до оцінки:

- реальність
- єдність
- доречність
- обачність
- своєчасність

The real evaluation provides

reflection in the monetary instrument of
the actual value of assets and liabilities at
the actual (historical) cost

At the same time, it is based on clear legal regulation of
the creation and use of funds and reserves, the systematic
verification of settlements with banks, suppliers and
buyers, debtors and creditors

Evaluation relevance

- is manifested by the level of satisfaction of interested users
- the ability to influence managerial decisions.

In order not to lose expediency, evaluation should be
carried out in a **timely**

The requirement for unity of evaluation consist in:

- the same monetary measure of homogeneous means of different enterprises;
- the immutability of methodology of evaluation for a long period of time.

It is very important that **the evaluation** provides a
comparison of the objects of accounting at different
periods of time in order to identify trends in the financial
situation and financial performance of the enterprise.

The essence of the requirement of «evaluation» is
that the valuation of assets and revenues should not be
overestimated, and liabilities and costs – underestimated

Реальна оцінка забезпечує

відображення в грошовому вимірнику дійсної величини активів і зобов'язань за фактичною (історичною) собівартістю

При цьому вона базується на чіткій законодавчій регламентації порядку створення і використання фондів і резервів, систематичній перевірці розрахунків з банками, постачальниками і покупцями, дебіторами і кредиторами

Доречність оцінки

- проявляється рівнем задоволення зацікавлених користувачів
- здатністю вплинути на управлінські рішення.

Щоб не втратити доцільність, оцінка повинна здійснюватись **своєчасно**

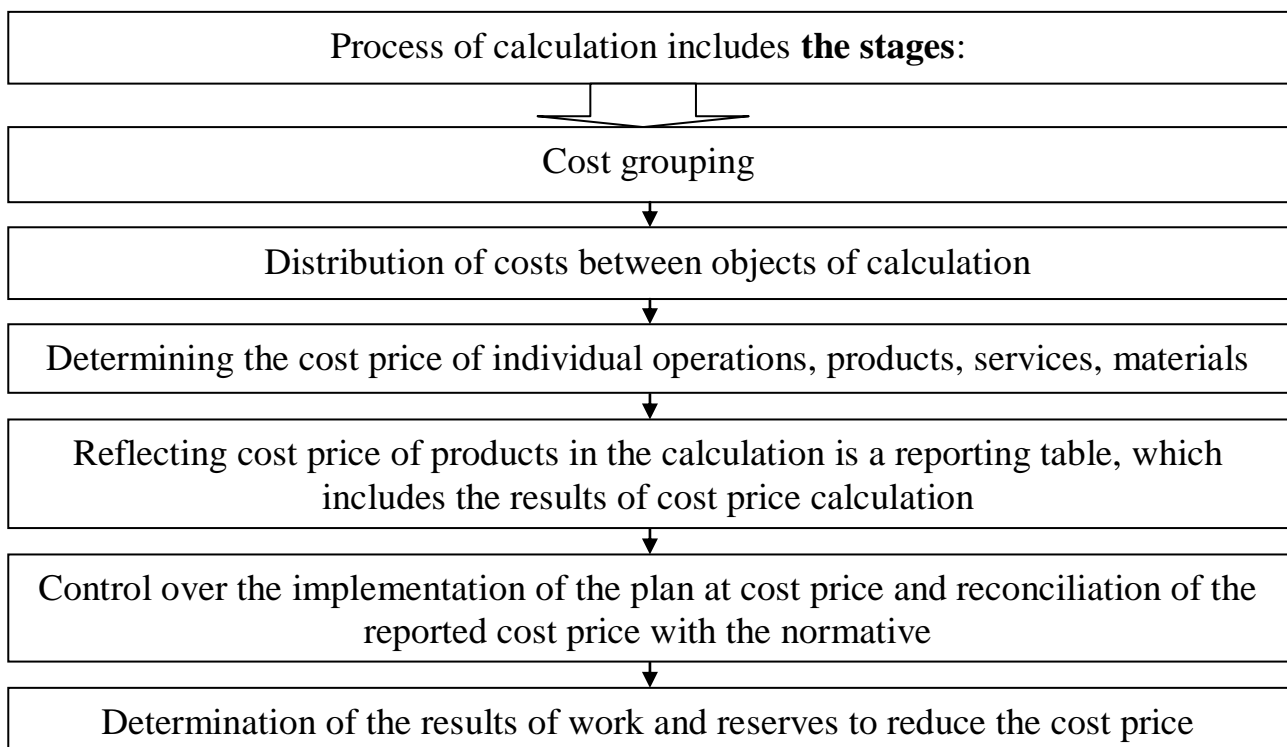
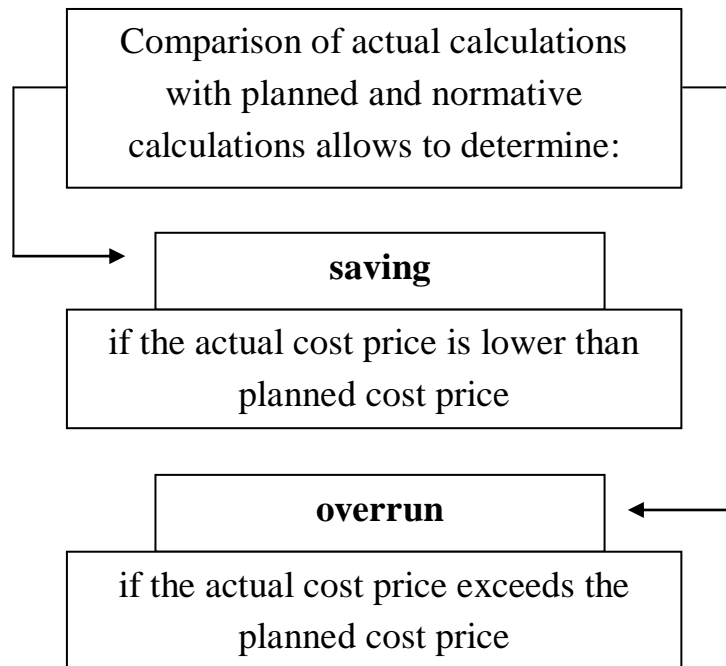
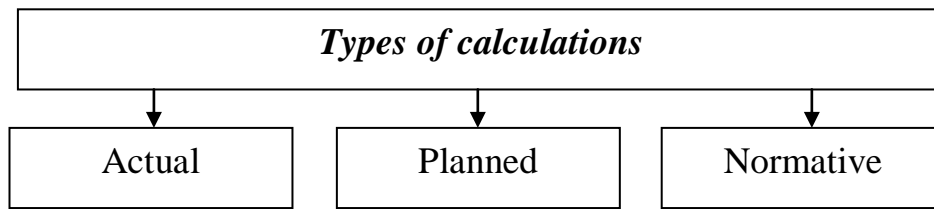
Вимога до єдності оцінки полягає в:

- однаковому грошовому вимірнику однорідних засобів різних підприємств;
- незмінності методики оцінки впродовж тривалого періоду.

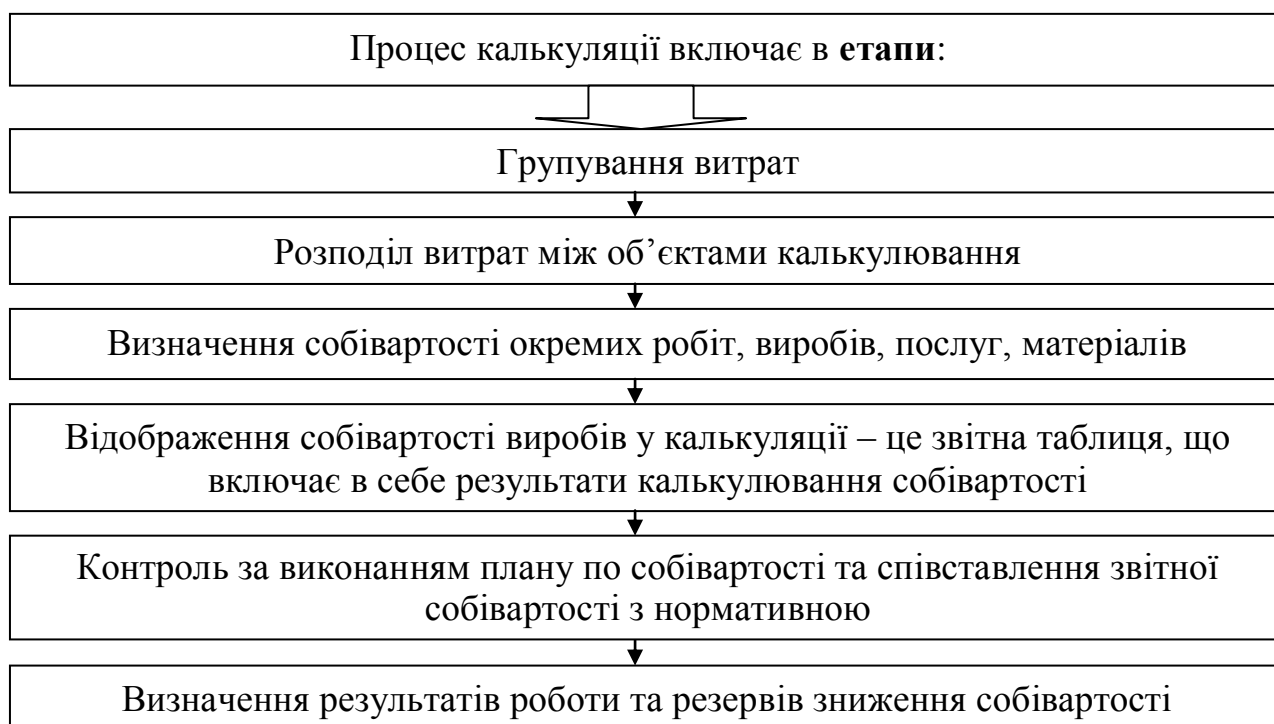
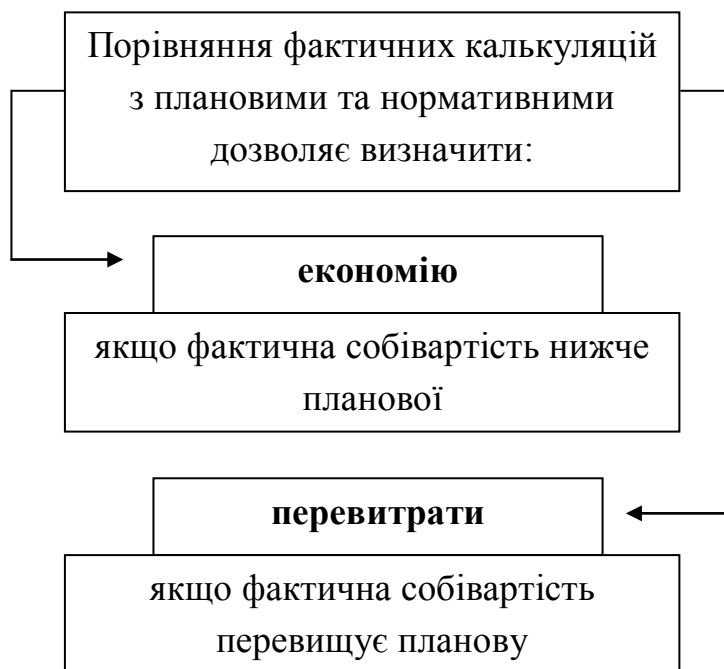
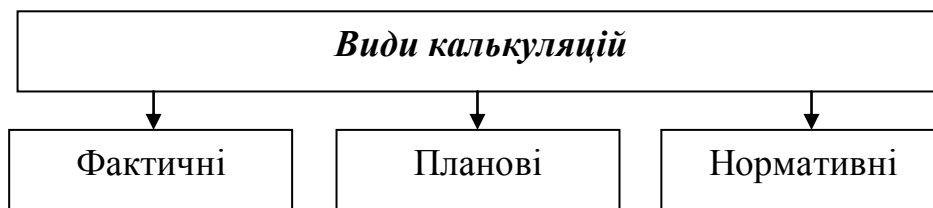
Дуже важливо, щоб **оцінка** забезпечувала порівняння об'єктів обліку в різні періоди часу з метою виявлення тенденцій зміни у фінансовому стані та фінансових результатах діяльності підприємства.

Сутність вимоги «**обачність**» полягає в тому, що оцінка активів і доходів не повинна бути завищеною, а зобов'язань і витрат – заниженою

3. Methods of calculation of the cost of finished products, works, services

3. Методи калькулювання собівартості готової продукції, робіт, послуг

Cost price of production, depending on the amount of expenses included in it, is divided into:

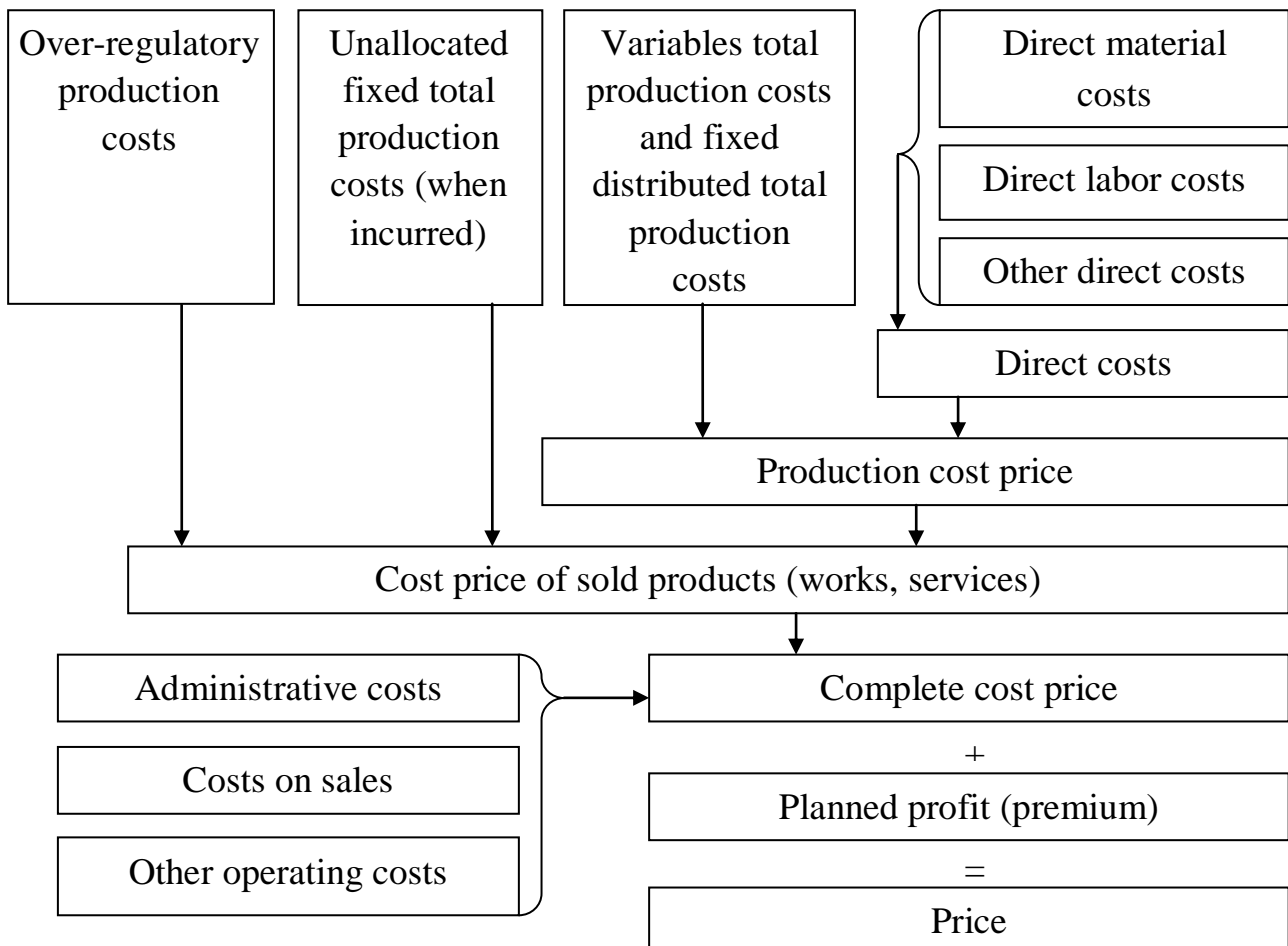
- technological
- production
- full cost price of finished products
- full cost price of sold products

Technological cost price – direct costs of raw materials, materials, energy, payment of labor with accruals

Production cost price – technological cost price plus total production costs

Enterprise in order to analyze the impact of administrative costs on a financial result can determine **the full cost price of finished products**, which includes the production cost price plus administrative costs

The full cost price of realized products is the full cost price of finished goods plus the costs of its sales

Собівартість продукції залежно від обсягу витрат, що включаються в неї, поділяється на:

- технологічну
- повну собівартість готової продукції
- виробничу
- повну собівартість реалізованої продукції

Технологічна собівартість – прямі витрати на сировину, матеріали, енергію, оплату праці з нарахуваннями

Виробнича собівартість – технологічна собівартість плюс загальновиробничі витрати

Підприємство з метою аналізу впливу адміністративних витрат на фінансовий результат може визначати **повну собівартість готової продукції**, яка включає виробничу плюс адміністративні витрати

Повна собівартість реалізованої продукції є повною собівартістю готової продукції плюс витрати на її збут

Theme 5. Documentation, inventory, technique and forms of accounting

Plan of the theme:

1. Legal principles of the organization of accounting in accordance with the Regulations on the documentary provision of records in accounting.
2. Documentation as an integral part of the accounting method.
3. Classification of documents, their structure, requirements for filling.
4. Accounting registers, their purpose and classification. Methods to correct errors in the accounting registers.
5. The procedure for inventory, reflection of its results in accounting.

After studying the topic the student should:

to know the forms of primary documents and accounting registers;

to know the procedures for accepting, verifying and processing documents;

be able to draw up the document circulation;

to understand the value of the inventory, its types, the possible results of its conduct

The purpose of the topic:

Acquiring the necessary knowledge on the organization of chronological observation on the activities of the enterprise and its relationship with the external environment

Mini-lexicon: primary document, documenting, document circulation, inventory, residues, shortfall

Тема 5. Документація, інвентаризація, техніка і форми бухгалтерського обліку

План теми:

1. Правові засади організації бухгалтерського обліку відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку.
2. Документування як складова частина методу бухгалтерського обліку.
3. Класифікація документів, їх структура, вимоги до заповнення.
4. Облікові реєстри, їх призначення та класифікація. Способи виправлення помилок в облікових реєстрах.
5. Порядок проведення інвентаризації, виведення та відображення її результатів у бухгалтерському обліку.

Після вивчення теми студент повинен:

- знати форми первинних документів та облікових реєстрів;
- знати порядок прийняття, перевірки та обробки документів;
- вміти складати графік документообігу;
- зрозуміти значення інвентаризації, її види, можливі результати її проведення

Мета теми:

Набуття необхідних знань з організації хронологічного спостереження щодо діяльності підприємства та його взаємовідносин із зовнішнім середовищем

Міні-лексикон: первинний документ, документування, документооборот, інвентаризація, лишки, нестачі

1. Legal principles of the organization of accounting in accordance with the Regulations on the documentary provision of records in accounting

Regulations on the documentary provision of records in accounting

establishes the procedure for the creation, acceptance and reflection in accounting, as well as storage of primary documents, accounting registers, accounting reporting by enterprises, their associations and self-provision organizations (except banks), regardless of forms of ownership, institutions and organizations whose main activity is financed by budget funds

Unification of documents is the development of uniform forms of documents for registration of similar types of business operations at enterprises and organizations of different industries and forms of ownership

Thus, all bank and cash documents, forms of reports on the use of funds, shipping-waybills, limit-fetal cards, payment-payment information and other documents are unified. **Unification** of documents provides the opportunity to focus in one document the information required for all types of accounting, facilitates its processing on computers, creates conditions for the centralized production of blank forms of mass circulation, which reduces

Standardization of documents is setting for forms of the same type documents of the same, most rational size and forms with an early determination of the location of the requisites

Printing of standard forms of documents in large circulations gives considerable savings of paper, makes their manufacturing cheaper

1. Правові засади організації бухгалтерського обліку відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку.

Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку

встановлює порядок створення, прийняття і відображення у бухгалтерському обліку, а також зберігання первинних документів, облікових реєстрів, бухгалтерської звітності підприємствами, їх об'єднання та госпрозрахунковими організаціями (крім банків) незалежно від форм власності, установ та організацій, основна діяльність яких фінансується за рахунок коштів бюджету

Уніфікація документів – це розробка єдиних форм документів для оформлення однотипних господарських операцій на підприємствах і в організаціях різних галузей та форм власності

Так, уніфіковано всі банківські і касові документи, бланки звітів про використання коштів, товарно-транспортних накладних, лімітно-забірних карток, розрахунково-платіжних відомостей та інших документів. **Уніфікація** документів забезпечує можливість зосереджувати в одному документі інформацію, потрібну для всіх видів обліку, полегшує її опрацювання на обчислювальних машинах, створює умови для централізованого виготовлення бланків документів масовими тиражами, що здешевлює їх вартість

Стандартизація документів – це встановлення для бланків однотипних документів однакового, найбільш раціонального розміру і форми з завчасним визначенням розміщення відповідних реквізитів

Друкування стандартних бланків документів великими тиражами дає значну економію паперу, здешевлює їх виготовлення

In Ukraine, primary documents, accounting registers and financial reporting should to be written in **Ukrainian** that according to the legislation of Ukraine is the language of work, office work and documentation. If the primary documents for the financial and economic activity of the enterprise compiled in a foreign language (bank, commodity, transport documents, invoices, bills of lading, etc.) are accepted for accounting, then an **authentic translation** of such a document into the Ukrainian language should be added.

Primary documents should be drawn up at the time of each economic operation or, if that is not possible, immediately after its completion.

In order to control and streamline the processing of information on the basis of primary documents, consolidated documents may be compiled, which should also be attributed to primary documents (advance, commodity-cash, material and other reports)

Primary documents for giving them legal force and evidence must have **the mandatory requisites:**

- the title of the enterprise, the institution on whose behalf the document is drawn up;
- form code;
- the title of the document (form);
- date and place of assembly;
- the content of the economic operation and its measuring instruments (in natural and cost indicators);
- the positions of the persons responsible for the permit for the conduct of the economic transaction and the drawing up of the original document;
- the names of the persons who gave permission to conduct economic operations, and the immediate executors of the operation, their personal signatures

В Україні первинні документи, облікові реєстри та бухгалтерська звітність мають складатись **українською мовою**

яка відповідно до законодавства України є мовою роботи, діловодства і документації. Якщо до бухгалтерського обліку приймаються первинні документи з фінансово-господарської діяльності підприємства, які складені іноземною мовою (банківські, товарні, транспортні документи, інвойси, коносаменти тощо), то має бути додано **аутентичний переклад** такого документа українською мовою.

Первинні документи мають бути складені **у момент здійснення** кожної господарської операції або, якщо це неможливо, безпосередньо після її завершення.

Для контролю та впорядкування обробки інформації на основі первинних документів можуть бути складені **зведені документи**, які також слід відносити до первинних документів (авансові, товарно-грошові, матеріальні та інші звіти

Первинні документи для надання їм юридичної сили і доказовості повинні мати **обов'язкові реквізити:**

- назва підприємства, установи, від імені яких складений документ;
- код форми;
- назва документа (форми);
- дата і місце складання;
- зміст господарської операції та її вимірники (у натуральному та вартісному вираженні);
- посади осіб, відповідальних за дозвіл на здійснення господарської операції та складання первинного документа;
- прізвища осіб, які дали дозвіл на здійснення господарської операції, та безпосередніх виконавців операції, їхні особисті підписи

The Civil Code of Ukraine provides for the implementation of transactions for the use of **facsimile reproduction of the signature** by means of mechanical or other copying, electronic number signature or other analogue of his own signature in cases established by law, other acts of civil law, or by written agreement of the parties, which should contain samples of the corresponding an analogue of their own handwritten signatures

In accordance with the Regulations on the documentary provision of records in accounting the document may be signed in person, using a facsimile, stamp, symbol or other mechanical or electronic certificate

In accordance with the Terms and Conditions for the operation of the opening and operation of the stamp-engraving workshops, the manufacture of seals and stamps, **the facsimile** should be made at the petition that signed by the head of the enterprise

Depending on the nature of the operation and the data processing technology, **additional requisites** may be included in the primary documents:

- identification number,
- document number,
- the basis for the operation,
- details of the document that certifying the identity of the recipient, etc.

The main component of the document is **information** that may be:

documentary – fixed on the appropriate carrier (paper, magnetic tape, floppy disk, laser disk, etc.), which is intended for its storage and transmission in space and time

non-documentary – not fixed on the appropriate carrier

Цивільним кодексом України передбачено при здійсненні правочинів використання **факсимільного відтворення підпису** за допомогою засобів механічного або іншого копіювання, електронно-числового підпису або іншого аналога власноручного підпису у випадках, встановлених законом, іншими актами цивільного законодавства, або за письмовою згодою сторін, який має містити зразки відповідного аналога їхніх власноручних підписів

Відповідно до Положення про документальне забезпечення записів у бухгалтерському обліку, документ може бути підписаний особисто, із застосуванням факсиміле, штампу, символу або іншим механічним чи електронним способом посвідчення

Відповідно до Умов і правил провадження діяльності з відкриття та функціонування штемпельно-граверних майстерень, виготовлення печаток і штампів, **факсиміле** має бути виготовлено за клопотанням, підписаним керівником підприємства

Залежно від характеру операції та технології обробки даних до первинних документів можуть бути включені **додаткові реквізити:**

- ідентифікаційний номер,
- номер документа,
- підстава для здійснення операції,
- дані про документ, що засвідчує особу одержувача тощо

Головною складовою документу є **інформація**, яка може бути **документальною** – закріпленою на відповідному носії (папері, магнітній стрічці, дискеті, лазерному диску тощо), який призначений для її зберігання та передавання в просторі та часі **недокументальною** – не закріпленою на відповідному носії

Material carrier (information carrier)

specially designed for recording, storing and transmitting information.

The existence of a document without a material carrier is **impossible**.

The function of material objects predetermined their particular, specific material structure (form), presented mainly in the form of books, brochures, magazines, newspapers, booklets, magnetic disks, optical disks, etc.

However, the special form of an object can not be the only criterion to consider it as a document (a blank sheet of paper, a floppy disk or a film), such identification is possible only if there is a message, a text

The set of requisites that located in a defined sequence on a form is called a **logbook**

Logbook-sample is the only model for construction a set of documents, which sets the set of requisites located in a certain sequence

The form is standard printed form of the document with requisites containing constant information. The most common are forms of acts, certificates, orders, protocols, service letters, invoices, contracts, contracts

In cases established by law, as well as by ministries and departments of Ukraine, forms of primary documents may be classified into forms of strict reporting (strict accounting)

Матеріальний носій (носій інформації)

спеціально призначений для запису, зберігання та передачі інформації.

Існування документа без матеріального носія **неможливе**.

Функція матеріальних об'єктів обумовила їх особливу, специфічну матеріальну конструкцію (форму), представлену переважно у вигляді книжок, брошур, журналів, газет, буклетів, магнітних дискет, оптичних дисків тощо.

Однак спеціальна форма об'єкту також не може бути єдиним критерієм для того, щоб вважати його документом (чистий аркуш паперу, дискета або фотоплівка), така ідентифікація можлива лише за наявності зафіксованого на ньому повідомлення, тексту

Сукупність реквізитів, розміщених у визначеній послідовності на бланку, називається **формуляром**

Формуляр-зразок – це єдина модель побудови комплексу документів, що встановлює сукупність реквізитів, розташованих у певній послідовності

Бланк – стандартна друкована форма документу з реквізитами, що містять постійну інформацію. Найбільш розповсюдженими є бланки актів, довідок, наказів, протоколів, службових листів, накладних, контрактів, договорів

У випадках, встановлених законодавством, а також міністерствами і відомствами України, бланки первинних документів можуть бути віднесені до **бланків суворої звітності** (суворого обліку)

Blanks of strict accountability are printed on samples of standard or specialized forms approved by the State Statistics Committee, in agreement with the Ministry of Finance of Ukraine, or by ministries, departments, in agreement with the State Statistics Committee and the Ministry of Finance of Ukraine, with **mandatory printing** on receipts, tickets, vouchers, vouchers, subscriptions, etc., of their **nominal value**

All forms of strict reporting **are subject to numbering**, the order of which is established by ministries and departments. The procedure for the use and accounting of forms of strict accounting, as well as the range of economic operations, the registration of which is carried out on such forms, are established by separate regulatory acts

Production of securities forms and documents of strict reporting

is carried out only at state specialized enterprises, which are protected by internal affairs bodies.

The Ministry of Finance of Ukraine is carried out control over observance of the Rules and explanations on their application.

In the accounting the document – this is an unconditional written proof of the economic fact that was carried out

Бланки суворої звітності друкуються за зразками типових або спеціалізованих форм, затверджених відповідно Державним комітетом статистики за погодженням з Міністерством фінансів України, або міністерствами, відомствами за погодженнями з Державним комітетом статистики і Міністерством фінансів України, з **обов'язковим друкуванням** на бланках квитанцій, білетів, талонів, абонементів тощо **їх номінальної вартості**

Усі бланки суворої звітності **підлягають нумерації**, порядок нанесення якої встановлюють міністерства і відомства. Порядок використання та обліку бланків суворої звітності, а також коло господарських операцій, оформлення яких проводиться на таких бланках, встановлюються окремими нормативними актами

Виготовлення бланків цінних паперів і документів суворої звітності

здійснюється тільки на державних спеціалізованих підприємствах, які охороняються органами внутрішніх справ.

Контроль за додержанням Правил та роз'яснення щодо їх застосування здійснює Міністерство фінансів України.

У бухгалтерському обліку документ – це безперечний письмовий доказ господарського факту, що здійснювався

2. Documentation as an integral part of the accounting method

The accounting, reflecting all economic operations continuously as they are implemented, is transformed into

organized system of accumulation, processing, storage, transfer and use of accounting information.

At the same time drawing up the appropriate document for each operation, regardless of its content and volume is a prerequisite

The technological process of accounting begins from

detect, measure and record facts, actions and events in order to obtain information about business operations.

Complete and continuous monitoring of all business transactions in the enterprise carried out by means of **documentation**.

Documentation as a method of primary monitoring of enterprise activity and is an important link in accounting technology

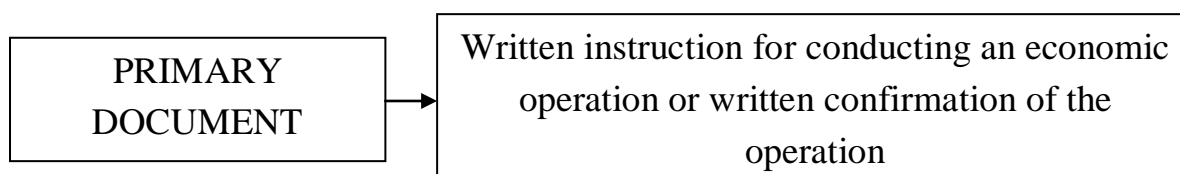
The document (lat.) literally means **testimony, evidence**

In the broad sense, under **the document**, is understood to mean a material carrier, in which, by means of various means and methods, the information is recorded in an appropriate for perception form.

Accounting document is written confirmation of a certain form and content containing information about a business transaction and is proof of its implementation and the reason for the introduction of indicators in the accounting system

Electronic document

document, the information of which is recorded in the form of electronic data, including the mandatory requisites of the document. An electronic document can be created, transmitted, stored and converted electronically in a visual form

2. Документування як складова частина методу бухгалтерського обліку

Бухгалтерський облік, відображаючи усі господарські операції безперервно в міру їх здійснення, перетворюється на

організовану систему накопичення, обробки, зберігання, передачі та використання облікової інформації.

Обов'язковою передумовою при цьому є складання відповідного документа на кожну операцію, незалежно від її змісту й обсягу

Технологічний процес бухгалтерського обліку починається з

виявлення, вимірювання і реєстрації фактів, дій і подій з метою отримання інформації про господарські операції.

Суцільне і безперервне спостереження за всіма господарськими операціями на підприємстві здійснюється за допомогою документування. Документація виступає як спосіб первинного спостереження за діяльністю підприємства і є важливою ланкою технології обліку

Документ (лат.) буквально означає **свідчення, доказ**

У широкому значенні під **документом** розуміють матеріальний носій, на якому, за допомогою різних засобів і способів, зафіксовано інформацію в доцільній для сприйняття формі.

Бухгалтерський документ – письмове засвідчення певної форми і змісту, яке містить відомості про господарську операцію і є доказом її здійснення та підставою введення показників в облікову систему

Електронний документ

документ, інформація про який записується у формі електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа. Електронний документ може бути створений, переданий, збережений та конвертований в електронному вигляді у візуальній формі

ПЕРВИННИЙ
ДОКУМЕНТ

Письмове розпорядження на здійснення господарської операції або письмове підтвердження здійснення операції

The method of processing business transactions by documents is called **documenting**, and the result is **documentation**.

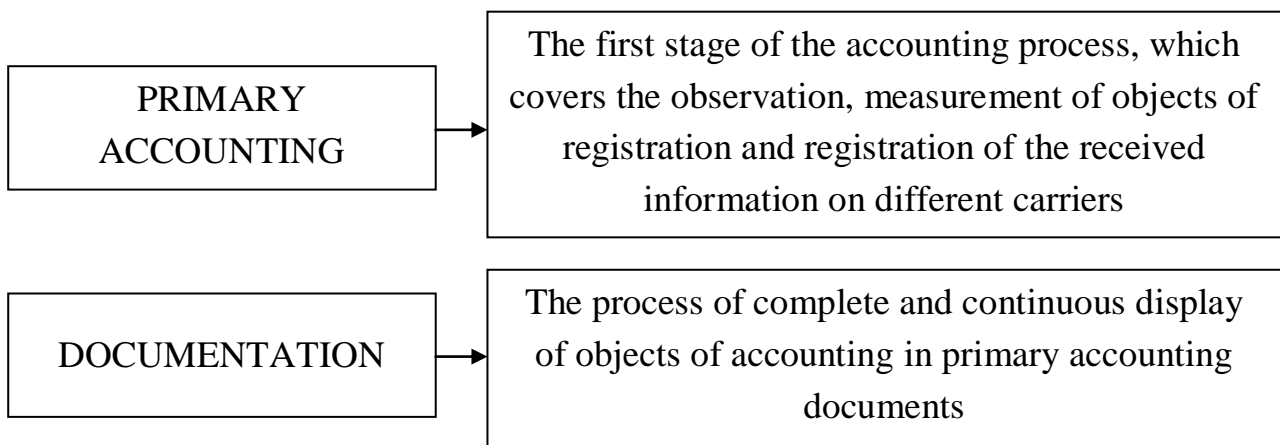
Documenting is an important element of the accounting method, serves for the primary monitoring of economic operations.

Primary document are written certificates that record and confirm business operations, including orders and permissions of the administration (owner) for their conduct

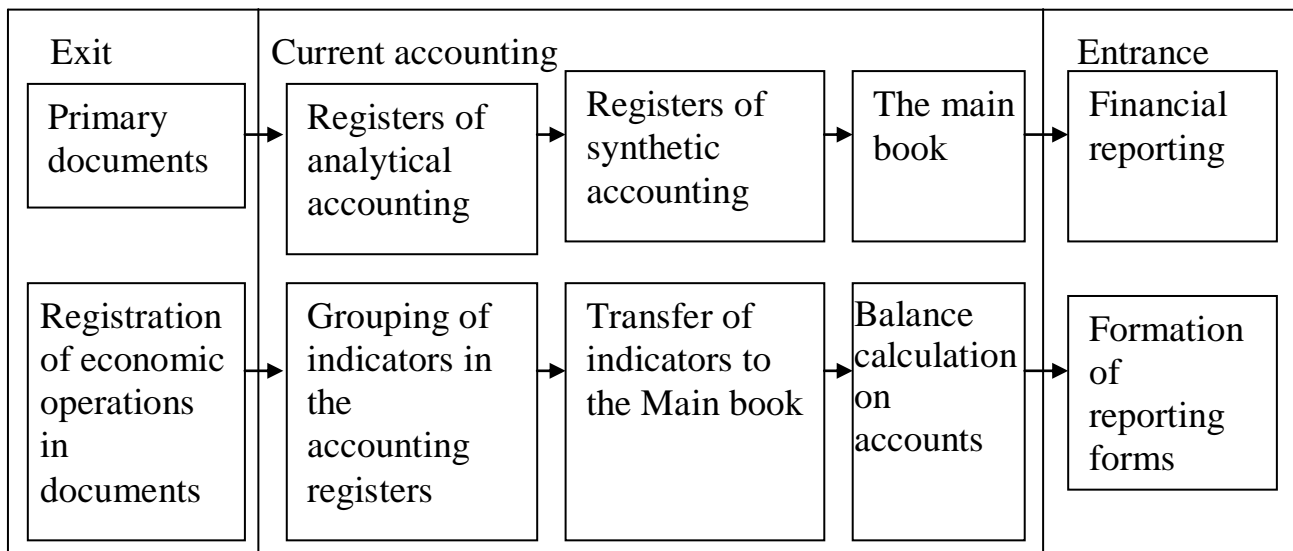
Initial primary documents are obligatory signed by **the chief accountant** or the person authorized by the head.

The input documents include **the resolution** of the chief accountant or person authorized by the head of the enterprise.

The documents, by of which are executed business operations with cash, are signed by **the head** of the enterprise and **the chief accountant** or persons authorized to do so

Stages of the accounting process

Спосіб оформлення господарських операцій документами називається **документуванням**, а результат – **документацією**

Документування є важливим елементом методу бухгалтерського обліку, служить для первинного спостереження за господарськими операціями

Первинні документи – це письмові свідоцтва, що фіксують та підтверджують господарські операції, включаючи розпорядження й дозволи адміністрації (власника) на їх проведення

Вихідні первинні документи в обов'язковому порядку підписуються

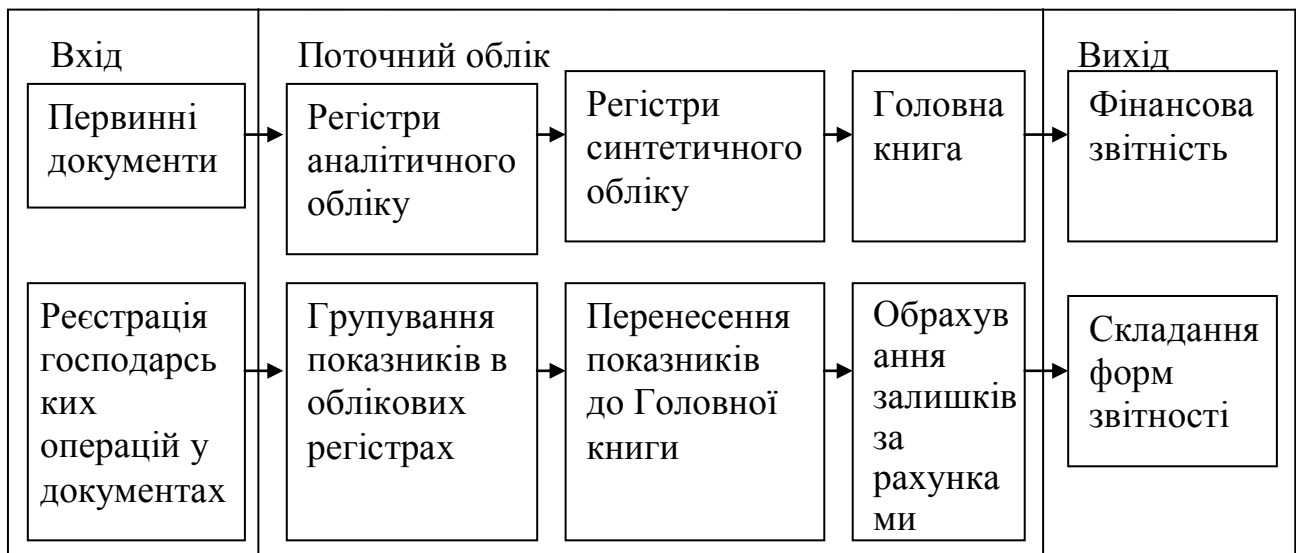
головним бухгалтером або особою, уповноваженою керівником

На вхідних ставиться **резолуція** головного бухгалтера чи особи, уповноваженої керівником підприємства

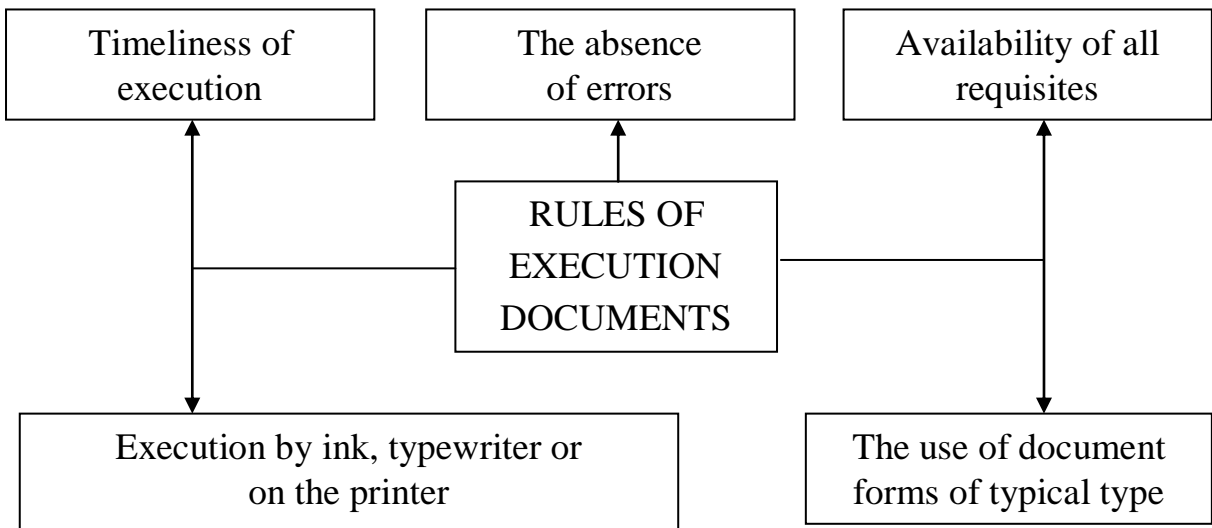
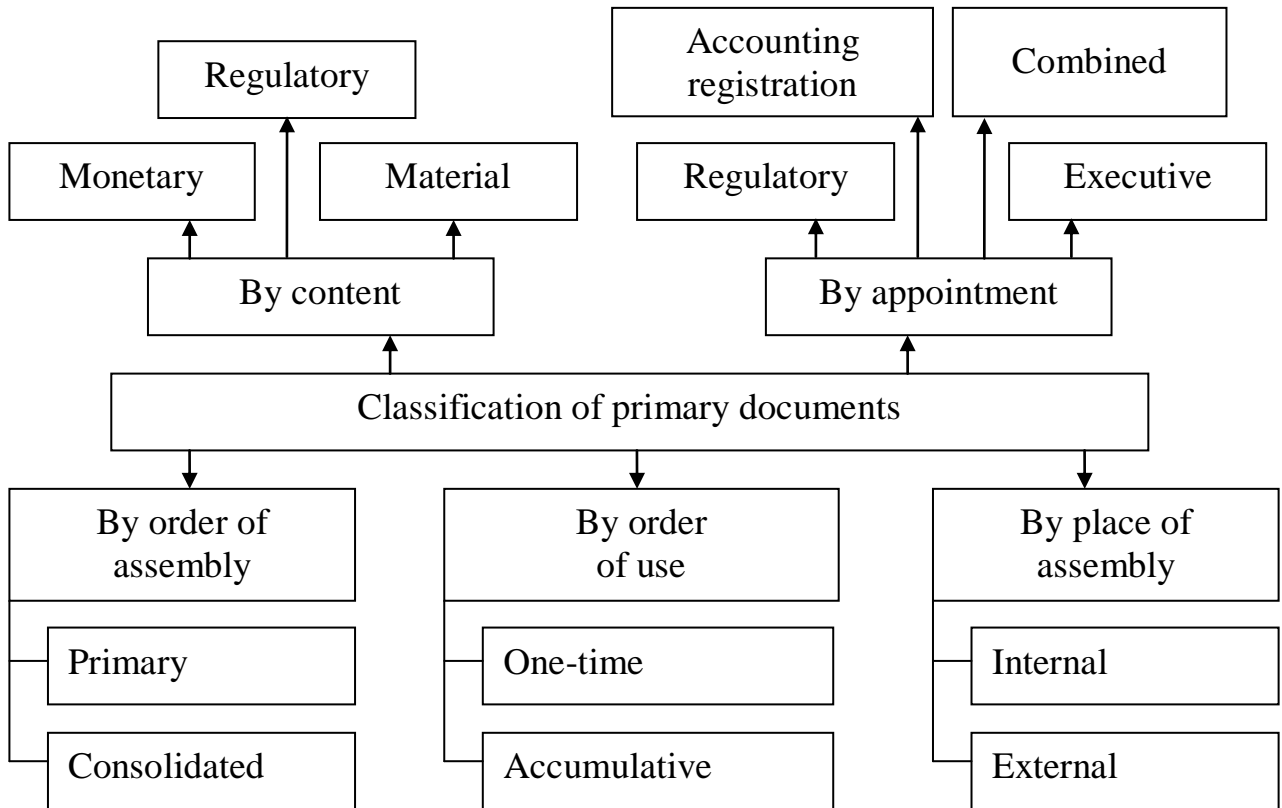
Документи, якими оформлюються господарські операції з грошовими коштами, підписуються **керівником** підприємства і **головним бухгалтером** або особами, які уповноважені на це

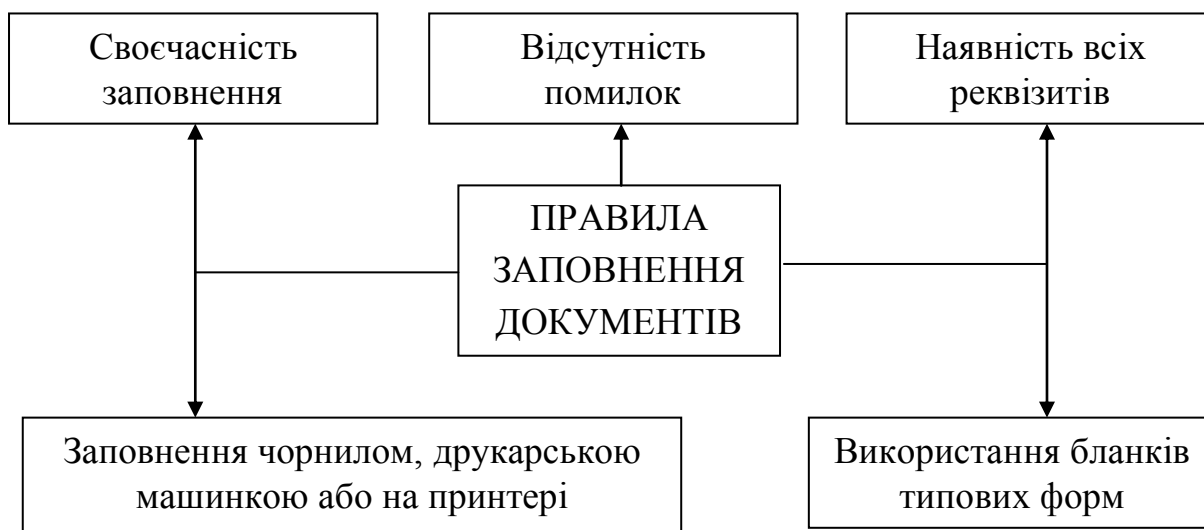
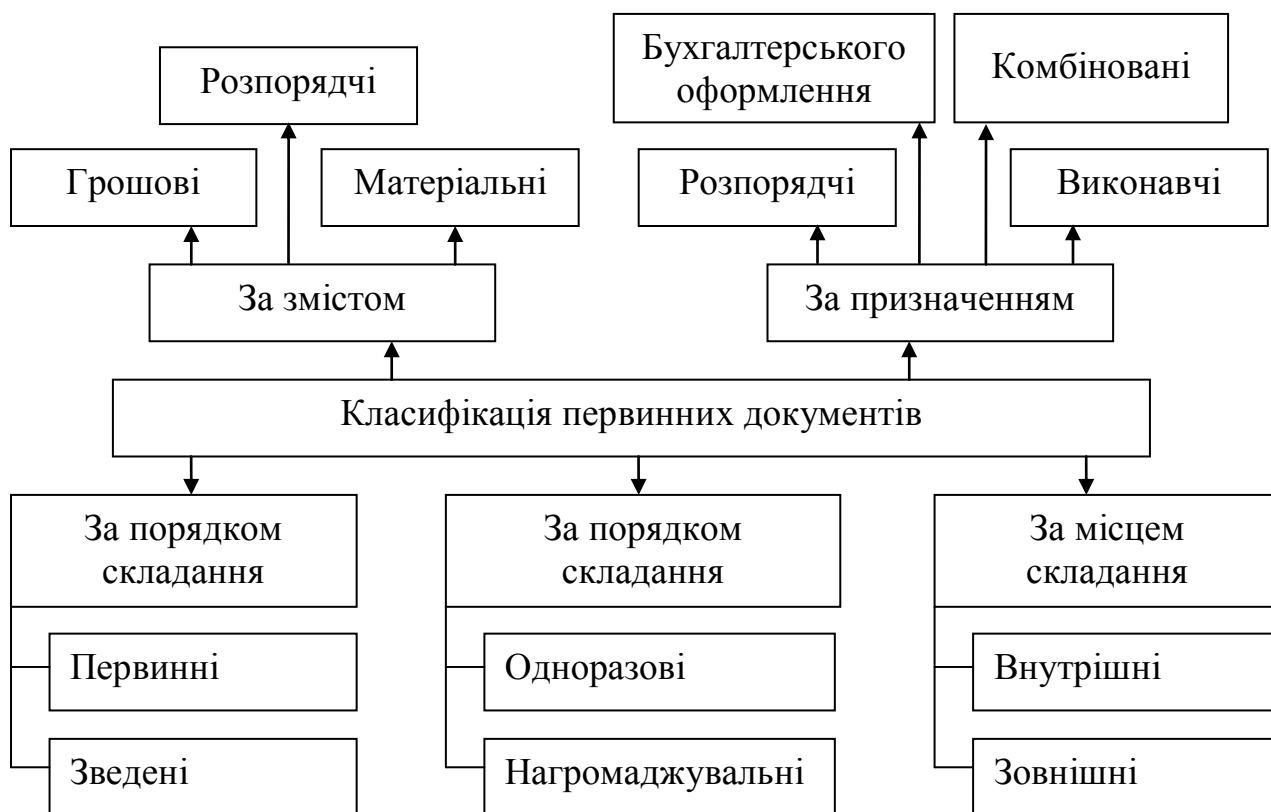
Етапи облікового процесу

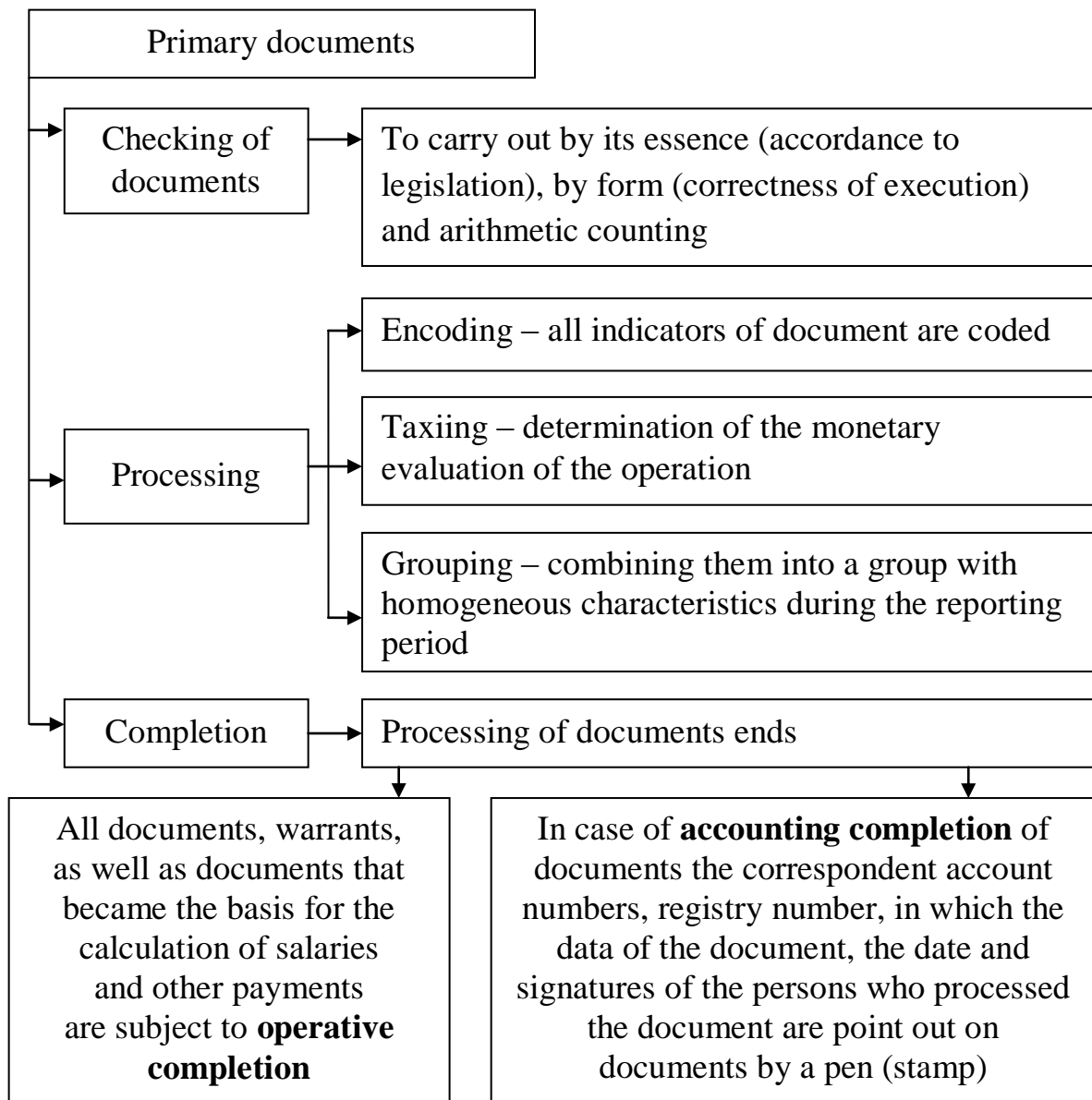

3. Classification of documents, their structure, requirements for filling

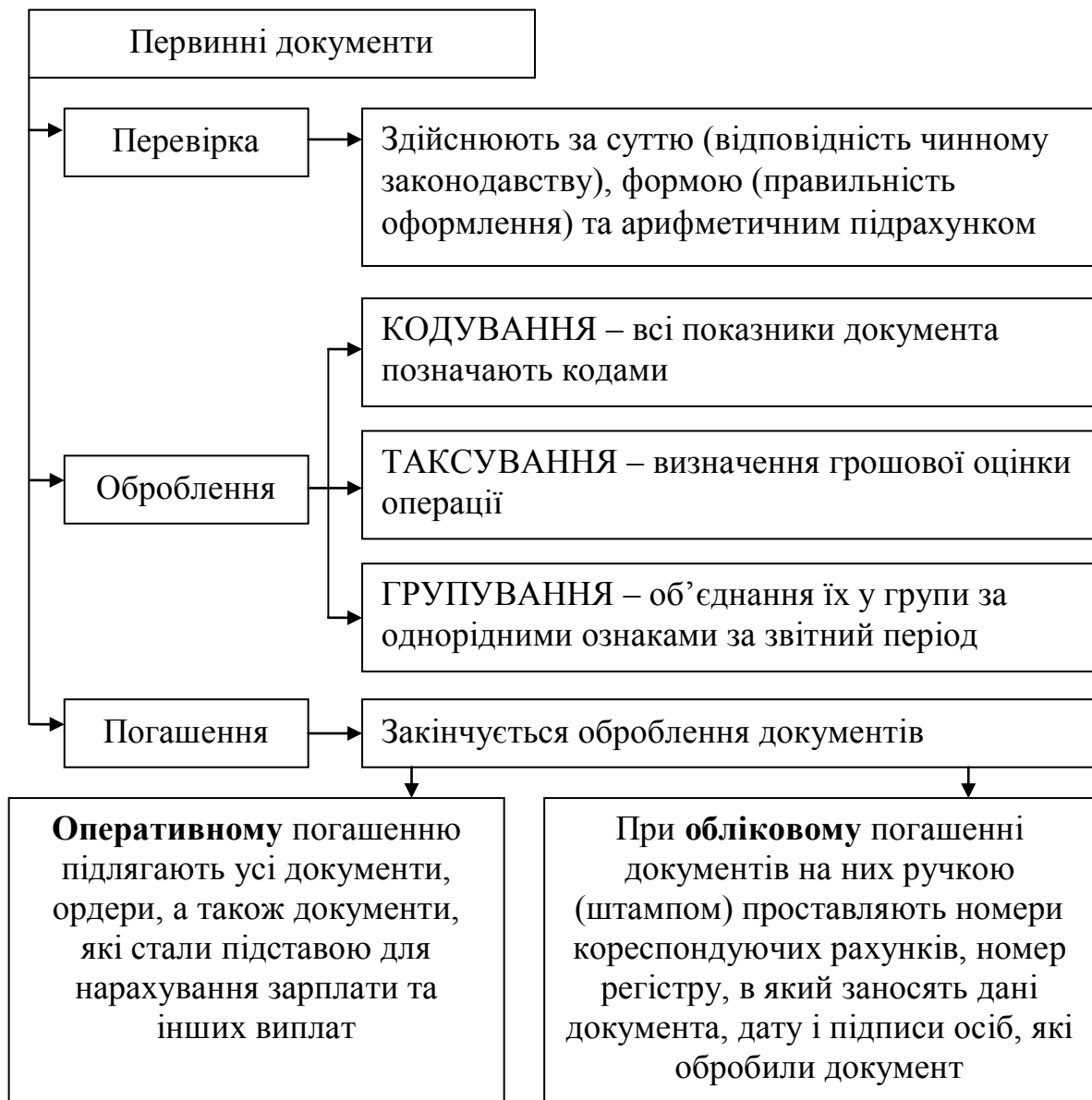
3. Класифікація документів, їх структура, вимоги до заповнення

To clarify the list of officials, which carry out business operations, and therefore their documentation, the head of the enterprise approves **the schedule of document circulation**.
 The schedule of document circulation can be executed in the form of a scheme or a list of work on the creation, verification and processing of documents carried out by each subsection of the enterprise, as well as each performer, with an indication of their relationship and timing of work

- The schedule of document circulation** should provide:
- the optimal number of subsection and performers through which a specific primary document passes;
  - the minimum term of its stay in subsections;
  - improved of accounting work;
  - strengthening control functions of accounting;
  - increase of its mechanization level

Для уточнення переліку посадових осіб, які здійснюють господарські операції, а отже їх документування, керівник підприємства затверджує **графік документообігу**.

Графік документообігу може бути оформлений у вигляді схеми або переліку робіт зі створення, перевірки та обробки документів, що здійснюються кожним підрозділом підприємства, а також кожним виконавцем, із зазначенням їх взаємозв'язку і термінів виконання робіт

Графік документообігу має забезпечити:

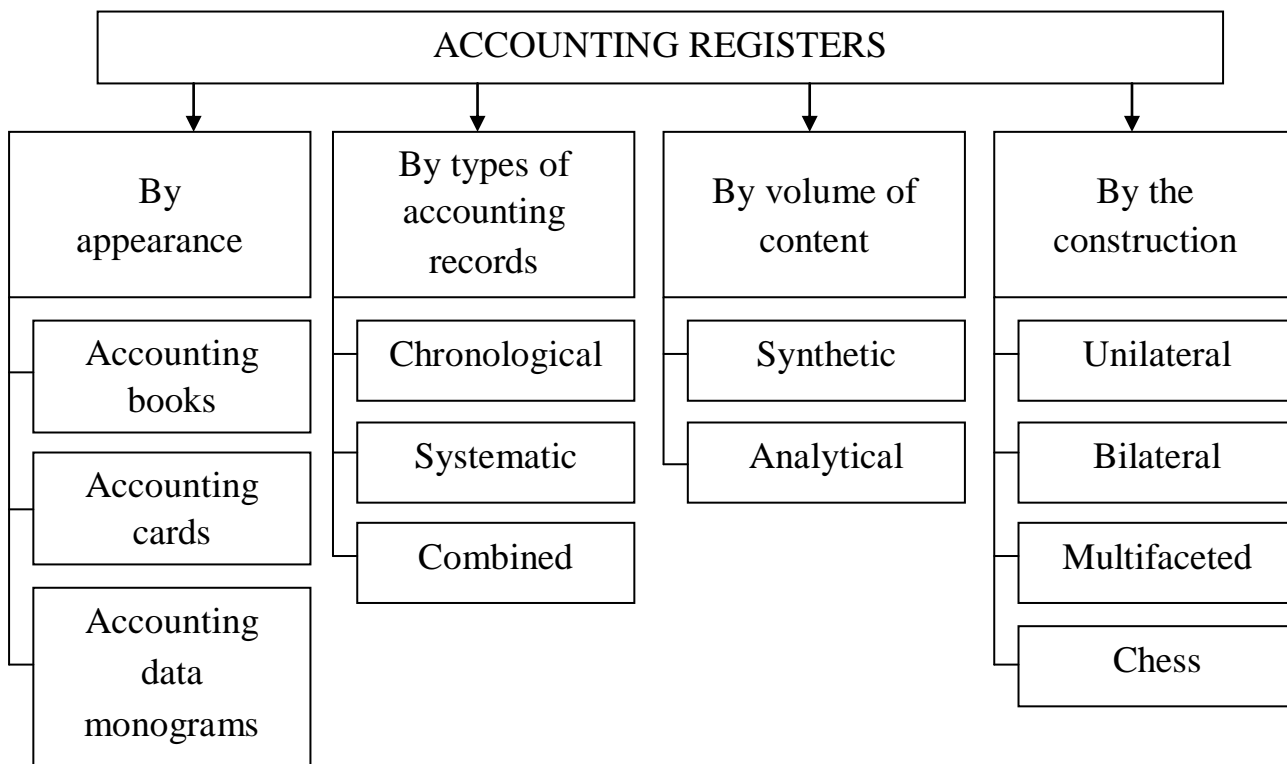
- оптимальну кількість підрозділів і виконавців, через яких проходить конкретний первинний документ;
- мінімальний термін його перебування у підрозділах;
- поліпшення облікової роботи;
- посилення контрольних функцій бухгалтерського обліку;
- підвищення рівня його механізації

4. Accounting registers, their purpose and classification. Methods to correct errors in the accounting registers

Accounting registers
 carriers of a certain format (paper, machine) in the form of information, books, magazines, machine graphics, etc., intended for chronological, systematic or combined accumulation, grouping and aggregation of information from primary documents accepted for accounting

The accounting registers as part of the form of accounting the enterprises can choose (develop) on the basis of Art. 8 of the Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine» **independently**

Accounting registers
 the tables of established form that intended for keeping accounting records on the basis of primary or consolidated documents

4. Облікові регістри, їх призначення та класифікація. Способи виправлення помилок в облікових регістрах

Регістри бухгалтерського обліку
носії певного формату (паперові, машинні) у вигляді відомостей, книг, журналів, машинограм тощо, призначені для хронологічного, систематичного або комбінованого накопичення, групування та узагальнення інформації з первинних документів, що прийняті до обліку

Регістри бухгалтерського обліку як складову форми бухгалтерського обліку підприємства можуть вибирати (розробляти) на підставі ст. 8 Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» **самостійно**

Облікові регістри
таблиці установленної форми, призначені для ведення облікових записів на основі первинних чи зведених документів

Corrective method

The wrong record cross out with a thin line so that it is visible in bold and the correct amount is written along with the signature, which is indicated by the person who made the correction, and indicates the date of the correction

Method of «red-ink entry»

Used in cases where: an error has been made in the correspondence of accounts; recorded operation did not take place; the amount recorded in the register is greater than its actual size.

An incorrect accounting record is reversed (canceled) by drawing up the same accounting and in the same amount, only in red ink. After reversal, make the correct entry, corrections are endorsed with signatures

Method of additional recording

Applicable when an accounting record is done correctly but in a lesser amount than a business operation actually executed.

Used when adjusting the planned indicators to the level of their actual value, when the actual indicators exceed the planned indicators

Methods of correct errors in the accounting registers

When drawing up primary documents, the executors may be mistaken.

At the same time, it should be remembered that making corrections to primary cash and bank documents is not allowed, so if errors are detected, they can not be accepted and should be re-composed.

In other primary documents, the correction may be made in agreement with the person who has signed and signed these documents, indicating the date of the change

Коректурний метод

Неправильний запис закреслюють тонкою рисою так, щоб було видно закреслене, а поряд пишуть правильну суму, яку засвідчує підписом особа, що зробила виправлення, та проставляють дату здійснення виправлення

Метод «червоного сторно»

Використовують у випадках, коли: допущено помилку в кореспонденції рахунків; записана операція не відбулася; відображена в реєстрі сума господарської операції більша, ніж її фактичний розмір.

Неправильний бухгалтерський запис сторнують (анулюють) складанням такого самого бухгалтерського проведення і в тій самій сумі, тільки червоним чорнилом. Після сторнування роблять правильний запис, виправлення завіряють підписами

Метод додаткового запису

Застосовують, коли бухгалтерський запис зроблено правильно, але в меншій сумі, ніж фактично виконана господарська операція.

Використовують при коригуванні планових показників до рівня їх фактичного значення, коли фактичні показники перевищують планові

Способи виправлення помилок в облікових реєстрах

При складанні первинних документів виконавцями можуть бути допущені помилки. При цьому необхідно пам'ятати, що внесення виправлень до первинних касових та банківських документів не допускається, тому при виявленні помилок вони не можуть прийматися до виконання і повинні складатися знову.

В інших первинних документах виправлення можуть вноситися за погодженням з особою, яка склала та підписала ці документи, із зазначенням дати внесення змін

Methods of make corrections:

- the incorrect data displayed in the document is crossed out;
- next to the strikethrough record is made correct;
- the words «Fixed on ... (the text of the new record is completely marked)» is written in the fields of the document ;
- the person who made the correction is signed under the «Corrected to ...» and sets the date of the correction;
- the document, to which changes are made that signed by all the persons who signed it earlier;
- the persons, who sign a document, after entering the changes simultaneously place the second signature under the record of making changes

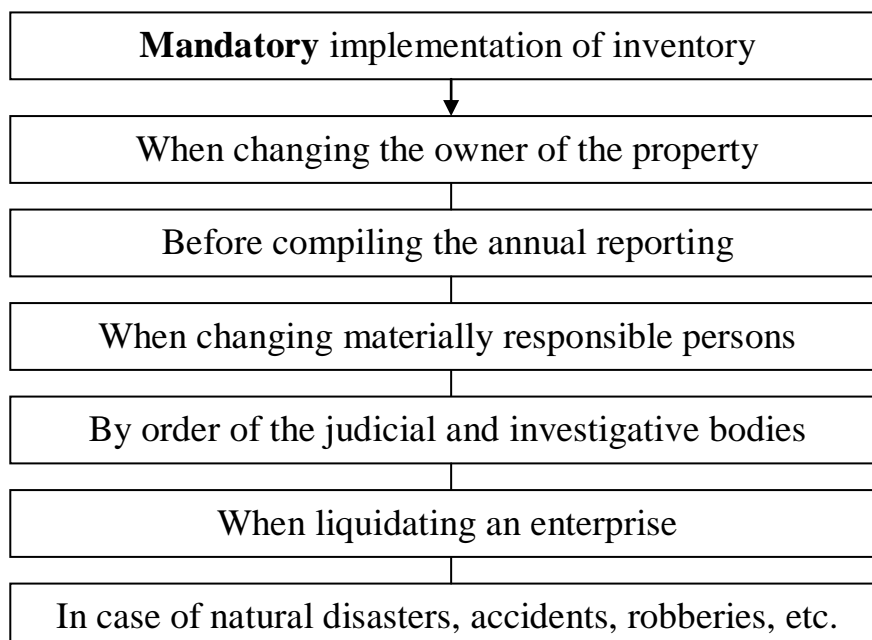
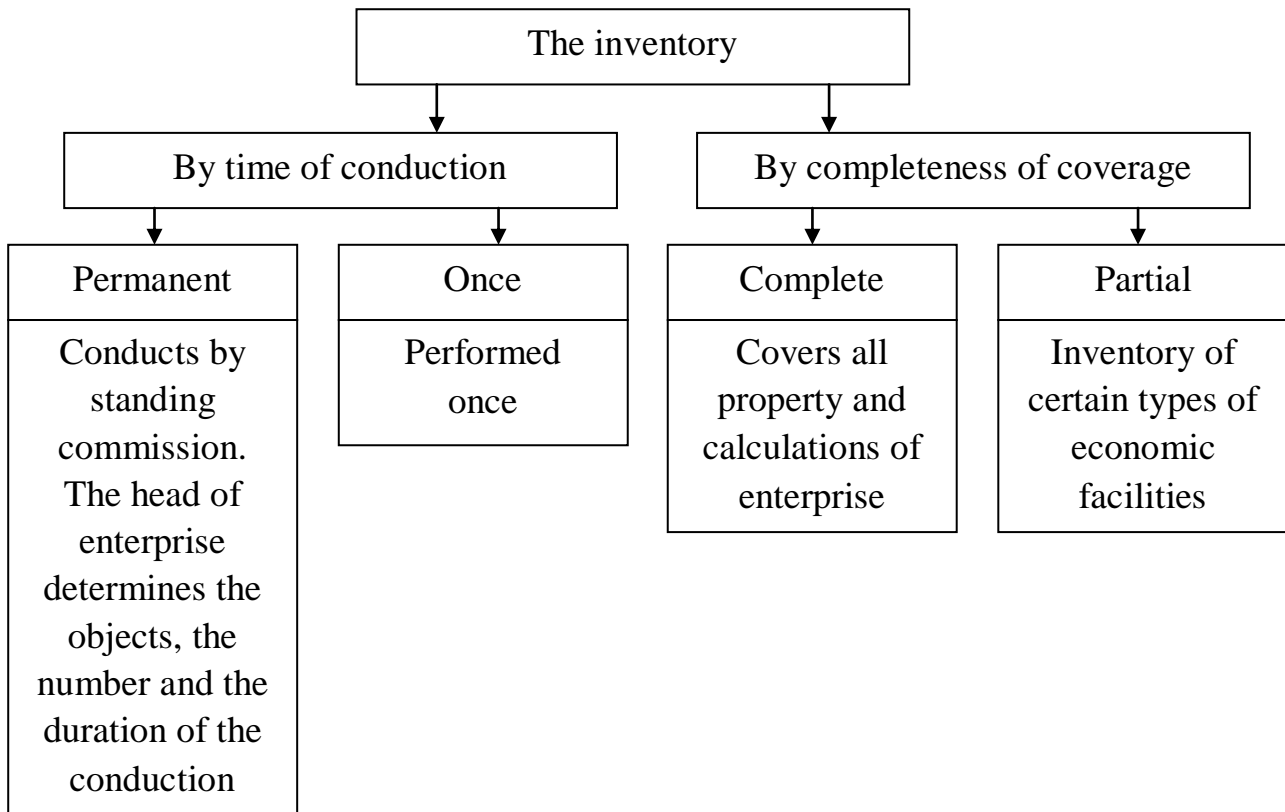
Способи здійснення виправлень:

- закреслюються відображені в документі неправильні дані;
- поряд із закресленим записом робиться правильний;
- на полях документу робиться напис «Виправлено на ... (повністю зазначається текст нового запису)»;
- особа, яка внесла виправлення, підписується під записом «Виправлено на ...» і ставить дату виправлення;
- документ, до якого внесено зміни, що раз підписують всі особи, які підписали його раніше;
- особи, які підписують, або підписали документ, після занесення змін одночасно ставлять другий підпис під записом про внесення змін

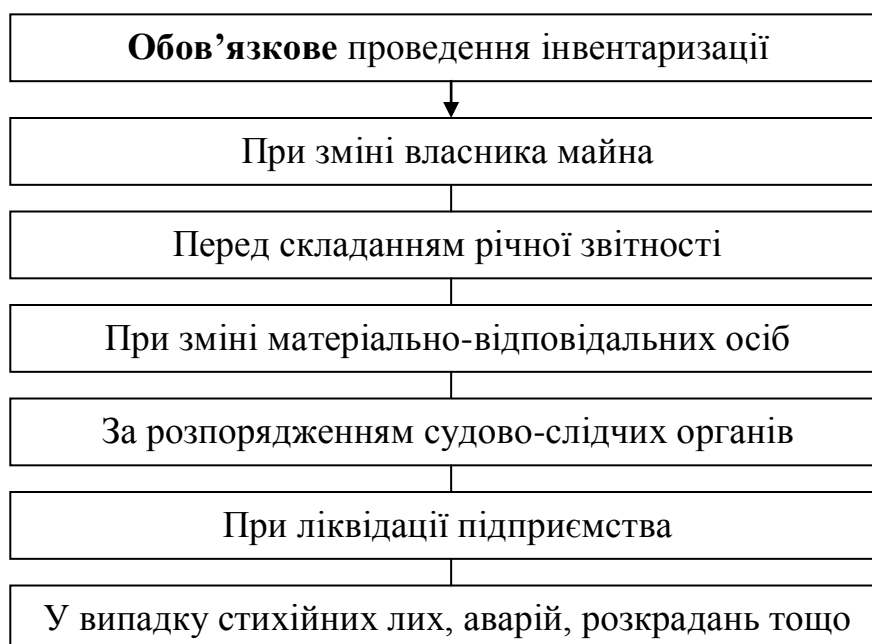
5. The procedure for inventory, reflection of its results in accounting

The inventory

Preparation of the description of the property of the enterprise on the basis of periodic verification of the availability of values that are on the balance sheet of the enterprise, their preservation, the correctness of accounting

5. Порядок проведення інвентаризації, виведення та відображення її результатів у бухгалтерському обліку

The procedure of implementation inventory
1. Creating an inventory commission
2. Determination of the actual availability of inventory objects, the data of which is recorded in the inventory description
3. Preparation of comparative information and inventory act
4. Inventory results

Stages of inventory	Documents that drawn up when inventory
Preparatory stage	
1. Permanent inventory commission is being created at the enterprise	The order on the appointment of a permanent inventory commission
2. Working inventory commission is being for direct implementation inventory	The order on the appointment of a working inventory commission
3. Preparation for implementation inventory is carried out on the basis of the order of the head of the enterprise	The order on implementation inventory; receipt of material-responsible persons
3.1. Processing of all documents on the movement of material assets should be over, balances on inventory day should be defined	The order on implementation inventory; receipt of material-responsible persons
3.2. The inventory commission is obliged: - to seal the auxiliary premises and other places of storage of values that having separate entrances and exits; - to check the serviceability of all weighing instruments; - to receive the last at the time of inventory the registers of income and expense documents or reports on the movement of inventories and funds	The order on implementation inventory; receipt of material-responsible persons

Порядок проведення інвентаризації
1. Створення інвентаризаційної комісії
2. Визначення фактичної наявності об'єктів інвентаризації, дані про які записують у інвентаризаційному описі
3. Оформлення порівняльної відомості і акта інвентаризації
4. Результати інвентаризації

Етапи інвентаризації	Документи, що оформлюються при інвентаризації
Підготовчий етап	
1. На підприємстві створюється постійно діюча інвентаризаційна комісія	Наказ про призначення постійно діючої інвентаризаційної комісії
2. Для безпосереднього проведення інвентаризації створюється робоча інвентаризаційна комісія	Наказ про призначення робочої інвентаризаційної комісії
3. Підготовка до проведення інвентаризації проводиться на підставі наказу керівника	Наказ про проведення інвентаризації; розписки матеріально-відповідальних осіб
3.1. Має бути закінчено обробку всіх документів щодо руху матеріальних цінностей, визначено залишки на день інвентаризації	Наказ про проведення інвентаризації; розписки матеріально-відповідальних осіб
3.2. Інвентаризаційна комісія зобов'язана: - опломбувати підсобні приміщення та інші місця зберігання цінностей, що мають окремі входи та виходи; - перевірити справність усіх ваговимірювальних приладів; - одержати останні на момент інвентаризації реєстри прибуткових і видаткових документів або звітів про рух товарно-матеріальних цінностей і коштів	Наказ про проведення інвентаризації; розписки матеріально-відповідальних осіб

Stages of inventory	Documents that drawn up when inventory
3.3. The head of the inventory commission shall display all income and expense documents attached to the registers (reports) indicating «To inventory at (the date)»	The order on implementation inventory; receipt of material-responsible persons
3.4. Materially responsible persons and persons, who have funds for the purchase or commissioning of obtaining values, give a receipt that before the inventory all the income and expense documents on the values transferred to the accounting department, that all the values, which came under their responsibility, earned, and those who left, were written off for a charge	The order on implementation inventory; receipt of material-responsible persons
Inspection stage	
1. The availability of valuables is determined by compulsory counting, weighing, measurement	Acts of measurements and calculations; inventory acts; inventory descriptions
2. Inventory of actual residues should be carried out in the presence of materially responsible persons. Implementation inventory is forbidden in the incomplete composition of the inventory commission and to enter in the description data on the remnants of values from the words of materially responsible persons or according to the records without checking their actual availability	Acts of measurements and calculations; inventory acts; inventory descriptions
3. If the inventory of valuables in the premises where they are stored is not completed within one day, it should be finished over the next few days. After the inventory commission left the room, the head of the inventory commission sealed it. During an interruption in the work of the inventory commission the inventory descriptions must be kept in a closed room, where the inventory is carried out	Acts of measurements and calculations; inventory acts; inventory descriptions

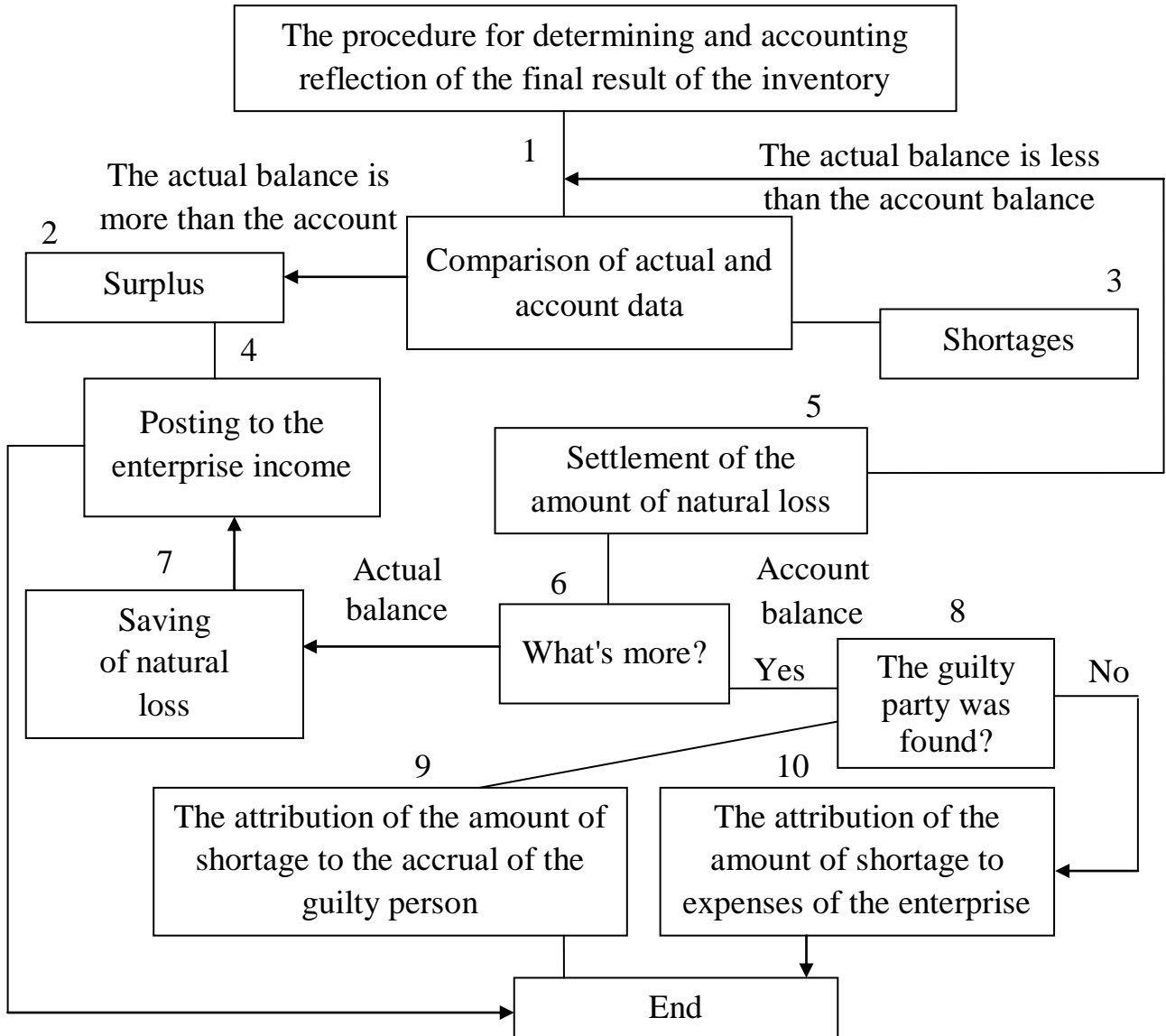
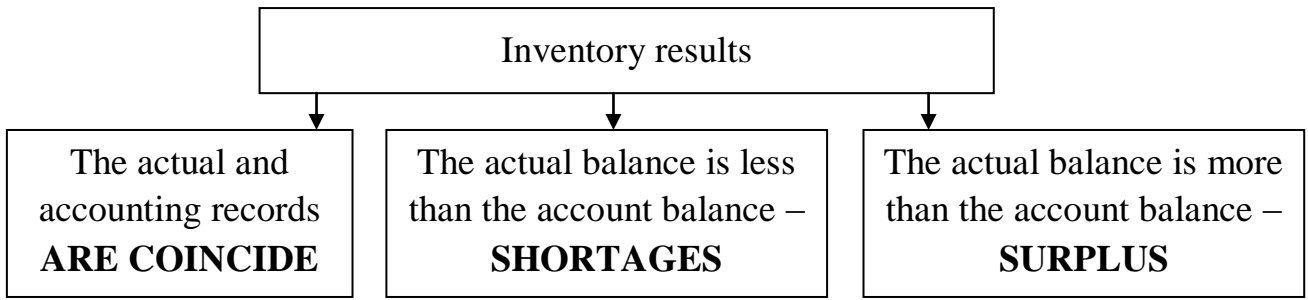
Етапи інвентаризації	Документи, що оформлюються при інвентаризації
3.3. Голова інвентаризаційної комісії візує всі прибуткові та видаткові документи, що додаються до реєстрів (звітів) із зазначенням «До інвентаризації на (дата)»	Наказ про проведення інвентаризації; розписки матеріально-відповідальних осіб
3.4. Матеріально-відповідальні особи та особи, які мають кошти на придбання або доручення на одержання цінностей, дають розписки про те, що до початку інвентаризації всі прибуткові та видаткові документи на цінності здані в бухгалтерію, що всі цінності, які надійшли під їх відповідальність, оприбутковані, а ті, що вибули, списані на видаток	Наказ про проведення інвентаризації; розписки матеріально-відповідальних осіб
Етап перевірки	
1. Наявність цінностей встановлюється шляхом обов'язкового підрахунку, зважування, обміру	Акти обмірів і розрахунки; акти інвентаризації; інвентаризаційні описи
2. Інвентаризація фактичних залишків повинна проводитися в присутності матеріально відповідальних осіб. Забороняється проводити інвентаризацію в неповному складі інвентаризаційної комісії та заносити до опису дані про залишки цінностей зі слів матеріально відповідальних осіб або за даними обліку без перевірки їх фактичної наявності	Акти обмірів і розрахунки; акти інвентаризації; інвентаризаційні описи
3. Якщо інвентаризацію цінностей у приміщенні, де вони зберігаються, не закінчено протягом одного дня, її має бути закінчено протягом наступних днів. Після того як інвентаризаційна комісія залишила це приміщення, голова інвентаризаційної комісії опечатує його пломбіром. Під час перерви в роботі інвентаризаційної комісії інвентаризаційні описи повинні зберігатися у закритому приміщенні, де проводиться інвентаризація	Акти обмірів і розрахунки; акти інвентаризації; інвентаризаційні описи

Stages of inventory	Documents that drawn up when inventory
Inspection stage	
4. It is necessary to take into account the features of each group of values regarding their inventory	Acts of measurements and calculations; inventory acts; inventory descriptions
5. Inventory are also subject to property and tangible assets that are not owned by the enterprise and whose account is recorded on off-balance sheet accounts	Acts of measurements and calculations; inventory acts; inventory descriptions
Final and analytical stage	
1. If materially responsible persons will detect errors in the inventory descriptions after the inventory, they should immediately (before the opening of warehouse, pantry, department, section, etc.) declare about this to the inventory commission, which after correction of the specified facts and their confirmation carries out the correction of errors	The comparative statements; consolidated inventory act; act of control check of inventory of values; book of registration of control check of inventory
2. Control check inspections should be carried out by a permanent inventory commission with the participation of members of working inventory commissions and materially responsible persons after the inventory is completed, but obligatory to the opening of the warehouse (storerooms, sections, etc.), where the inventory was carried out	The comparative statements; consolidated inventory act; act of control check of inventory of values; book of registration of control check of inventory
3. Accounting department of the enterprise determines the results of the inventory based on the received inventory descriptions	The comparative statements; consolidated inventory act; act of control check of inventory of values; book of registration of control check of inventory

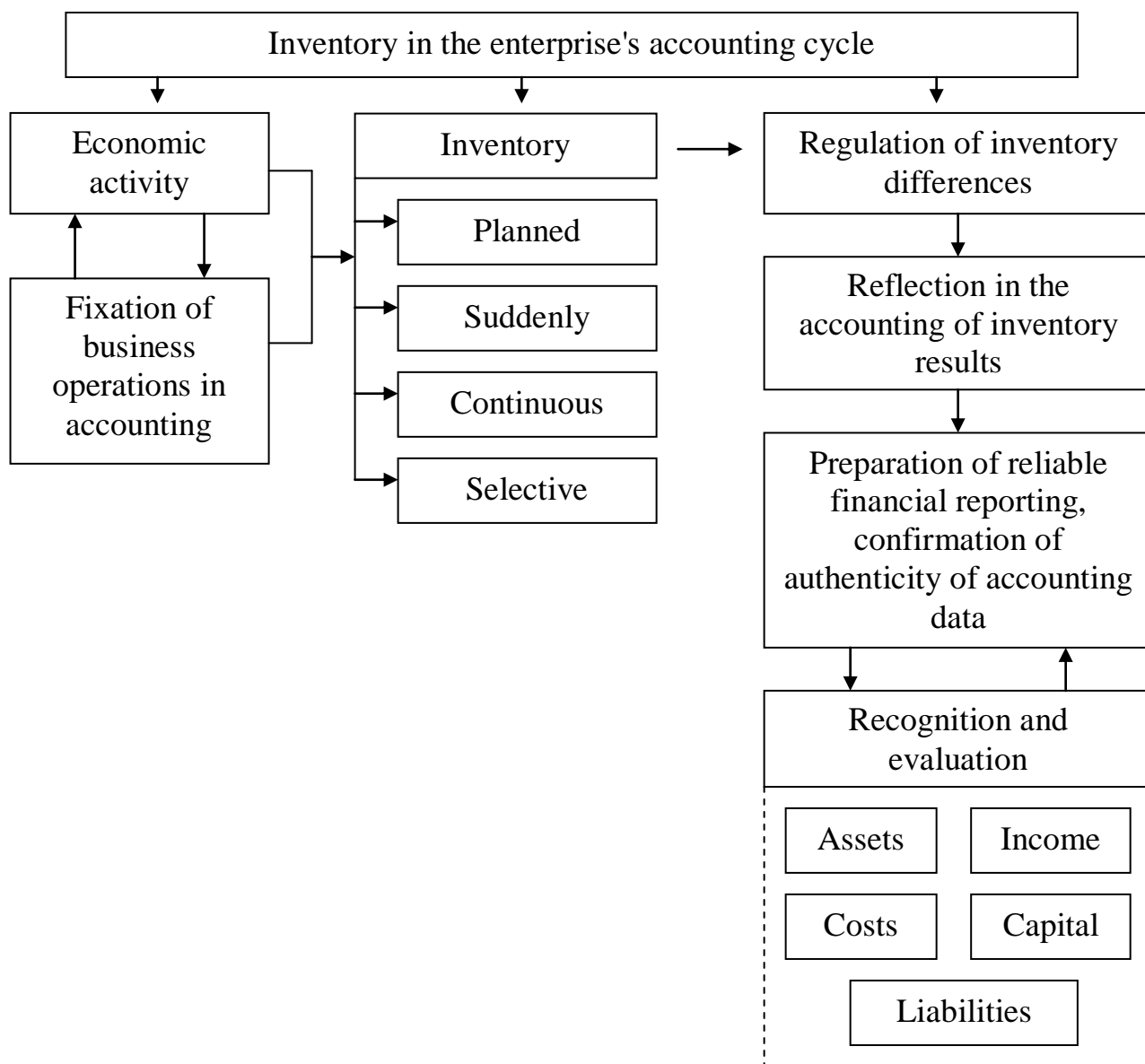
Етапи інвентаризації	Документи, що оформлюються при інвентаризації
Етап перевірки	
4. Необхідно враховувати особливості кожної групи цінностей щодо їх інвентаризації	Акти обмірів і розрахунки; акти інвентаризації; інвентаризаційні описи
5. Інвентаризації підлягають також майно і матеріальні цінності, що не належать підприємству, та облік яких ведеться на позабалансових рахунках	Акти обмірів і розрахунки; акти інвентаризації; інвентаризаційні описи
Підсумково-аналітичний етап	
1. Якщо матеріально відповідальні особи виявлять після інвентаризації помилки в інвентаризаційних описах, вони повинні негайно (до відкриття складу, комори, відділу, секції тощо) заявити про це інвентаризаційній комісії, яка після перевірки вказаних фактів та їх підтвердження проводить виправлення помилок	Звіряльні відомості; зведений акт інвентаризації; акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей; книга реєстрації контрольних перевірок інвентаризацій
2. Контрольні перевірки інвентаризації повинні проводитись постійно діючою інвентаризаційною комісією за участю членів робочих інвентаризаційних комісій і матеріально відповідальних осіб після закінчення інвентаризації, але обов'язково до відкриття складу (комори, секції тощо), де проводилась інвентаризація	Звіряльні відомості; зведений акт інвентаризації; акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей; книга реєстрації контрольних перевірок інвентаризацій
3. На підставі отриманих інвентаризаційних описів бухгалтерія підприємства визначає результати інвентаризації	Звіряльні відомості; зведений акт інвентаризації; акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей; книга реєстрації контрольних перевірок інвентаризацій

Stages of inventory	Documents that drawn up when inventory
Final and analytical stage	
<p>4. The inventory commission verifies the correctness of the compilation of verifiable information, based on the explanations received and establishes the character of the discovered surplus, shortages, losses and damage to property. Conclusions and proposals on covering shortages at the expense of surplus and regulation of established differences, the commission reflects in a consolidated act of inventory of property</p>	<p>The comparative statements; consolidated inventory act; act of control check of inventory of values; book of registration of control check of inventory</p>
<p>5. The generalization of the results of the inventory, the preparation of proposals and conclusions of the inventory commission concerning settlement of established differences is carried out in the 5-day period after submission of all inventory descriptions (acts)</p>	<p>The comparative statements; consolidated inventory act; act of control check of inventory of values; book of registration of control check of inventory</p>
<p>6. The inventory commission should receive written explanations of relevant workers concerning surplus and shortages. Regulation of inventory differences is carried out based on the provided explanations</p>	<p>The comparative statements; consolidated inventory act; act of control check of inventory of values; book of registration of control check of inventory</p>
<p>7. The results of the inventory that approved by the head of the company, are reflected in the accounting for the date of inventory</p>	<p>The comparative statements; consolidated inventory act; act of control check of inventory of values; book of registration of control check of inventory</p>

Етапи інвентаризації	Документи, що оформлюються при інвентаризації
Підсумково-аналітичний етап	
<p>4. Інвентаризаційна комісія перевіряє правильність складання звіряльних відомостей, на підставі одержаних пояснень встановлює характер виявлених лишків, нестач, втрат і псування цінностей. Висновки та пропозиції про покриття нестач за рахунок лишків та регулювання встановлених різниць комісія відображає у зведеному акті інвентаризації майна</p>	<p>Звіряльні відомості; зведений акт інвентаризації; акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей; книга реєстрації контрольних перевірок інвентаризацій</p>
<p>5. Узагальнення результатів інвентаризації, підготовка пропозицій і висновків інвентаризаційної комісії щодо врегулювання встановлених різниць проводиться у 5-денний термін після подання всіх інвентаризаційних описів (актів)</p>	<p>Звіряльні відомості; зведений акт інвентаризації; акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей; книга реєстрації контрольних перевірок інвентаризацій</p>
<p>6. Інвентаризаційна комісія повинна отримати письмові пояснення відповідних працівників щодо лишків і нестач. На підставі наданих пояснень здійснюється регулювання інвентаризаційних різниць</p>	<p>Звіряльні відомості; зведений акт інвентаризації; акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей; книга реєстрації контрольних перевірок інвентаризацій</p>
<p>7. Результати інвентаризації, затверджені керівником підприємства, відображаються в бухгалтерському обліку на дату проведення інвентаризації</p>	<p>Звіряльні відомості; зведений акт інвентаризації; акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей; книга реєстрації контрольних перевірок інвентаризацій</p>

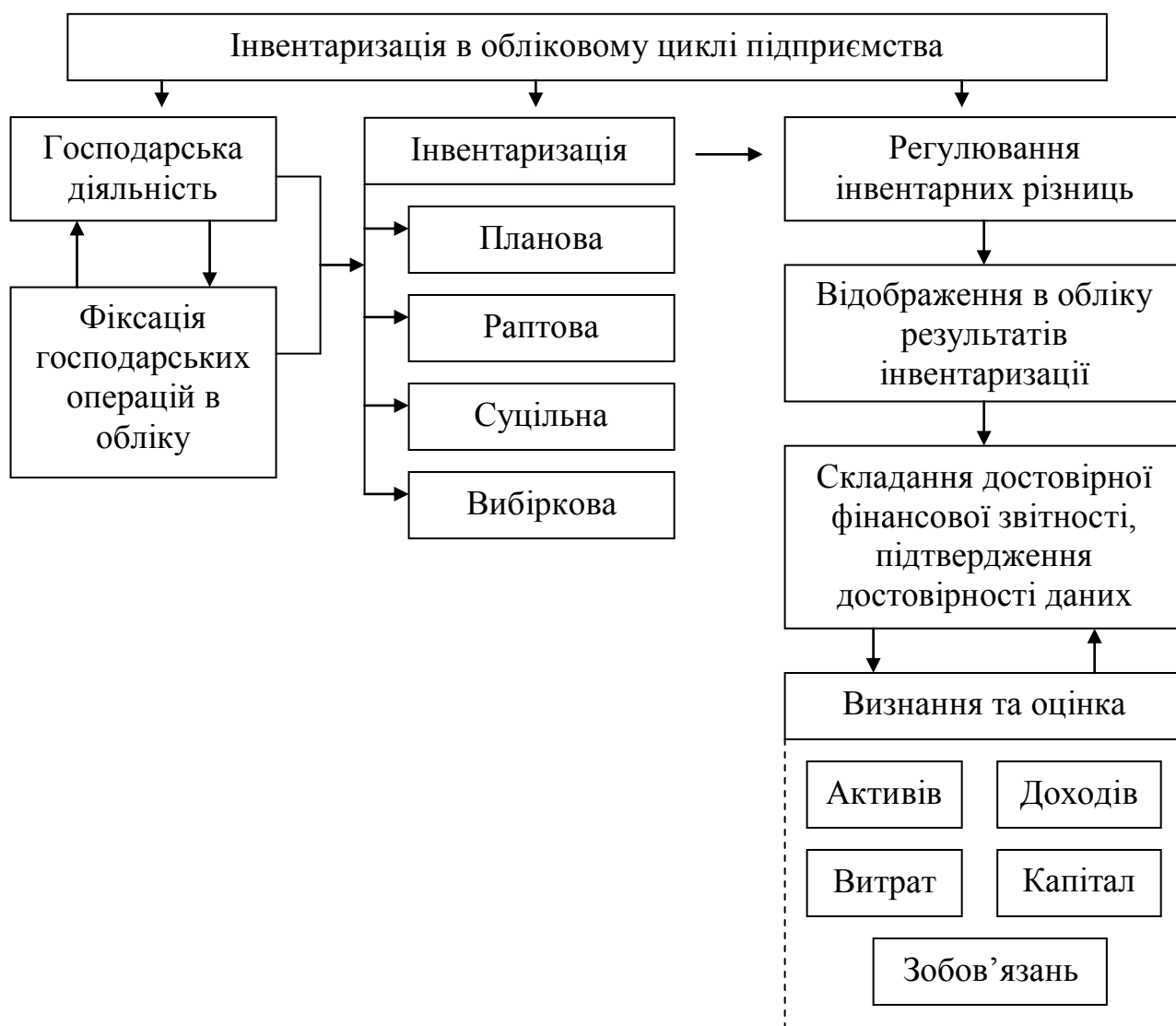

Features of the inventory		
Main tasks	Mandatory inventory	By decision of the management
Establishing a surplus or shortage values and cash funds by comparing the actual availability with the accounting data	Transfer of property of a state-owned enterprise to a lease, privatization of state-owned property, transfer of a state-owned enterprise to a joint-stock company	Inventory is carried out as necessary, which arises in the process of economic activity of the enterprise

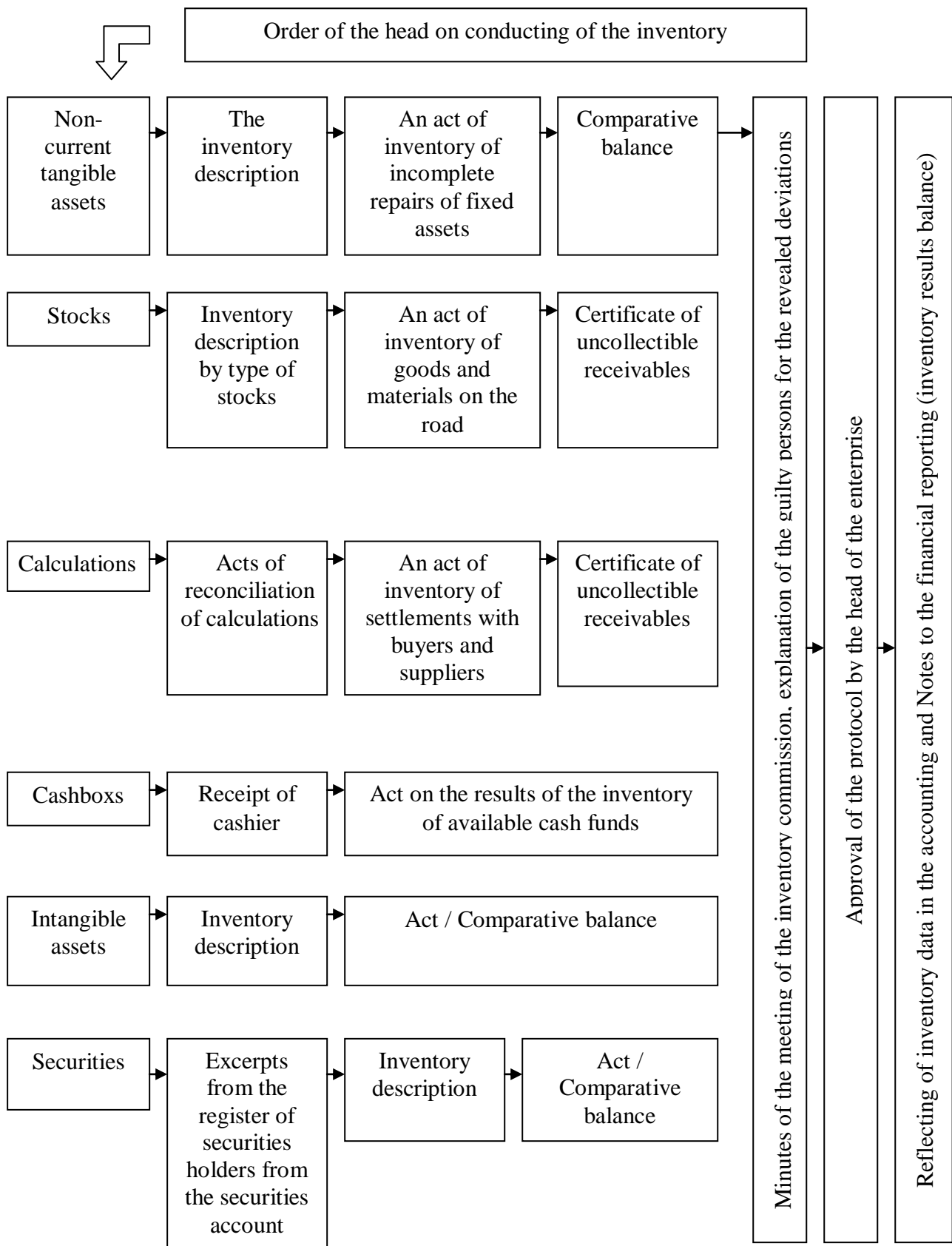
Особливості проведення інвентаризації

Основні завдання	Обов'язкова інвентаризація	За рішенням керівництва
Встановлення лишку або нестачі цінностей та грошових коштів шляхом співставлення фактичної наявності з даними бухгалтерського обліку	Передача майна державного підприємства в оренду, приватизація майна державного підприємства, переведення державного підприємства в акціонерне товариство	Інвентаризація проводиться за необхідністю, яка виникає в процесі господарської діяльності підприємства

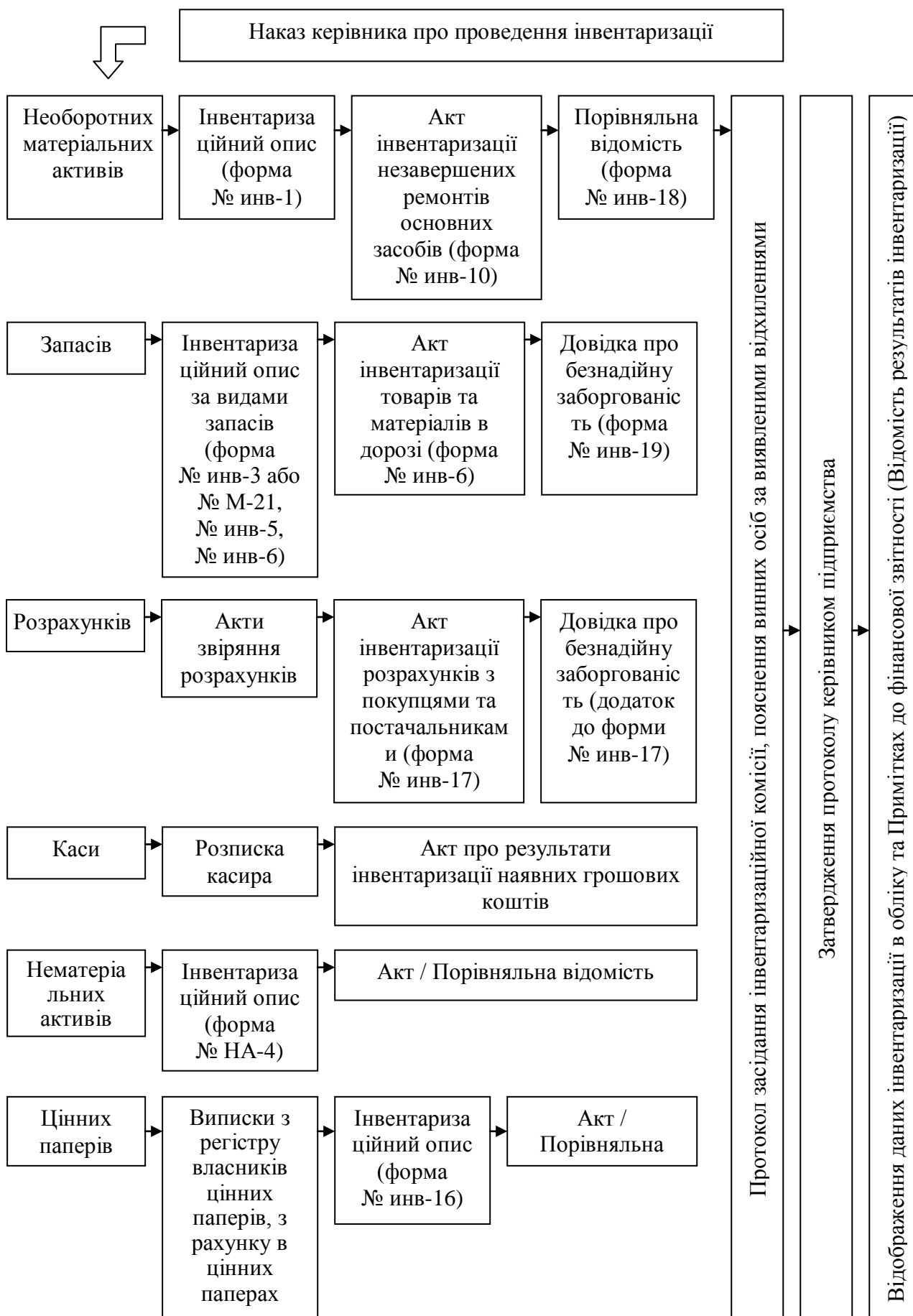
Features of the inventory		
Main tasks	Mandatory inventory	By decision of the management
Detection of the actual availability of fixed assets, intangible assets, commodity-material values, cash funds, securities and other monetary documents, as well as volumes of inoperative production in natural measure	Changing the team head (foreman), dismissal of more than half of its members from the team (brigade), as well as at the request of at least one member of the team (brigade) – when collective (brigade) material liability	Responsibility for organizing the inventory belongs to the head of the company, which should create the conditions necessary for its implementation in the short term, identify objects and timing of inventory
Identification of commodity-material values that partially lost their original qualities, outdated styles and models, as well as non-used material values and intangible assets	Change of material responsible persons	
	Establishing the facts of theft, damage to values	
	Preparation of annual financial statements	
Checking the reality of the value of the assets included in the balance sheet of fixed assets, intangible assets, commodity and material values, securities and financial investments, cash in cash offices, current accounts with banks, cash in transit, receivables and payables, incomplete production, costs of future periods, reserves for future expenses and payments	The order of the judicial and investigative bodies	
	Technological accidents, fires or natural disasters	
	Transfer of enterprises and their structural subsections (except for the transfer of enterprises and their structural subsections within the limits of one authority, to the sphere of management of which includes such enterprises)	
	Liquidation of enterprises	
Verification of observance of conditions and order of storage of material and monetary values, as well as rules of contents and exploitation of fixed assets	<i>In addition to own property to inventory are subject to property and material values that not owned by the enterprise, accounting of which is carried out on off-balance sheet accounts</i>	

Особливості проведення інвентаризації		
Основні завдання	Обов'язкова інвентаризація	За рішенням керівництва
Виявлення фактичної наявності основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, цінних паперів та інших грошових документів, а також обсягів незавершеного виробництва у натуральному вимірі	Зміна керівника колективу (бригадира), вибуття з колективу (бригади) більше половини його членів, а також за вимогою хоча б одного члена колективу (бригади) – при колективній (бригадній) матеріальної відповідальності	Відповідальність за організацію інвентаризації несе керівник підприємства, який має створити необхідні умови для її проведення у короткі строки, визначити об'єкти та строки проведення інвентаризації
Виявлення товарно-матеріальних цінностей, які частково втратили свої первісні якості, застарілих фасонів та моделей, а також не використовуваних матеріальних цінностей та нематеріальних активів	Зміна матеріально-відповідальних осіб	
	Встановлення фактів крадіжок, псування цінностей	
	Складання річної фінансової звітності	
Перевірка реальності вартості зарахованих на баланс основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, цінних паперів та фінансових вкладень, сум грошей в касах, на поточних рахунках в установах банків, грошових коштів у дорозі, дебіторської та кредиторської заборгованості, незавершеного виробництва, витрат майбутніх періодів, резервів майбутніх витрат та платежів	Припис судово-слідчих органів	
	Техногенні аварії, пожежі або стихійні лиха	
	Передача підприємств та їх структурних підрозділів (крім передачі підприємств та їх структурних підрозділів в межах одного органу, до сфери управління якого входять такі підприємства)	
	Ліквідація підприємств	
Перевірка дотримання умов та порядку зберігання матеріальних та грошових цінностей, а також правил змісту та експлуатації основних засобів	<i>Крім власного майна інвентаризації підлягають майно та матеріальні цінності, які не належать підприємству, облік яких здійснюється на забалансових рахунках</i>	

Document circulation concerning the inventory of individual objects

Документообіг щодо інвентаризації окремих об'єктів

Inventory commissions at the enterprise	
Constantly acting	Working
<p>It creates in all enterprises according to the regulatory documents of the head.</p> <p>Purpose of creation: creation of organization of inventory process</p>	<p>It creates at those enterprises where the inventory can not be provided by one (constantly acting) commission in accordance with the regulatory documents of the head.</p> <p>Purpose of creation: direct conducting an inventory in places of storage and production</p>
Composition of the commission	
- the heads of structural subsections	- the engineer
- the chief accountant	- the technologist
	- the mechanic
	- the performer of works
	- the commodities expert
	- the economist
	- the accountant
	- other experienced workers who are knowledgeable concerning objects of inventory, pricing and initial accounting
Powers of the commission	
Carry out preventive work on provision of preservation of values, to hear at the sessions of the heads of structural subsections on this issue	Carry out inventory of property, commodity and material values, cash funds, securities and other monetary documents and unfinished production in places of storage and production
Organize inventory and instruct members of working inventory commissions	Participate in determining the results of inventory with the accounting department of the enterprise
Carry out control checks on the correctness of the inventory, as well as selective inventory of the commodity-material values in places of storage and processing in the interstitial period	Develop assumptions on the accounting of shortage and residue of re-grading, as well as a write-off of shortage within the limits of the norm of natural damage

Інвентаризаційні комісії на підприємстві	
Постійно діючі	Робочі
Створюються на всіх підприємствах згідно розпорядчих документів керівника. Мета створення: створення організації інвентаризаційного процесу	Створюються на тих підприємствах, на яких проведення інвентаризації не може бути забезпечено однією (постійно діючою) комісією згідно розпорядчих документів керівника. Мета створення: безпосереднє проведення інвентаризації в місцях зберігання та виробництва
Склад комісії	
- керівники структурних підрозділів	- інженер
- головний бухгалтер	- технолог
	- механік
	- виконавець робіт
	- товаровід
	- економіст
	- бухгалтер
	- інші досвідчені робітники, які обізнані в об'єкті інвентаризації, ціни та первинного обліку
Повноваження комісії	
Здійснюють профілактичну роботу із забезпечення зберігання цінностей, заслухують на засіданнях керівників структурних підрозділів з цього питання	Здійснюють інвентаризацію майна, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів, цінних паперів та інших грошових документів та незавершеного виробництва в місцях зберігання та виробництва
Організують проведення інвентаризації та здійснюють інструктаж членів робочих інвентаризаційних комісій	Сумісно з бухгалтерією підприємства приймають участь у визначенні результатів інвентаризації
Здійснюють контрольні перевірки правильності проведення інвентаризації, а також вибіркові інвентаризації товарно-матеріальних цінностей в місцях зберігання та переробки в міжінвентаризаційний період	Розробляють припущення із заліку нестач та лишків щодо пересортиці, а також списанню нестач в межах норм природного збитку

Inventory commissions at the enterprise	
Constantly acting	Working
Check the correctness of definition of inventory differences, the justification of proposals from recalculation of re-grading in all places of their storage	Submit proposals for streamlining reception, storage and use of commodity and material values, improvement of accounting and control over their storage, as well as realization of unnecessary material assets and property for the enterprise
When establishing serious violations of the rules of inventory and in other cases carry out on behalf of the head of the company repeated the complete inventories	Be responsible for timeliness and compliance carrying out inventories in accordance with the order of the head of the enterprise, for completeness and accuracy of the inventory data on the actual balances of property, tangible assets, cash funds and documents, securities and debts in settlements
Consider the written explanations of persons who committed a lack of or damage to values or other violations, and own assumptions concerning regulation of identified deficiencies and damage to the values that are reflected in the protocol	Make a protocol with indicating in it the state of the warehouse, the results of the inventory and conclusions, assumptions on the accounting of shortage and residues from re-sorting, write-off of deficiencies within norms of natural damage, as well as over-regulation deficiencies and losses from damage to values, indicating the measures taken to prevent such losses and shortages
Carrying out control checks of inventory	
Executed upon completion of inventory, but obligatory to the opening of warehouses (collars, sections, etc.), where the inventory was carried out. At the same time, the most valuable material values and those that are in high demand are checked from the description. In case of detection of serious violations it is possible to appoint a new composition of the working inventory commission for re-continuous complete inventory of valuables	

Інвентаризаційні комісії на підприємстві	
Постійно діючі	Робочі
Перевіряють правильність визначення інвентаризаційних різниць, обґрунтованість пропозицій із заліку пересортиці цінностей в усіх місцях їх зберігання	Вносять пропозиції з питань упорядкування прийому, зберігання та відпуску товарно-матеріальних цінностей, покращенню обліку та контролю за їх зберіганням, а також реалізації непотрібних підприємству матеріальних цінностей та майна
При встановленні серйозних порушень правил проведення інвентаризації та в інших випадках здійснюють за дорученням керівника підприємства повторних суцільних інвентаризацій	Несуть відповідальність за своєчасність та дотримання порядку проведення інвентаризацій відповідно з наказом керівника підприємства, за повноту та точність внесення в інвентаризаційні описи даних про фактичні залишки майна, матеріальних цінностей, грошових коштів та документів, цінних паперів та заборгованості в розрахунках
Розглядають письмові пояснення осіб, які допустили нестачу або псування цінностей або інші порушення, та свої припущення щодо регулювання виявлених нестач та псування цінностей, заліку в результаті пересортиці відображають в протоколі	Оформлюють протокол із зазначенням у ньому стану складського господарства, результатів інвентаризації та висновків за ними, припущень із заліку нестач та лишків з пересортиці, списанню нестач в межах норм природного збитку, а також зверхнормативних нестач та втрат від псування цінностей із зазначенням прийнятих заходів із запобігання таких втрат та нестач
Проведення контрольних перевірок інвентаризації	
Здійснюються по закінченню інвентаризації, але обов'язково до відкриття складів (комір, секцій тощо), де проводилася інвентаризація. При цьому перевіряються з опису найбільш цінні матеріальні цінності та ті, які користуються підвищеним попитом. При виявленні серйозних порушень можливим є призначення нового складу робочої інвентаризаційної комісії для проведення повторної суцільної інвентаризації цінностей	

Theme 6. Accounting of non-current assets

Plan of the theme:

1. Methodological principles of formation in the accounting of information about fixed assets, other non-current tangible assets and their disclosure in financial reporting.
2. Accounting of intangible assets.
3. Depreciation of non-current assets.

After studying the topic the student should:

be able to identify fixed assets by types;

to know the approaches to evaluation of fixed assets;

be able to reflecting information about the movement of fixed assets in the accounts;

be able to identify intangible assets by types;

to know the approaches to evaluation of intangible assets;

be able to reflecting information on the movement of intangible assets in the accounts

The purpose of the topic:

Acquiring the necessary knowledge for accounting of non-current assets

Mini-lexicon: fixed assets, intangible assets, depreciation

Тема 6. Облік необоротних активів

План теми:

1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, їх розкриття у фінансовій звітності.
2. Облік нематеріальних активів.
3. Амортизація необоротних активів.

Після вивчення теми студент повинен:

- вміти ідентифікувати основні засоби за видами;
- знати підходи до оцінки основних засобів;
- вміти відображувати інформацію про рух основних засобів на рахунках бухгалтерського обліку;
- вміти ідентифікувати нематеріальні активи за видами;
- знати підходи до оцінки нематеріальних активів;
- вміти відображувати інформацію про рух нематеріальних активів на рахунках бухгалтерського обліку

Мета теми:

Набуття необхідних знань з обліку необоротних активів

Міні-лексикон: основні засоби, нематеріальні активи, амортизація

1. Methodological principles of formation in the accounting of information about fixed assets, other non-current tangible assets and their disclosure in financial reporting

The purpose of the accounting of non-current assets

To create the right conditions for timely and complete accounting reflection of operations that related to the receipt, storage, use, sale and liquidation of non-current assets

The timely update of fixed assets depends on timeliness and correctness of organization of accounting of fixed assets

Fixed assets

The tangible assets, which enterprise holds for use in the production process, or supply of goods, provision of services, renting out to others persons, or for carrying out administrative and socio-cultural functions, the expected useful life (exploitation) of which is more than one year (or the operating cycle, if it is longer than a year)

Criteria for recognition of objects of fixed assets as assets:

1. General criteria:

- the cost of an object can be reliably determined;
- there is a likelihood that the enterprise will receive future economic benefits from the use of this asset.

2. Additional criteria:

- materiality (have a material form);
- the useful life (more than a year or an operating cycle, if it is longer than a year);
- the appointment (held for use in the production process or supply of goods, provision of services, leasing to other persons or for performing administrative functions)

1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби, інші необоротні матеріальні активи, їх розкриття у фінансовій звітності

Мета бухгалтерського обліку необоротних активів

Створити належні умови для своєчасного та повного відображення у обліку операцій, пов'язаних з надходженням, зберіганням, використанням, реалізацією та ліквідацією необоротних активів

Від своєчасності та правильності організації обліку основних засобів залежить їх своєчасне **оновлення**.

Основні засоби

матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання в процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій, очікуваний строк корисного використання (експлуатації) яких становить більше одного року (або операційного циклу, якщо він триваліший за рік)

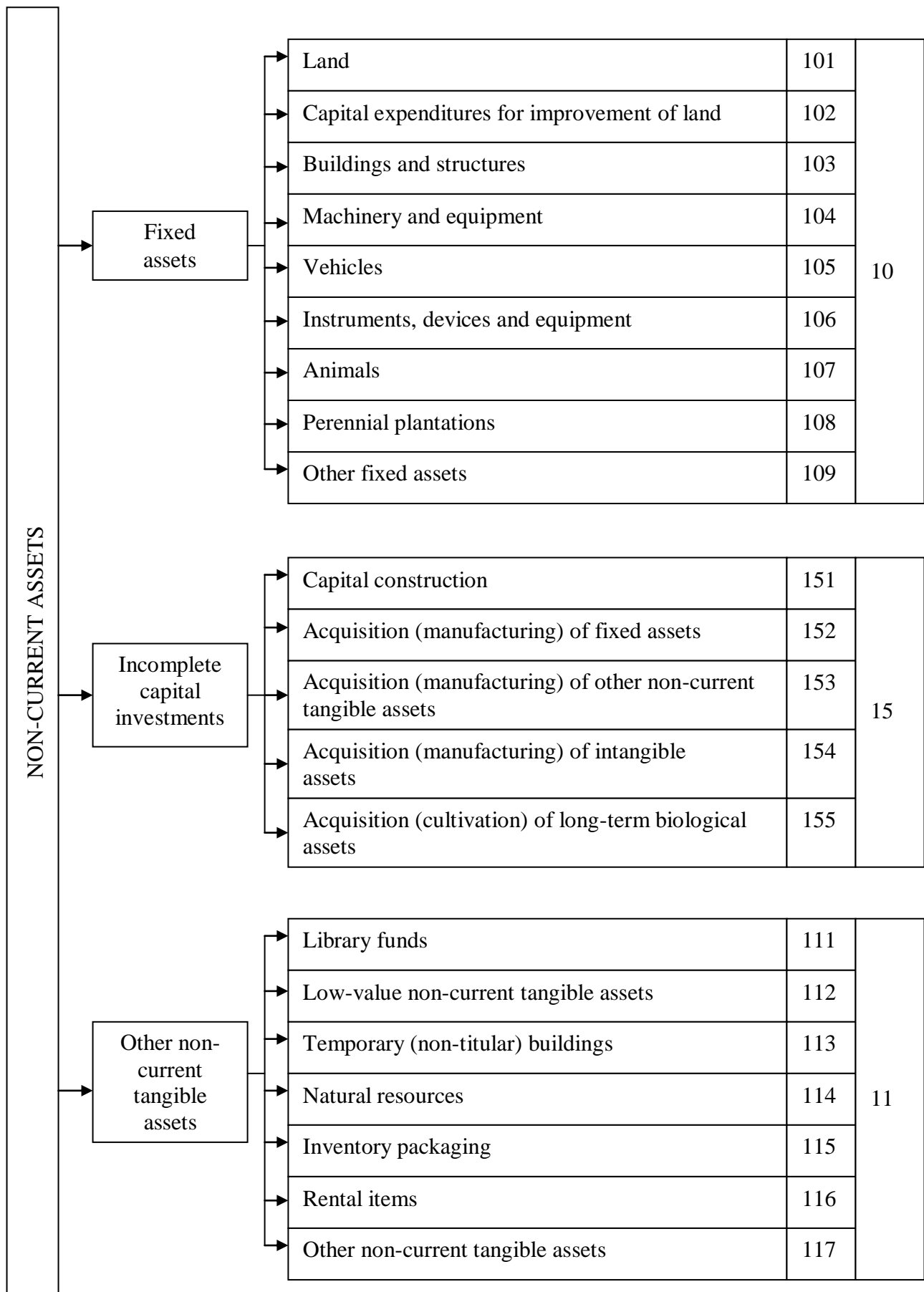
Критерії визнання об'єктів основних засобів активами:

1. Загальні:

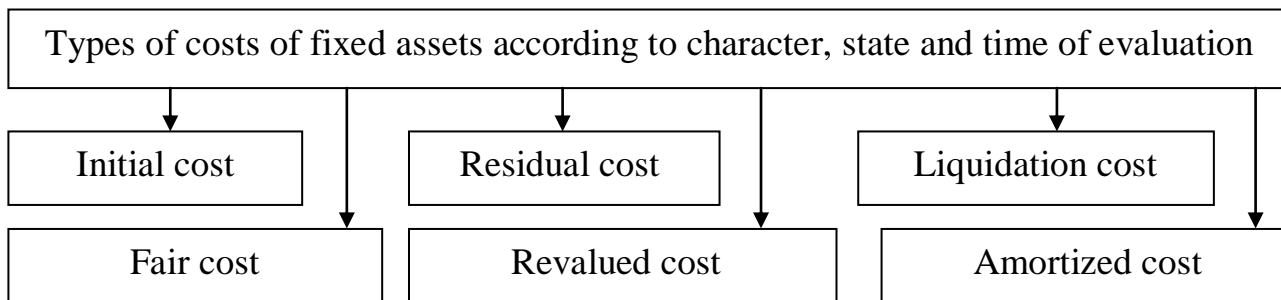
- вартість об'єкта може бути достовірно визначена;
- існує імовірність того, що підприємство отримає в майбутньому економічні вигоди від використання цього активу.

2. Додаткові:

- матеріальність (мають матеріальну форму);
- термін корисного використання (більше року або операційного циклу, якщо він довший за рік);
- призначення (утримуються з метою використання їх у процесі виробництва або постачання товарів, надання послуг, здавання в оренду іншим особам або для здійснення адміністративних функцій).

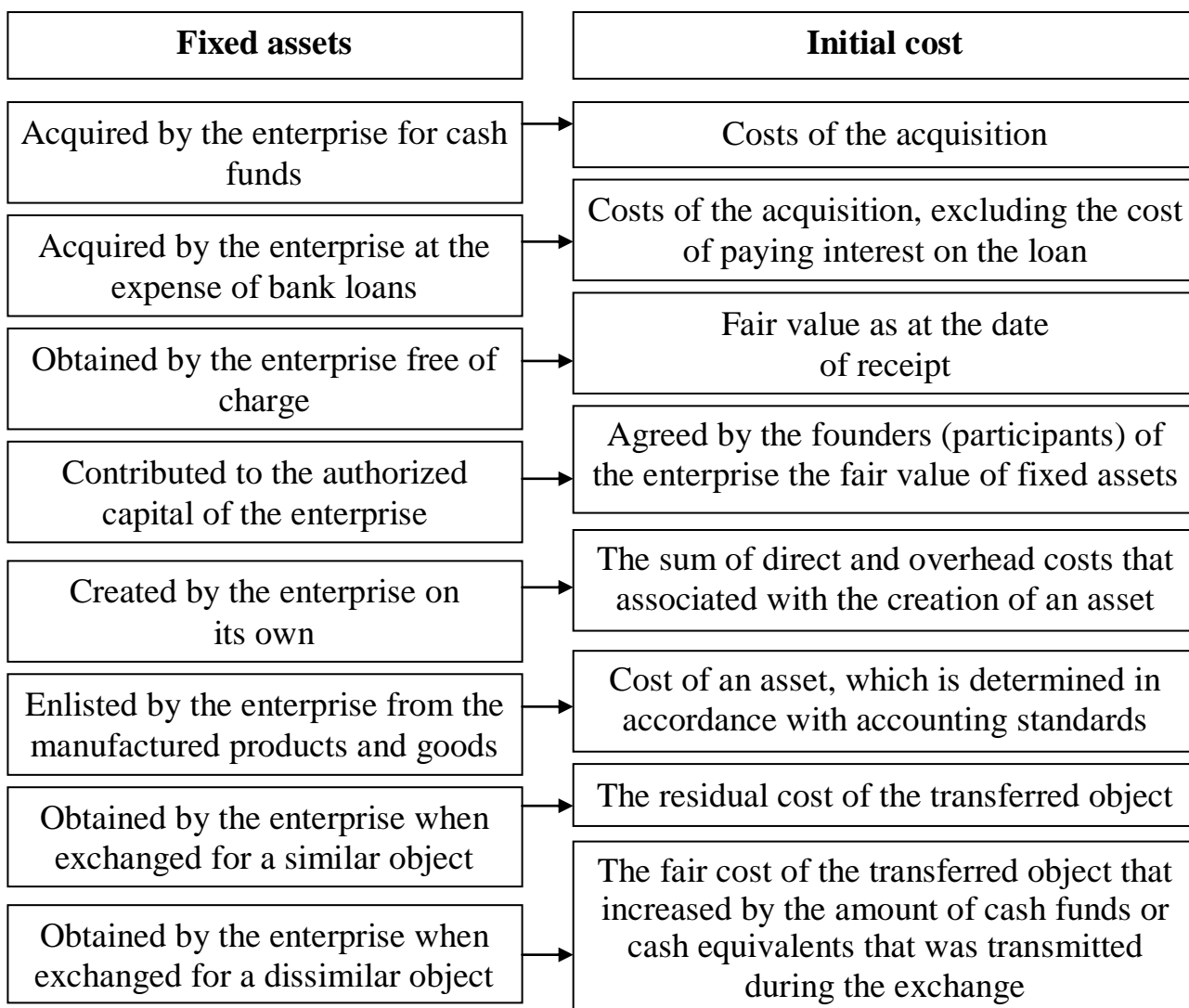

ОСНОВНІ ЗАСОБИ	Основні засоби	Земельні ділянки	101	10
		Капітальні витрати на покращення земель	102	
		Будівлі та споруди	103	
		Машини та обладнання	104	
		Транспортні засоби	105	
		Інструменти, прилади та інвентар	106	
		Тварини	107	
		Багатолітні насадження	108	
		Інші основні засоби	109	
		Незавершені капітальні інвестиції	Капітальне будівництво	
	Придбання (виготовлення) основних засобів		152	
	Придбання (виготовлення) інших необоротних матеріальних активів		153	
	Придбання (виготовлення) нематеріальних активів		154	
	Придбання (вирощування) довгострокових біологічних активів		155	
	Інші необоротні матеріальні активи	Бібліотечні фонди	111	11
		Малоцінні необоротні матеріальні активи	112	
		Тимчасові (нетитульні) споруди	113	
		Природні ресурси	114	
		Інвентарна тара	115	
		Предмети прокату	116	
		Інші необоротні матеріальні активи	117	

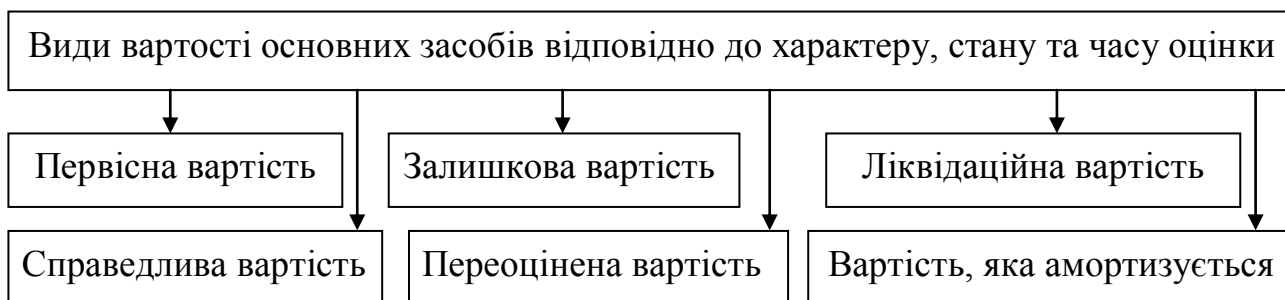

Initial cost of individual object consists of:

- the cost of acquiring fixed assets, or the cost of construction and installation work of individual objects;
- all types of charges and fees that related to acquisition or construction of object;
- the amount of import duty for imported fixed assets;
- the amount of indirect taxes related to the purchase of fixed assets;
- other types of costs that related to the bringing of fixed assets to the parameters of useful operation

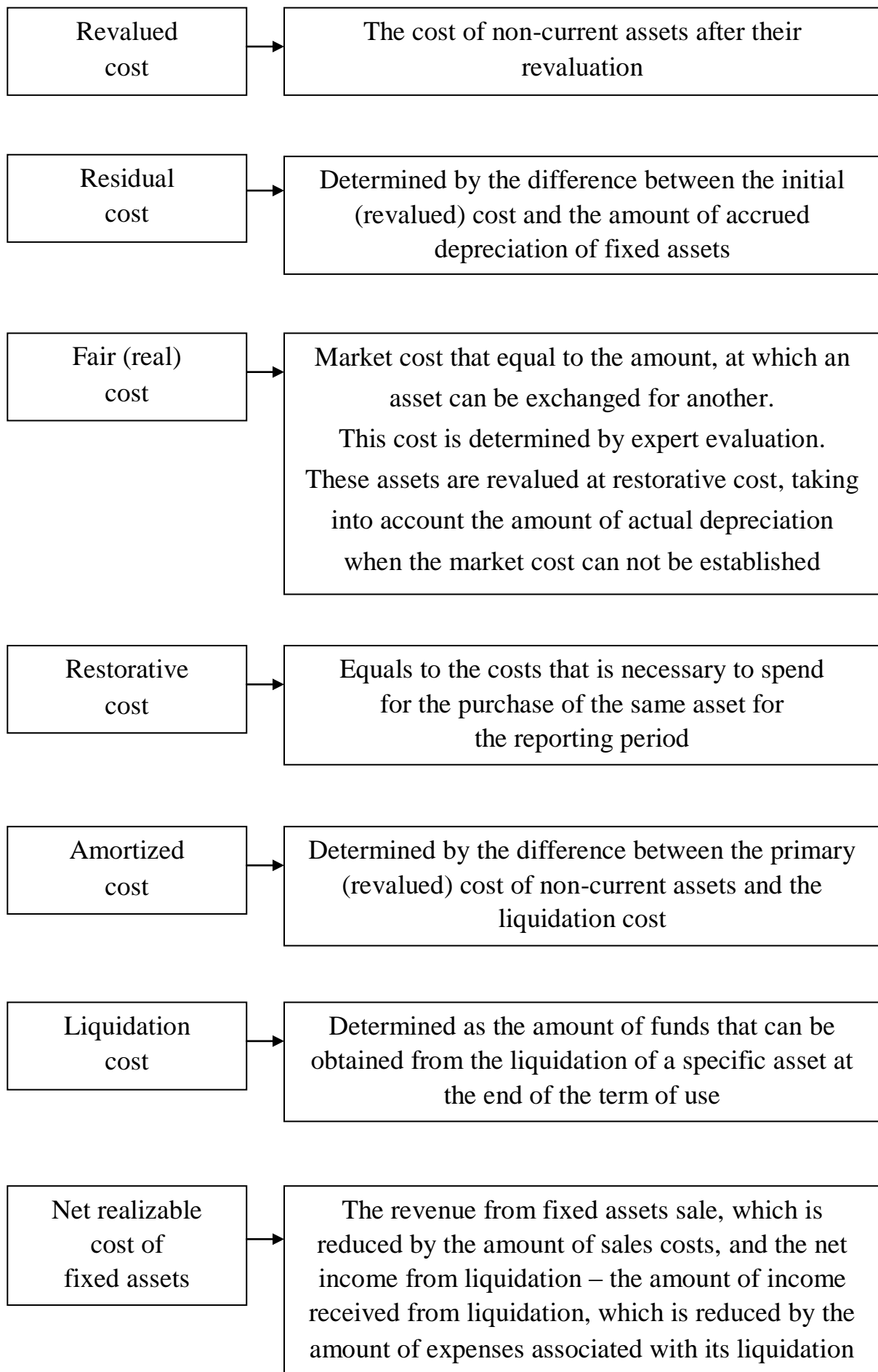

Первісна вартість окремо взятого об'єкта складається із:

- вартості придбання основних засобів, або затрати на будівельно-монтажні роботи окремих об'єктів;
- всі види зборів та мита, що пов'язані з придбанням чи будівництвом об'єкту;
- суми ввізного мита для імпортованих основних засобів;
- суми непрямих податків, пов'язаних з купівлею засобів;
- інші види витрат, пов'язані з доведенням основних засобів до параметрів корисної експлуатації

Переоцінена вартість	→	Вартість необоротних активів після їх переоцінки
Залишкова вартість	→	Визначається різницею між первісною (переоціненою) вартістю та сумою нарахованого зносу основних засобів
Справедлива (реальна) вартість	→	Ринкова вартість, яка дорівнює сумі, за якою актив може бути обмінений на інший. Цю вартість встановлюють шляхом експертної оцінки. Коли ринкову вартість встановити неможливо, то ці активи переоцінюються за відновлювальною вартістю з врахуванням суми фактичного зносу
Відновлювальна вартість	→	Дорівнює тим коштам, які потрібно витратити для купівлі ідентичного активу на період складання звітності
Вартість, яка амортизується	→	Визначається різницею між первинною (переоціненою) вартістю необоротних активів та ліквідаційною вартістю
Ліквідаційна вартість	→	Визначається у якості суми коштів, яку можна отримати від ліквідації конкретного активу по закінченню строку використання
Чиста вартість реалізації основних засобів	→	Дохід від його реалізації, який зменшений на суму витрат по реалізації, а чистий дохід від ліквідації – сума отриманих доходів від ліквідації, які зменшені на суму витрат, пов'язаних з його ліквідацією

Methods of evaluation of fixed assets		
Types of evaluation of fixed assets		
Types of valuation	Normative documents that approve the terms	The circumstances in which responsible score possible
Initial cost	AP(S) 7 Fixed assets	Acquisition (construction), retention, retirement of assets
Historical (actual) cost price	The Law of Ukraine «On Accounting and Financial Reporting in Ukraine»	Acquisition, retention, retirement of assets
Revalued cost	AP(S) 7 Fixed assets	Retention, retirement of assets
Restorative cost	-	Retention, retirement of assets
Residual cost	-	-
Fair cost	AP(S) 19 Association of the enterprise	Acquisition, retention, retirement of assets
Liquidation cost	AP(S) 7 Fixed assets	Retirement of assets, is also used to determine the cost amounts, for depreciation
Amortized cost	AP(S) 7 Fixed assets	Used as the basis for accruing depreciation

Recognition, evaluation and accounting of fixed assets	Carried out according to accounting standards. The tangible assets, expected term of use (exploitation) of which in the economic activity is more than one year or an operating cycle that lasts more than a year are recognized of fixed assets
The useful life of the objects	It is independently set up by the enterprise for each concrete object on the basis of its technical condition, capacity, the expected physical or moral wear, taking into account the period of operation specified in the technical passport of the factory-manufacturer. The Tax Code of Ukraine provides for the establishment of a minimum permissible period of operation of separate objects

Методи оцінки основних засобів		
Види оцінок основних засобів		
Види вартісних оцінок	Нормативні документи, які затверджують терміни	Обставини, за яких можлива відповідальна оцінка
Первісна вартість	П(С)БО 7 «Основні засоби»	Придбання (спорудження), утримання, вибуття
Історична (фактична) собівартість	Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні»	Придбання, утримання, вибуття
Переоцінена вартість	П(С)БО 7 «Основні засоби»	Утримання, вибуття
Відновлювальна вартість	-	Утримання, вибуття
Залишкова вартість	-	
Справедлива вартість	П(С)БО 19 «Об'єднання підприємства»	Придбання, утримання, вибуття
Ліквідаційна вартість	П(С)БО 7 «Основні засоби»	Вибуття, також використовується для визначення сум вартості, для амортизації
Вартість амортизації	П(С)БО 7 «Основні засоби»	Використовується як база для нарахування амортизації

Визнання, оцінка та облік основних засобів	Здійснюються згідно з П(С)БО . Основними засобами визнаються матеріальні активи, очікуваний строк використання (експлуатації) яких у господарській діяльності становить більше одного року або операційний цикл, що триває понад рік
Строк корисного використання об'єктів	Самостійно встановлюється підприємством за кожним конкретним об'єктом виходячи з його технічного стану, потужності, передбачуваного фізичного або морального зносу, з урахуванням строку експлуатації, указанного в технічному паспорті заводу-виробника Податковим кодексом України передбачено встановлення мінімально допустимого строку експлуатації окремих об'єктів

Enterprise costs	Enterprise costs (for payment of interest on a loan, if the fixed assets were purchased for credit funds) that associated with the creation of qualifying assets, may, at the decision of the head of an enterprise, not be capitalized (ie is not to increase the cost of the acquired objects), and according to AP(S) 31 to be recognized as expenses of the current period
Improvement of fixed assets	It is carried out by means of their modernization, completion, pre-equipment, reconstruction. Costs for improvement of objects that lead to an increase in future economic benefits that initially expected from their use with increase the initial cost of fixed assets
Restorative of fixed assets	Executed with the help of repairs. Costs for maintenance of facilities in working condition (carrying out of inspection, maintenance) in order to obtain the initially determined amount, the future economic benefits from their use are included in the enterprise's expenses
Depreciation of item of fixed assets	Accrued on all items of fixed assets, except for the cost of land and incomplete capital investment. The amount of depreciation deductions depends on the initial cost of the item of fixed assets, from the expected term of its useful use and the liquidation cost
Amortized cost	This is the initial cost of the item that reduced by the amount of the liquidation cost
Liquidation cost	The estimated amount of cash funds or the cost of commodity-material values, which is expected to receive from retirement of fixed assets (from dismantling the liquidated object) after the expiration of its useful life

Typical forms of primary accounting documentation for the accounting of fixed assets		
№	Title of the form	Appointment
1	Act of acceptance-transfer (internal movement) of fixed assets	Applies to enrollment of individual objects as the fixed assets for accounting for their commissioning, for the registration of the internal movement of fixed assets from one subsection to other subsection , for the registration of the transfer of fixed assets from the warehouse (from the stock) to exploitation, as well as to exclude from the structure of fixed assets when transferred to another enterprise

Витрати підприємства	Витрати підприємства (на сплату процентів за кредит, якщо основні засоби придбалися за кредитні кошти), пов'язані зі створенням кваліфікаційних активів, можуть за рішенням керівника підприємства не капіталізуватися (тобто не збільшувати вартість придбаних об'єктів), а відповідно до П(С)БО 31 визнаватися витратами поточного періоду
Поліпшення основних засобів	Проводиться шляхом їх модернізації, добудови, дообладнання, реконструкції. Витрати на поліпшення об'єктів, які приводять до збільшення майбутніх економічних вигод, первісно очікуваних від їх використання, збільшують первісну вартість основних засобів
Відновлення основних засобів	Здійснюється за допомогою ремонтів. Витрати на підтримання об'єктів у робочому стані (проведення техогляду, обслуговування) з метою отримання первісно визначеної суми, майбутніх економічних вигод від їх використання включаються до витрат підприємства
Амортизація об'єктів основних засобів	Нараховуються на всі об'єкти основних засобів, окрім вартості землі і незавершених капітальних інвестицій. Сума амортизаційних відрахувань залежить від первісної вартості об'єкта основних засобів, очікуваного строку його корисного використання та ліквідаційної вартості
Амортизована вартість	Це первісна вартість об'єкта, зменшена на суму ліквідаційної вартості
Ліквідаційна вартість	Передбачувана сума грошових коштів або вартість товарно-матеріальних цінностей, яку очікується отримати від вибуття основних засобів (від розбирання ліквідованого об'єкта) після закінчення строку його корисного використання

Типові форми первинної облікової документації з обліку основних засобів		
№ з/п	Назва форми	Призначення
1	ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів»	Застосовується для оформлення зарахування до складу основних засобів окремих об'єктів, для обліку вводу їх в експлуатацію, для оформлення внутрішнього переміщення основних засобів із одного підрозділу підприємства в інший, для оформлення передачі основних засобів зі складу (із запасу) в експлуатацію, а також для виключення із складу основних засобів при передачі іншому підприємству

Typical forms of primary accounting documentation for the accounting of fixed assets		
№	Title of the form	Appointment
2	Act of acceptance-delivery of refurbished, reconstructed and modernized objects	Applies to registration of acceptance-delivery of fixed assets for repair, reconstruction and modernization. Necessary changes to the characteristics of the object associated with major repairs, reconstruction and modernization should be made to the technical passport of the relevant object
3	Act to the write-off of fixed assets	Applies to the clearance of retirement of fixed assets (except vehicles) with full or partial of their write-off
4	Act on writing off vehicles	Applies to the clearance of cancellation of a car, trailer or a semitrailer during their liquidation
5	Act on the installation, commissioning and dismantling of a construction vehicle	It is used in construction and installation organizations for the registration of the transfer, installation and commissioning of construction vehicles and the next their dismantling and transfer to the car-rental base
6	Inventory card of fixed assets accounting	Applies to the accounting all types of fixed assets, as well as for the group accounting of similar objects of fixed assets that have been put into exploitation in one calendar month, and those having the same industrial and economic purpose, technical characteristics and cost. Inventory card is filled in the accounting department for each object or group of objects. In the case of group registration, the inventory card is filled by positioning records of individual objects of fixed assets
7	Description of the inventory cards concerning the accounting of fixed assets	Applies to the registration of inventory cards of fixed assets accounting. The description is compiled in one copy by the accounting department for the purpose of controlling the storage of inventory cards. Records are made in the context of classification groups (types) of fixed assets

Типові форми первинної облікової документації з обліку основних засобів		
№ з/п	Назва форми	Призначення
2	ОЗ-2 «Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів»	Застосовується для оформлення приймання-здачі основних засобів із ремонту, реконструкції та модернізації. До технічного паспорта відповідного об'єкта повинні бути внесені необхідні зміни до характеристики об'єкта, пов'язані із капітальним ремонтом, реконструкцією та модернізацією
3	ОЗ-3 «Акт на списання основних засобів»	Застосовується для оформлення вибуття основних засобів (крім автотранспортних засобів) при повному або частковому їх списанні
4	ОЗ-4 «Акт на списання автотранспортних засобів»	Застосовується для оформлення списання автомобіля, причепа чи напівпричепа при їх ліквідації
5	ОЗ-5 «Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини»	Застосовується в будівельно-монтажних організаціях для оформлення передачі, установки та пуску будівельних машин та наступного їх демонтажу і передачі машинопрокатній базі
6	ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів»	Застосовується для обліку всіх видів основних засобів, а також для групового обліку однотипних об'єктів основних засобів, що надійшли в експлуатацію в одному календарному місяці, та таких, що мають одне і те ж виробничо-господарське призначення, технічну характеристику та вартість. Інвентарна картка ведеться в бухгалтерії на кожний об'єкт чи групу об'єктів. У випадку групового обліку картка заповнюється шляхом позиційних записів окремих об'єктів основних засобів
7	ОЗ-7 «Опис інвентарних карток по обліку основних засобів»	Застосовується для реєстрації інвентарних карток обліку основних засобів. Опис складається в одному примірнику бухгалтерією в цілях контролю за зберіганням інвентарних карток. Записи ведуться в розрізі класифікаційних груп (видів) основних засобів

Typical forms of primary accounting documentation for the accounting of fixed assets		
№	Title of the form	Appointment
8	Card of accounting for the movement of fixed assets	<p>Applies to the accounting for the movement of fixed assets by classification groups when manual processing of documentation.</p> <p>Filled on the basis of the data of inventory cards of the respective groups (types) of fixed assets and verified with the data of synthetic accounting of fixed assets.</p> <p>Reporting forms of fixed assets movement are filled based on the summary data of these cards</p>
9	Inventory list of fixed assets	<p>Applies to the accounting of fixed assets by the place of their location (exploitation) by materially responsible persons.</p> <p>Data of accounting of fixed assets by the place of their location (exploitation) should be identical to the records in the inventory cards that held in the accounting department</p>
10	<p>Calculation of depreciation of fixed assets (for industrial enterprises)</p> <p>Calculation of depreciation of fixed assets (for construction companies)</p> <p>Calculation of depreciation on vehicles</p>	<p>Applies to the determine the amount of depreciation of fixed assets that is attributable to accrual in the reported month</p>

Типові форми первинної облікової документації з обліку основних засобів		
№ з/п	Назва форми	Призначення
8	ОЗ-8 «Картка обліку руху основних засобів»	<p>Застосовується для обліку руху основних засобів по класифікаційних групах при ручній обробці документації.</p> <p>Заповнюється на основі даних інвентарних карток відповідних груп (видів) основних засобів та звіряється з даними синтетичного обліку основних засобів.</p> <p>На основі підсумкових даних цих карток заповнюються звітні форми з руху основних засобів</p>
9	ОЗ-9 «Інвентарний список основних засобів»	<p>Застосовується для пооб'єктного обліку основних засобів за місцем їх знаходження (експлуатації) по матеріально відповідальних особах.</p> <p>Дані пооб'єктного обліку основних засобів за місцями їх знаходження (експлуатації) повинні бути тотожні записам в інвентарних картках, що ведуться в бухгалтерії</p>
10	<p>ОЗ-14 «Розрахунок амортизації основних засобів» (для промислових підприємств)</p> <p>ОЗ-15 «Розрахунок амортизації основних засобів» (для будівельних організацій)</p> <p>ОЗ-16 «Розрахунок амортизації по автотранспорту»</p>	<p>Застосовуються для визначення суми амортизації основних засобів, що належить до нарахування у звітному місяці</p>

Determination of the cost of the object of fixed assets in the accounting	
initial (accounting)	balance (tax accounting)
Buying by cash funds	
1. By own cash funds	
To the initial cost of fixed assets are included:	Balance cost of corresponding group increases by the amount:
- the amounts that paid to suppliers of fixed assets, excluding indirect taxes;	- the cost of acquiring an item of fixed assets;
- registration fees, state duty and similar payments that related to the acquisition of rights to object of fixed assets	- transport and insurance payments;
- import duty;	- other costs that associated with the acquisition of the object of fixed assets
- Indirect taxes that are paid in connection with the acquisition of object of fixed assets, if such taxes are not reimbursed to the enterprise;	
- costs of insurance of risks of delivery of fixed assets;	
- costs of transportation, installation, adjustment of fixed assets	
- other expenses that directly related to the bringing of fixed assets into a condition in which they are suitable for use in the planned purposes	
Note. Other costs may include: customs duties, payment for services of intermediary enterprises and some consulting services, fees for expert evaluation, etc. It is important that the connection of these services with the acquired object was proved	
By the expense of credit funds, on commodity credit terms	
Financial costs (interest payment) are not included in the initial cost of the object of fixed assets, and are included in costs of the current period when purchasing an object of fixed assets by the expense of borrowed funds or when making a commodity loan. All other items of costs that form the initial cost of the object are the same as also at the ordinary purchase for their own funds	Percentages for any credits refer to the gross expenses, if the object of fixed assets is acquired for the economic activity of the enterprise

Визначення вартості об'єкта основних засобів в обліку	
первісної (бухгалтерський облік)	балансової (податковий облік)
Купівля за грошові кошти	
1. За власні грошові кошти	
До первісної вартості основних засобів включаються:	Балансова вартість відповідної групи збільшується на суму:
- суми, сплачені постачальникам основних засобів, без урахування непрямих податків;	- вартості придбання об'єкта основних засобів;
- реєстраційні збори, державне мито та аналогічні платежі, пов'язані із придбанням прав на об'єкт основних засобів	- транспортних і страхових платежів;
- ввізне мито;	- інших витрат, пов'язаних із придбанням об'єкта основних засобів
- непрямі податки, сплачені у зв'язку із придбанням об'єкта основних засобів, якщо такі податки не відшкодовуються підприємству;	
- витрати зі страхування ризиків доставки основних засобів;	
- витрати на транспортування, установку, монтаж, налагодження основних засобів	
- інші витрати, безпосередньо пов'язані з доведенням основних засобів до стану, в якому вони придатні для використання в запланованих цілях	
Примітка. Іншими витратами можуть бути: митні збори, оплата послуг посередницьких підприємств і деяких консультаційних послуг, плата за проведення експертної оцінки тощо. При цьому важливо, щоб був доведений зв'язок цих послуг із придбаним об'єктом	
За рахунок кредитних коштів, на умовах товарного кредиту	
При купівлі об'єкта основних засобів за рахунок позикових коштів або при оформленні товарного кредиту фінансові витрати (сплата процентів) не включаються до первісної вартості об'єкта основних засобів, а відносяться на витрати поточного періоду. Усі інші статті затрат, що формують первісну вартість об'єкта, такі ж, як і при звичайній купівлі за власні грошові кошти	Проценти за будь-якими кредитами відносяться на валові витрати, якщо об'єкт основних засобів придбавається для господарської діяльності підприємства

Determination of the cost of the object of fixed assets in the accounting	
initial (accounting)	balance (tax accounting)
Imports of fixed assets	
The initial value of imported fixed assets is formed from the costs that specified in the AP(S) 7. Fixed assets purchased for foreign currency are recorded in the accounting in the currency of Ukraine – UAH. When determining the initial value of imported fixed assets, it is necessary to follow AP(S) 21	The balance value of imported fixed assets is determined by the balance value of foreign currency that transferred to a non-resident
If the first event was a prepayment for fixed assets in the currency, then the received object of fixed assets should be included to the object of accounting in the amount of prepayments listed, transferred to the UAH at the National Bank of Ukraine rate on the date of prepayment. The indebtedness to the supplier will be a non-monetary item and in connection with the change in the exchange rate of National Bank of Ukraine on the date of receipt of fixed assets is not recalculated	If the first event is the transfer of a prepayment, then the balance cost of object of fixed assets is determined by the balance cost of the currency that paid to a non-resident
The value of object of fixed asset is determined at the rate of National Bank of Ukraine on the date of its receipt when the first event is to obtain an object of fixed asset. Because such payables to the supplier of the fixed assets will be a monetary item (repayable by cash funds), then it will be necessary to determine the exchange rate differences at the end of the reporting period and on the date of repayment of the debt. At the same time, the exchange differences to the original value do not include, but relate to costs or income of the current period	If the first event is the receipt of fixed assets to the enterprise, then their value is determined at the rate of National Bank of Ukraine on the date of customs clearance of fixed assets. When transferring to a non-resident payment, the balance cost of object is adjusted for the difference between the balance cost of the currency that paid to a non-resident and the amount included in the value of the object of fixed assets at the rate of National Bank of Ukraine that specified in the cargo customs declaration
Construction (production) of fixed assets	
1. By the own cash funds	
Determination of the initial cost of fixed assets depends on the method of their construction (production)	Costs for the construction (production) of own production fixed assets increase the balance cost of the corresponding group of fixed assets

Визначення вартості об'єкта основних засобів в обліку	
первісної (бухгалтерський облік)	балансової (податковий облік)
Імпорт основних засобів	
Первісну вартість імпортованих основних засобів формують із витрат, указаних у П(С)БО 7. Придбані за іноземну валюту основні засоби відображають в обліку у грошовій одиниці України – гривні. При визначенні первісної вартості імпортованих основних засобів слід керуватися П(С)БО 21	Балансова вартість імпортованих основних засобів визначається за балансовою вартістю перерахованої нерезиденту іноземної валюти
Якщо першою подією була передоплата за основні засоби у валюті, то враховувати отриманий об'єкт основних засобів необхідно у сумі перерахованих авансових платежів, переведених у гривню за курсом НБУ на дату перерахування передоплати. Заборгованість перед постачальником буде немонетарною статтею і у зв'язку зі зміною валютного курсу НБУ на дату отримання основних засобів не перераховується	Якщо перша подія – перерахування передоплати, то визначають балансову вартість об'єкта основних засобів за балансовою вартістю валюти, сплаченої нерезиденту
Коли першою подією є отримання об'єкта основних засобів, вартість цього об'єкта визначається за курсом НБУ на дату його отримання. Оскільки така кредиторська заборгованість перед постачальником основних засобів буде монетарною статтею (погашається грошовими коштами), то за нею потрібно визначити курсові різниці на кінець звітного періоду і на дату погашення заборгованості. водночас курсові різниці до первісної вартості не входять, а відносяться на витрати або доходи поточного періоду	Якщо першою подією є надходження основних засобів на підприємство, їх вартість визначається за курсом НБУ на дату митного оформлення основних засобів. При перерахуванні нерезиденту оплати балансова вартість об'єкта коригується на різницю між балансовою вартістю валюти, сплаченою нерезиденту, і сумою, включеною до вартості об'єкта основних засобів за курсом НБУ, зазначеного у вантажно-митній декларації
Спорудження (виготовлення) основних засобів	
1. За власні грошові кошти	
Визначення первісної вартості основних засобів залежить від способу їх спорудження (виготовлення)	Витрати на спорудження (виготовлення) власних виробничих основних засобів збільшують балансову вартість відповідної групи основних засобів

Determination of the cost of the object of fixed assets in the accounting	
initial (accounting)	balance (tax accounting)
1. By the own cash funds	
When creating the fixed assets by economic means (own) to the initial cost of the object includes all expenses that envisaged by AP(S) 7: direct material costs, direct labor costs and contributions to social insurance funds, general costs, cost of services of outside organizations, depreciation of construction equipment, etc	
When creating an object of fixed assets by contracting means the initial cost of an object consists of expenses for payment of works (services) that performed (rendered) by a contracting entity, and other costs, which listed in AP(S) 7	
The initial cost of an object of fixed assets is increased by a substantiated estimate of the amount of the liability, which arises from dismantling, moving this object and bringing the land on which it's located to a condition suitable for further use	
2. By the expense of borrowed funds	
As of 01.01.07, interest on loans may be capitalized, that is to be included in the initial value of an object if it falls within the definition of a qualifying asset. This may be an object that takes a lot of time to create, in case if:	In tax accounting, as in accounting, interest on borrowed funds should be capitalized, that is, increase in future of the balance cost of the object, if the accounting policy of the enterprise provides for the capitalization of financial costs
- in the reporting period the enterprise carries out work on creation of qualifying asset;	
- the accounting policy of the enterprise provides for the capitalization of financial costs that associated with the creation of such an asset	
The interest on a loan are included in the costs of the current period when failure to comply with these conditions	

Визначення вартості об'єкта основних засобів в обліку	
первісної (бухгалтерський облік)	балансової (податковий облік)
1. За власні грошові кошти	
При створенні основних засобів господарським способом (самостійно) до первісної вартості об'єкта включаються всі витрати, передбачені П(С)БО 7: прямі матеріальні затрати, прямі затрати на оплату праці та внески до фондів соціального страхування, загальногосподарські витрати, вартість послуг сторонніх організацій, амортизація будівельного обладнання тощо.	
При створенні об'єкта основних засобів підрядним способом первісна вартість об'єкта складається з витрат на оплату робіт (послуг), виконаних (наданих) підрядною організацією, та інших витрат, перелічених у П(С)БО 7	
Первісна вартість об'єкта основних засобів збільшується на обґрунтовану розрахунком суму зобов'язання, яке виникає за демонтажем, переміщенням цього об'єкта та доведенням земельної ділянки, на якій він розташований, до стану, придатного для подальшого використання	
2. За рахунок позикових коштів	
Із 01.01.07 р. проценти за кредитами можуть капіталізуватися, тобто включатися до первісної вартості об'єкта, якщо він підпадає під визначення кваліфікаційного активу. Таким може бути об'єкт, що потребує значного часу для створення, у разі, якщо:	Якщо обліковою політикою підприємства передбачена капіталізація фінансових витрат, то у податковому обліку, як і в бухгалтерському, проценти за позиковими коштами повинні капіталізуватися, тобто збільшувати в майбутньому балансову вартість об'єкта
- у звітному періоді підприємство здійснює роботи зі створення кваліфікаційного активу;	
- обліковою політикою підприємства передбачена капіталізація фінансових витрат, пов'язаних зі створенням такого активу	
При недотриманні цих умов проценти за кредитом відносяться на витрати поточного періоду	

Determination of the cost of the object of fixed assets in the accounting	
initial (accounting)	balance (tax accounting)
Barter operations	
<p>1. Sharing similar fixed assets.</p> <p>Similar objects have the same functional purpose and the same fair cost. The initial cost of object of fixed assets that is received in exchange for similar, is equal to the residual cost of the transferred object. If the residual cost of the transferred object of fixed assets is exceeds its fair cost, then its fair cost is recognized as initial cost</p>	<p>Barter transactions with similar and dissimilar objects of fixed assets correspond to operations of acquisition of fixed assets, if the object was received from the counterparty, or sale, if transferred to the counterparty</p>
<p>The difference between the fair cost and the residual cost of an object is charged to the expenses of the reporting period. The income does not arise in the exchange of similar fixed assets</p>	<p>Income and expenses from commodity and operations are determined on the basis of the contract price, but not lower than the usual price for such fixed assets</p>
<p>2. Sharing dissimilar fixed assets.</p> <p>The initial cost of object of fixed assets that is received in exchange for dissimilar, equals the fair cost of the transferred non-monetary asset to the counterparty increased or decreased by the amount of cash or cash equivalents transferred during the exchange. To increase the initial cost of the object received can be different costs associated with bringing the object to a state, in which it is suitable for operation</p>	

Визначення вартості об'єкта основних засобів в обліку	
первісної (бухгалтерський облік)	балансової (податковий облік)
Бартерні операції	
<p>1. Обмін подібними основними засобами. Подібні об'єкти мають однакове функціональне призначення та однакову справедливу вартість. Первісна вартість об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на подібний, дорівнює залишковій вартості переданого об'єкта. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта основних засобів перевищує його справедливу вартість, то первісною визнається його справедлива вартість</p>	<p>Бартерні операції подібними та неподібними об'єктами основних засобів відповідають операціям придбання основних засобів, якщо об'єкт отриманий від контрагента, або продажу, якщо переданий контрагенту</p>
<p>Різниця між справедливою та залишковою вартістю об'єкта відноситься на витрати звітного періоду. Дохід при обміні подібними основними засобами не виникає</p>	<p>Доходи та витрати від товарообмінних операцій визначаються виходячи з договірної ціни, але не нижчої за звичайну ціну на такі основні засоби</p>
<p>2. Обмін неподібними основними засобами. Первісна вартість об'єкта основних засобів, отриманого в обмін на неподібний актив, дорівнює справедливій вартості переданого контрагенту немонетарного активу, збільшеній або зменшеній на суму грошових коштів чи їх еквівалентів, переданих при обміні. Збільшити первісну вартість отриманого об'єкта можуть і різні витрати, пов'язані з доведенням об'єкта до стану, в якому він придатний для експлуатації</p>	

The procedure of reflecting in accounting of transfer of stocks in the structure of fixed assets

№	Contents of the operation	Accounting	
		Dt	Ct
1	The table is received on the warehouse from the production	26	23
2	An order has been issued for the transfer of finished goods into fixed assets (finished products are excluded by the method of «red-ink entry»)	26	23
3	The expenses to make a table are excluded (by the method of «red-ink entry»)	23	13, 20, 65, 66, 91
4	The expenses are attributed to the cost of fixed assets	152	13, 20, 65, 66, 91
5	Commissioning of the table	106	152

The procedure of reflecting in accounting of the introduction of fixed assets to the authorized capital

№	Contents of the operation	Accounting	
		Dt	Ct
1	The contribution to the authorized capital is registered	46	40
2	The production equipment is received as a contribution to the authorized capital (its cost is increased by the cost of delivery services)	152	46
3	The tax liability with value added tax is reflecting	641	46
4	The costs of installation and adjustment equipment are incurred	152	20, 22, 28, 65, 66
5	Commissioning of equipment	104	152

The procedure of reflecting in accounting of the gratuitously received objects of fixed assets

№	Contents of the operation	Accounting	
		Dt	Ct
1	A building is received free of charge that has a production purpose	152	424
2	The services for registration of the building are received from the Bureau of Technical Inventory	152	631
3	The tax liability with value added tax is accrued (the building will be used in taxable operations)	641	631
4	The services of Technical Inventory Bureau are paid	631	311
5	Commissioning of the building	103	152
6	The depreciation is accrued	23	131
7	The additional capital is reduced and income from depreciation of a free-of-charge building is defined	424	745
8	The incomes are attributed to the financial result	745	791

Порядок відображення в обліку переведення запасів до складу об'єктів основних засобів

№ з/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік	
		Дт	Кт
1	Отримано на склад із виробництва стіл	26	23
2	Видано наказ про переведення готової продукції до складу основних засобів (виключається готова продукція методом «сторно»)	26	23
3	Виключено витрати на виготовлення стола (методом «сторно»)	23	13, 20, 65, 66, 91
4	Віднесено витрати на вартість основних засобів	152	13, 20, 65, 66, 91
5	Уведено в експлуатацію стіл	106	152

Порядок відображення в обліку внесення об'єктів основних засобів до статутного капіталу

№ з/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік	
		Дт	Кт
1	Зареєстровано внесок до статутного капіталу	46	40
2	Отримано як внесок до статутного капіталу виробниче обладнання (його вартість збільшено на вартість послуг з доставки)	152	46
3	Відображено податкове зобов'язання з податку на додану вартість	641	46
4	Понесені витрати на установку та наладку обладнання	152	20, 22, 28, 65, 66
5	Уведено в експлуатацію обладнання	104	152

Порядок відображення в обліку безоплатно отриманих об'єктів основних засобів

№ з/п	Зміст операції	Бухгалтерський облік	
		Дт	Кт
1	Отримано безоплатно будівлю, що має виробниче призначення	152	424
2	Отримано від бюро технічної інвентаризації послуги з реєстрації будівлі	152	631
3	Нараховане податкове зобов'язання з податку на додану вартість (будівля використовуватиметься в оподатковуваних операціях)	641	631
4	Оплачено послуги бюро технічної інвентаризації	631	311
5	Уведено в експлуатацію будівлю	103	152
6	Нарахована амортизація	23	131
7	Зменшено додатковий капітал і визначено дохід від амортизації безоплатно отриманої будівлі	424	745
8	Віднесено на фінансовий результат доходи	745	791

2. Accounting of intangible assets

The intangible assets

non-monetary assets that have no material form, but can be identified and kept by the enterprise for use in production, trade, for administrative purposes for a period of more than 1 year

Intangible assets are divided into:

<u>In financial accounting:</u>	<u>In tax accounting:</u>
<ul style="list-style-type: none"> • the rights to use natural resources; • the rights to use property; • the rights to marks for goods and services; • the rights to objects of industrial activity; • the copyright and related rights; • the other intangible assets 	<ul style="list-style-type: none"> • used in economic activity; • not used in economic activity

Groups of intangible assets

The rights to use natural resources	<ul style="list-style-type: none"> - sources and other resources of the natural environment; - geological and other information about the natural environment; - other similar rights
The rights to use property	<ul style="list-style-type: none"> - land plot; - the building; - the right to lease premises; - other similar rights
The rights to objects of industrial activity	<ul style="list-style-type: none"> - on inventions; - on utility models; - on industrial designs; - on a plant variety; - on breeds of animals; - on know-how; - on protect against unfair competition; - other similar rights

2. Облік нематеріальних активів

Нематеріальні активи

немонетарні активи, які не мають матеріальної форми, але можуть бути ідентифіковані та утримані підприємством з метою використання для виробництва, торгівлі, в адміністративних цілях на строк більше 1 року

Нематеріальні активи поділяють на:

<u>У фінансовому обліку:</u>	<u>У податковому обліку:</u>
<ul style="list-style-type: none"> • права користування природними ресурсами; • права користування майном; • права на знаки для товарів і послуг; • права на об'єкти промислової діяльності; • авторські і суміжні з ними права; • інші нематеріальні активи	<ul style="list-style-type: none"> • використовувані в господарській діяльності; • не використовувані в господарській діяльності.

Групи нематеріальних активів

Права користування природними ресурсами	- Надрами та іншими ресурсами природного середовища - Геологічною та іншою інформацією про природне середовище - Інші аналогічні права
Права користування майном	- Земельною ділянкою - Будівлею - Право на оренду приміщень - Інші аналогічні права
Права на об'єкти промислової власності	- На винаходи - На корисні моделі - На промислові зразки - На сорт рослин - На породи тварин - На ноу-хау - На захист від недобросовісної конкуренції - Інші аналогічні права

Groups of intangible assets	
The rights to marks for goods and services	- trademarks; - brand name; - hallmark; - other similar rights;
The copyright and related rights	- on literary and musical works; - on software and technological products; - on the database; - other similar rights
Goodwill	- goodwill
The other intangible assets	- on the conduct of activity - on use economic and other privileges - other similar rights

Classification of intangible assets of the enterprise			
№	Classification attribute	Type of intangible assets	
1	Term of use	with a defined term of use	
		with an indeterminate term of use	
2	Degree of identification (possibility of alienation)	identified (alienated from the enterprise)	
		not identified	(inalienable from the enterprise)
			(inalienable from the individual)
3	Way of receipt (source of occurrence)	purchased intangible assets	
		included intangible assets in the authorized capital of the enterprise	
		received intangible assets by exchange for a similar object	
		received intangible assets by exchange for a dissimilar object	
		gratis received intangible assets	
		received intangible assets as a result of the merger of enterprises (businesses)	
		independently created intangible assets at the enterprise	
4	The degree of liquidity	highly liquid	
		low-liquidity	
5	Legal attribute	the right to use natural resources	
		the rights to use property	
		the rights to commercial designations	
		the rights to objects of industrial activity	
		the copyright and related rights	
		the other intangible assets	

Групи нематеріальних активів	
Права на знаки для товарів і послуг	- Товарні знаки - Торгові марки - Фірмові знаки - Інші аналогічні права
Авторські і суміжні з ними права	- На літературні і музичні твори - На програмно-технологічні продукти - На бази даних - Інші аналогічні права
Гудвіл	- Гудвіл
Інші нематеріальні активи	- На провадження діяльності - На використання економічних та інших привілеїв - Інші аналогічні права

Класифікація нематеріальних активів підприємства		
№ з/п	Класифікаційна ознака	Вид нематеріальних активів
1	Термін використання	з визначеним терміном використання
		з невизначеним терміном використання
2	Ступінь ідентифікації (можливість відчуження)	ідентифіковані (відчужувані від підприємства)
		неідентифіковані
		(невідчужувані від підприємства) (невідчужувані від індивіда)
3	Шлях надходження (джерело виникнення)	придбані НМА
		внесені НМА в статутний капітал підприємства
		одержані НМА шляхом обміну на подібний об'єкт
		одержані НМА шляхом обміну на неподібний об'єкт
		безоплатно отримані НМА
		отримані НМА внаслідок об'єднання підприємств (бізнесу)
		самостійно створені НМА на підприємстві
4	Ступінь ліквідності	високоліквідні
		низьколіквідні
5	Правова ознака	права користування природними ресурсами

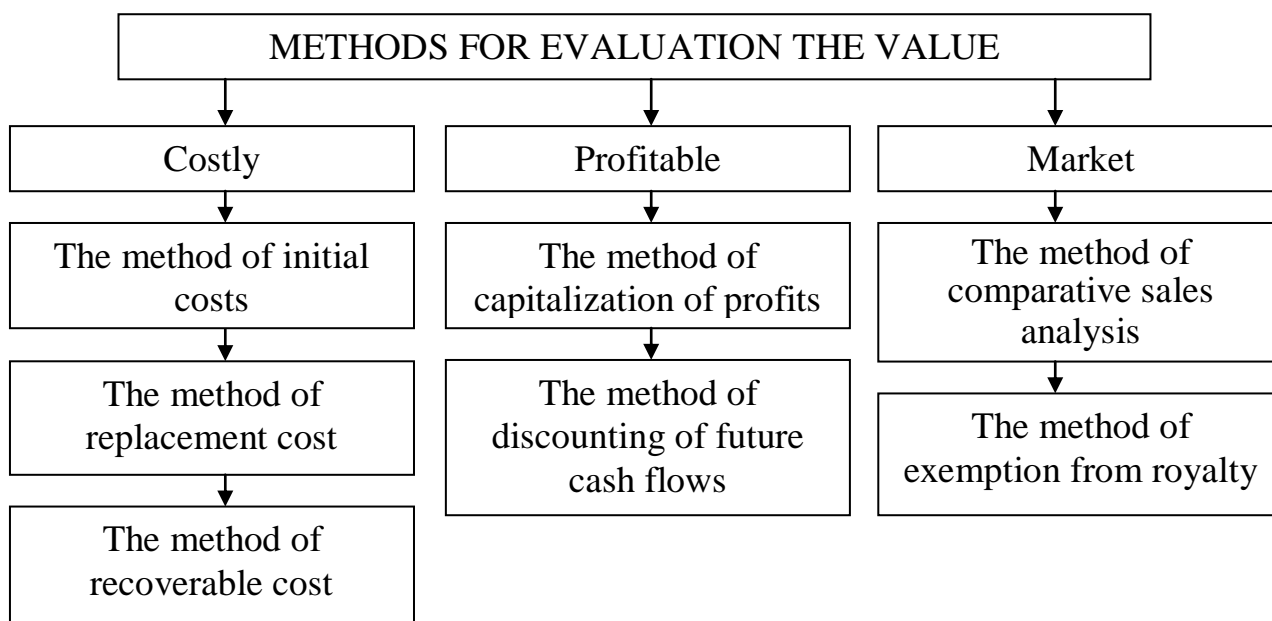
Classification of intangible assets of the enterprise		
№	Classification attribute	Type of intangible assets
6	Source of funding	own funds
		attracted funds
		government funding
7	Method of evaluation	individual evaluation
		evaluation in aggregate
8	Degree of profitability	highly profitable
		low-income
		bring direct income
		bring indirect income
9	Presence of liquidation value	There is a liquidation cost
		Liquidation value is absent
10	Degree of moral deterioration	high degree of moral deterioration
		low degree of moral deterioration
11	Uniqueness	unique
		not unique
12	Ability to depreciation accrual	amortized intangible assets
		not amortized intangible assets
13	Way of disposal	sold out intangible assets
		included intangible assets in the authorized capital of another enterprise
		transfer intangible assets by exchange for a similar object
		transfer intangible assets by exchange for a dissimilar object
		gratis transfer intangible assets
		liquidated intangible assets
14	Participation in the economic activity of the enterprise	used in the supply process
		used in the production process
		used in the sales process
		used in the investment process
		used in the management process
15	Availability of title document	there's title document
		the title document is missing
16	Participation in the production process	takes part
		does not take part
17	Reflection in the enterprise balance sheet	the intangible assets is reflected in the balance sheet
		the intangible assets is not reflected in the balance sheet
18	Character of possession	own intangible assets
		leased intangible assets

Класифікація нематеріальних активів підприємства		
№ з/п	Класифікаційна ознака	Вид нематеріальних активів
6	Джерело фінансування	власні кошти
		залучені кошти
		державне фінансування
7	Спосіб оцінки	індивідуальна оцінка
		оцінка в сукупності
8	Ступінь дохідності	високодохідні
		низькодохідні
		приносять прямий дохід
		приносять непрямий дохід
9	Наявність ліквідаційної вартості	є ліквідаційна вартість
		ліквідаційна вартість відсутня
10	Ступінь морального зношення	висока ступінь морального зношення
		низька ступінь морального зношення
11	Унікальність	унікальні
		неунікальні
12	Можливість нарахування амортизації	амортизовані НМА
		неамортизовані НМА
13	Шлях вибуття	продані НМА
		внесені НМА в статутний капітал іншого підприємства
		передані НМА шляхом обміну на подібний об'єкт
		передані НМА шляхом обміну на неподібний об'єкт
		безоплатно передані НМА
		ліквідовані НМА
14	Участь у господарській діяльності підприємства	використовуються в процесі постачання
		використовуються в процесі виробництва
		використовуються в процесі збуту
		використовуються в інвестиційному процесі
		використовуються в процесі управління
15	Наявність правовстановлюючого документу	є правовстановлюючий документ
		правовстановлюючий документ відсутній
16	Участь у процесі виробництва	приймає участь
		не приймає участь
17	Відображення в балансі підприємства	НМА відображений в балансі
		НМА невідображений в балансі
18	Характер володіння	власні НМА
		орендовані НМА

Procedure of the formation of the initial value of intangible assets, depending on the acquisition ways		
The acquisition ways of intangible assets	Procedure of the formation of the initial value	
Acquisition by funds	Price (cost) of acquisition (except for the received trade discounts)	When determining the initial value in these cases, the following are taken into account: duty, indirect taxes that not subject to refund, and other costs that directly related to acquiring and bringing the asset to a condition suitable for use as intended
Gratis receiving	Fair cost at the date of receipt	
Contribution to the authorized capital	The fair cost that agreed by the founders (participants) of the enterprise	
Creating by an enterprise	Direct labor costs, direct material costs, other costs directly related to the creation of this intangible asset and bringing it to state of suitability for use by appointment (payment for registration of a legal right, depreciation of patents, licenses, etc.)	
Purchase due to exchange for similar object	The residual cost of the transferred intangible asset. If the residual cost of the transferred object exceeds its fair cost, then the initial cost of an intangible asset that received in exchange for a similar object is its fair cost with the inclusion of the difference to the financial results (expenses) of the reporting period	
Purchase due to exchange for dissimilar object	The fair cost of the transferred non-monetary asset that increased (decreased) by the amount of cash funds or equivalent, which was transferred (received) during the exchange	
Obtaining as a result of the merger of enterprises	By the fair cost	

Порядок формування первісної вартості нематеріальних активів залежно від способів придбання		
Спосіб отримання нематеріальних активів	Порядок формування первісної вартості	
Придбання за кошти	Ціна (вартість) придбання (крім отриманих торговельних знижок)	При визначенні первісної вартості в цих випадках враховуються: мито, непрямі податки, що не підлягають відшкодуванню, та інші витрати, безпосередньо пов'язані з придбанням та доведенням активу до стану, придатного для використання за призначенням
Безоплатне отримання	Справедлива вартість на дату отримання	
Внесення до статутного капіталу	Погоджена засновниками (учасниками) підприємства справедлива вартість	
Створення підприємством	Прямі витрати на оплату праці, прямі матеріальні витрати, інші витрати, безпосередньо пов'язані зі створенням цього нематеріального активу та доведенням його до стану придатності для використання за призначенням (оплата реєстрації юридичного права, амортизація патентів, ліцензій тощо)	
Придбання внаслідок обміну на подібний об'єкт	Залишкова вартість переданого нематеріального активу. Якщо залишкова вартість переданого об'єкта перевищує його справедливу вартість, то первісною вартістю нематеріального активу, отриманого в обмін на подібний об'єкт, є його справедлива вартість із включенням різниці до фінансових результатів (витрат) звітного періоду	
Придбання внаслідок обміну на неподібний об'єкт	Справедлива вартість переданого немонетарного активу, збільшена (зменшена) на суму коштів чи їх еквівалентів, що була передана (отримана) під час обміну	
Отримання внаслідок об'єднання підприємств	За справедливою вартістю	

Classification of methods for evaluation the value of intangible assets

ACCOUNTING OF INTANGIBLE ASSETS	
Synthetic accounting	Analytical accounting
<p>carried out on account 12 at the initial cost. It includes the acquisition cost and the amount of costs to bring them to the required state in accordance with the purpose of the acquisition</p>	<p>carried out by types and inventory units of intangible assets. Acquisition and placement of intangible assets are formalized by an act of receipt-transfer (title, characteristics of the object, its initial cost, useful life, the norm of wear)</p>

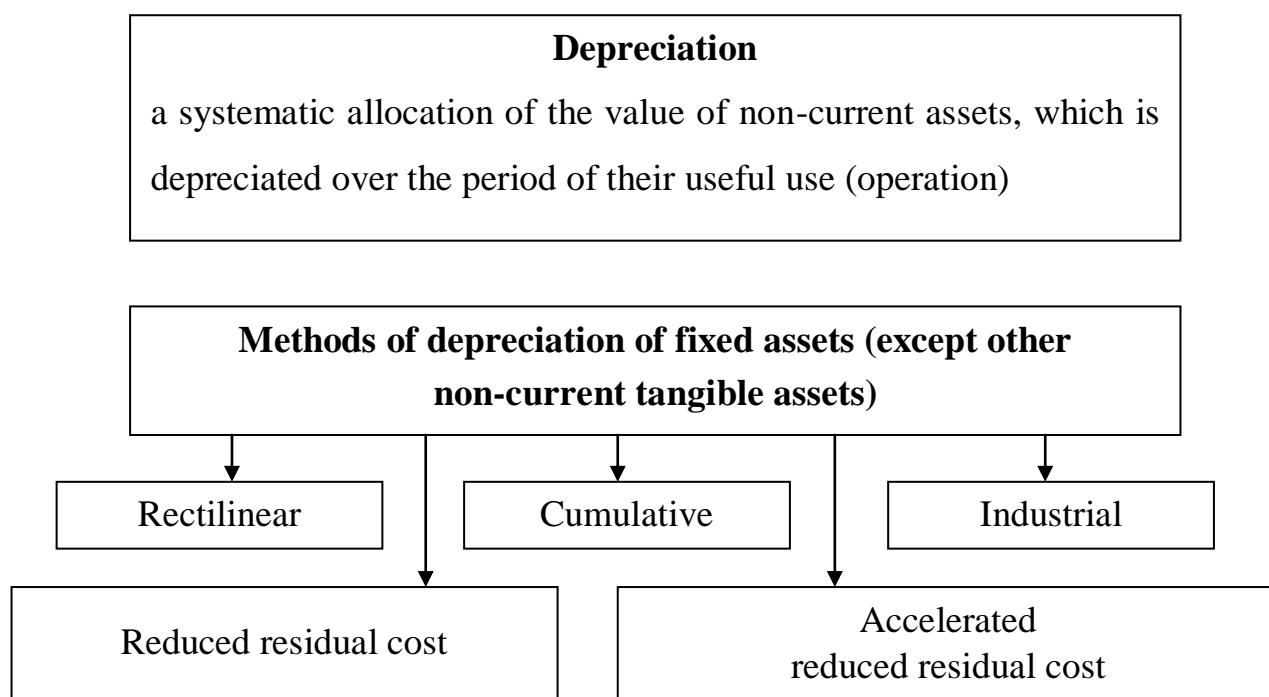
Класифікація методів оцінки вартості нематеріальних активів

ОБЛІК НЕМАТЕРІАЛЬНИХ АКТИВІВ

Синтетичний облік	Аналітичний облік
здійснюють на рахунку 12 за первісною вартістю. Вона включає вартість придбання і суму витрат на приведення їх у необхідний стан відповідно до мети придбання	здійснюють за видами та інвентарними одиницями нематеріальних активів. Надходження й оприбуткування нематеріальних активів оформляють актом прийому-передачі (найменування характеристика об'єкта, його первісна вартість, термін корисного використання, норма зносу)

3. Depreciation of non-current assets

Rectilinear method
The amount of depreciation is determined by dividing of the cost, which is depreciated, on the expected period of time of using the object of fixed assets

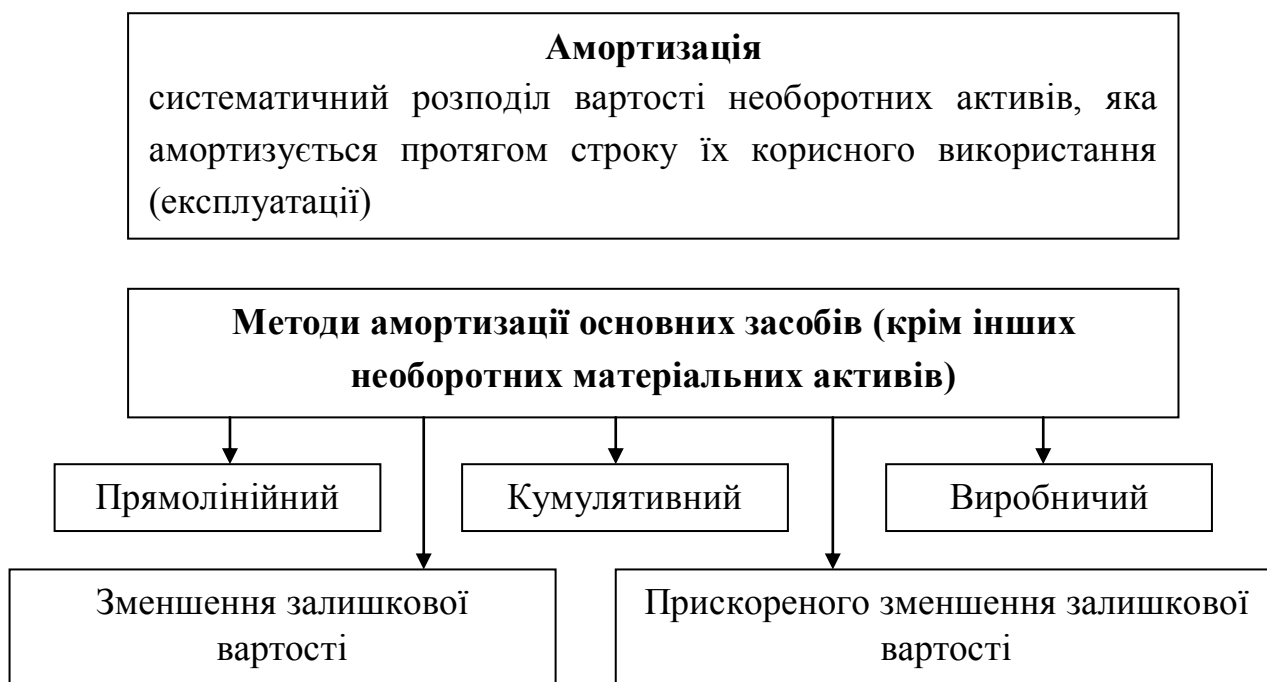
$$\text{The amount of depreciation for the period} = \frac{\text{Initial cost} - \text{Liquidation cost}}{\text{Useful use}}$$

Method of reducing the residual cost
the annual depreciation amount is defined as the product of numbers of the residual cost the object at the beginning of the reporting period or the initial cost at the date of commencement of depreciation and the annual depreciation rate. The annual rate of depreciation (in percentages) is calculated as the difference between the unit and result of the root of the degree of the number of years of useful use of an object to its initial cost

$$\text{Annual depreciation rate} = 1 - T \sqrt[\text{Useful use}]{\frac{\text{Liquidation cost of the object}}{\text{Initial cost of the object}}}$$

4. Амортизація необоротних активів

Прямолінійний метод
Сума амортизації визначається діленням вартості, яка амортизується, на очікуваний період часу використання об'єкта основних засобів

$$\text{Сума амортизації за період} = \frac{\text{Первісна вартість} - \text{Ліквідаційна вартість}}{\text{Строк корисного використання}}$$

Метод зменшення залишкової вартості
річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного періоду або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації. Річна норма амортизації (у відсотках) обчислюється як різниця між одиницею і результатом кореня ступеня кількості років корисного використання об'єкта на його первісну вартість

$$\text{Річна норма амортизації} = 1 - T \sqrt[\text{кількість років}]{\frac{\text{Ліквідаційна вартість об'єкта}}{\text{Первісна вартість об'єкта}}}$$

Cumulative method

the annual amount is defined as product of the cost, which is depreciated, and the cumulative coefficient. The cumulative coefficient is calculated by dividing the number of years that remaining until the end of the expected period of use of the object of fixed assets, to the amount of years of its useful use

$$\text{Annual amount of depreciation} = \text{Cumulative coefficient } t \times (\text{Initial cost} - \text{Liquidation cost})$$

$$\text{Cumulative coefficient } t = \frac{\text{The number of years that remains until the end of the expected period}}{\text{The amount of the number years of useful use of the object}}$$

Method of accelerated reduced residual cost

the annual depreciation amount is defined as the product of the residual cost of the object at the beginning of the reporting period or the initial cost at the date of commencement of depreciation and the annual depreciation rate, which is calculated on the basis of the useful life of the object, and doubles

$$\text{Annual amount of depreciation} = 2 \cdot \text{Annual depreciation rate} \times \\ \times \text{Residual cost of object at beginning of reporting year}$$

Production method

the monthly amount of depreciation is defined as the product of the actual monthly volume of products (works, services) and the production rate of depreciation. The production rate of depreciation is calculated by dividing the depreciated value by the total amount of production that the enterprise expects to make (execute) with the use of the object of fixed assets

$$\text{Production rate of depreciation} = \frac{\text{Initial cost} - \text{Liquidation cost}}{\text{Expected volume of products with use of object of fixed assets}}$$

Кумулятивний метод

річна сума визначається як добуток вартості, що амортизується, та кумулятивного коефіцієнта. Кумулятивний коефіцієнт розраховується діленням кількості років, що залишаються до кінця очікуваного строку використання об'єкта основних засобів, на суму числа років його корисного використання

$$\begin{aligned} \text{Річна сума амортизації} &= \text{Кумулятивний коефіцієнт} \cdot \left(\frac{\text{Первісна вартість} - \text{Ліквідаційна вартість}}{\text{Кількість років, що залишаються до кінця очікуваного строку використання об'єкта}} \right) \\ \text{Кумулятивний коефіцієнт} &= \frac{\text{Кількість років, що залишаються до кінця очікуваного строку використання об'єкта}}{\text{Сума чисел років корисного використання об'єкта основних засобів}} \end{aligned}$$

Метод прискореного зменшення залишкової вартості

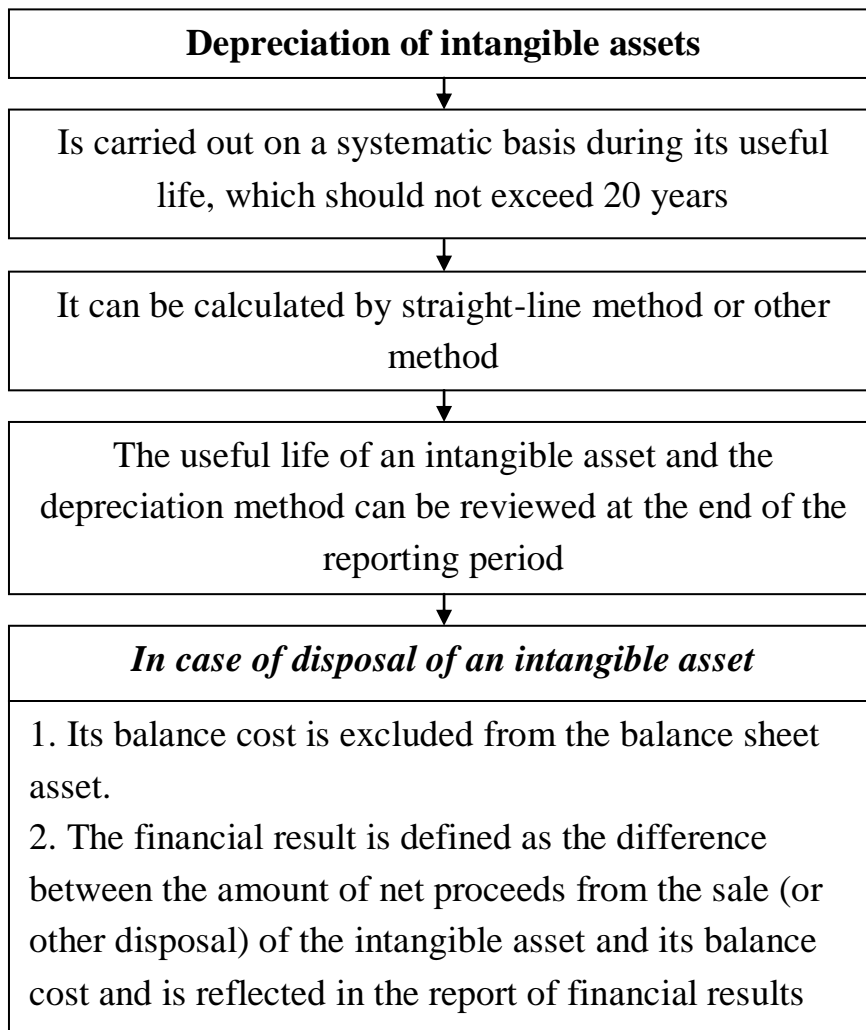
річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкта на початок звітного або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації, яка обчислюється, виходячи зі строку корисного використання об'єкта, і подвоюється

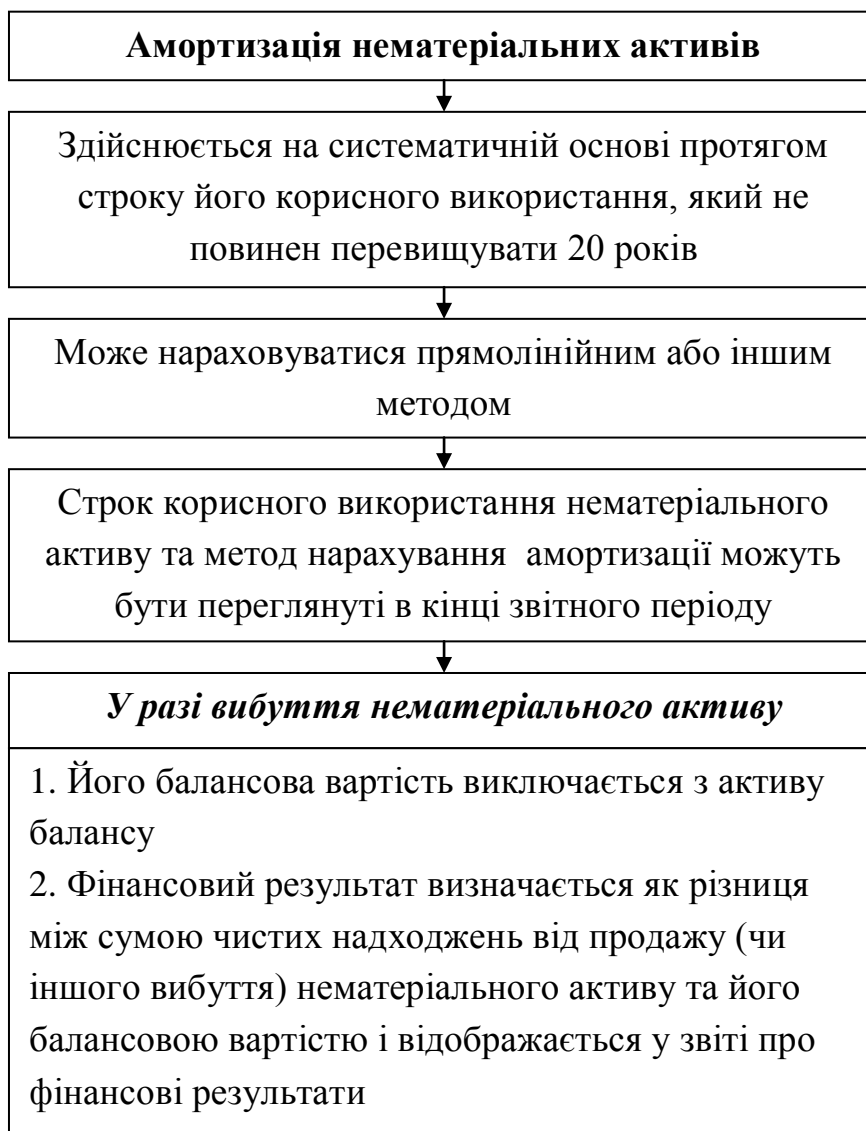
$$\text{Річна сума амортизації} = 2 \cdot \text{Річна норма амортизації} \cdot \text{Залишкова вартість об'єкта на початок звітного року}$$

Виробничий метод

місячна сума амортизації визначається як добуток фактичного місячного обсягу продукції (робіт, послуг) та виробничої ставки амортизації. Виробнича ставка амортизації обчислюється діленням вартості, яка амортизується, на загальний обсяг продукції, який підприємство очікує виробити (виконати) із використанням об'єкта основних засобів

$$\text{Виробнича ставка амортизації} = \frac{\text{Первісна вартість} - \text{Ліквідаційна вартість}}{\text{Очікуваний загальний обсяг продукції з використанням об'єкта основних засобів}}$$

Theme 7. Accounting of the stocks

Plan of the theme:

1. Methodological principles of formation in the accounting of information about the stocks.
2. Accounting of the receipt of productive stocks, their availability and movement in the warehouse and in the accounting department.
3. The determination of the actual cost price of the spent stocks.
4. Features of accounting of low-value and short-wearing items.

After studying the topic the student should:

- be able to identify current assets by types;
- to know the peculiarities of legal regulation of stocks;
- to know approaches to assessing current assets;
- be able to determine the initial cost of stocks;
- be able to reflecting information about stock movements on accounting accounts;

The purpose of the topic:

Acquiring the necessary knowledge concerning accounting of current assets

Mini-lexicon: current assets, stocks, evaluation

Тема 7. Облік запасів

План теми:

1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси.
2. Облік надходження виробничих запасів, їх наявності та руху на складі і в бухгалтерії.
3. Визначення фактичної собівартості витрачених запасів.
4. Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Після вивчення теми студент повинен:

вміти ідентифікувати оборотні активи за видами;
знати особливості нормативно-правового регулювання запасів
знати підходи до оцінки оборотних активів;
вміти визначати первісну вартість запасів;
вміти відображувати інформацію про рух запасів на рахунках бухгалтерського обліку;

Мета теми:

Набуття необхідних знань з обліку оборотних активів

Міні-лексикон: оборотні активи, запаси, оцінка

1. Methodological principles of formation in the accounting of information about the stocks

The production stocks

purchased or self-made products that are subject to further processing at the enterprise. The production stocks are used differently in the process of production. Some are completely consumed in the technological process (raw materials), others only change their shape or size (paint), others do not change at all (spare parts)

Commodity stocks

purchased by the enterprise the stocks for further resale

Raw and materials

the objects of labor, from which produce products; they form the material basis of products (basic and auxiliary materials, component parts and other material assets that intended for the production of products, the execution of works and services, production servicing and administrative needs)

The purpose of stocks accounting

To create the proper conditions for timely and complete accounting reflecting of the operations that related to the receipt, use and storage of stocks at the enterprise

In accordance with accounting standards the stocks are assets that are:

- held for further sale under conditions of ordinary economic activity;
- in the process of production with a view to further selling the product of production;
- kept for consumption during production of products, performance of work and provision of services, as well as enterprise management

1. Методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про запаси

Виробничі запаси

придбані або самостійно виготовлені вироби, що підлягають подальшій переробці на підприємстві. В процесі виробництва виробничі запаси використовуються неоднаково. Деякі повністю споживаються у технологічному процесі (сировина), інші змінюють тільки свою форму чи розмір (фарби), інші зовсім не змінюються (запасні частини)

Товарні запаси

придбані підприємством запаси для подальшого перепродажу

Сировина, і матеріали

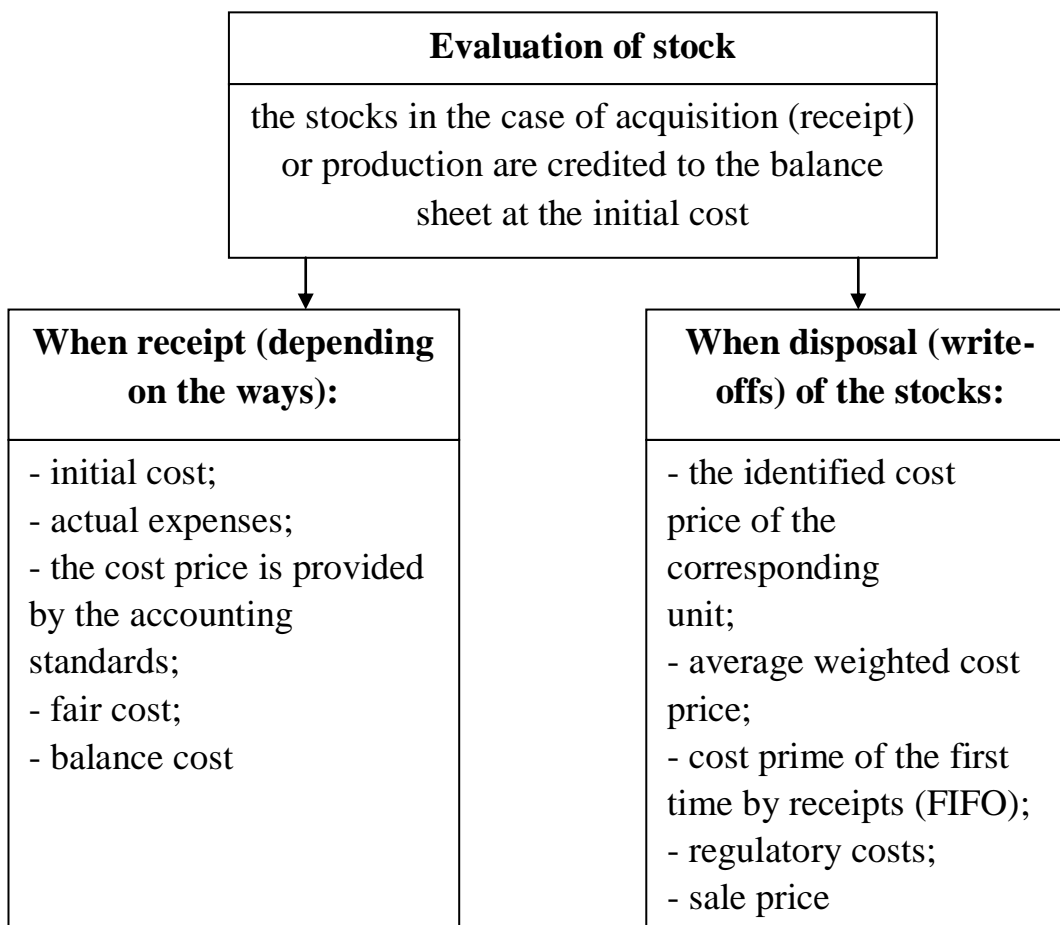
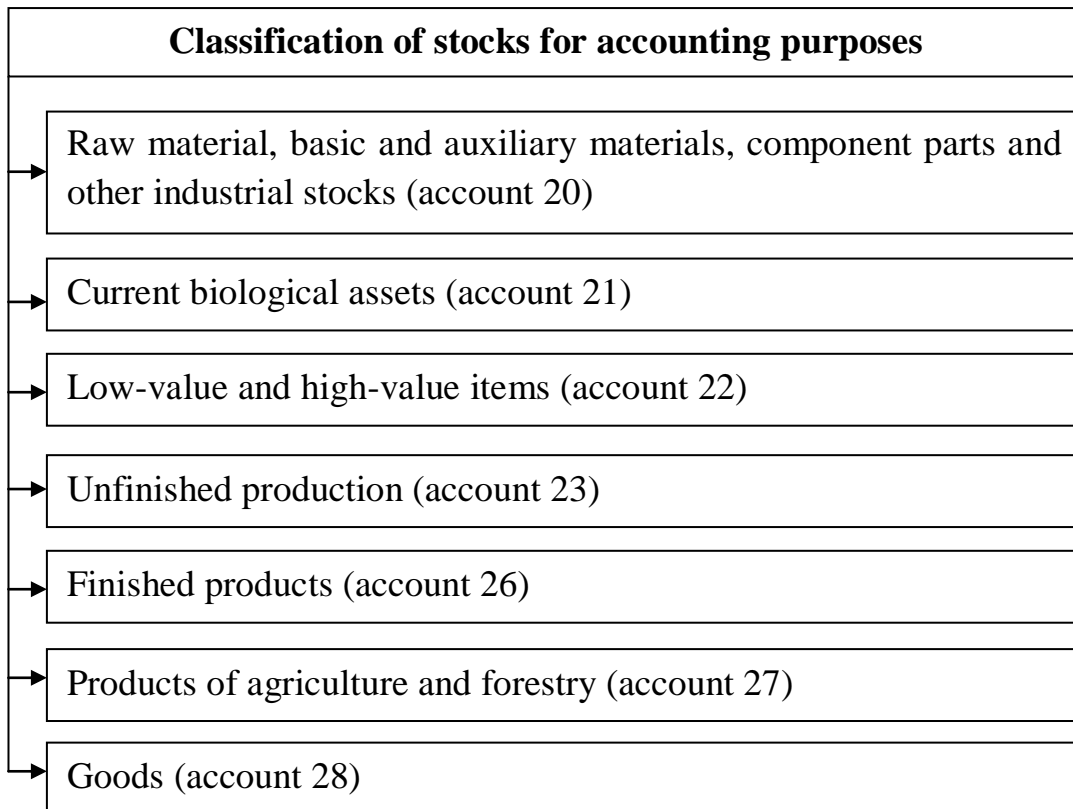
предмети праці з яких виготовляють продукцію; вони утворюють матеріальну основу продукції, (основні та допоміжні матеріали, комплектуючі вироби та інші матеріальні цінності, що призначені для виробництва продукції, виконання робіт і послуг, обслуговування виробництва і адміністративних потреб)

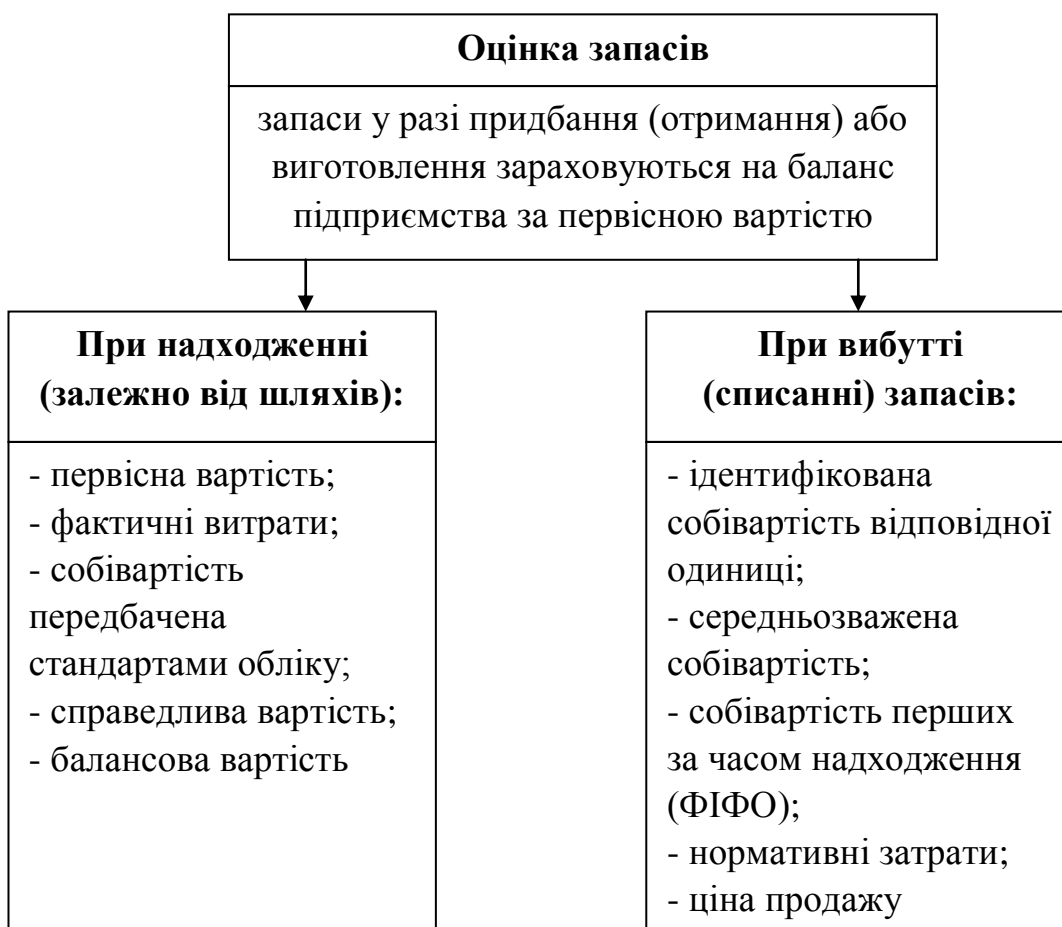
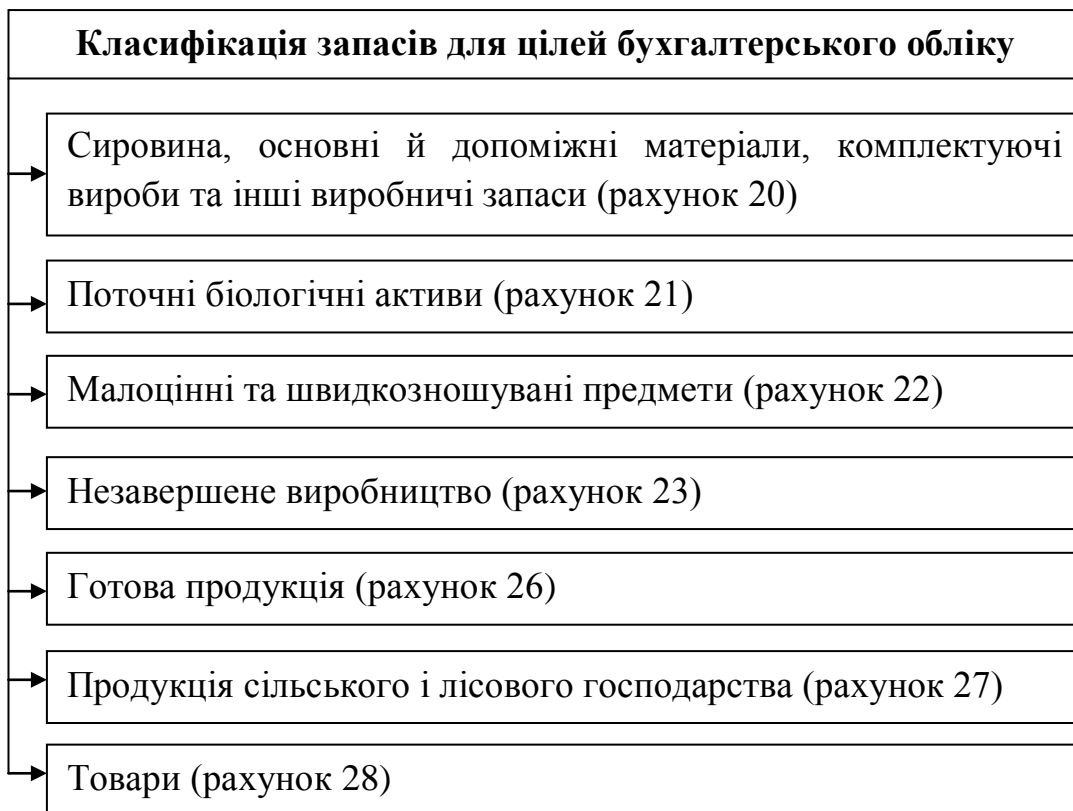
Мета організації обліку запасів

Створити належні умови для своєчасного та повного відображення у обліку операцій, пов'язаних з надходженням, використанням та зберіганням запасів на підприємстві

Відповідно до стандартів бухгалтерського обліку запасами є активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством

Initial cost of the stocks

Expenses, which form the initial cost

- the amounts that paid according to the contract to the supplier, net of indirect taxes;
- the amounts of import duty;
- the amounts of indirect taxes in connection with the acquisition of the stocks that are not reimbursed to the enterprise;
- the expenses for procurement, loading and unloading works, transportation of the stocks to their place of use, including expenses of insurance of risks of transportation of the stocks;
- other expenses that are directly related to the acquisition of the stocks and bringing them to the state, in which they are suitable for use in the planned purposes

Expenses, which are not included in initial cost

- more than normal expenses and shortage of stocks;
  - the interest on the use of a loan;
  - the sale costs;
  - general economic and other expenses that are not directly related to the acquisition and delivery of the stocks and bringing them to a state, in which they are suitable for use in the planned purposes.
- These costs relate to the costs of the period in which they were incurred

Первісна вартість запасів

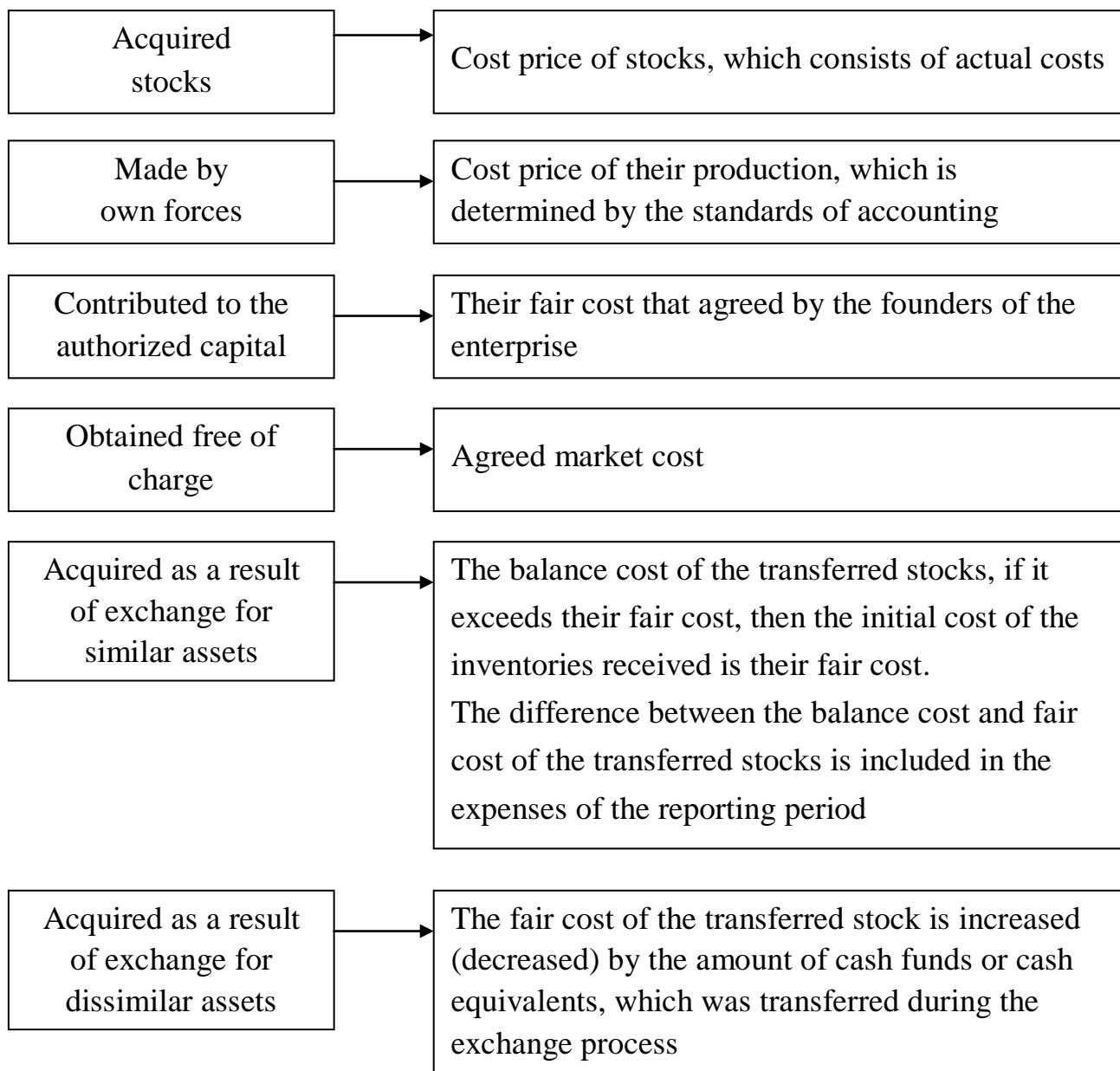
Витрати, які формують первісну вартість

- суми, що сплачуються згідно з договором постачальнику, за вирахуванням непрямих податків;
- суми ввізного мита;
- суми непрямих податків у зв'язку з придбанням запасів, які не відшкодовуються підприємству;
- затрати на заготівлю, вантажно-розвантажувальні роботи, транспортування запасів до місця їх використання, включаючи витрати зі страхування ризиків транспортування запасів;
- інші витрати, які безпосередньо пов'язані з придбанням запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях

Витрати, які не включаються до первісної вартості

- понаднормові витрати і недостачі запасів;
- проценти за користування кредитом;
- витрати на збут;
- загальногосподарські та інші витрати, які безпосередньо не пов'язані з придбанням і доставкою запасів і доведенням їх до стану, в якому вони придатні для використання у запланованих цілях. Ці витрати відносяться на витрати того періоду, в якому вони були здійснені

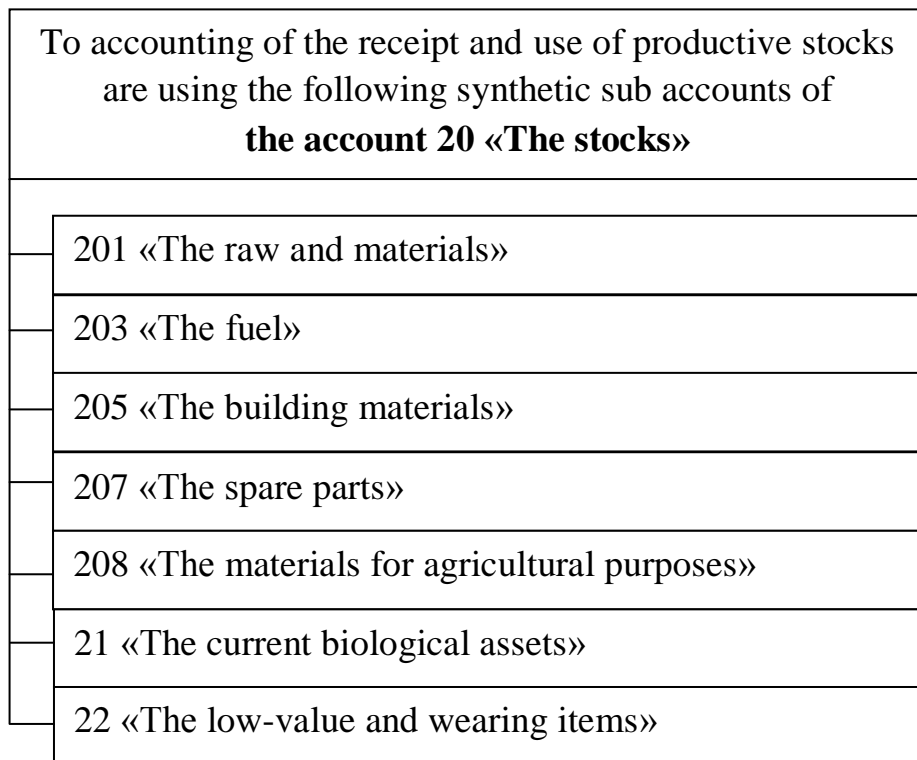
↓   The procedure of formation of the initial cost of stocks   ↓

↓   **Порядок формування первісної вартості запасів**   ↓

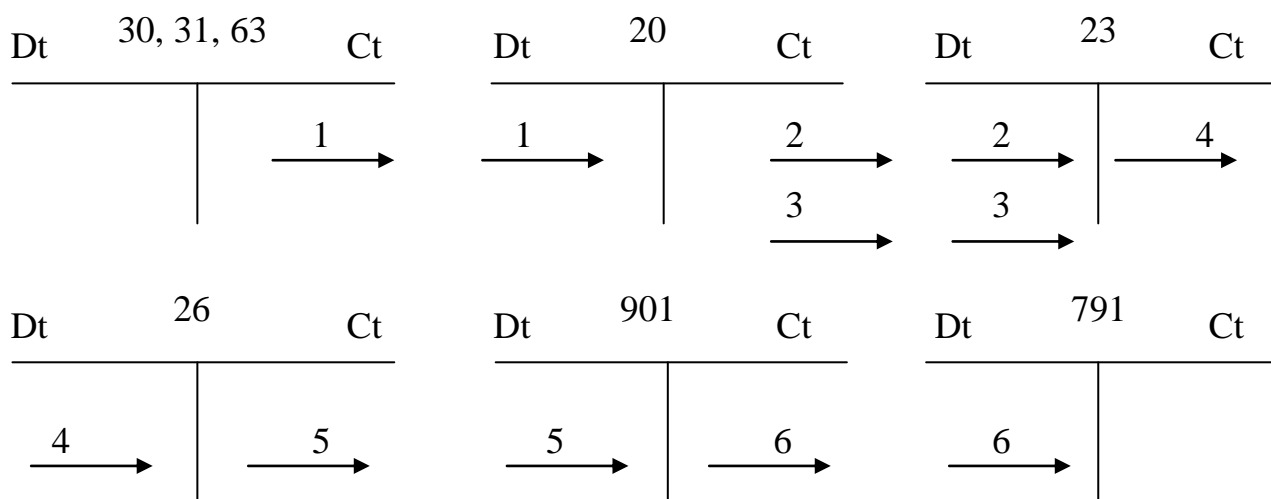

2. Accounting of the receipt of productive stocks, their availability and movement in the warehouse and in the accounting department

Stages of movement of cost of the stocks by the operations:

1 – received production stocks under supply contracts ;
 2 – transferred production stocks for technological needs at the accounting cost;
 3 – written off part commodity-purchase costs (deviation) on the used production reserves stocks;
 4 – written off production cost price of the finished products;
 5, 6 – written off production cost price of the realized products

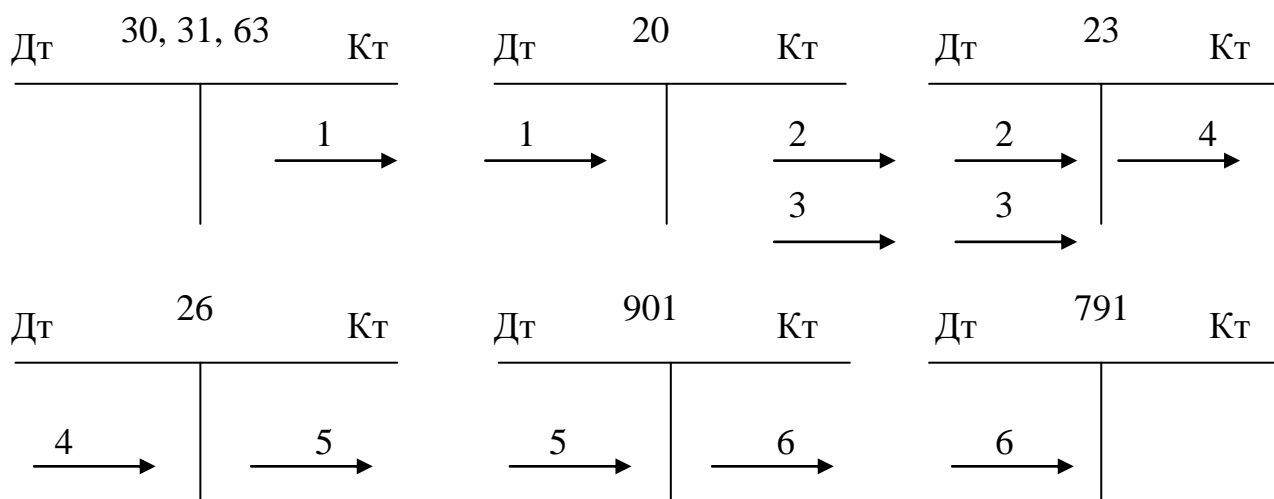

2. Облік надходження виробничих запасів, їх наявності та руху на складі і в бухгалтерії

Для обліку надходження й використання виробничих запасів використовують такі синтетичні інвентарні субрахунки рахунку 20 «Запаси»	
—	201 «Сировина і матеріали»
—	203 «Паливо»
—	205 «Будівельні матеріали»
—	207 «Запасні частини»
—	208 «Матеріали сільськогосподарського призначення»
—	21 «Поточні біологічні активи»
—	22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети»

Етапи руху вартості запасів за операціями:

- 1 – отримані виробничі запаси за договорами постачання;
- 2 – списані виробничі запаси на технологічні потреби за обліковою вартістю;
- 3 – списана частка товарно-заготівельних витрат (відхилення) на використані виробничі запаси;
- 4 – списана виробнича собівартість готової продукції;
- 5, 6 – списана виробнича собівартість реалізованої продукції

**Basic documents of capitalization materials
in the enterprise:**

- paying-in form;
- acts on the acceptance of materials;
- freight invoices;
- commercial act, order;
- journal of registration of issued orders;
- invoices

The main feature of the accounting of the transfer of materials from their places of storage to the production subsections is their reflection as a movement with the design of the invoices for internal moving of materials and others

Other documents for capitalization of the materials:

- limit card;
- limit-fetched cards;
- balances;
- different kinds of requirements.

The main criterion for their application is the periodicity of the issue of materials:

- raw materials issue that is repeated, is drawn up by accumulative documents (limit cards, balances);
- one-time raw materials issue – by requirements, limit-fetched cards (one title of the material and multiple issue); limit-fetch cards (for multiple reissue of two - five names of materials); acts-requirements for replacement (additional leave) of materials; acts-invoices, invoices-requirements for the leave (internal transfer) of materials

Основні документи з оприбуткування матеріалів на підприємстві:

- прибуткові ордери;
- акти про приймання матеріалів;
- товарно-транспортні накладні;
- комерційний акт, доручення;
- журнал реєстрації виданих доручень;
- накладні

Основною особливістю обліку видатку матеріалів з місць їх зберігання у виробничі підрозділи є їх відображення як переміщення із оформленням **накладних на внутрішнє переміщення матеріалів** та інших

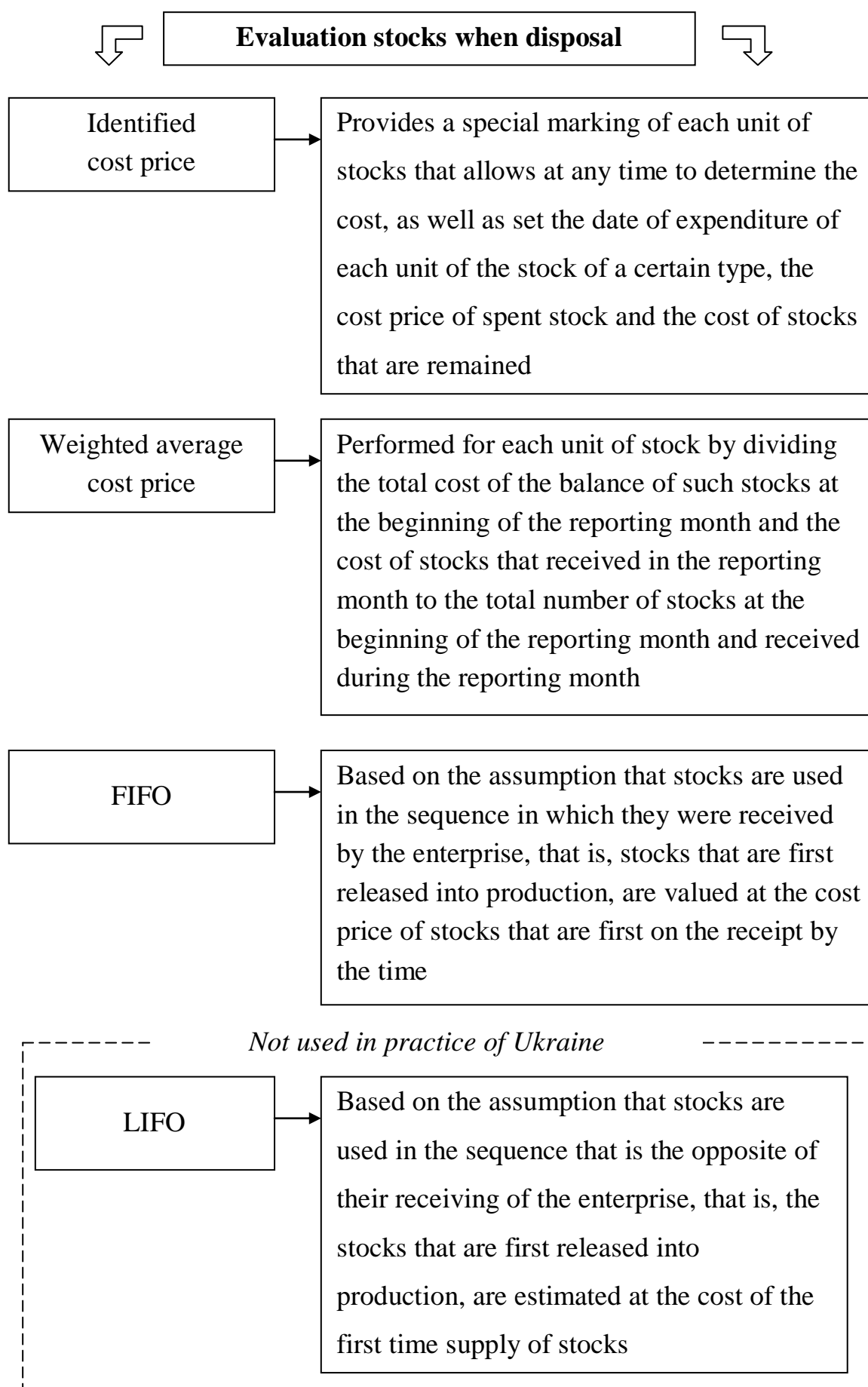
Інші документи з оприбуткування матеріалів:

- лімітні картки;
- лімітно-забірні картки;
- відомості;
- різного роду вимоги.

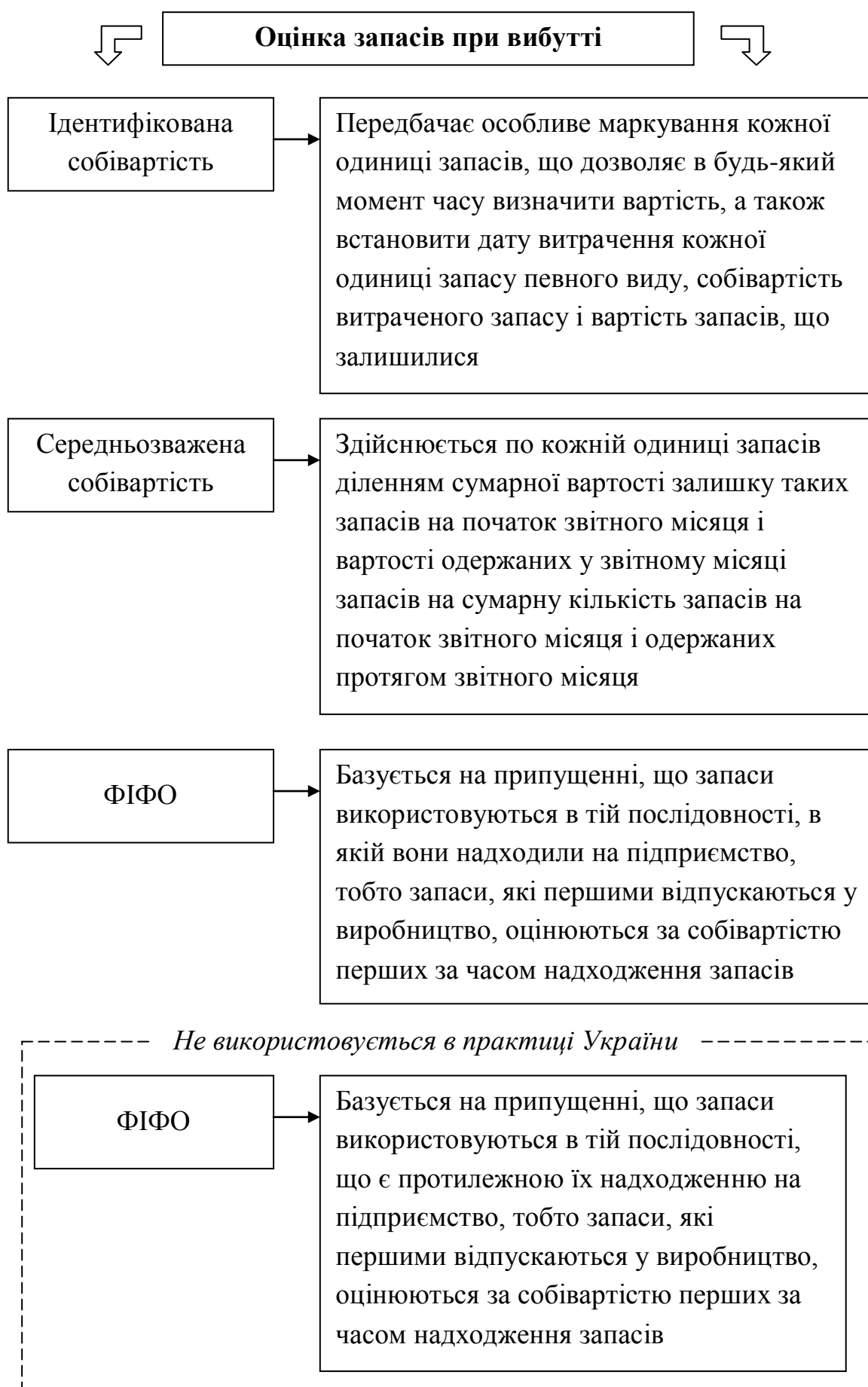
Основним **критерієм** їх застосування є періодичність видачі матеріалів:

- відпуск матеріалів, що повторюється, оформляється накопичувальними документами (лімітними картками, відомостями);
- разовий відпуск – вимогами, лімітно-забірними картками (на одне найменування матеріалу та багаторазовий випуск); лімітно-забірними картками (для багаторазового відпуску двох – п'яти найменувань матеріалів); актами-вимогами на заміну (додатковий відпуск) матеріалів; актами-накладними, накладними-вимогами на відпуск (внутрішнє переміщення) матеріалів

3. The determination of the actual cost price of the spent stocks

3. Визначення фактичної собівартості витрачених запасів

Evaluation stocks when disposal

Normative
costs

It involves the application of norms costs per unit of production established by the enterprise, taking into account the normal levels of use of inventories, labor, production capacities and current prices. In order to ensure maximum approximation of regulatory costs to actual rates of costs and prices in the regulatory framework, they should be regularly checked and reviewed

Cost price
of sales

It is based on the use by the enterprise of retail trade of the average percentage of trade margins of goods. This method can be used by enterprises that have a significant and varied range of goods with approximately the same level of trade margin. The cost price of goods sold is defined as the difference between the sales cost of the goods that was sold and the amount of the trade margin for these goods

Оцінка запасів при вибутті

Нормативні
витрати

Полягає у застосуванні норм витрат на одиницю продукції, які встановлені підприємством з урахуванням нормальних рівнів використання запасів, праці, виробничих потужностей і діючих цін. Для забезпечення максимального наближення нормативних затрат до фактичних норм затрат та ціни у нормативній базі повинні регулярно перевірятися і переглядатися

Собівартість
реалізації

Заснована на застосуванні підприємствами роздрібною торгівлі середнього процента торговельної націнки товарів. Цей метод можуть застосовувати підприємства, що мають значну і змінну номенклатуру товарів з приблизно однаковим рівнем торговельної націнки. Собівартість реалізованих товарів визначається як різниця між продажною вартістю реалізованих товарів і сумою торговельної націнки на ці товари

4. Features of accounting of low-value and short-wearing items

by Dt Account 22 «The low-value and short-wearing items» by Ct	
<p>24 Received low-value and short-wearing items as a result of liquidation of production shortages</p> <p>37 Received low-value and short-wearing items as a result of repayment of receivables</p> <p>423 The amount of appraisal of low-value and short-wearing items is reflected</p> <p>46 Received low-value and short-wearing items as a result of making a contribution to the authorized capital</p> <p>63 Capitalization low-value and short-wearing items from the supplier</p> <p>719 Capitalization low-value and short-wearing items that detected during inventory</p>	<p>14 The low-value and short-wearing items are transferred to another enterprise as a contribution to the authorized capital</p> <p>15 23, 91, 92, 93, 941, 949 The low-value and short-wearing items are released for its own enterprise needs</p> <p>943 The cost of realized low-value and short-wearing items are written off</p> <p>946 The amount of markdown of low-value and short-wearing items are written off to net realizable value</p> <p>947 The shortage of low-value and short-wearing items are written off by their balance cost</p> <p>949 The low-value and short-wearing items are transferred free of charge</p> <p>99 The low-value and short-wearing items that lost due to extraordinary events are written off</p>

EXAMPLE:

Applying the methods of FIFO, weighted average cost price, LIFO, to determine the cost price of realized products and the remainder of commodity-material values at the end of the period, if in April of this year such transactions were performed (*the table*)

Date	Purchase	Selling	Price per unit	Remainder
04.04	7	-	32	7
09.04	-	5	29	2
10.04	12	-	30	14
13.04	-	10	33	4
18.04	-	3	28	1
21.04	4	-	27	5
27.04	8	-	23	13
30.04	-	9	32	4

4. Особливості обліку малоцінних та швидкозношуваних предметів

за Дт Рахунок 22 «Малоцінні та швидкозношувальні предмети» за Кт	
24 Отримано МШП внаслідок ліквідації браку з виробництва	14 МШП передано іншому підприємству як внесок до статутного капіталу
37 Надійшли МШП у результаті погашення дебіторської заборгованості	15 23, 91, 92, 93, 941, 949 МШП відпущено для власних господарських потреб
423 Відображено суму дооцінки МШП	943 Списано вартість реалізованих МШП
46 Надійшли МШП внаслідок внесення до статутного капіталу	946 Списано суму уцінки МШП до чистої вартості реалізації
63 Оприбутковані МШП від постачальника	947 Списано нестачу МШП за їх балансовою вартістю
719 Оприбутковані МШП, виявлені під час інвентаризації	949 Передано МШП безоплатно
	99 Списано МШП, втрачені внаслідок надзвичайних подій

ПРИКЛАД:

Застосовуючи методи FIFO, середньозваженої собівартості, LIFO, визначити собівартість реалізованої продукції та залишок товарно-матеріальних цінностей на кінець періоду залишок товарно-матеріальних цінностей на кінець періоду, якщо у квітні цього року було здійснено такі операції (таблиця)

Дата	Купівля	Продаж	Ціна за од.	Залишок
04.04	7	-	32	7
09.04	-	5	29	2
10.04	12	-	30	14
13.04	-	10	33	4
18.04	-	3	28	1
21.04	4	-	27	5
27.04	8	-	23	13
30.04	-	9	32	4

Method FIFO

Date	Purchase	Selling	Cost price of sold products	Remainder
04.04	7×32	-	-	7
09.04	-	5	$7 \times 32 - 5 = 2$	2
10.04	12×30	-	-	14
13.04	-	10	$2 \times 32 - 2 = 0;$ $12 \times 30 - 8 = 4$	4
18.04	-	3	$4 \times 30 - 3 = 1$	1
21.04	4×27	-	-	5
27.04	8×23	-	-	13
30.04	-	9	$1 \times 30 - 1 = 0;$ $4 \times 27 - 4 = 0;$ $8 \times 23 - 4 = 4$	4

Cost price of sold products =

$$= 5 \times 32 + 2 \times 32 + 8 \times 30 + 3 \times 30 + 1 \times 30 + 4 \times 27 + 4 \times 23 = \mathbf{784}$$

Remainder of commodity-material values at the end of the period =

$$= 4 \times 23 = \mathbf{92}$$

Метод FIFO

Дата	Купівля	Продаж	Собівартість реалізованої продукції	Залишок
04.04	7×32	-	-	7
09.04	-	5	$7 \times 32 - 5 = 2$	2
10.04	12×30	-	-	14
13.04	-	10	$2 \times 32 - 2 = 0;$ $12 \times 30 - 8 = 4$	4
18.04	-	3	$4 \times 30 - 3 = 1$	1
21.04	4×27	-	-	5
27.04	8×23	-	-	13
30.04	-	9	$1 \times 30 - 1 = 0;$ $4 \times 27 - 4 = 0;$ $8 \times 23 - 4 = 4$	4

Собівартість реалізованої продукції =

$$= 5 \times 32 + 2 \times 32 + 8 \times 30 + 3 \times 30 + 1 \times 30 + 4 \times 27 + 4 \times 23 = \mathbf{784}$$

Залишок товарно-матеріальних цінностей на кінець періоду =

$$= 4 \times 23 = \mathbf{92}$$

Method of weighted average cost price

Date	Purchase	Selling	Remainder
04.04	7×32	-	7
09.04	-	5	2
10.04	12×30	-	14
13.04	-	10	4
18.04	-	3	1
21.04	4×27	-	5
27.04	8×23	-	13
30.04	-	9	4

Average weighted price =

$$\frac{(7 \times 32) + (12 \times 30) + (4 \times 27) + (8 \times 23)}{7 + 12 + 4 + 8} = \frac{876}{31} = 28,26$$

Cost price of sold products =

$$= (5 + 10 + 3 + 9) \times 28,26 = \mathbf{763,02}$$

Remainder of commodity-material values at the end of the period =

$$= 4 \times 28,26 = \mathbf{113,04}$$

Метод середньозваженої собівартості

Дата	Купівля	Продаж	Залишок
04.04	7×32	-	7
09.04	-	5	2
10.04	12×30	-	14
13.04	-	10	4
18.04	-	3	1
21.04	4×27	-	5
27.04	8×23	-	13
30.04	-	9	4

Середньозважена ціна =

$$\frac{(7 \times 32) + (12 \times 30) + (4 \times 27) + (8 \times 23)}{7 + 12 + 4 + 8} = \frac{876}{31} = 28,26$$

Собівартість реалізованої продукції =

$$= (5 + 10 + 3 + 9) \times 28,26 = \mathbf{763,02}$$

Залишок товарно-матеріальних цінностей на кінець періоду =

$$= 4 \times 28,26 = \mathbf{113,04}$$

Method LIFO (does not apply in Ukrainian practice)

Date	Purchase	Selling	Cost price of sold products	Remainder
04.04	7×32	-	-	7
09.04	-	5	$7 \times 32 - 5 = 2$	2
10.04	12×30	-	-	14
13.04	-	10	$2 \times 30 - 10 = 2$	4
18.04	-	3	$4 \times 30 - 2 = 0;$ $2 \times 32 - 1 = 1$	1
21.04	4×27	-	-	5
27.04	8×23	-	-	13
30.04	-	9	$8 \times 23 - 8 = 0;$ $4 \times 30 - 1 = 3$	4

Cost price of sold products =

$$= 5 \times 32 + 10 \times 30 + 2 \times 30 + 2 \times 32 + 8 \times 23 + 1 \times 30 = \mathbf{798}$$

Remainder of commodity-material values at the end of the period =

$$= 4 \times 30 = \mathbf{120}$$

Метод LIFO (не застосовується в українській практиці)

Дата	Купівля	Продаж	Собівартість реалізованої продукції	Залишок
04.04	7×32	-	-	7
09.04	-	5	7×32 – 5 = 2	2
10.04	12×30	-	-	14
13.04	-	10	2×30 – 10 = 2	4
18.04	-	3	4×30 – 2 = 0; 2×32 – 1 = 1	1
21.04	4×27	-	-	5
27.04	8×23	-	-	13
30.04	-	9	8×23 – 8 = 0; 4×30 – 1 = 3	4

Собівартість реалізованої продукції =

$$= 5 \times 32 + 10 \times 30 + 2 \times 30 + 2 \times 32 + 8 \times 23 + 1 \times 30 = \mathbf{798}$$

Залишок товарно-матеріальних цінностей на кінець періоду =

$$= 4 \times 30 = \mathbf{120}$$

Theme 8. Cash funds accounting

Plan of the theme:

1. Accounting of transactions in current and other accounts of the bank, their documentary registration and the procedure of accounting.
2. Types and forms of calculations. Accounting for settlement operations with payment orders, checks, letters of credit, bills.
3. Features of accounting for operations in foreign currency.
4. The procedure of execution cash operations, their documentary registration. Documentary registration and accounting of settlements with accountable persons.

After studying the topic the student should:

- be able to draw up documents for opening accounts at a bank;
- to know the procedure of accounting of cash funds on current account;
- to know the forms and types of calculations;
- be able to carry out cashbox transactions;
- be able to accounting of operations in foreign currency

The purpose of the topic:

Acquiring the necessary knowledge of accounting of cash funds

Mini-lexicon: cash funds, cashbox, account, bank, calculations

Тема 8. Облік грошових коштів

План теми:

1. Бухгалтерський облік операцій на поточному та інших рахунках у банку, їх документальне оформлення та порядок бухгалтерської обробки.
2. Види і форми розрахунків. Облік розрахункових операцій платіжними дорученнями, чеками, акредитивами, векселями.
3. Особливості обліку операцій в іноземній валюті.
4. Порядок ведення касових операцій, їх документальне оформлення. Документальне оформлення та бухгалтерський облік розрахунків з підзвітними особами.

Після вивчення теми студент повинен:

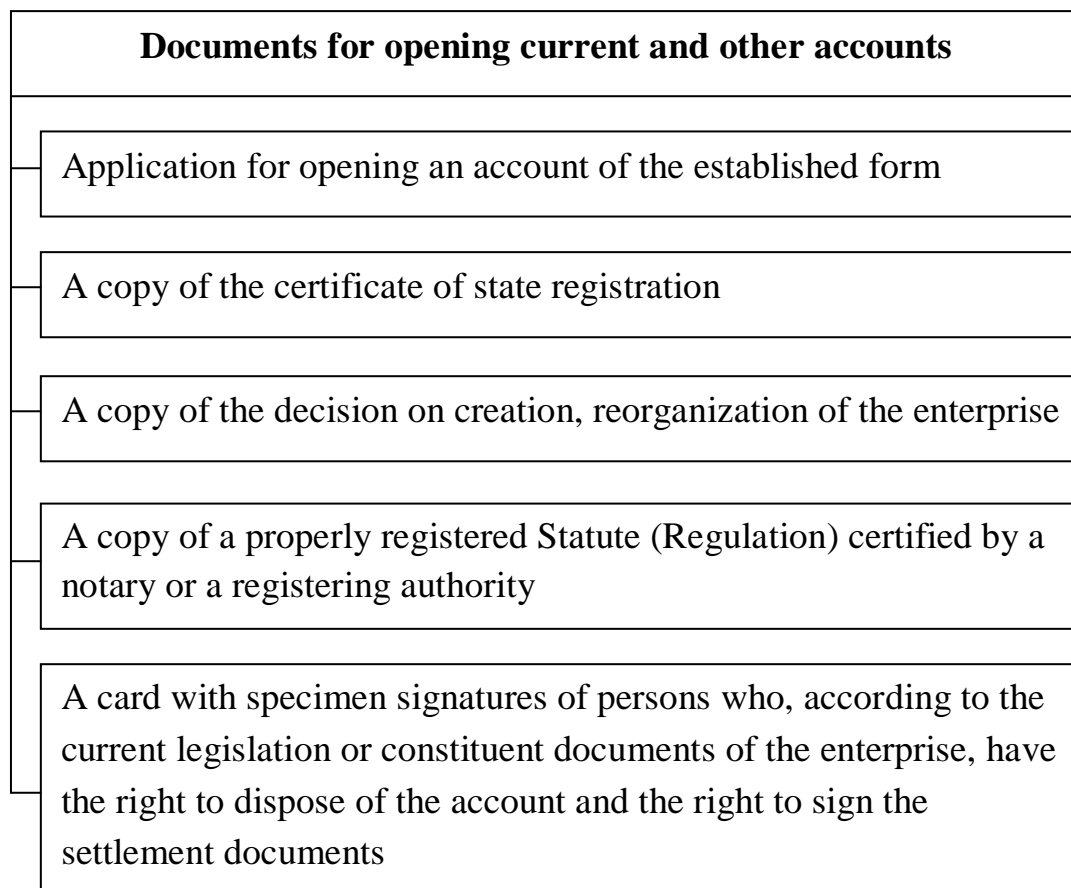
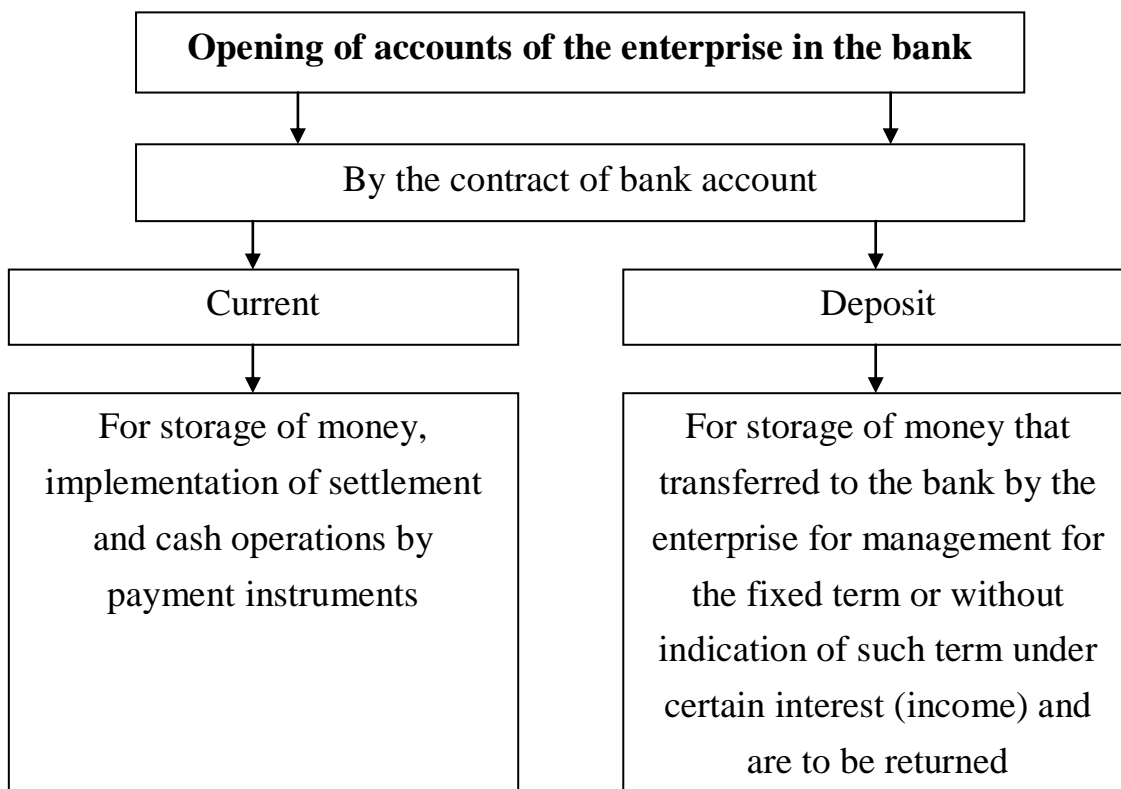
- вміти складати документи для відкриття рахунків у банку;
- знати порядок ведення обліку коштів на поточному рахунку;
- знати форми та види розрахунків;
- вміти здійснювати касові операції;
- вміти здійснювати облік операцій в іноземній валюті

Мета теми:

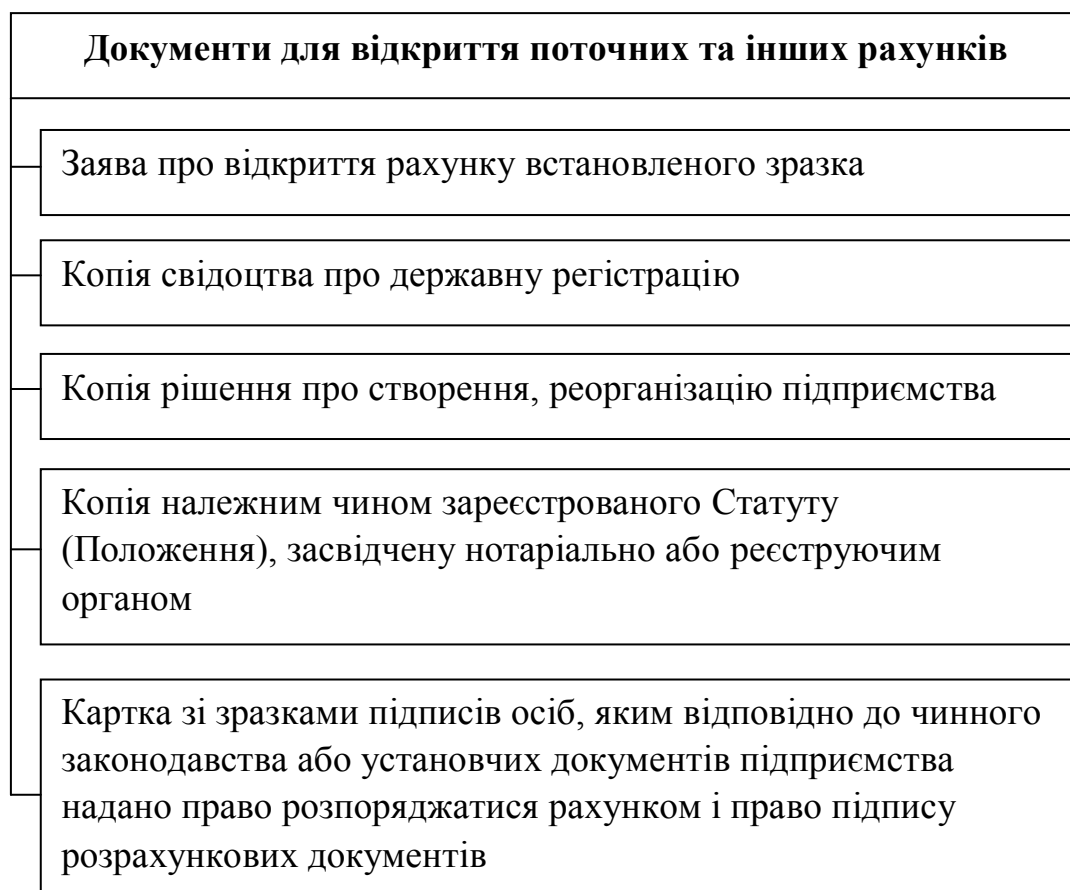
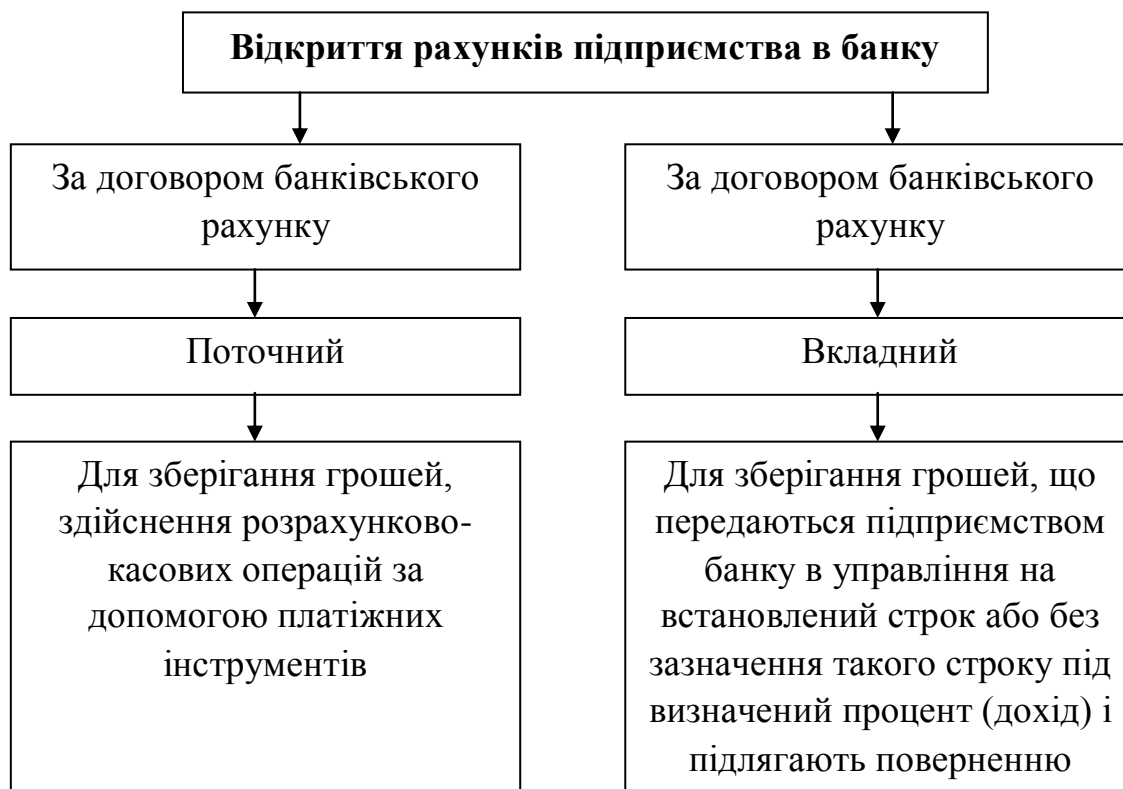
Набуття необхідних знань з обліку грошових коштів

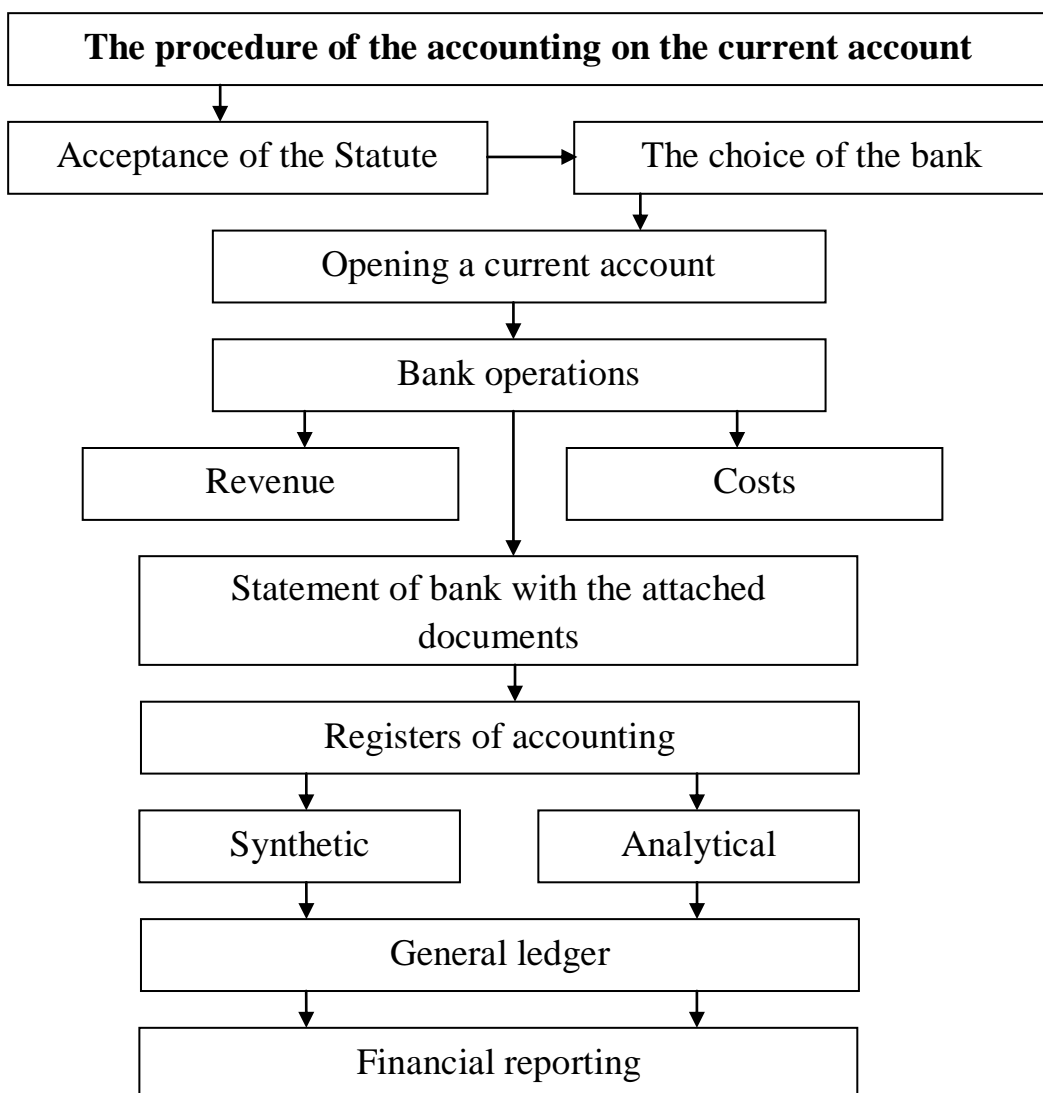
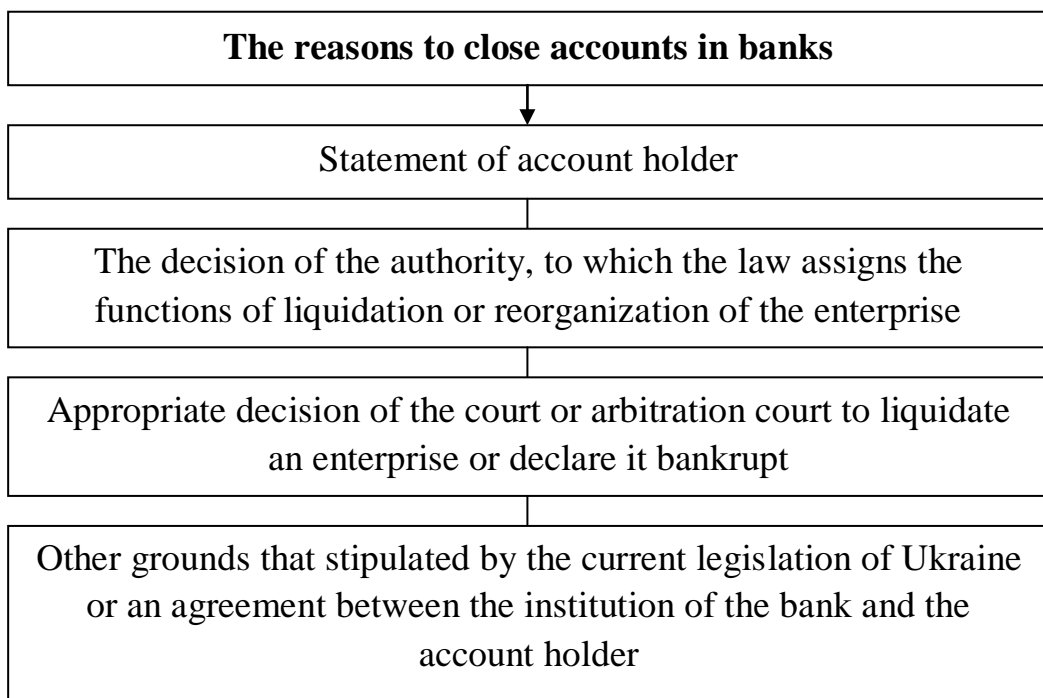
Міні-лексикон: грошові кошти, каса, рахунок, банк, розрахунки

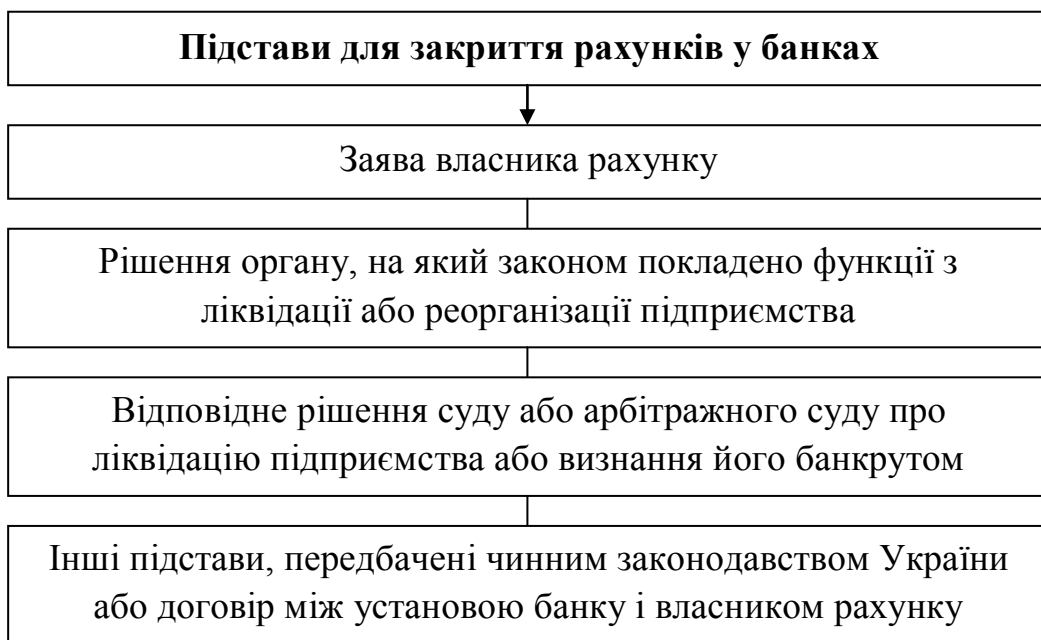
1. Accounting of transactions in current and other accounts of the bank, their documentary registration and the procedure of accounting

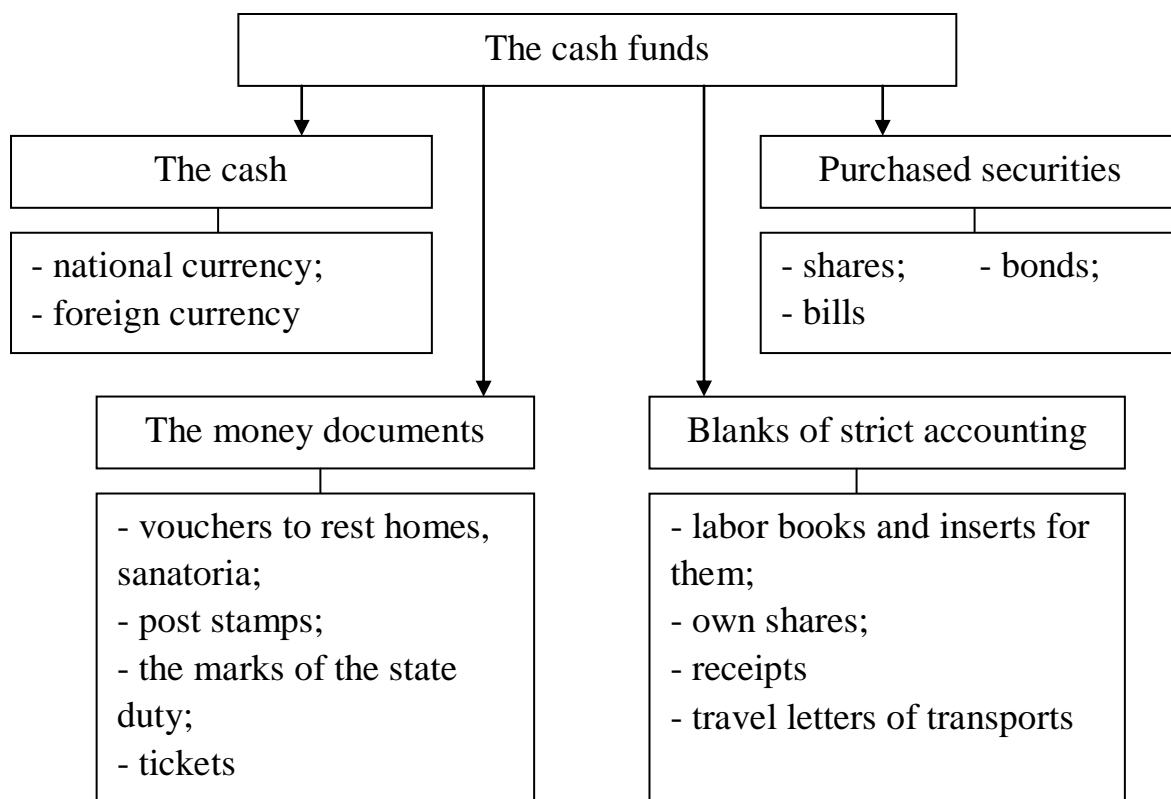
1. Бухгалтерський облік операцій на поточному та інших рахунках у банку, їх документальне оформлення та порядок бухгалтерської обробки

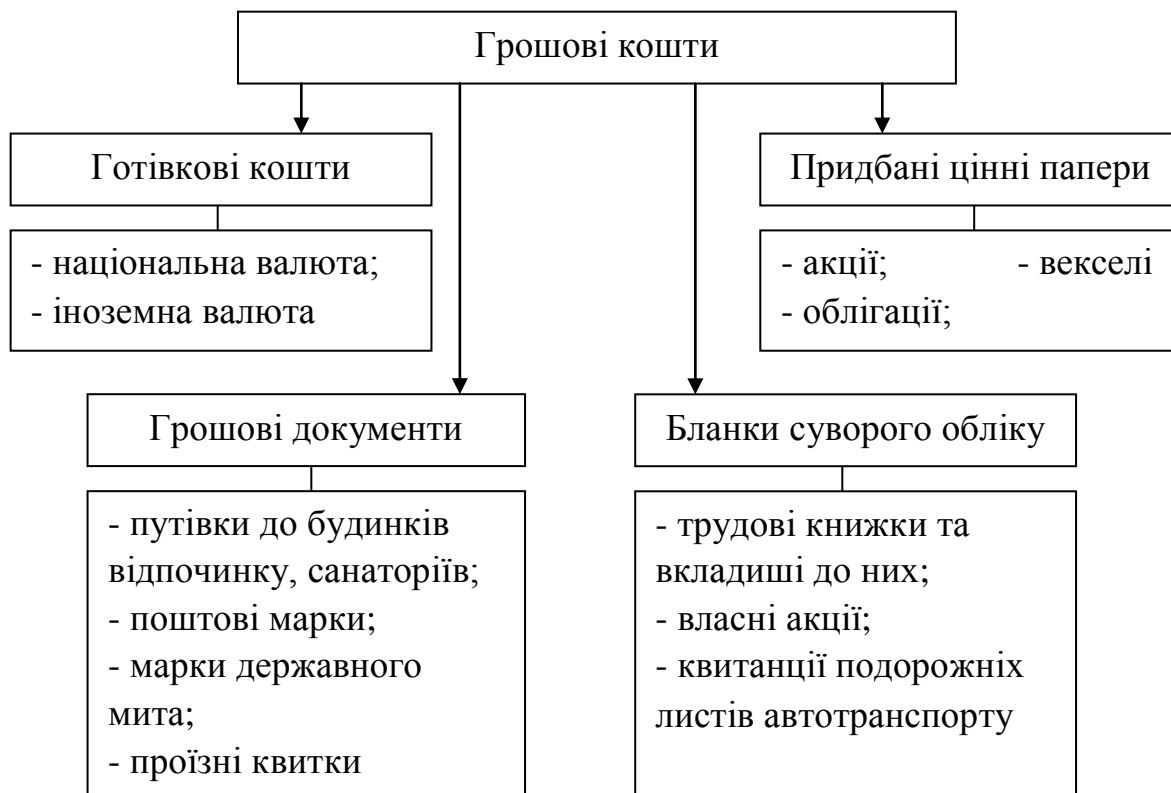

2. Types and forms of calculations. Accounting for settlement operations with payment orders, checks, letters of credit, bills

Payment order	
settlement document that containing the written instruction of the payer to the servicing bank about the cancellation of the specified amount of funds from its account and its transfer to the beneficiary's account	
Accounting of the payer	Accounting of the recipient
Dt 631	Dt 311
Dt 64	Ct 361
Dt 65	Ct 681
Ct 311	

2. Види і форми розрахунків. Облік розрахункових операцій платіжними дорученнями, чеками, акредитивами, векселями

Платіжне доручення	
<p>розрахунковий документ, що містить письмове доручення платника обслуговуючому банку про списання зі свого рахунку зазначеної суми коштів та її перерахування на рахунок одержувача</p>	
<p>Бухгалтерський облік платника</p> <p>Дт 631 Дт 64 Дт 65 Кт 311</p>	<p>Бухгалтерський облік одержувача</p> <p>Дт 311 Кт 361 Кт 681</p>

Cash check		
written order of the payer to write off the specified amount from personal account to the payee's account with indicating the purpose of the payment		
<p>Check forms are printed in separate checkbooks, which are given by the banks to clients accordance with their statements. This operation is reflected in the accounting:</p> <p style="text-align: right;">Dt 313 Ct 311</p>	<p>Payment of accounts payable by the payment check is reflected in the accounting:</p> <p style="text-align: center;">Dt 631 Ct 313</p>	<p>The unused amount of limit is returned to the account of the owner of the checkbook at the end of the validity period of the checkbook. This operation is reflected in the accounting:</p> <p style="text-align: right;">Dt 311 Ct 313</p>

Letter of credit		
monetary obligation to the bank that issued on behalf of the client in favor of the counterparty of the latter, according to which the issuing bank (the one who has opened a letter of credit) may make a payment to the supplier or render these powers to another bank		
<p>The operation of opening a letter of credit is reflected in the accounting:</p> <p style="text-align: right;">Dt 313 Ct 311</p>	<p>The operation of the closing of a letter of credit is reflected in the accounting:</p> <p style="text-align: center;">Dt 311 Ct 313</p>	<p>The operation of the using funds from a letter of credit is reflected in the accounting:</p> <p style="text-align: right;">Dt 631 Ct 313</p>

Грошовий чек		
письмове розпорядження платника про списання вказаної суми з його особового рахунку на рахунок одержувача із зазначенням призначення платежу		
Бланки чеків брошуруються в окремі чекові книжки, які банки видають своїм клієнтам за їх заявами. Ця операція відображається бухгалтерським проведенням: Дт 313 Кт 311	Оплата кредиторської заборгованості розрахунковим чеком відображається бухгалтерським проведенням: Дт 631 Кт 313	По закінченні терміну дії чекової книжки невикористана сума ліміту повертається на рахунок власника книжки. Ця операція відображається бухгалтерським проведенням: Дт 311 Кт 313

Акредитив		
грошове зобов'язання банкові, що видається за дорученням клієнта на користь контрагента останнього, відповідно до якого банк-емітент (той, що відкрив акредитив) може здійснювати платіж постачальникові або надавати ці повноваження іншому банкові		
Операція відкриття акредитива відображається бухгалтерським проведенням: Дт 313 Кт 311	Операція закриття акредитива відображається бухгалтерським проведенням: Дт 311 Кт 313	Операція використання коштів з акредитива відображається бухгалтерським проведенням: Дт 631 Кт 313

The bills

The securities, which certifies the debtor's obligation to pay the indicated amount within the specified time period and gives the opportunity to receive additional income

Receipt of a bill for payment of goods,
works and services

Dt 34

Ct 361

Payment of a bill (increase of money on the
current account)

Dt 311

Ct 34

Issuance of bill to suppliers

Dt 631

Ct 62

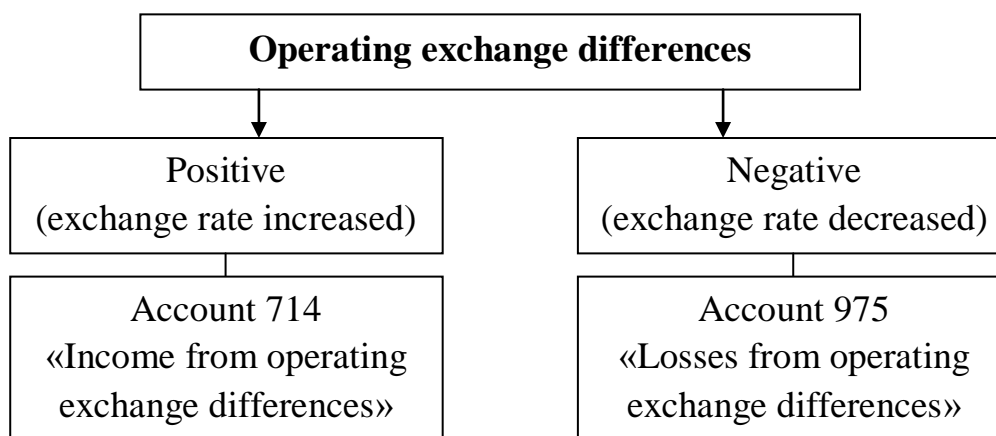
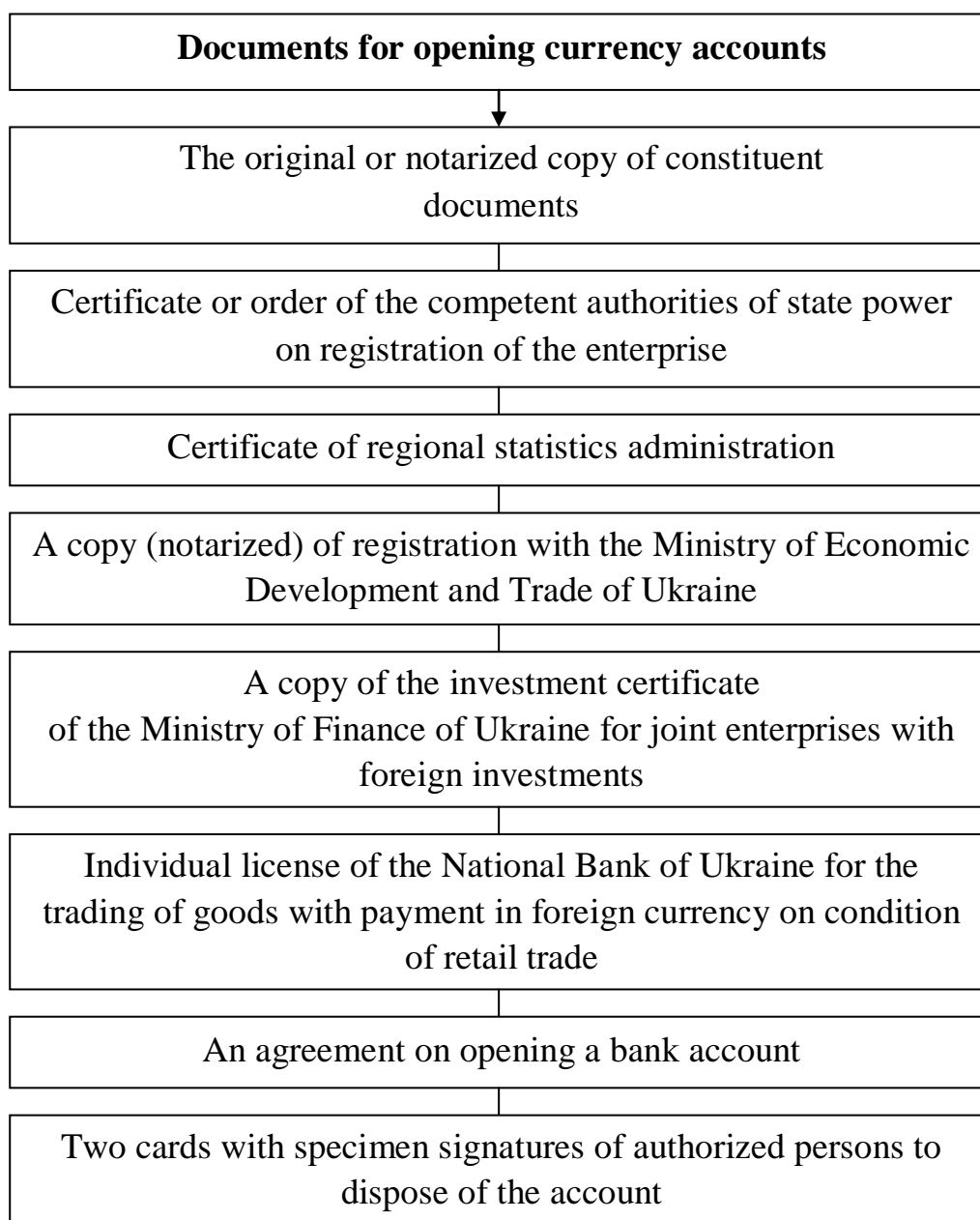
Payment of the bill with the time

Dt 62

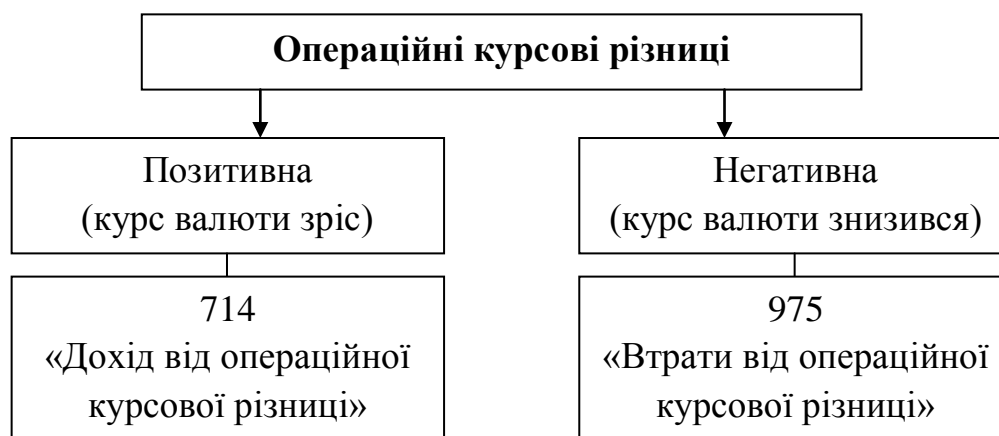
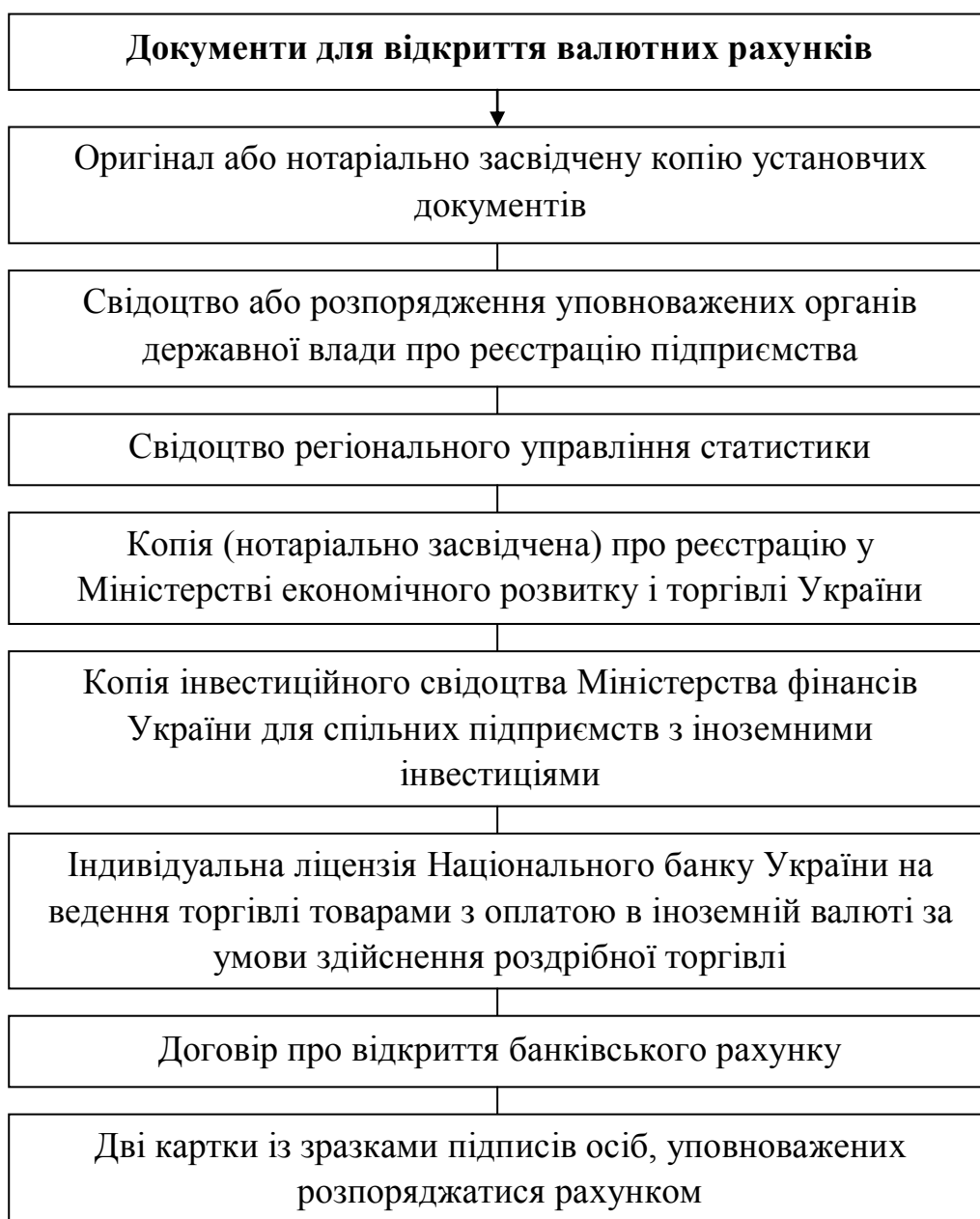
Ct 311

Вексель	
Цінний папір, який засвідчує зобов'язання боржника сплатити вказану суму у вказаний термін і надає можливість отримання додаткових доходів	
	Отримання векселя в оплату товарів, робіт та послуг Дт 34 Кт 361
	Оплата векселя (збільшення грошей на поточному рахунку) Дт 311 Кт 34
	Видача векселя постачальникам Дт 631 Кт 62
	Оплата векселя з часом Дт 62 Кт 311

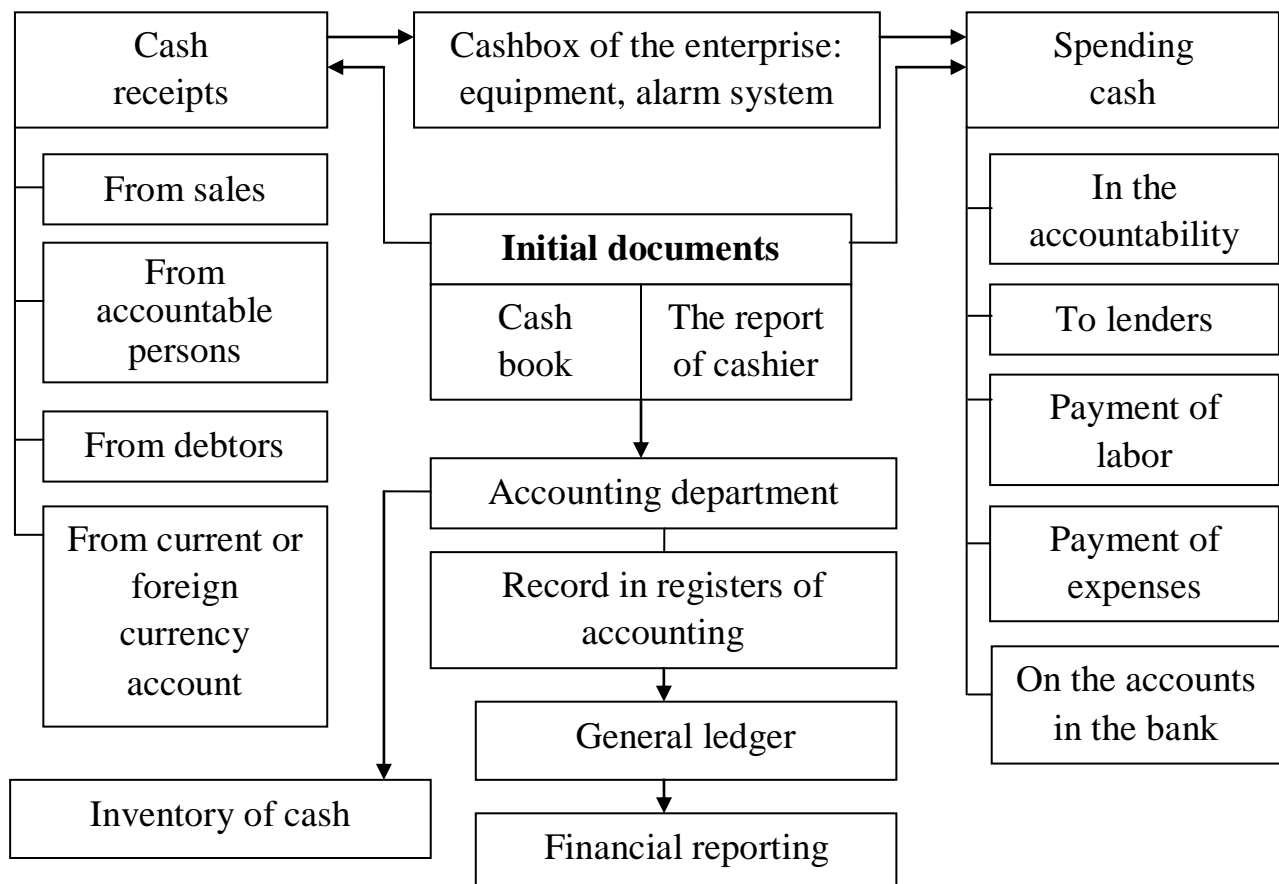
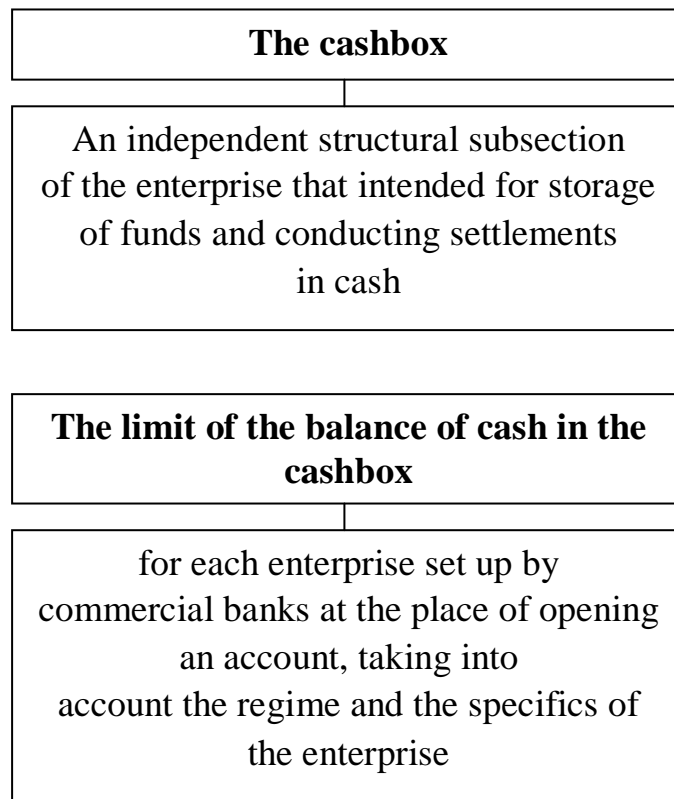
3. Features of accounting for operations in foreign currency

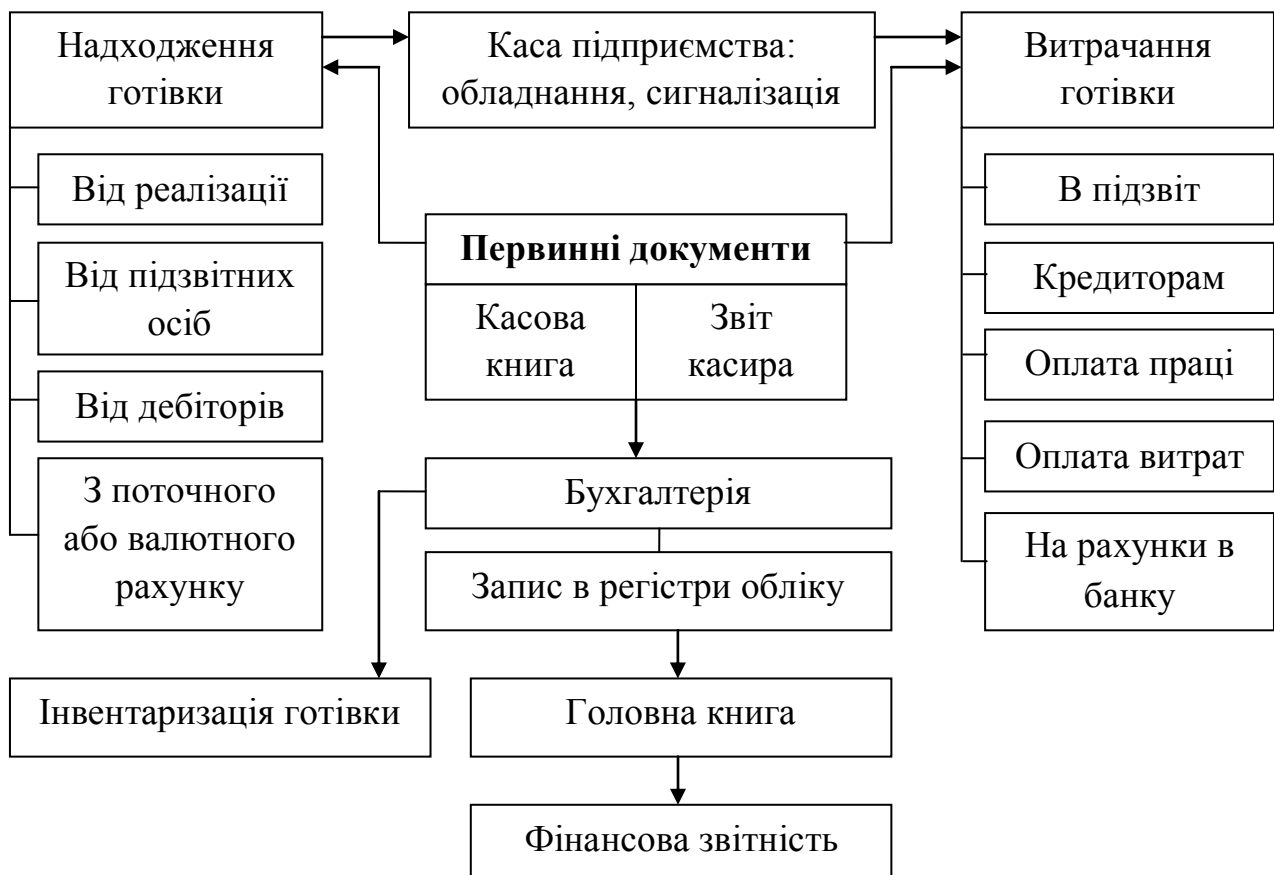
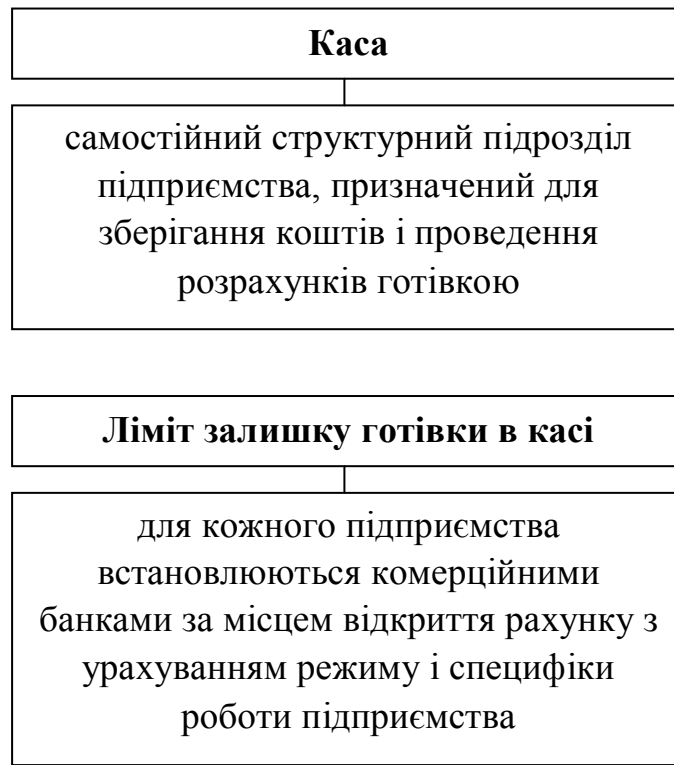
3. Особливості обліку операцій в іноземній валюті

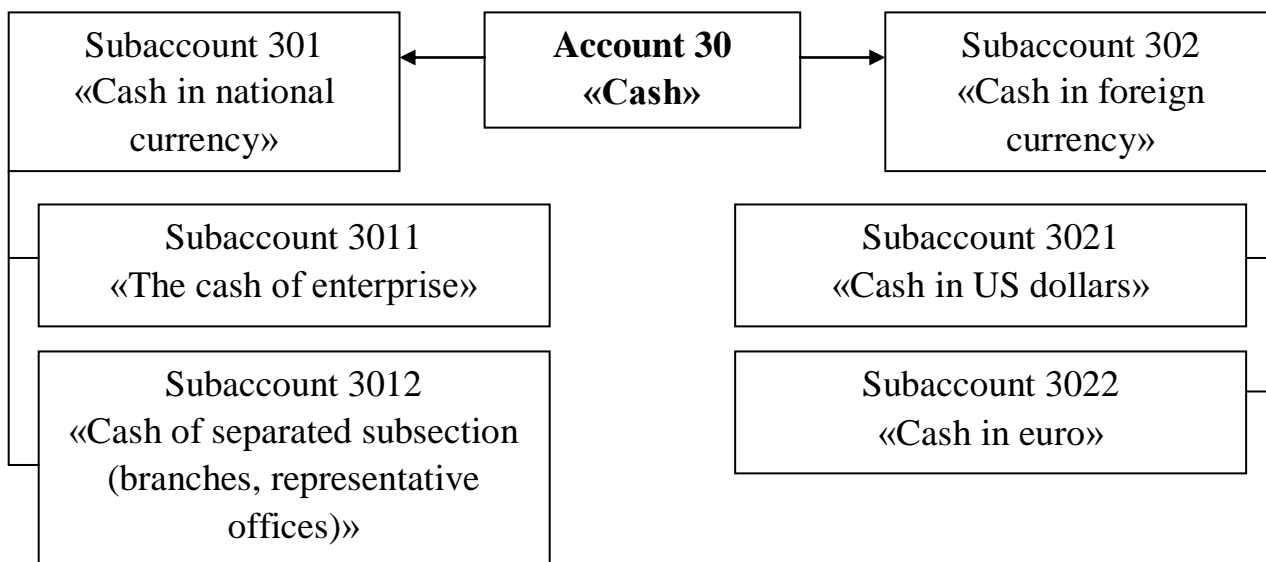

4. The procedure of execution cash operations, their documentary registration. Documentary registration and accounting of settlements with accountable persons

**4. Порядок ведення касових операцій, їх документальне оформлення.
Документальне оформлення та бухгалтерський облік розрахунків з підзвітними особами**

Documentary registration of cash transactions	
<i>Receipt of cash funds</i>	<i>Spending of cash funds</i>
<p>Cash receipt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - signs cashier, chief accountant and person, who brings cash to the cashbox; - to person, who brings the money are issued a receipt (which is a part of the order), certified by a stamp of the enterprise 	<p>Cash warrant, expenditure list:</p> <ul style="list-style-type: none"> - signs the head of enterprise and chief accountant; - application for cash withdrawal, calculations, etc. can be added to cash warrant; and when these documents will be a license inscription of the head of the enterprise, then his signature on the cash withdrawal is not required; - when cash is issued to separate individuals (including employees) the cashier asks for a passport or a document that replaces it and records its title and number, by whom and when it is provided; - cash warrant or expenditure list, in which issuing cash from cashbox not confirmed by the signature of the recipient, are not accepted to withdraw the cash balance in the cashbox

Документальне оформлення касових операцій	
<i>Надходження коштів</i>	<i>Витрачання коштів</i>
<p>Прибутковий касовий ордер: - підписує касир, головний бухгалтер та особа, яка вносить готівку в касу; - особі, яка здає кошти, видають квитанцію (яка є відривною частиною ордера), засвідчену відбитком печатки підприємства</p>	<p>Видатковий касовий ордер, видаткова відомість: - підписує керівник і головний бухгалтер; - до видаткового касового ордера можна додавати заяву на видачу готівки, розрахунки тощо; і коли на цих документах буде стояти дозвільний напис керівника підприємства, то його підпис на видатковому касовому ордері не обов'язковий; - при видачі готівки окремим фізичним особам (у т.ч. й працівникам) касир просить пред'явити паспорт чи документ, що його замінює і записує його найменування й номер, ким і коли він наданий ; - видатковий касовий ордер або видаткові відомості, в яких видача готівки з каси не підтверджена підписом одержувача, не приймають для виведення залишку готівки в касі</p>

The accountable person

an employee, who receives money for business trips or other economic needs by order of the administration of the enterprise

Issuance of cash funds from the cashbox:

Dt 372
Ct 301

Reporting the cash funds spent:

Dt 92, 93
Ct 372

Financial result:

Dt 79
Ct 92, 93

Acquisition of tangible assets in stores due to accountable amounts

Dt 201
Dt 203
Dt 207
Dt 22
Ct 372

The balance of unused accrued amounts is paid to the cash desk or written off at the expense of wages

Dt 301
Dt 661
Ct 372

Підзвітна особа

працівник, який отримує гроші на відрядження або інші господарські потреби за розпорядженням адміністрації підприємства

Видача коштів з каси:

Дт 372

Кт 301

Звітування за витрачені кошти:

Дт 92, 93

Кт 372

Фінансовий результат:

Дт 79

Кт 92, 93

Придбання матеріальних цінностей у магазинах за рахунок підзвітних сум

Дт 201

Дт 203

Дт 207

Дт 22

Кт 372

Залишок невикористаних підзвітних сум внесено до каси або списується в рахунок заробітної плати

Дт 301

Дт 661

Кт 372

Theme 9. Accounting of financial investments

Plan of the theme:

1. The notion and types of financial investments, their classification and evaluation.
2. Accounting of long-term and current financial investments.

After studying the topic the student should:

- be able to identify financial investments;
- to know the peculiarities of legal regulation of financial investments;
- to know the methodological principles of formation of information on financial investments in accounting;
- be able to classify financial investments;
- be able to reflecting financial investment information in accounting registers and reporting

The purpose of the topic:

Acquiring the necessary knowledge of accounting of financial investments

Mini-lexicon: financial investments, effective interest rate, evaluation, method of equity capital participation

Тема 9. Облік фінансових інвестицій

План теми:

1. Поняття та види фінансових інвестицій, їх класифікація та оцінка.
2. Облік довгострокових та поточних фінансових інвестицій.

Після вивчення теми студент повинен:

вміти ідентифікувати фінансові інвестиції;

знати особливості нормативно-правового регулювання фінансових інвестицій

знати методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про фінансові інвестиції ;

вміти класифікувати фінансові інвестиції;

вміти відображувати інформацію фінансові інвестиції в облікових регістрах і звітності

Мета теми:

Набуття необхідних знань з обліку фінансових інвестицій

Міні-лексикон: фінансові інвестиції, ефективна ставка відсотка, оцінка, метод участі в капіталі

1. The notion and types of financial investments, their classification and evaluation

The term «investment» comes from the Latin word «*invest*» that means the investment of funds. As an object of the accounting the investments represent an investment of capital in order to increase it

Investments

all types of property and intellectual property that are enclosed in objects of entrepreneurial activity and other kinds of activity, as a result of which the profit (income) is generated or the social effect is achieved

Financial investments

the assets that held by the enterprise in order to increase profits (interest, dividends, etc.), increase in the cost of capital or other benefits to the investor

The objects of investment activity

- creation or reconstruction of fixed assets;
- securities (stocks, bonds, etc.);
- target cash payments;
- scientific and technical products and other objects of ownership;
- property rights and intellectual property rights

The subjects of investment activity

- investors;
- performers of works;
- users of objects of investment activity;
- suppliers of commodity and material values, equipment and project products as well as banking, insurance and intermediary organizations, investment funds and companies;
- citizens of the country; foreign legal and natural persons, states and international organizations

1. Поняття та види фінансових інвестицій, їх класифікація та оцінка.

Термін «інвестиції» походить від латинського слова «invest», що означає вкладення коштів. Як об'єкт обліку інвестиції являють собою вкладення капіталу з метою його збільшення

Інвестиції

всі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої утворюється прибуток (доход) або досягається соціальний ефект

Фінансові інвестиції

активи, утримувані підприємством з метою збільшення прибутку (відсотків, дивідендів тощо), зростання вартості капіталу або інших вигод для інвестора

Об'єкти інвестиційної діяльності

- створення або реконструкція основних засобів;
- цінні папери (акції, облігації тощо);
- цільові грошові внески;
- науково-технічна продукція та інші об'єкти власності;
- майнові права та права на інтелектуальну власність

Суб'єкти інвестиційної діяльності

- інвестори;
- виконавці робіт;
- користувачі об'єктів інвестиційної діяльності;
- постачальники товарно-матеріальних цінностей, обладнання та проектної продукції а також банківські, страхові та посередницькі організації, інвестиційні фонди та компанії;
- громадяни країни; іноземні юридичні та фізичні особи, держави та міжнародні організації

Accounting standard	Methodological aspect of accounting
<p>International Accounting Standard 25 «Investment Accounting»</p> <p>International Accounting Standard 39 «Financial Instruments: Recognition and Measurement»,</p> <p>International Accounting Standard 40 «Investment Property»,</p> <p>International Standard of Accounting 16 «Fixed Assets»</p>	<p>The rules for accounting of investment activity are defined</p>
<p>International Accounting Standard 27 «Consolidated Financial Statements and Accounting for Investments in Subsidiaries»</p>	<p>Requirements for the preparation and presentation of consolidated financial statements of a group of enterprises, which under the control of the parent company, are determined</p>
<p>International Accounting Standard 28 «Accounting for Investments in Associates»</p>	<p>It is determined that investments in associated companies should be accounted for using of method of equity capital participation; the standard also stipulates the permissible exceptions. Established requirements concerning disclosure of information</p>
<p>International Financial Reporting Standard 3 «Business Combinations»</p>	<p>Establishes the principles and requirements concerning recognition and evaluation of acquired identifiable assets, liabilities and uncontrolled share in the object of acquisition, the conditions for the recognition and valuation of goodwill, etc. The standard applies to an operation or other event that corresponds to the definition of a business combination</p>
<p>Ukrainian standard of accounting 12 «Financial investments»</p>	<p>The methodology of accounting of financial investments and operations of joint activities is determined</p>
<p>Ukrainian standard of accounting 13 «Financial instruments»</p>	<p>The methodology of accounting of financial instruments and their reflection in the reporting is determined</p>

Стандарт обліку	Методологічний аспект обліку
<p>Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 25 «Облік інвестицій»</p> <p>Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка»,</p> <p>Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 40 «Інвестиційна нерухомість»,</p> <p>Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 16 «Основні засоби»</p>	<p>Визначено правила обліку інвестиційної діяльності</p>
<p>Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 27 «Консолідовані фінансові звіти та облік інвестицій у дочірні підприємства»</p>	<p>Визначено вимоги підготовки і надання консолідованої фінансової звітності групи підприємств, які знаходяться під контролем материнської компанії</p>
<p>Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 28 «Облік інвестицій в асоційовані компанії»</p>	<p>Визначено, що інвестиції в асоційовані компанії повинні обліковуватись на основі методу участі у капіталі; стандарт також обумовлює припустимі виключення. Встановлені вимоги щодо розкриття інформації</p>
<p>Міжнародний стандарт фінансової звітності 3 «Об'єднання бізнесу»</p>	<p>Встановлює принципи та вимоги щодо визнання та оцінки придбаних ідентифікованих активів, зобов'язань та неконтрольованої частки в об'єкті придбання, умови визнання та оцінки гудвілу тощо. Стандарт застосовується до операції або іншої події, що відповідає визначенню об'єднання бізнесу</p>
<p>Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції»</p>	<p>Визначено методологію обліку фінансових інвестицій та операцій зі спільної діяльності</p>
<p>Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 13 «Фінансові інструменти»</p>	<p>Визначено методологія обліку фінансових інструментів та відображення їх у звітності</p>

Accounting standard	Methodological aspect of accounting
Ukrainian standard of accounting 19 «Association of Enterprises»	The methodology of accounting of acquisition and association of enterprises is determined
Ukrainian standard of accounting 20 «Consolidated Financial Statements»	The procedure for composing the consolidated financial statements is determined
Ukrainian standard of accounting 32 «Investment property»	The methodological principles of formation in accounting of information about investment property and its disclosure in financial reporting are determined

Classification features of financial investments	
<i>Types of financial investments</i>	<i>Characteristics</i>
<i>By objects of attachment</i>	
Real investments	Attachment of funds in real tangible and intangible assets
Financial investments	Attachment of funds in securities
<i>By the character of participation in the investing</i>	
Direct investments	The introduction of funds or property into the authorized capital of legal entity in exchange for corporate rights that issued by such a person
Portfolio investment	Acquisition of securities, derivatives and other financial assets for the funds in the stock (secondary) market
<i>By the period of the investing</i>	
Current investments	Investments for a term that not exceeding 1 year, which can be freely implemented at any time
Long-term investments	Investments for a term that more than 1 year, as well as all investments that can not be freely implemented at any time
<i>By regional feature</i>	
Internal investment	Attachment of funds inside the country
External investment	Attachment of funds in investment objects that located outside the country of the investor

Стандарт обліку	Методологічний аспект обліку
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 19 «Об'єднання підприємств»	Визначено методологію обліку придбання та об'єднання підприємств
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 20 «Консолідована фінансова звітність»	Визначено порядок складання консолідованої фінансової звітності
Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 32 «Інвестиційна нерухомість»	Визначено методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про інвестиційну нерухомість та її розкриття у фінансовій звітності

Класифікаційні ознаки фінансових інвестицій	
<i>Види фінансових інвестицій</i>	<i>Характеристики</i>
<i>За об'єктами вкладень</i>	
Реальні інвестиції	Вкладення коштів у реальні матеріальні та нематеріальні активи
Фінансові інвестиції	Вкладення коштів у цінні папери
<i>За характером участі в інвестуванні</i>	
Прямі інвестиції	Внесення коштів або майна до статутного фонду юридичної особи в обмін на корпоративні права, емітовані такою особою
Портфельні інвестиції	Придбання цінних паперів, деривативів та інших фінансових активів за кошти на фондовому (вторинному) ринку
<i>За періодом інвестування</i>	
Поточні інвестиції	Інвестиції на строк, що не перевищує 1 рік, які можна вільно реалізувати в будь-який момент
Довгострокові інвестиції	Інвестиції на період більше 1 року, а також усі інвестиції, які не можна вільно реалізувати в будь-який момент
<i>За регіональною ознакою</i>	
Внутрішні інвестиції	Вкладання коштів в середині країни
Зовнішні інвестиції	Вкладання коштів в об'єкти інвестування, що знаходяться за межами країни-інвестора

Characteristics of methods for evaluating financial investments (according to International Financial Reporting Standards)	
<i>Types of financial investments</i>	<i>Methods of evaluation in international practice</i>
Financial investments in shares: - for professional investors; - for institutional investors	Methods of evaluation by the market cost Methods of evaluation by the lowest cost
Financial investments in debt securities	Methods of depreciation of the difference between the purchase cost and nominal cost of debt securities
Financial investments in derivative securities	Methods of evaluation in international standards are not recommended

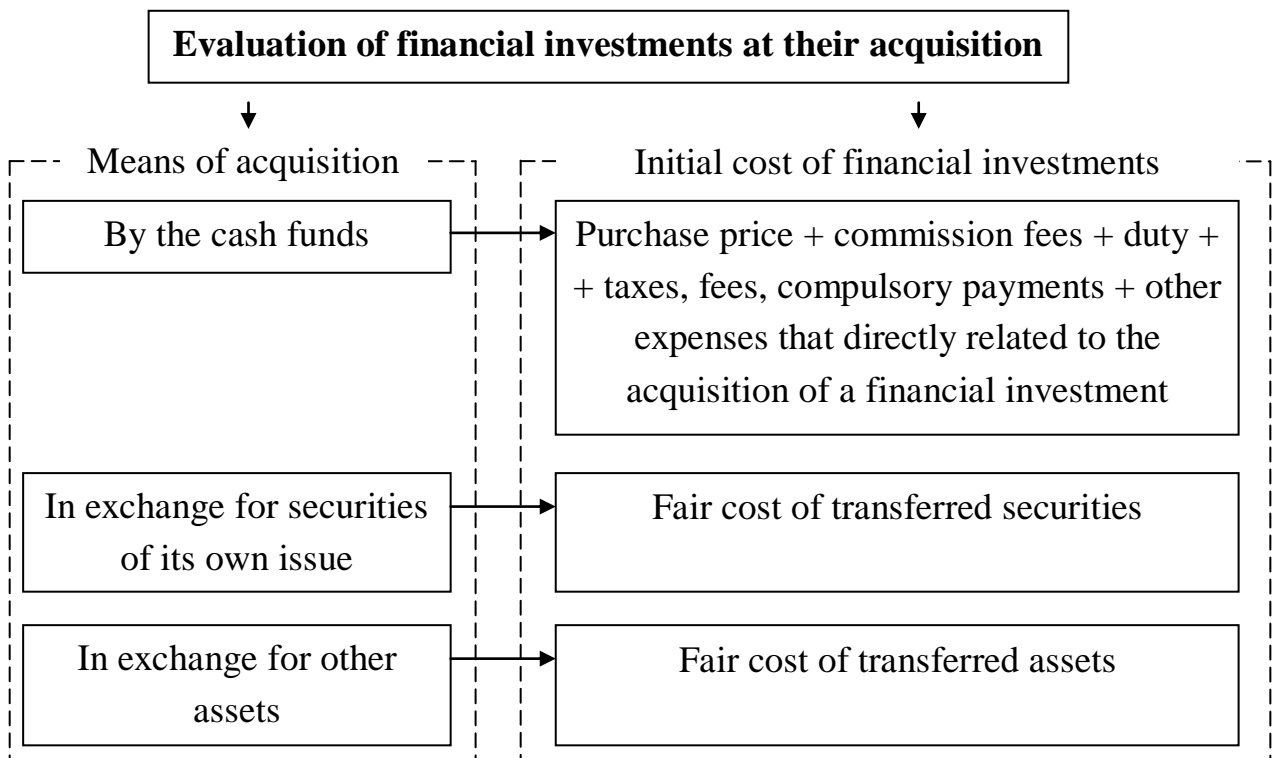
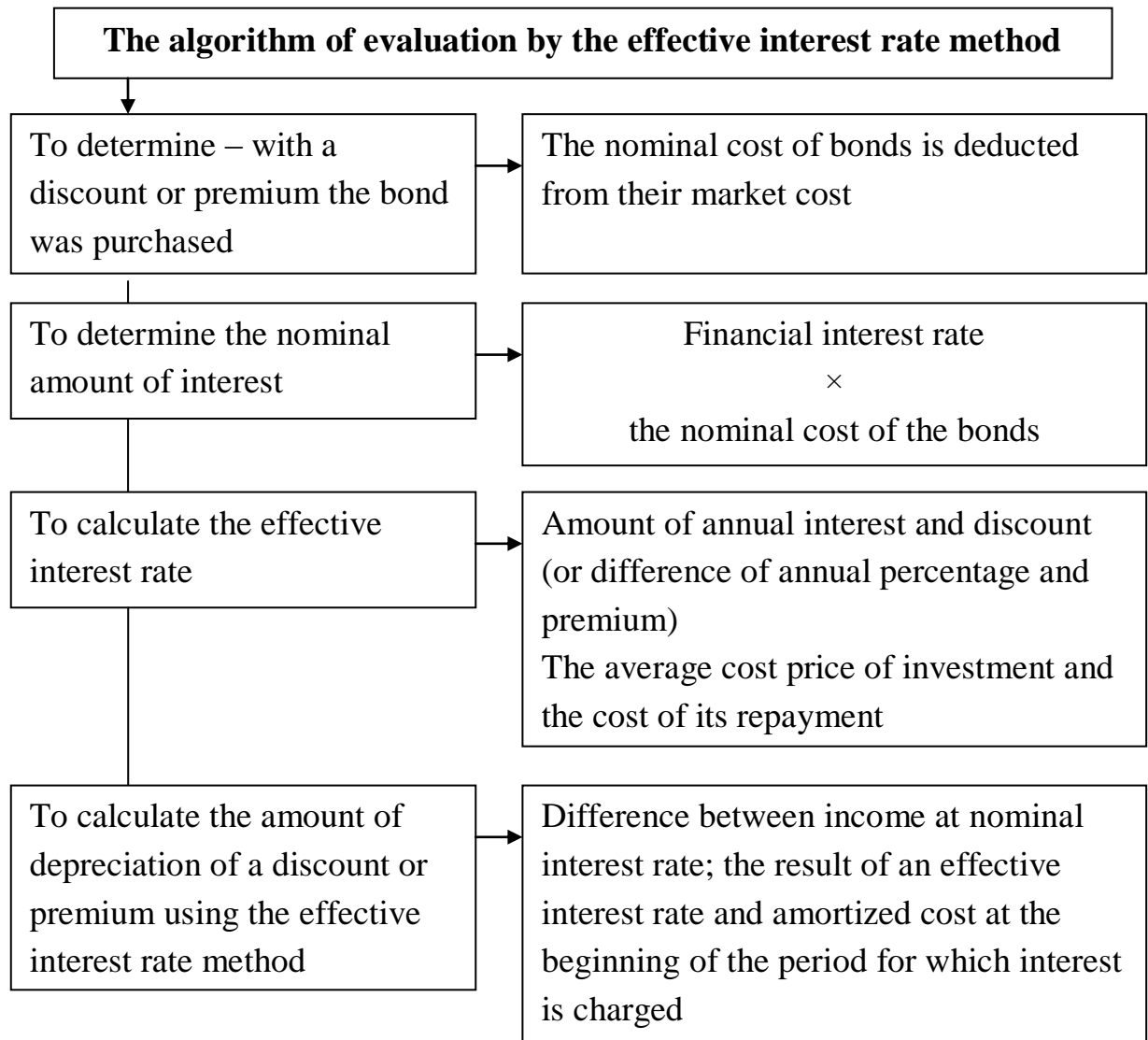
Determination of the method of evaluation of financial investments depending on their type		
<i>Types of financial investments</i>	<i>Classification of financial investments</i>	<i>Evaluation on balance sheet date</i>
<i>Financial investments that grant ownership</i>		
Investments in associates and subsidiaries enterprises or in joint activities with the creation of a legal entity	Long term	By method of equity capital participation
Investments in associates and subsidiaries enterprises or in joint activities with the creation of a legal entity, if: 1) such enterprises conduct activities in conditions that limit their ability to transfer funds to an investor over a period of more than 12 months	Long term	By fair cost
2) financial investments are acquired and held exclusively for sale within 12 months from the date of purchase	Current	By fair cost

Характеристика методів оцінки фінансових інвестицій (за Міжнародними стандартами фінансової звітності)	
<i>Види фінансових інвестицій</i>	<i>Методи оцінки в міжнародній практиці</i>
Фінансові інвестиції в акції: - для професійних інвесторів; - для інституційних інвесторів	Методи оцінки за ринковою вартістю Методи оцінки за найнижчою вартістю
Фінансові інвестиції в боргові цінні папери	Методи амортизації різниці між купівельною та номінальною вартістю боргових цінних паперів
Фінансові інвестиції в похідні цінні папери	Методи оцінки в міжнародних стандартах не рекомендуються

Визначення методу оцінки фінансових інвестицій залежно від їх виду		
<i>Вид фінансових інвестицій</i>	<i>Класифікація фінансових інвестицій</i>	<i>Оцінка на дату балансу</i>
<i>Фінансові інвестиції, які надають право власності</i>		
Інвестиції в асоційовані і дочірні підприємства або в спільну діяльність зі створенням юридичної особи	Довгострокові	За методом участі у капіталі
Інвестиції в асоційовані і дочірні підприємства або в спільну діяльність зі створенням юридичної особи, якщо: 1) такі підприємства ведуть діяльність в умовах які обмежують їх спроможність передавати кошти інвесторові протягом періоду, який перевищує 12 місяців	Довгострокові	За справедливою вартістю
2) фінансові інвестиції придбані й утримуються виключно для продажу протягом 12 місяців з дати придбання	Поточні	За справедливою вартістю

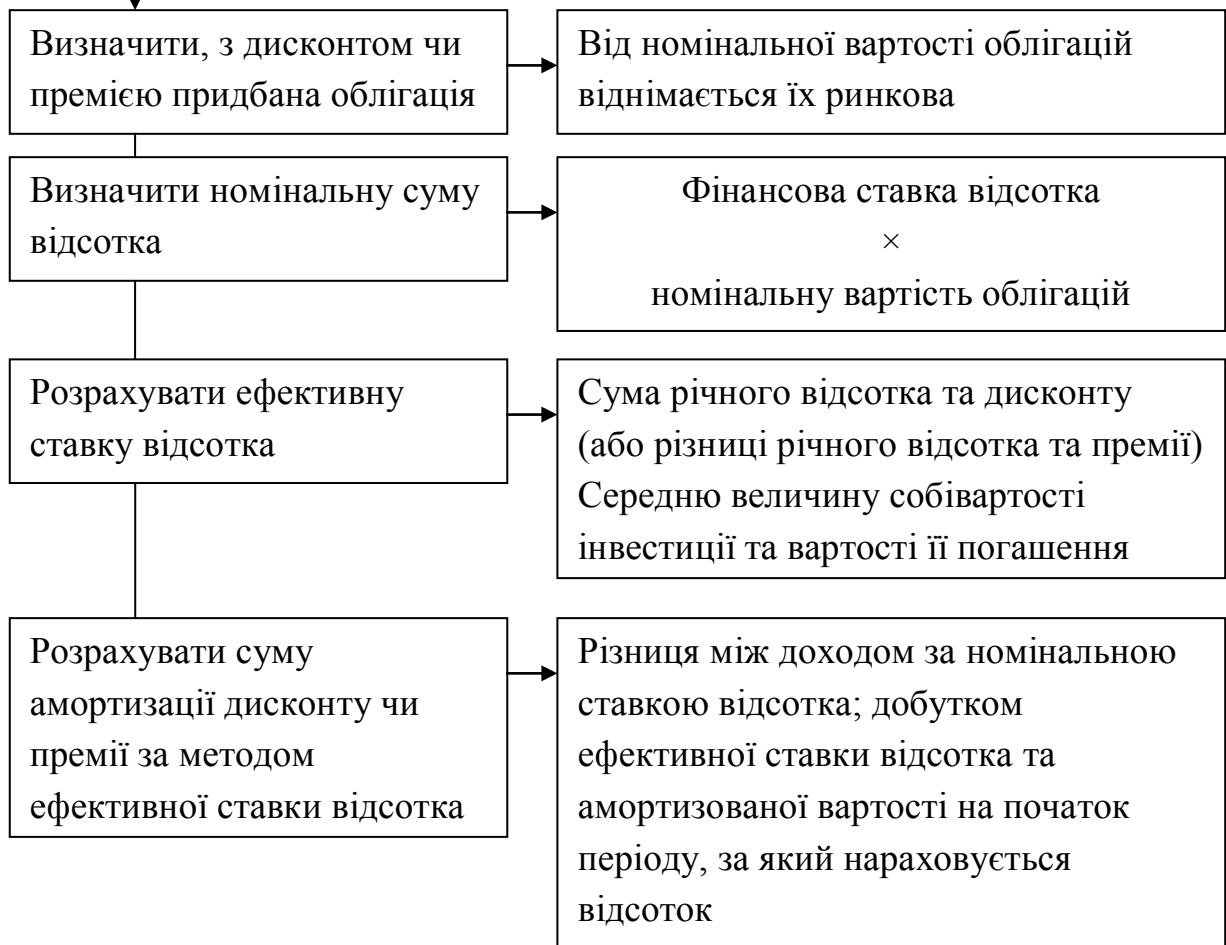
Determination of the method of evaluation of financial investments depending on their type		
<i>Types of financial investments</i>	<i>Classification of financial investments</i>	<i>Evaluation on balance sheet date</i>
<i>Financial investments that grant ownership</i>		
Investments in the enterprises, over which the investor does not control, and such investments that: are held by the enterprise for a period that exceeds 12 months or are not sold freely on the market	Long term	By fair cost
<i>Financial investments that not grant ownership</i>		
Investments that held by the enterprise before their repayment, at the same time: 1) the maturity of the investment is more than 12 months	Long term	By amortized cost price
2) the maturity of the investment does not exceed 12 months	Current	By amortized cost price
Financial investments that purchased for resale, and such investments: 1) are held by the enterprise for a period that exceeds 12 months from the date of acquisition and are not yet have no free circulation in the market	Long term	By fair cost
2) are held by the enterprise for a period not exceeding 12 months from the date of acquisition and is freely sold on the market	Current	By fair cost

Визначення методу оцінки фінансових інвестицій залежно від їх виду		
<i>Вид фінансових інвестицій</i>	<i>Класифікація фінансових інвестицій</i>	<i>Оцінка на дату балансу</i>
<i>Фінансові інвестиції, які надають право власності</i>		
Інвестиції у підприємства, над якими інвестор не здійснює контроль, і такі інвестиції що: утримуються підприємством протягом періоду, який перевищує 12 місяців, або не реалізуються вільно на ринку	Довгострокові	За справедливою вартістю
<i>Фінансові інвестиції, які не дають права власності</i>		
Інвестиції, які утримуються підприємством до їх погашення, при цьому: 1) термін погашення інвестицій більше 12 місяців	Довгострокові	За амортизованою собівартістю
2) термін погашення інвестицій не перевищує 12 місяців	Поточні	За амортизованою собівартістю
Фінансові інвестиції, які придбані з метою перепродажу, і такі інвестиції: 1) утримуються підприємством протягом періоду, який перевищує 12 місяців з дати придбання, і поки що не мають вільного обігу на ринку	Довгострокові	За справедливою вартістю
2) утримується підприємством протягом періоду, який не перевищує 12 місяців з дати придбання, і вільно реалізуються на ринку	Поточні	За справедливою вартістю

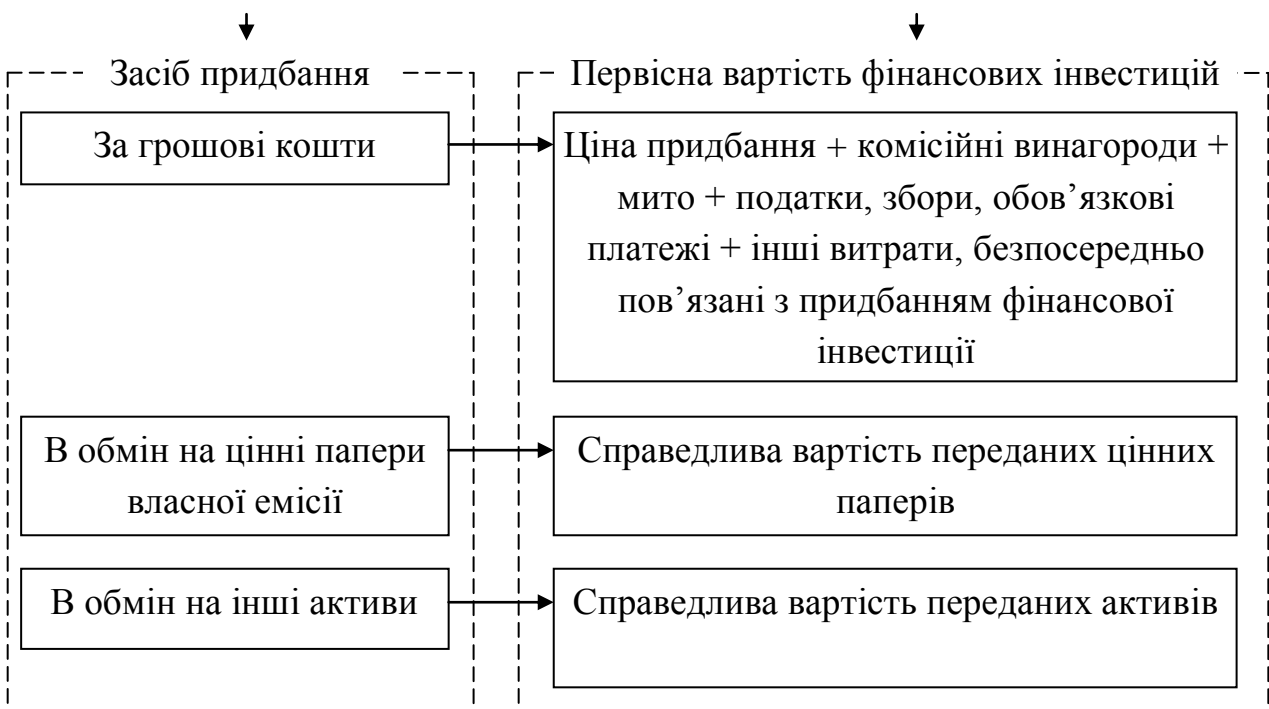

Алгоритм оцінки за методом ефективної ставки відсотка

Оцінка фінансових інвестицій при їх придбанні

2. Accounting of long-term and current financial investments

The purpose of accounting of financial investments

provision of the objective evaluation, timely registration and full reflecting of operations that related to financial investments in the accounting registers, generalization of information on such operations in the reporting in order to provision of the information needs of interested parties

Organization of accounting of operations with financial investments

Provision of substantiated classification of operations with financial investments for accounting purposes

Organization of internal control over operations with financial investments

Organization of analytical and synthetic accounting in accounting registers

Organization of the final account in the registers of accounting, in the general ledger and the formation of financial reporting

Organization of timely and correct documentation of operations with financial investments

Organization of financial investment evaluation

Formation of the accounting policy of the enterprise concerning operations with financial investments

An enterprise that carries out operations related to financial investments, should legally correct forming initial documents on accounting of investments, enter into profitable contracts for the purchase of investments, in a timely manner and in accordance with accounting policies make a revaluation to fair cost, not to lose control over investments that are accounted by method of equity capital participation; timely and reliably reflecting operations for the acquisition, revaluation and repayment of financial investments in the reporting

2. Облік довгострокових та поточних фінансових інвестицій

Мета організації обліку фінансових інвестицій

забезпечення об'єктивної оцінки, своєчасного реєстрування та повного відображення в облікових регістрах операцій, пов'язаних із фінансовими інвестиціями, узагальнення інформації про такі операції у звітності з метою забезпечення інформаційних потреб зацікавлених осіб

Організація обліку операцій з фінансовими інвестиціями

Забезпечення обґрунтованої класифікації операцій із фінансовими інвестиціями для потреб обліку

Організація проведення внутрішнього контролю за операціями з фінансовими інвестиціями

Організація аналітичного та синтетичного обліку в облікових регістрах

Організація підсумкового обліку в регістрах обліку, Головній книзі та формування фінансової звітності

Організація своєчасного і правильного документування операцій із фінансовими інвестиціями

Організація оцінки фінансових інвестицій

Формування облікової політики підприємства в частині операцій з фінансовими інвестиціями

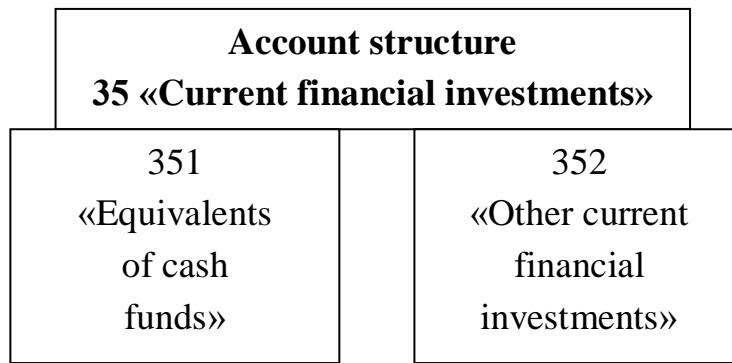
Підприємство, яке здійснює операції пов'язані з фінансовими інвестиціями має юридично правильно сформулювати первинні документи з обліку інвестицій, заключати вигідні договори з придбання інвестицій, своєчасно і відповідно до облікової політики робити переоцінку до справедливої вартості, не втрачати контролю за інвестиціями, які обліковуються за методом участі в капіталі; своєчасно та достовірно відображати в звітності операції з придбання, переоцінкою та погашення фінансових інвестицій

Methods of accounting of financial investments	
<i>The method</i>	<i>The essence of the method</i>
Effective interest rate	Gradual depreciation of the difference between the cost price of financial investments and the amount that an enterprise expects to receive as a result of its repayment, taking into account interest accrued
Participation in equity capital	Financial investments at the balance sheet date reflect by the value that determined by taking into account changes in the total value of the equity capital of the investment object
Fair cost	Financial investments are carried at fair value at the balance sheet date. It is understood as the amount by which an asset can be exchanged or a liability settled

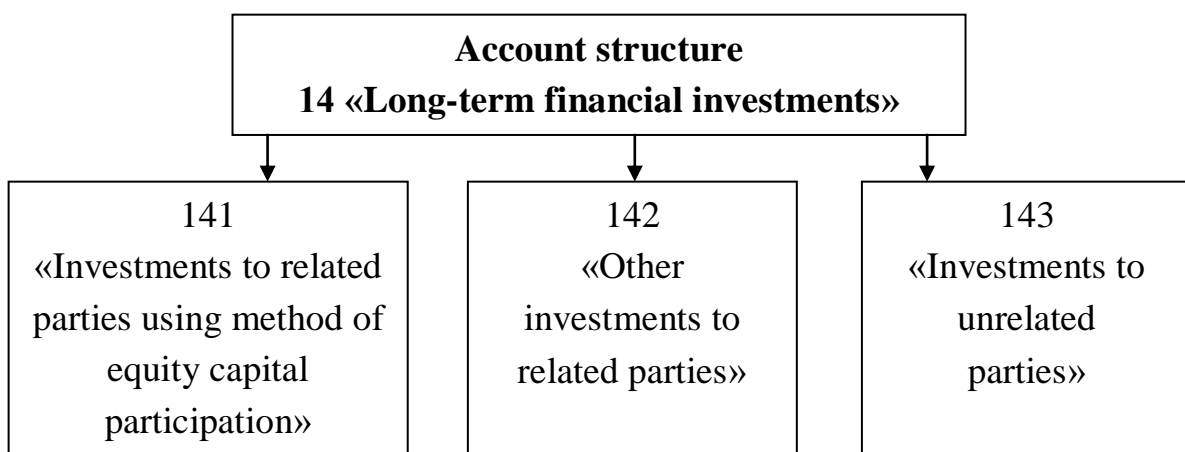
Elements of accounting policy concerning the operations with financial investments	
<i>Components of accounting policy</i>	<i>Elements of accounting policy</i>
Organizational component	Definition of persons, who responsible for the accounting of operations with financial investments and defining their official rights and responsibilities
Methodical component	Initial evaluation of financial investments, methods of evaluating financial investments, methods of depreciation discount (discount premium), the procedure for determining the depreciated (discounted) cost price of production
Technical component	Approval of typical forms of primary documents that are used to registration operations with financial investments; development of reporting forms concerning internal control over financial investments; the order of filling and terms of submission of internal reporting concerning operations with financial investments

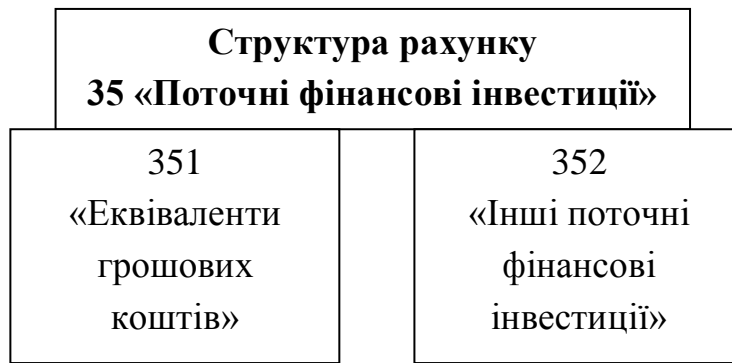
Методи обліку фінансових інвестицій	
<i>Метод</i>	<i>Суть методу</i>
Ефективної ставки відсотка	Поступова амортизація різниці між собівартістю фінансових інвестицій та сумою, яку підприємство очікує отримати в результаті її погашення, з урахуванням відсотків, що нараховуються
Участі в капіталі	Фінансові інвестиції на дату балансу відображають за вартістю, визначеною з урахуванням змін загальної величини власного капіталу об'єкта інвестування
Справедливої вартості	Фінансові інвестиції на дату балансу відображають за справедливою вартістю. Під нею розуміють суму, за якою можна здійснити обмін активу або оплату зобов'язання

Елементи облікової політики в частині операцій з фінансовими інвестиціями	
<i>Складові облікової політики</i>	<i>Елементи облікової політики</i>
Організаційна складова	Встановлення відповідальних осіб за ведення бухгалтерського обліку операцій з фінансовими інвестиціями та визначення їх посадових прав і обов'язків
Методична складова	Первісна оцінка фінансових інвестицій, методи оцінки фінансових інвестицій, методи амортизації знижки (премії) дисконту, порядок визначення амортизованої (дисконтованої) собівартості
Технічна складова	Затвердження типових форм первинних документів, що використовуються для оформлення операцій з фінансовими інвестиціями; розробка форм звітності щодо внутрішнього контролю за фінансовими інвестиціями; порядок заповнення і строки подання внутрішньої звітності щодо операцій з фінансовими інвестиціями

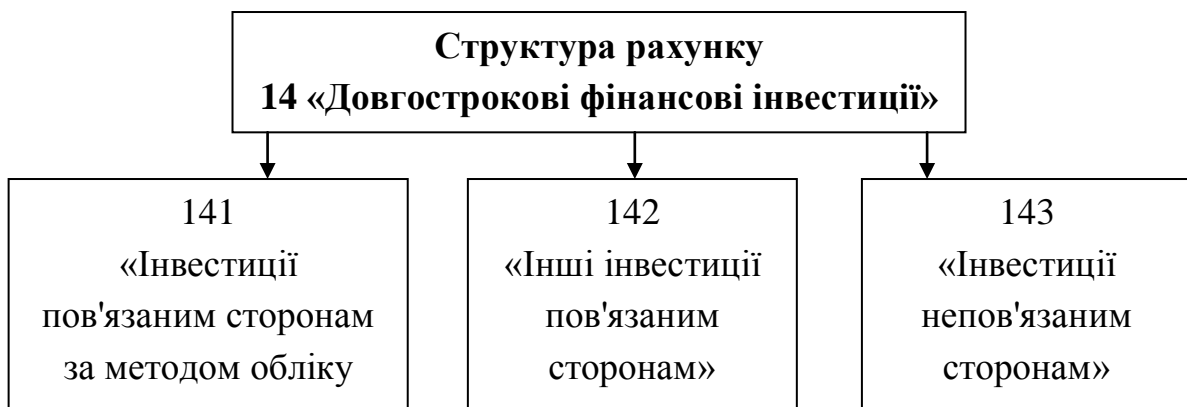

Typical accounting records			
on the account 35 «Current financial investments»			
With Credit of accounts	By Dt		By Ct
	16 The cash equivalents that received in the settlement of long-term receivables are registered		14 Current investments are recognized as long-term
	41 Share securities of another enterprise are contributed by a member of the union		31 The cost of current financial investments is settled in the cash funds
	46 The current financial investments that received as a contribution to the authorized capital are reflected		971 The balance cost of realized financial investments is written off
	50, 60 Current financial investments have been purchased from short and long-term loans (except for loans)		
			With Debit of accounts

Типові бухгалтерські записи за рахунком 35 «Поточні фінансові інвестиції»			
	За Дт	За Кт	
З кредитом рахунків	<p>16 Оприбутковано еквіваленти грошових коштів, що надійшли в погашення довгострокової дебіторської заборгованості</p> <p>41 Внесено учасником спілки пай цінними паперами іншого підприємства</p> <p>46 Відображено поточні фінансові інвестиції, що надійшли як внесок до статутного капіталу</p> <p>50, 60 Придбано поточні фінансові інвестиції за рахунок коротко- та довгострокових позик (крім кредитів)</p>	<p>14 Визнано поточні інвестиції довгостроковими</p> <p>31 Погашено вартість поточних фінансових інвестицій грошовими коштами</p> <p>971 Списано балансову вартість реалізованих фінансових інвестицій</p>	З дебетом рахунків

**Typical accounting records
on the account 14 «Long-term financial investments»**

	By Dt	By Ct	
With Credit of accounts	16 Repayment of long-term debt by securities or in the form of a transfer of a corresponding share of the authorized capital are reflected	30 The return on investment is reflected	With Debit of accounts
	31 Contribution to authorized capital by the funds is reflected	35 Long-term financial investments are transferred to current	
	35 Current financial investments are transferred to long-term	373 Accrued dividends by the investments in an associate enterprise are reflected	
	377 Repayment of receivable by the long-term investments is reflected	60 The investment in repayment of short-term loan are transmitted	
	50 Cash funds in the enterprise at the expense of the received long-term loan (except for loans) are invested	97 The costs that associated with the sale of financial investments, fixed assets, and also the result of a markdown of investment are reflected	

**Типові бухгалтерські записи
за рахунком 14 «Довгострокові фінансові інвестиції»**

	За Дт	За Кт	
З кредитом рахунків	16 Відображено погашення довгострокової заборгованості цінними паперами або у вигляді передачі відповідної частки статутного капіталу	30 Відображено повернення інвестицій	З дебетом рахунків
	31 Відображено внесок до статутного фонду коштами	35 Переведено довгострокові фінансові інвестиції до розгляду поточних	
	35 Переведено поточні фінансові інвестиції до розгляду довгострокових	373 Показано нараховані дивіденди за інвестиціями в асоційоване підприємство	
	377 Відображено погашення дебіторської заборгованості довгостроковими інвестиціями	60 Передано інвестиції в рахунок погашення короткострокової позики	
	50 Інвестовано грошові кошти в підприємство за рахунок отриманої довгострокової позики (крім кредитів)	97 Відображено витрати пов'язані з реалізацією фінансових інвестицій, необоротних активів, також результат уцінки інвестицій	

Theme 10. Equity capital accounting

Plan of the theme:

1. The notion of equity capital and its types in accordance with the accounting standards.
2. Features of equity capital accounting.
3. Disclosure of information on changes in the equity capital of the enterprise.

After studying the topic the student should:

to know the types of equity capital in accordance with the methodological provision of accounting;

to know the procedure for determining equity capital at enterprises of different forms of ownership

to know the methods, principles and procedures for equity capital accounting;

be able to generalize information on the formation, use and change of equity capital

The purpose of the topic:

Acquire the necessary knowledge on equity capital accounting

Mini-lexicon: equity capital, authorized capital, retained earnings, shares

Тема 10. Облік власного капіталу

План теми:

1. Поняття власного капіталу та його види відповідно до стандартів обліку.
2. Особливості обліку власного капіталу.
3. Розкриття інформації про зміни у власному капіталі підприємства.

Після вивчення теми студент повинен:

знати види власного капіталу відповідно до методологічного забезпечення бухгалтерського обліку;

знати порядок визначення власного капіталу на підприємствах різних форм власності

знати методи, принципи та процедури обліку власного капіталу;

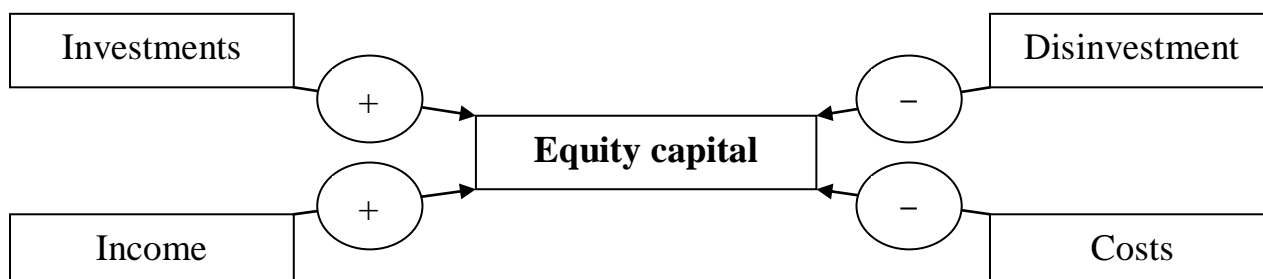
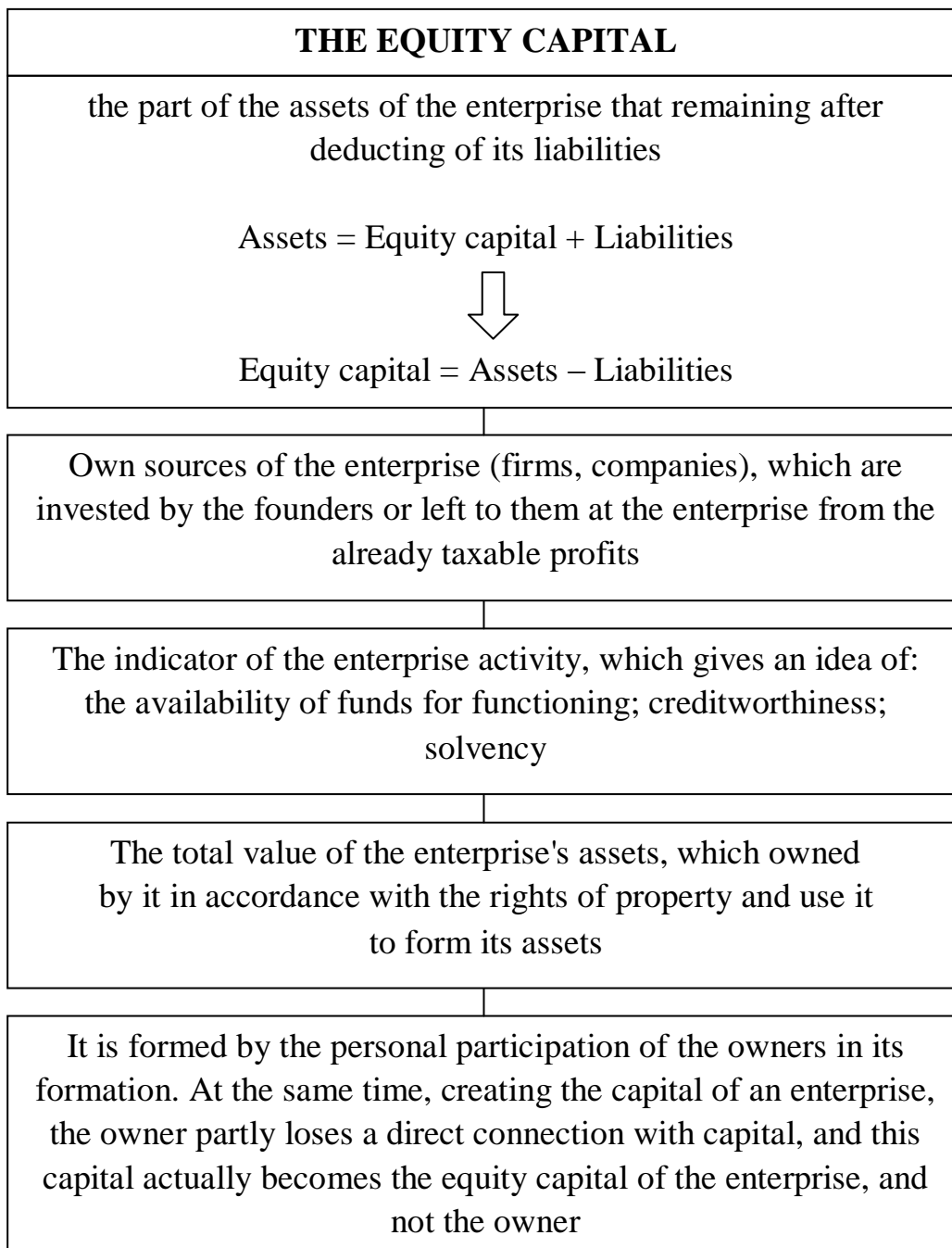
вміти узагальнювати інформацію про формування, використання та зміни власного капіталу

Мета теми:

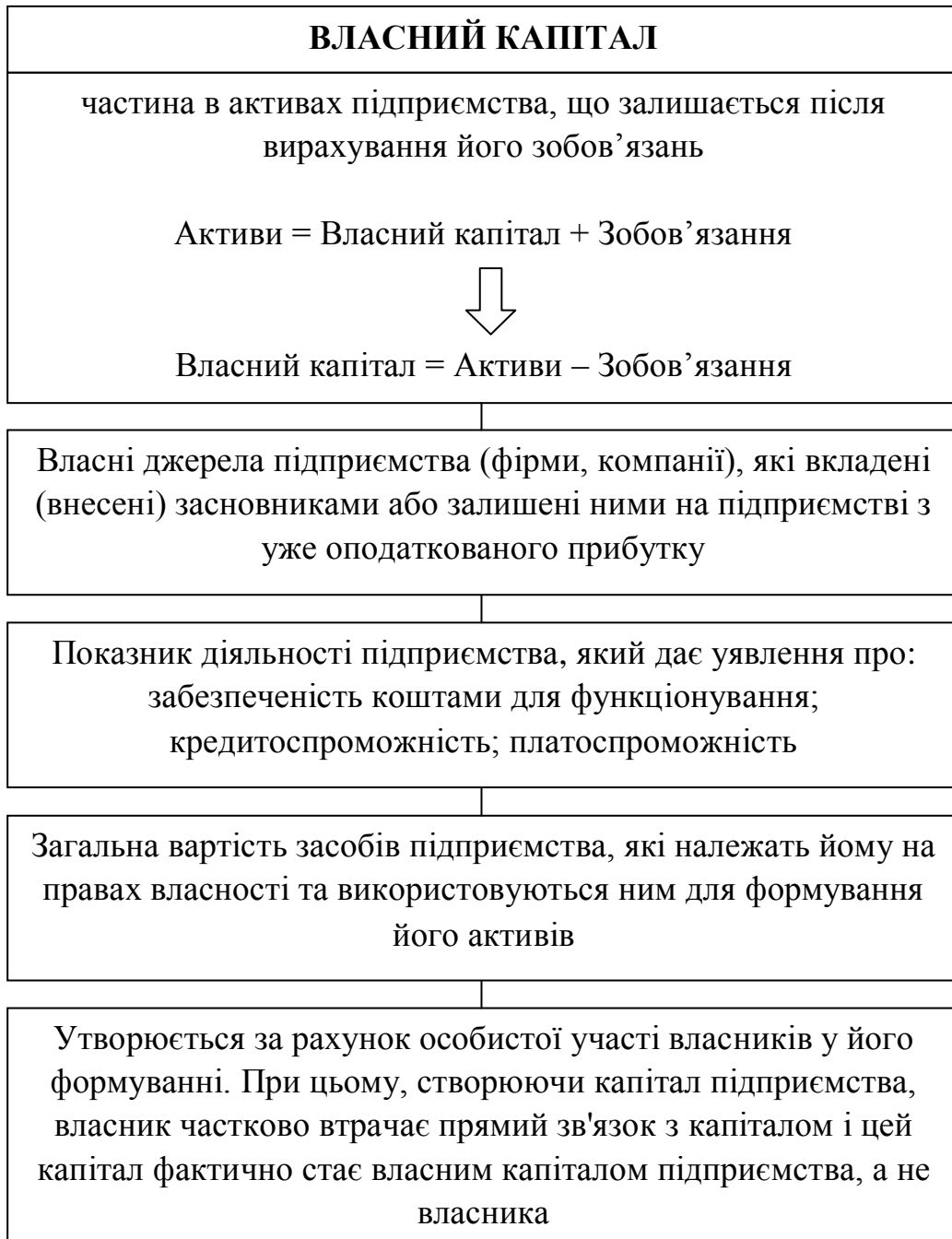
Набуття необхідних знань з обліку власного капіталу

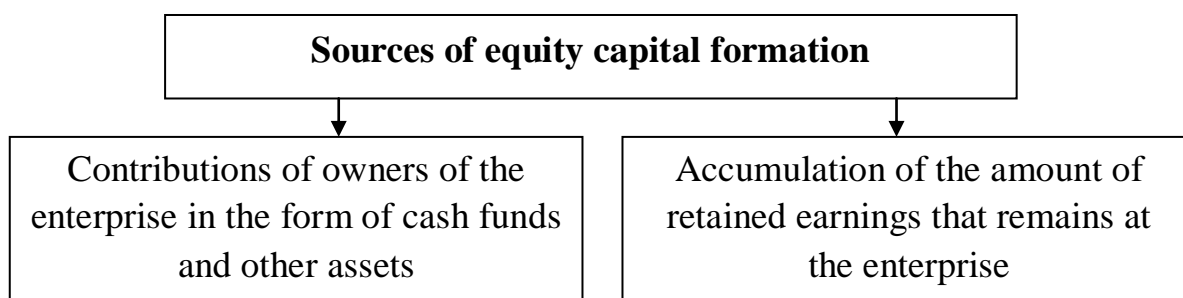
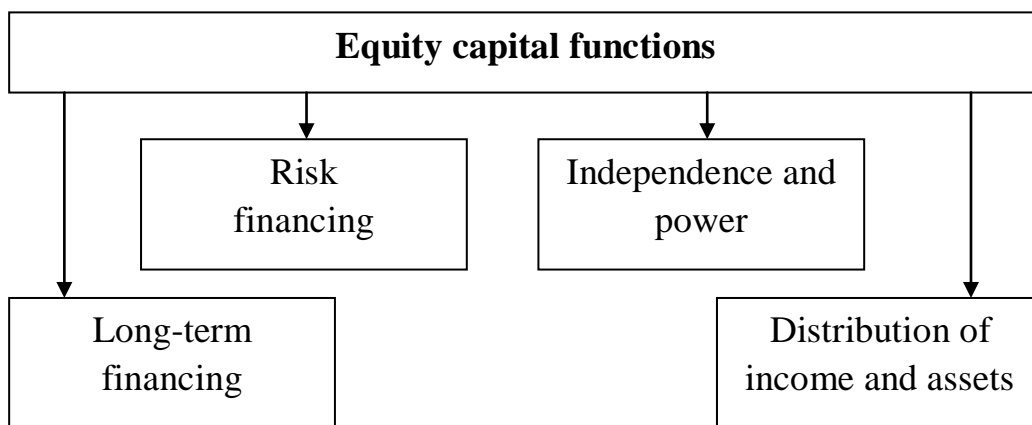
Міні-лексикон: власний капітал, статутний капітал, нерозподілений прибуток, акції

1. The notion of equity capital and its types in accordance with the accounting standards

1. Поняття власного капіталу та його види відповідно до стандартів обліку

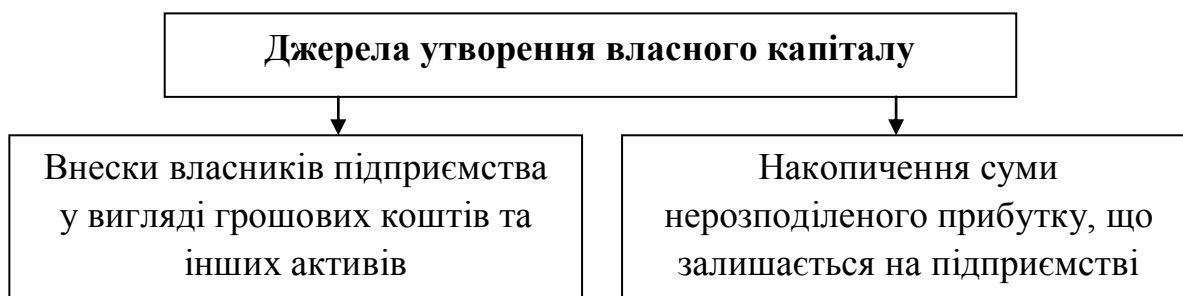

Section I of the Balance Sheet «Equity capital»		
Account code	Title of the item	Line code
40	The registered (share) capital	1400
41	The capital in surplus	1405
42	The additional capital	1410
43	The reserve capital	1415
44	The retained earnings (uncovered losses)	1420
46	The unpaid capital	1425
45	The withdrawn capital	1430

Invested capital
the amount of simple and preferred shares at their nominal cost, as well as additional capital

Intellectual capital
a totality of intellectual resources (tangible and intangible) and the ability to implement them that determine the enterprise's ability to develop on the basis of information and knowledge

Розділ I Балансу «Власний капітал»		
Код рахунка	Назва статті	Код рядка
40	Зареєстрований капітал	1400
41	Капітал у дооцінках	1405
42	Додатковий капітал	1410
43	Резервний капітал	1415
44	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420
46	Неоплачений капітал	1425
45	Вилучений капітал	1430

Інвестований капітал
сума простих та привілейованих акцій за їх номінальною вартістю, а також додатково вкладений капітал

Інтелектуальний капітал
сукупність інтелектуальних ресурсів (матеріальних і нематеріальних) і здатностей до їх реалізації, що визначають спроможність підприємства розвиватися на основі інформації та знань

Components of equity capital	Characteristic
1. The registered capital	Legally registered, officially disclosed and duly registered part of the owners' contributions to the capital of the enterprise
- authorized capital (entities, state and communal enterprises)	<p>Intended to establishment and entry of the enterprise into operation, performs a protective function and functions of management and control that will enable owners of the controlling block of shares of the enterprise to conduct strategic policy, form dividend policy and control personnel issues.</p> <p>Provides for the possibility financing and providing liquidity and is the basis for the calculation of dividends. Should be aimed at realization of investment projects, improvement of liquidity and solvency, modernization or expansion of production, optimization of dividend policy, etc.</p> <p>The size of the authorized capital can not be less than the amount set by the legislation.</p> <p>Decisions on its increase or decrease should be registered in the State Register of Economic Units and comply with the cost to these financial statements and balance sheets.</p> <p>It is recorded in the balance sheet and the amount of capital, within of which the founders bear material liability to lenders</p>
- share capital	<p>The aggregate of funds of individuals and legal entities that voluntarily deployment in the company for the conduct of its economic activity. These are contributions from members a consumer company, collective agricultural enterprise, housing construction cooperative, credit union and other enterprises that stipulated by the constituent documents.</p> <p>Shareholders can exercise on a voluntary basis the additional contributions to increase equity capital</p>

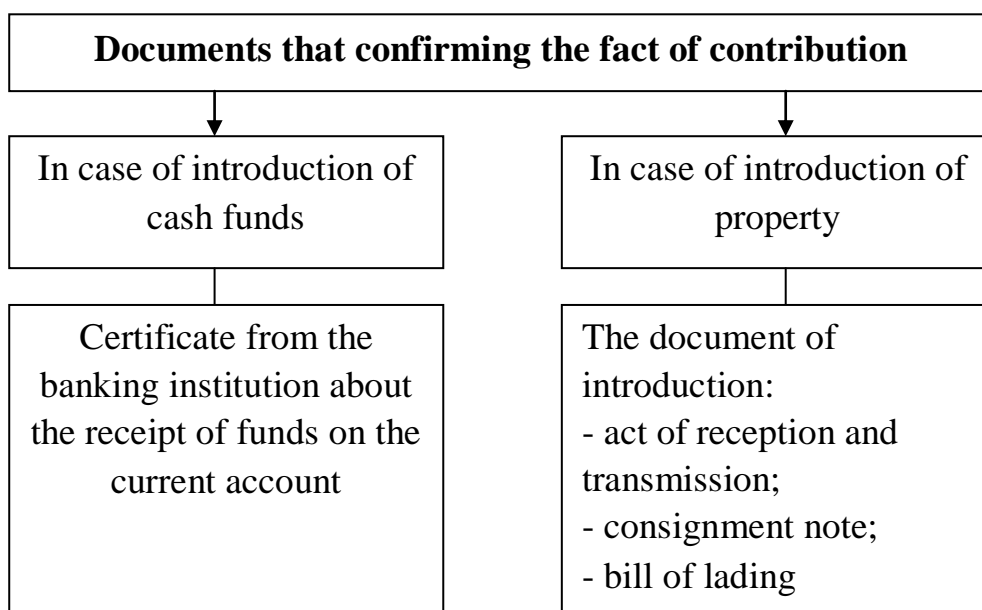
Складові власного капіталу	Характеристика
1. Зареєстрований капітал	Юридично оформлена, офіційно об'явлена і належним чином зареєстрована частина внесків власників до капіталу підприємства.
- статутний капітал (господарських товариств, державних і комунальних господарств)	<p>Призначений для заснування та введення підприємства в дію, виконує захисну функцію та функції управління і контролю, що дасть можливість власникам контрольного пакета акцій підприємства проводити стратегічну політику, формувати дивідендну політику та контролювати кадрові питання.</p> <p>Передбачає забезпечення фінансування і забезпечення ліквідності та є базою для нарахування дивідендів. Повинен бути направлений на реалізацію інвестиційних проектів, поліпшення ліквідності та платоспроможності, модернізації чи розширення виробництва, оптимізації дивідендної політики тощо.</p> <p>Розмір статутного капіталу не може бути меншим за встановлену законодавством суму.</p> <p>Рішення про його збільшення або зменшення мають бути зареєстровані у Державному реєстрі господарських одиниць і відповідати за вартістю даним фінансової звітності і балансу.</p> <p>Фіксується у балансі та сума капіталу, в межах якої засновники несуть матеріальну відповідальність перед кредиторами</p>
- пайовий капітал	<p>Сукупність коштів фізичних і юридичних осіб, добровільно розміщених у товаристві для здійснення його господарської діяльності. Це внески членів споживчого товариства, колективного сільськогосподарського підприємства, житлово-будівельного кооперативу, кредитної спілки та інших підприємств, що передбачені установчими документами.</p> <p>Для збільшення власного капіталу пайовики можуть здійснювати на добровільних засадах додаткові внески</p>

Components of equity capital	Characteristic
2. The capital in surplus	<p>The information on the additional valuation (impairment) of non-current assets and financial instruments is reflected.</p> <p>The amounts of the revaluation of fixed assets and intangible assets relate to retained earnings. Information on the valuation (impairment) of fixed assets, intangible assets will be reflected in the reporting of financial results in the second section «Total income».</p> <p>The valuation (impairment) of financial instruments is information on the change of balance cost of object of hedging when the value of the coefficient of effectiveness of the hedge cash funds within the limits that defined by the national accounting regulations (standards). Such amounts will be attributed to the initial cost of financial investments or financial liabilities or into other income (expenses)</p>
3. The additional capital	<p>Issue income, cost of free acquired non-current assets, amount of capital that invested by founders over authorized capital, accrued exchange differences that are recognized in equity capital according to national regulations (standards)</p>
4. The reserve capital	<p>Used to cover losses from economic activity, to increase the authorized capital, to cover the difference between the nominal and selling value of shares.</p> <p>Reserve capital is created from net retained earnings, which was received as a result of the effective operation of the enterprise that was not distributed among the shareholders, but reinvested in the enterprise</p>
5. The retained earnings (uncovered losses)	<p>Part of the profit that received as a result of the effective activity of the enterprise, which was not distributed among the shareholders, and again invested in the enterprise</p>

Складові власного капіталу	Характеристика
2. Капітал у дооцінках	<p>Відображається інформація про дооцінку (уцінку) необоротних активів і фінансових інструментів. Суми дооцінки основних засобів і нематеріальних активів відносяться до нерозподіленого прибутку. Інформація про дооцінки (уцінки) основних засобів, нематеріальних активів буде відображатися у звіті про фінансові результати у другому розділі «Сукупний дохід».</p> <p>Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів – це інформація про зміну балансової вартості об'єкта хеджування при значенні коефіцієнта ефективності хеджування грошових коштів у межах, визначених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку. Такі суми будуть віднесені до первісної вартості фінансових інвестицій чи фінансових зобов'язань або до складу інших доходів (витрат)</p>
3. Додатковий капітал	<p>Емісійний дохід, вартість безкоштовно отриманих необоротних активів, сума капіталу, який вкладено засновниками понад статутний капітал, накопичені курсові різниці, які за національними положеннями (стандартами) відображаються у складі власного капіталу</p>
4. Резервний капітал	<p>Використовується для покриття збитків від господарської діяльності, для збільшення статутного капіталу, для покриття різниці між номінальною і продажною вартістю акцій.</p> <p>Резервний капітал створюється за рахунок чистого нерозподіленого прибутку, який отримано внаслідок ефективної діяльності підприємства, що не була розподілена між акціонерами, а реінвестована у підприємство</p>
5. Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	<p>Частина прибутку, отриманого внаслідок ефективної діяльності підприємства, що не була розподілена між акціонерами, а знову інвестована у підприємства</p>

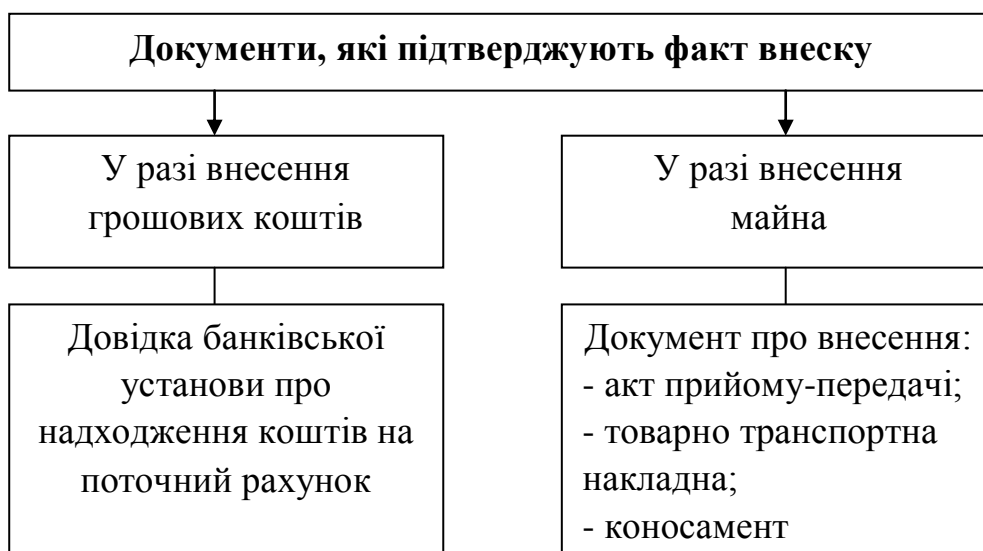
Components of equity capital	Characteristic
6. The unpaid capital	Amount of debts of owners (participants) in contributions to the authorized capital. This amount is given in brackets and is deducted in determining the sum of equity
7. The withdrawn capital	Cost price of shares of own issue or shares that redeemed by the company at its members, and changes in unpaid equity as a result of increase or decrease in receivables from participants in contributions to the authorized capital of the enterprise. The withdrawn capital reduces the amount of equity capital

Contributions of participants to the authorized capital
<ul style="list-style-type: none"> - cash funds, including in foreign currency; - buildings, structures, equipment and other tangible values; - securities, rights to use land, water and other natural resources, buildings, structures, equipment, as well as other property rights (including intellectual property)

Складові власного капіталу	Характеристика
6. Неоплачений капітал	Сума заборгованості власників (учасників) за внесками до статутного капіталу. Ця сума наводиться в дужках та вираховується при визначенні підсумку власного капіталу
7. Вилучений капітал	Собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених товариством у його учасників, та зміни неоплаченого капіталу в результаті збільшення або зменшення дебіторської заборгованості учасників за внесками до статутного капіталу підприємства. Вилучений капітал зменшує величину власного капіталу

Внески учасників до статутного капіталу
<ul style="list-style-type: none"> - грошові кошти, у тому числі в іноземній валюті; - будівлі, споруди, обладнання та інші матеріальні цінності; - цінні папери, права користування землею, водою та іншими природними ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права (у тому числі на інтелектуальну власність)

№	Elements of equity capital	Directions changes in equity capital	
		Factors of increase	Factors of decreasing
1	The registered (share) capital	<ul style="list-style-type: none"> - reinvestment of profits of the formation of the initial size of the authorized capital; - issue of new shares; - increasing in the number of shares of nominal cost; - increasing the nominal cost of shares 	<ul style="list-style-type: none"> - cancellation of shares that redeemed from shareholders; - the return of the share of authorized capital in case of exit of the participant from the company; - decrease of the nominal cost of shares
2	The capital in surplus	<ul style="list-style-type: none"> - valuation of fixed assets, intangible assets, financial instruments 	<ul style="list-style-type: none"> - impairment of fixed assets, intangible assets, financial instruments
3	The additional capital	<ul style="list-style-type: none"> - sale of repurchased shares at a price above nominal cost; - cancellation of shares of own issue, the price of which is less than the nominal cost; - emission income; - additional contributions of participants without increase of the authorized capital; - free of charge acquisition of non-current assets 	<ul style="list-style-type: none"> - sale of redeemed shares at a price lower than the nominal cost; - cancellation of shares of own issue, the price of which is higher than the nominal cost; - accrual of depreciation for free of charge acquired non-current assets
4	The reserve capital	<ul style="list-style-type: none"> - replenishment at the expense of profit 	<ul style="list-style-type: none"> - payment and coverage of losses
5	The retained earnings (uncovered losses)	<ul style="list-style-type: none"> - receiving net profit for the reporting period 	<ul style="list-style-type: none"> - loss for the reporting period; - payment of dividends; - deductions to the reserve capital
6	The unpaid capital	<ul style="list-style-type: none"> - arrears of participants in contributions to the authorized capital 	<ul style="list-style-type: none"> - repayment of arrears in contributions to the authorized capital and unpaid shares
7	The withdrawn capital	<ul style="list-style-type: none"> - hatching of shares of own issue from shareholders; - withdrawal of capital at the exit of the participant 	<ul style="list-style-type: none"> - sale (resale) and cancellation of shares that redeemed from shareholders

№ з/п	Елементи власного капіталу	Напрями змін власного капіталу	
		Чинники збільшення	Чинники зменшення
1	Зареєстрований (пайовий) капітал	- реінвестування прибутку формування початкового розміру статутного капіталу; - випуск нових акцій; - збільшення кількості акцій номінальної вартості; - збільшення номінальної вартості акцій	- анулювання акцій, викуплених у акціонерів; - повернення частки статутного капіталу у разі виходу учасника; - зменшення номінальної вартості акцій
2	Капітал у дооцінках	- дооцінка основних засобів, нематеріальних активів, фінансових інструментів	- уцінка основних засобів, нематеріальних активів, фінансових інструментів
3	Додатковий капітал	- реалізація викуплених акцій за ціною вище номіналу; - анулювання акцій власної емісії, ціна яких менше номіналу; - емісійний дохід; - додаткові внески учасників без збільшення статутного капіталу; - безкоштовне одержання необоротних активів	- реалізація викуплених акцій за ціною менше номіналу; - анулювання акцій власної емісії, ціна яких вище номіналу; - нарахування амортизації за безкоштовно одержаними необоротними активами
4	Резервний капітал	- поповнення за рахунок прибутку	- виплати та покриття збитків
5	Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	- отримання чистого прибутку за звітний період	- збиток за звітний період; - виплата дивідендів; - відрахування до резервного капіталу
6	Неоплачений капітал	- заборгованість учасників за внесками до статутного капіталу	- погашення заборгованості за внесками до статутного капіталу та неоплаченими акціями
7	Вилучений капітал	- вилучення акцій власної емісії у акціонерів; - вилучення капіталу при виходу учасника	- реалізація (перепродаж) та анулювання акцій, викуплених у акціонерів

2. Features of equity capital accounting

№	Equity capital accounting in Order of accounting policy	
	Item in the Order	Methodological aspect
1	Accounting of authorized capital	<ul style="list-style-type: none"> - the procedure for the formation and assessment of contributions; - the procedure of retirement of assets; - the ratio to other types of capital
2	Accounting of capital in surplus	<ul style="list-style-type: none"> - the procedure of valuation (impairment) of non-current assets and financial instruments; - the procedure of the use of capital as a result of revaluation of property
3	Accounting of additional capital	<ul style="list-style-type: none"> - sources of formation; - the procedure for increasing property by reinvesting profits; - the procedure of using other additional capital; - emission income
4	Accounting of reserve capital	<ul style="list-style-type: none"> - the procedure of creation, its source of formation; - setting the amount of annual deductions; - the procedure of use
5	Accounting of retained earnings (uncovered loss)	<ul style="list-style-type: none"> - sources of profit formation; - the procedure of using profit (payment of dividend, reinvestment); - the procedure of using profit when reorganizing or liquidating a joint-stock company; - the procedure and sources of coverage of losses
6	Accounting of unpaid capital	<ul style="list-style-type: none"> - the procedure of reflecting shareholder contributions to the authorized capital; - the procedure of reflecting shareholders' liabilities to pay for the cost of shares
7	Accounting of withdrawn capital	<ul style="list-style-type: none"> - the procedure for placing and cancellation of shares of own issue; - redemption of own shares and their further sale and resale

2. Особливості обліку власного капіталу

№ з/п	Облік власного капіталу в Наказі про облікову політику	
	Пункт в Наказі	Методичний аспект
1	Облік статутного капіталу	- порядок формування та оцінка внесків; - порядок вибуття активів; - співвідношення до інших видів капіталу
2	Облік капіталу у дооцінках	- порядок дооцінки (уцінки) необоротних активів та фінансових інструментів; - порядок використання капіталу внаслідок переоцінки майна
3	Облік додаткового капіталу	- джерела формування; - порядок збільшення майна за рахунок реінвестування прибутку; - порядок використання іншого додаткового капіталу; - емісійний дохід
4	Облік резервного капіталу	- порядок створення, його джерела формування; - встановлення сум щорічних відрахувань; - порядок використання
5	Облік нерозподілених прибутків (непокритих збитків)	- джерела формування прибутку; - порядок використання прибутку (виплати дивідендів, реінвестування); - порядок використання прибутку при реорганізації чи ліквідації акціонерного товариства; - порядок та джерела покриття збитків
6	Облік неоплаченого капіталу	- порядок відображення внесків акціонерів до статутного капіталу; - порядок відображення зобов'язань акціонерів з оплати вартості акцій
7	Облік вилученого капіталу	- порядок розміщення та анулювання акцій власної емісії; - викуп акцій власної емісії та їх подальший продаж та перепродаж

The main criteria of the formation of the authorized capital		
Criterion	Joint stock company	Limited liability company
Founding documents	Company Charter	Company Charter
Minimum size of authorized capital	1250 minimum wages	No restrictions
The capital of the enterprise	Distributed by shares	Distributed by parts
The number of founders	May be created by one or more persons	May be created by one or more persons, who become its participants
Maximum number of participants	For private joint stock companies can not exceed 100 shareholders	May reach 100 people
Character of income distribution	The dividend is calculated per share in accordance with the recognized dividend policy	With the consent of the participants, according to the charter

40 «The registered (share) capital»	
401 «The authorized capital»	Authorized capital of economic companies, state and communal enterprises is reflected. Increase of authorized capital is reflected by credit, its reduction (withdrawal) – by debit The balance on this subaccount should correspond to the size of the authorized capital, which is fixed in the constituent documents of the enterprise. The analytical accounting of authorized capital is conducted by types of capital by each founder, participant, shareholder
402 «The share capital»	The information on the amount of share contributions of the members of the consumer company, collective agricultural enterprise, housing construction cooperative, credit union and other enterprises that provided by constituent documents is reflected and generalized. Analytical accounting is carried out by types of capital

Основні критерії формування статутного капіталу		
Критерій	Акціонерне товариство	Товариство з обмеженою відповідальністю
Установчі документи	Статут	Статут
Мінімальний розмір статутного капіталу	1250 мінімальних заробітних плат	Немає обмежень
Капітал підприємства	Розподілений на акції	Розподілений на частки
Кількість засновників	Може бути створене однією або більше особами	Може бути створене однією або більше особами, які стають його учасниками
Максимальна кількість учасників	Для приватних акціонерних товариств не може перевищувати 100 акціонерів	Може досягати 100 осіб
Характер розподілу доходів	Дивіденд розраховується на акцію відповідно до визнаної дивідендної політики	За згодою учасників, згідно зі статутом

40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»	
401 «Статутний капітал»	Відображається статутний капітал господарських товариств, державних і комунальних підприємств. За кредитом відображається збільшення статутного капіталу, за дебетом – його зменшення (вилучення). Сальдо на цьому субрахунку повинно відповідати розміру статутного капіталу, який зафіксовано в установчих документах підприємства. Аналітичний облік статутного капіталу ведеться за видами капіталу за кожним засновником, учасником, акціонером
402 «Пайовий капітал»	Відображається і узагальнюється інформація про суми пайових внесків членів споживчого товариства, колективного сільськогосподарського підприємства, житлово-будівельного кооперативу, кредитної спілки та інших підприємств, що передбачені установчими документами. Аналітичний облік ведеться за видами капіталу

40 «The Registered (share) capital»	
403 «The other registered capital»	The registered capital of other enterprises, including private enterprises, the formation of which is provided in the constituent documents is reflected
404 «The contributions to unregistered authorized capital»	The contributions that are received for the formation of the authorized capital after its announcement and before the registration of the relevant changes to the constituent documents are reflected. The balance of the subaccount 404 after the registration of the authorized capital in the established order is written off in correspondence with the credit of the subaccount 401 «The authorized capital», and in case if the enterprise was denied registration of the authorized capital with correspondence with the debit of the subaccount 404, the operations concerning return of assets that were received as contributions are reflected

41 «The capital in surplus»	
411 «The valuation (impairment) of fixed assets»	The information on the valuation of objects of fixed assets, the impairment of such objects within the sums of previously performed pre-evaluations, the assignment of the amount of pre-assessment to retained earnings is generalized
412 «The valuation (impairment) of intangible assets»	The information on the valuation of objects of intangible assets, the impairment of such objects within the sums of previously performed pre-evaluations, the assignment of the amount of pre-assessment to retained earnings is generalized
413 «The valuation (impairment) of financial instruments»	The information on changes of balance cost of object of hedged at the value of the coefficient of hedge efficiency of cash flows within the limits that defined by the national accounting regulations (standards), and assigning amounts to the initial cost of financial assets or financial liabilities or other income (expense) is generalized
414 «The other capital in surplus»	The information on other capital in surplus that not reflected in other sub-accounts is generalized

40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»	
403 «Інший зареєстрований капітал»	Відображається зареєстрований капітал інших підприємств, зокрема приватних підприємств, формування якого передбачено в установчих документах
404 «Внески до незареєстрованого статутного капіталу»	Відображаються внески, які надходять для формування статутного капіталу після його оголошення і до реєстрації відповідних змін до установчих документів. Сальдо субрахунку 404 після реєстрації статутного капіталу в установленому порядку списується у кореспонденції із кредитом субрахунку 401 «Статутний капітал», а у разі якщо підприємству відмовлено у реєстрації статутного капіталу, у кореспонденції із дебетом субрахунку 404 відображаються операції з повернення активів, які надходили як внески

41 «Капітал у дооцінках»	
411 «Дооцінка (уцінка) основних засобів»	Узагальнюється інформація про дооцінки об'єктів основних засобів, уцінки таких об'єктів в межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку
412 «Дооцінка (уцінка) нематеріальних активів»	Узагальнюється інформація про дооцінки об'єктів нематеріальних активів, уцінки таких об'єктів в межах сум раніше проведених дооцінок, віднесення сум дооцінки до нерозподіленого прибутку
413 «Дооцінка (уцінка) фінансових інструментів»	Узагальнюється інформація про зміну балансової вартості об'єкта хеджування при значенні коефіцієнта ефективності хеджування грошових потоків у межах, визначених національними положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку, та віднесення сум до первісної вартості фінансових активів чи фінансових зобов'язань або до складу інших доходів (витрат)
414 «Інший капітал у дооцінках»	Узагальнюється інформація про інший капітал у дооцінках, не відображений на інших субрахунках

42 «The additional capital»	
421 «The emission income»	The profit (loss) from sale, issue or cancellation of equity capital instruments is reflected. The amount of the excess of the loss from these operations over the balance of the income is reflected by the debit of the account 44 «Retained earnings (uncovered losses)»
422 «The other invested capital»	The other capital invested by the founders of enterprises (except joint-stock companies), which exceeds the authorized capital, other contributions without decisions on changes of size of the authorized capital is reflected
423 «Accumulated exchange rate differences»	The information on exchange rate differences that according to national accounting regulations (standards) are reflected in equity capital and recognized in other comprehensive income, is generalized
424 «The received free of charge non-current assets»	The cost of non-current assets that obtained free by the enterprise from other persons is reflected. The balance of additional capital in this subaccount is reduced by the amount of recognized income during the period of useful use of obtained free objects of non-current assets (except for land) and the disposal of such assets and land
425 «The other additional capital»	Other types of additional capital are reflected, which can not be included in the above sub account, including capital in the amount of the cost of non-current assets that received under a lease contract of integral property complexes

43 «The reserve capital»

For generalization of the information on the availability and movement of reserve capital of an enterprise that created in accordance with the current legislation and constituent documents at the expense of retained earnings. The creation of reserves is reflected by the credit, their using – by the debit. The balance of this account reflects the balance of the reserve capital at the end of the reporting period.

Analytical accounting of reserve capital is carried out according to its types and directions of using

42 «Додатковий капітал»	
421 «Емісійний дохід»	Відображається прибуток (збиток) від продажу, випуску або анулювання інструментів власного капіталу. Сума перевищення збитку від зазначених операцій над залишком емісійного доходу відображається за дебетом рахунку 44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»
422 «Інший вкладений капітал»	Відображають інший вкладений засновниками підприємств (крім акціонерних товариств) капітал, що перевищує статутний капітал, інші внески тощо без рішень про зміни розміру статутного капіталу
423 «Накопичені курсові різниці»	Узагальнюється інформація про курсові різниці, які відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку відображаються у складі власного капіталу та визнаються в іншому сукупному доході
424 «Безоплатно одержані необоротні активи»	Відображається вартість необоротних активів, безоплатно одержаних підприємством від інших осіб. Залишок додаткового капіталу на цьому субрахунку зменшується на суму визнаного доходу протягом строку корисного використання безоплатно одержаних об'єктів необоротних активів (окрім землі) і при вибутті таких активів і землі
425 «Інший додатковий капітал»	Відображаються інші види додаткового капіталу, які не можуть бути включені до наведених вище субрахунків, зокрема капітал у сумі вартості необоротних активів, отриманих за договором оренди цілісних майнових комплексів

43 «Резервний капітал»

Для узагальнення інформації про стан та рух резервного капіталу підприємства, створеного відповідно до чинного законодавства та установчих документів за рахунок нерозподіленого прибутку. За кредитом рахунку відображається створення резервів, за дебетом – їх використання. Сальдо цього рахунку відображає залишок резервного капіталу на кінець звітного періоду.

Аналітичний облік резервного капіталу ведеться за його видами та напрямками використання

44 «The retained earnings (uncovered losses)»	
441 «The retained earnings»	The availability and movement of the retained earnings are reflected
442 «The uncovered losses»	The uncovered losses are reflected. Their write-off is carried out at the expense of retained earnings, reserve capital, share capital or additional capital
443 «The profit that used in the reporting period»	The distribution of profits between owners (the calculation of dividends), deductions in reserve capital and other using of profit in the current period are reflected. The balance on this subaccount at the end of the year is closed in correspondence with subaccounts 441 and / or 442 with the deduction of the balance on one of these subaccounts

45 «The withdrawn capital»

Accounting of withdrawn capital is under way in case of redemption of own shares from shareholders for resale, cancellation (reduction of authorized capital).

The actual cost of the shares of its own issue or shares redeemed by a economic entity from its participants is reflected by the debit, the cost of canceled or resold shares – by the credit.

Analytical accounting of withdrawn capital is conducted by types of shares (deposits)

46 «The unpaid capital»

Intended to generalize of information on changes in the unpaid capital of the enterprise.

The debts of the founders (participants) of the economic partnership for contributions to the authorized capital of the enterprise are reflected by the debit, the repayment of arrears in contributions to the authorized capital – by the credit.

Analytical accounting of unpaid capital is carried out by types of paid unpaid shares (for joint-stock companies) and for each founder (participant) of the enterprise

44 «Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)»	
441 «Прибуток нерозподілений»	Відображається наявність та рух нерозподіленого прибутку
442 «Непокриті збитки»	Відображається непокриті збитки. Їх списання здійснюються за рахунок нерозподіленого прибутку, резервного, пайового чи додаткового капіталу
443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»	Відображається розподіл прибутку між власниками (нарахування дивідендів), відрахування в резервний капітал та інше використання прибутку в поточному періоді. Сальдо на цьому субрахунку у кінці року закривається у кореспонденції із субрахунками 441 та/або 442 з виведенням сальдо на одному з цих субрахунків

45 «Вилучений капітал»

Ведеться облік вилученого капіталу, у разі викупу власних акцій (часток) у акціонерів з метою їх перепродажу, анулювання (зменшення статутного капіталу).

За дебетом рахунку відображається фактична собівартість акцій власної емісії або часток, викуплених господарським товариством у його учасників, за кредитом – вартість анульованих або перепроданих акцій (часток).

Аналітичний облік вилученого капіталу ведеться за видами акцій (вкладів, паїв)

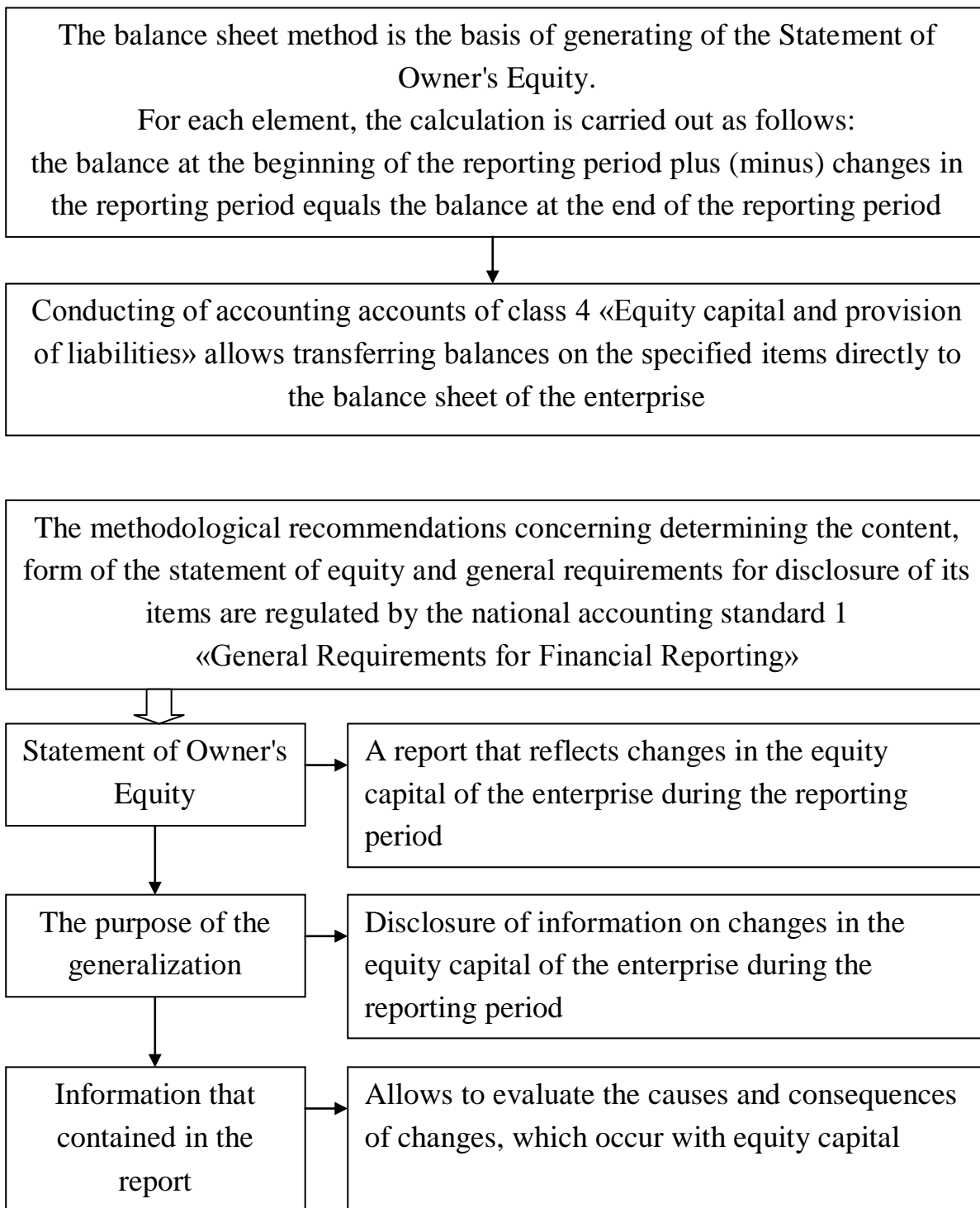
46 «Неоплачений капітал»

Призначено для узагальнення інформації про зміни у складі неоплаченого капіталу підприємства.

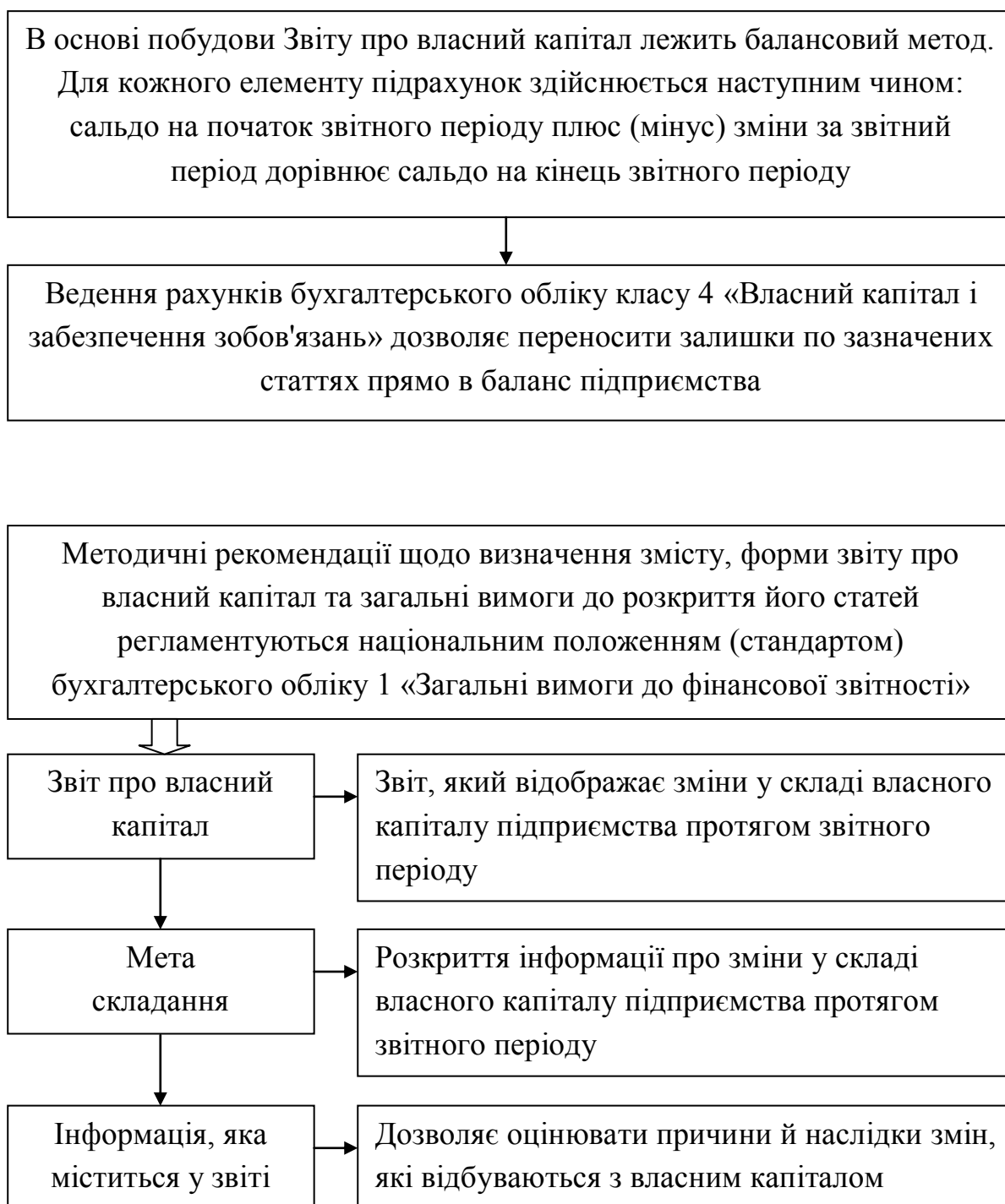
За дебетом рахунку відображається заборгованість засновників (учасників) господарського товариства за внесками до статутного капіталу підприємства, за кредитом – погашення заборгованості за внесками до статутного капіталу.

Аналітичний облік неоплаченого капіталу ведеться за видами розміщених неоплачених акцій (для акціонерних товариств) та за кожним засновником (учасником) підприємства

3. Disclosure of information on changes in the equity capital of the enterprise

3. Розкриття інформації про зміни у власному капіталі підприємства

The procedure of reflecting increase of authorized capital by reinvesting dividends without changing the participants' shares

Contents of the economic operation	Dt	Ct
The accrual of dividends in favor of participants and related debts from their payment is reflected	443 «The profit that used in the reporting period»	671 «The calculations by accrued dividends»
The increase of authorized capital is registered and reflected in the accounting	46 «The unpaid capital»	40 «The registered (share) capital»
The netting of accrued dividends and additional contributions to the authorized capital is implemented	671 «The calculations by accrued dividends»	46 «The unpaid capital»
Closing at the end of the year of the balance by a subaccount 443 in correspondence with a subaccount of 441 is reflected	441 «The retained earnings»	443 «The profit that used in the reporting period»

Decrease of the authorized capital in the case, when it is connected with the partial return of contributions to all participants

Contents of the economic operation	Dt	Ct
The cost of services of third-party organizations is reflected that related to the reduction of the authorized capital at the expense of additional capital	422 «The other invested capital»	631 «The calculations with domestic suppliers» 685 «The calculations with other creditors»
The cost of services of third-party organizations is reflected that related to the decrease of the authorized capital at the expense of retained earnings (increase of uncovered losses)	443 «The profit that used in the reporting period»	631 «The calculations with domestic suppliers» 685 «The calculations with other creditors»
The decrease of the authorized capital is reflected	40 «The registered (share) capital»	672 «The calculations by other payouts»
The return of contributions to participants is reflected	672 «The calculations by other payouts»	31 «The bank accounts»
The transfer of cash funds from the bank account by the received services is reflected that connected with decrease of the authorized capital	631 «The calculations with domestic suppliers» 685 «The calculations with other creditors»	31 «The bank accounts»

Порядок відображення збільшення статутного капіталу за рахунок реінвестиції дивідендів без зміни часток учасників

Зміст господарської операції	Дт	Кт
Відображено нарахування дивідендів на користь учасників і відповідну заборгованість з їх виплати	443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»	671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»
Зареєстровано і відображено в обліку збільшення статутного капіталу	46 «Неоплачений капітал»	40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»
Здійснено взаємозалік нарахованих дивідендів та додаткових внесків до статутного капіталу	671 «Розрахунки за нарахованими дивідендами»	46 «Неоплачений капітал»
Відображено у кінці року закриття сальдо за субрахунком 443 у кореспонденції із субрахунком 441	441 «Прибуток нерозподілений»	443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»

Зменшення розміру статутного капіталу у разі, коли це пов'язано з частковим поверненням внесків усім учасникам

Зміст господарської операції	Дт	Кт
Відображено вартість послуг сторонніх організацій, пов'язаних зі зменшенням статутного капіталу, за рахунок додаткового капіталу	422 «Інший вкладений капітал»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
Відображено вартість послуг сторонніх організацій, пов'язаних зі зменшенням статутного капіталу, за рахунок нерозподіленого прибутку (збільшення непокритого збитку)	443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
Відображено зменшення статутного капіталу	40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»	672 «Розрахунки за іншими виплатами»
Відображено повернення внесків учасникам	672 «Розрахунки за іншими виплатами»	31 «Рахунки в банках»
Відображено перерахування коштів з банківського рахунку за отримані послуги, пов'язані зі зменшенням статутного капіталу	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» 685 «Розрахунки з іншими	31 «Рахунки в банках»

Decrease of the authorized capital in connection with the withdrawal of the participant (participants)

Contents of the economic operation	Dt	Ct
Expenses for payment of services of third-party organizations are reflected that connected with decrease of the authorized capital at the expense of additional capital	422 «The other invested capital»	631 «The calculations with domestic suppliers» 685 «The calculations with other creditors»
Expenses that related to the decrease of the authorized capital at the expense of retained earnings (increase of uncovered loss) are reflected	443 «The profit that used in the reporting period»	631 «The calculations with domestic suppliers» 685 «The calculations with other creditors»
The decrease of the authorized capital is reflected	40 «The registered (share) capital»	452 «The withdrawn deposits and shares»
The debt of the company to the participant for the amount of the contribution to the authorized capital is reflected	452 «The withdrawn deposits and shares»	672 «The calculations by other payouts»
The debt repayment on deposit to a participant is reflected	672 «The calculations by other payouts»	31 «The bank accounts»
The transfer of cash funds for the received services is reflected that connected with decrease of the authorized capital	631 «The calculations with domestic suppliers» 685 «The calculations with other creditors»	31 «The bank accounts»

**Зменшення розміру статутного капіталу у зв'язку з виходом учасника
(учасників)**

Зміст господарської операції	Дт	Кт
Відображено витрати на оплату послуг сторонніх організацій, пов'язаних зі зменшенням статутного капіталу, за рахунок додаткового капіталу	422 «Інший вкладений капітал»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
Відображено витрати, пов'язані зі зменшенням статутного капіталу, за рахунок нерозподіленого прибутку (збільшення непокритого збитку)	443 «Прибуток, використаний у звітному періоді»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
Відображено зменшення статутного капіталу	40 «Зареєстрований (пайовий) капітал»	452 «Вилучені вклади й паї»
Відображено заборгованість компанії перед учасником на суму внеску до статутного капіталу	452 «Вилучені вклади й паї»	672 «Розрахунки за іншими виплатами»
Відображено погашення заборгованості за внеском перед учасником	672 «Розрахунки за іншими виплатами»	31 «Рахунки в банках»
Відображено перерахування коштів за отримані послуги, пов'язані зі зменшенням статутного капіталу	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками» 685 «Розрахунки з іншими кредиторами»	31 «Рахунки в банках»

Control questions

1. Characteristics of the economic accounting.
  2. The notion of the accounting. Subject, object, tasks, accounting measurers.
  3. Accounting method and its elements.
  4. Accounting Accounts.
  5. Accounts of synthetic, analytical accounting, subaccounts and double entry.
  6. The chart of accounts.
  7. Construction of the balance sheet, assets and liabilities of the enterprise.
  8. The types of economic operations and their impact on the balance sheet.
  9. Principles of accounting.
  10. Documentation and requirements for the execution of documents.
  11. Inventory of property and state of calculations.
  12. Evaluation and calculation as accounting methods.
  13. The economic essence of fixed assets, their classification, evaluation.
  14. Accounting of operations with fixed assets.
  15. The essence of depreciation and methods of its accrual.
  16. The economic essence of intangible assets, their classification, evaluation.
  17. Accounting of operations with intangible assets.
  18. Recognition and evaluation of enterprise stocks.
  19. Accounting of productive stocks and low-value and wearing items.
  20. Organization of cash funds accounting.
  21. Forms of non-cash settlements in Ukraine.
  22. Primary and synthetic accounting of current account operations.
- Accounting of currency funds.
23. Accounting for settlements with accountable persons.
  24. Accounting for settlements with suppliers and contractors.
  25. Accounting for settlements with buyers and customers.
  26. The concept and functions of equity capital.
  27. Account of authorized capital.
  28. Accounting of additional and reserve capital.
  29. Accounting of unpaid and withdrawn capital.
  30. Accounting for the use of profits and settlements with participants.
  31. Accounting for long-term liabilities.
  32. Accounting for income, financial results from operating activity.
  33. Accounting for income from other activity.
  34. Accounting for income, expenses and financial results from financial activity.
  35. Accounting for bank loans.
  36. Essential characteristic of financial investments.
  37. The procedure for accounting of financial investments.

Контрольні питання

1. Характеристика господарського обліку.
  2. Поняття бухгалтерського обліку. Предмет, об'єкт, завдання, облікові вимірники.
  3. Метод бухгалтерського обліку та його елементи.
  4. Рахунки бухгалтерського обліку.
  5. Рахунки синтетичного, аналітичного обліку, субрахунки та подвійний запис.
  6. План рахунків.
  7. Побудова бухгалтерського балансу, активи і пасиви підприємства.
  8. Типи господарських операцій і їх вплив на бухгалтерський баланс.
  9. Принципи бухгалтерського обліку.
  10. Документування та вимоги щодо оформлення документів.
  11. Інвентаризація майна і стану розрахунків.
  12. Оцінка та калькулювання як методи бухгалтерського обліку.
  13. Економічна суть основних засобів, їх класифікація, оцінка.
  14. Облік операцій з основними засобами.
  15. Суть амортизації та методи її нарахування.
  16. Економічна суть нематеріальних активів, їх класифікація, оцінка.
  17. Облік операцій з нематеріальними активами.
  18. Визнання та оцінка запасів підприємства.
  19. Облік виробничих запасів та малоцінних і швидкозношуваних предметів.
  20. Організація обліку грошових коштів.
  21. Форми безготівкових розрахунків в Україні.
  22. Первинний та синтетичний облік операцій на поточному рахунку.
- Облік валютних коштів.
23. Облік розрахунків з підзвітними особами.
  24. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками.
  25. Облік розрахунків з покупцями і замовниками.
  26. Поняття та функції власного капіталу.
  27. Облік статутного капіталу.
  28. Облік додаткового і резервного капіталу.
  29. Облік неоплаченого і вилученого капіталу.
  30. Облік використання прибутку та розрахунків з учасниками.
  31. Облік довгострокових зобов'язань.
  32. Облік доходів, фінансових результатів від операційної діяльності.
  33. Облік доходів від іншої діяльності.
  34. Облік доходів, витрат і фінансового результату від фінансової діяльності.
  35. Облік кредитів банків.
  36. Сутнісна характеристика фінансових інвестицій.
  37. Порядок обліку фінансових інвестицій.

Рекомендована навчально-методична література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 966-XIV (зі змінами та доповненнями) [Електронний ресурс] // Режим доступу: // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Закон України «Про інформацію» від 02 жовтня 1992 р. №2657-XII [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
3. Податковий кодекс України від 02 грудня 2012 р. №2755-VI [Електронний ресурс] //Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.dtkk.com.ua/show/2cid06880.html#K1>
5. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку [Електронний ресурс] // Режим доступу: http://www.balance.ua/ua/sai/sprav_info/psbu/.
6. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджена наказом Міністерства фінансів України від 30 листопада 1999 р. № 291 [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> 7.
7. Садовська І. Б. Бухгалтерський облік: навч. посібник / І. Б. Садовська. – К.: Центр учбової літератури, 2013. – 688 с.
8. Атамас П. Й. Бухгалтерський облік у галузях економіки : навч. посібник / П. Й. Атамас. – К. : ЦУЛ, 2010. – 390 с.
9. Білоусько В. С. Теорія бухгалтерського обліку : навч. посібник / В. С. Білоусько. – 4-те вид. – Х. : Кондор, 2014. – 423 с.
10. Бондар М. І. Звітність підприємства : навч. посібник / М. І. Бондар. – К. : ЦУЛ, 2015. – 570 с.

11. Бухгалтерський та податковий облік: первинні документи та порядок їх заповнення : навч. посібник для внз / Ю. Г. Кім ; М-во освіти і науки України. – К. : Центр учб. літ., 2014. – 600 с.
12. Верига Ю. А. Бухгалтерський облік і аудит : Термінологічний українсько-російсько-англійський словник / Ю. А. Верига. – К. : ЦУЛ, 2012. – 292 с.
13. Верхоглядова Н. І. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика : навч. посіб. / Н. І. Верхоглядова. – К. : ЦУЛ, 2010. – 354 с.
14. Гудзь Н. В. Бухгалтерський облік : навч. посібник для ВНЗ / Н. В. Гудзь, П. Н. Денчук, Р. В. Романів. – К.: Центр учбової літератури, 2016. – 424 с.
15. Давидов Г. М. Звітність підприємств : навч. посіб. / Г. М. Давидов, Н.С. Шалімова. – 2-ге вид., стер. – К. : Знання, 2011. – 623 с.
16. Звітність підприємства : підручник для внз / М. І. Бондар [та ін.] ; М-во освіти і науки України, 3 Держ. вищий навч. заклад «Київ. нац. економ. ун-т ім. Вадима Гетьмана», Вищий навч. заклад УКООПСПЛКІ «Полтав. ун-т економіки і торгівлі». – К. : Центр учб. літ., 2015. – 570 с.
17. Іванов Ю. Б. Податковий облік та звітність : підручник / Ю. Б. Іванов, В. В. Карпова, О. Є. Найденко. – К. : Знання, 2011. – 710 с.
18. Карпушенко М. Ю. Організація обліку: навч. посібник. – Х.: ХНАМГ, 2011. – 241 с.
19. Кужельний М. В. Організація обліку : підручник / М. В. Кужельний. – К. : ЦУЛ, 2010. – 350 с.
20. Максимова В. Ф. Бухгалтерський облік : підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 6.050100 «Облік і аудит» / В. Ф. Максимова. – Одеса : ОНЕУ, 2012. – 670 с.
21. Облікова політика підприємства : навч. посібник для внз / Ю. А. Верига [та ін.] ; М-во освіти і науки України, Полтав. ун-т економіки і торгівлі. – К. : Центр учб. літ., 2015. – 312 с.
22. Організація обліку: навч. посібник / Ю. Т. Труш, Г. О. Король, Н. П. Потрус. – Дніпропетровськ: НМетАУ, 2015. – 69 с.

23. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку / [відп. за вип. О. В. Діордійчук]. – К. : Алерта, 2015. – 304 с.
24. Смоляр Л. Г. Облік і аудит : навч. посібник / Л. Г. Смоляр, Р. Ю. Овчарик, О. В. Кам'янська. – К. : Ліра-К, 2013. – 616 с.
25. Шара Є. Ю. Фінансовий облік I : навч. посібник / Є. Ю. Шара, І. Є. Соколовська-Гонтаренко ; Держ. фіскальна служба України, Нац. ун-т Держ. податкової служби України. – К. : Центр учб. літ., 2016. – 336 с.
26. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посібник [4-ге вид., доп. і перероб.] / В.Г. Швець. – К. : «Знання –Прес». – 2013. – 673 с.
27. Янчева Л. М. Організація бухгалтерського обліку : конспект лекцій у структурно-логічних схемах з дисципліни для студентів спеціальності «Облік і аудит» / Л. М. Янчева, Н. С. Акімова, Т. О. Тарасова, Т. В. Бочуля. – Х. : ХДУХТ, 2007. – 208 с.

Навчальне видання

БОЧУЛЯ Тетяна Володимирівна,
завідувач кафедри бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування,
д-р. екон. наук, проф.

ГРІНЬКО Алла Павлівна,
декан факультету менеджменту,
професор кафедри бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування,
д-р. екон. наук, проф.

ЯНЧЕВ Андрій Володимирович,
декан обліково-фінансового факультету
професор кафедри бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування
д-р. екон. наук, проф.

ЯНЧЕВА Ліана Миколаївна,
перший проректор,
професор кафедри бухгалтерського обліку, аудиту та оподаткування,
канд. екон. наук, проф.

ОСНОВИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ

НАВЧАЛЬНИЙ ПОСІБНИК
для самостійного вивчення

Українською та англійською мовами

Авторська редакція

Формат 60x84 1/16. Папір офсет. Друк цифровий
Ум.друк. арк. 17,4. Тираж 100 прим. Зам.12-05

Видавництво та друк
ФОП Іванченко І.С.

пр. Тракторобудівників, 89-а/62, м. Харків, 61135
тел.: +38 (050/093) 40-243-50.

Свідоцтво про внесення суб`єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників та розповсюджувачів видавничої продукції ДК № 4388 від 15.08.2012 р.

www.monograf.com.ua